

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szobotica, 1927. VASARNAP, november 6.

309. szám

Telefon: Kladohivatal 8-53 Szerkesztőség 5-10, 8-52, 370.
Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kladohivatal és könyvostály, Szobotica
Zmaj Jovina trg. 3. (Minerva palota)

Választ a Vajdaság

Ebben az évben harmadszor járul a Vajdaság népe az urnák elé. Előbb a tartományi, majd az országos képviselőválasztások zajlottak le, de korántsem nyomultak be akkora lökéserővel az itteni lakosság érdeklődésébe, mint a népakarat megnyilvánításának ma végbemenő aktusa. A tartományi önkormányzat sokkal általánosabb keretek közt mozog, semminthogy előnyei konkrét képeket öltenének a polgárság szemléletében. Az országos választásokra pedig a nagypolitika nyomja rá bélyegét, úgyhogy a lokális vonatkozások nem érvényesülnek kellőképp az eredményt alakító tényezők között. A községi választások hullámai azonban nem csapnak túl az egyes városok és községek határain és a kommunális szükségletek mindenki számára megágyazott medrében hömpölyögve, a politikától távol állókat is a közélet frontjára sodorják. Lehetnek sokan, akiket a tartományi vagy az országos választások nem mozdítottak ki közömbösségükből, de bizonyos, hogy a községi autonómiához fűződő érdekek iránt egyetlen polgár sem érzéketlen, hiszen a községi gazdálkodás sikere vagy kudarca, a községi fejlődés felvirágzása vagy pangása a község minden lakóját a legközelebről érinti. Nem csoda tehát, hogy a községi autonómia megvalósulása a Vajdaság népének legszélesebb rétegeit az urnák elé mobilizálja.

Mint aki megszabadul az ok nélkül rákényszerített gyámságtól, úgy lélezkedik fel ezen a napon a Vajdaság. Nincsen többé kinevezett közgyűlés, amely a központi kormányzat tetszésétől függve, a felsőbb helyről érkező utasításokon kívül semmi más szempontot nem követett. Nincsenek többé kinevezett községi tisztviselők, akik nem érezve a közbizalom szükségét, inkább a hatalom eszközeinek, mint a nép barátainak szerepét töltötték be. Ezentul nem lehet majd horribilis pótdókat hengeríteni az adófizetőkre, mint eddig, amikor a kinevezési rendszer révén minden felülről jövő javaslat többséget kaphatott. A polgárság boldogulásának, gazdasági prosperálásának és kulturális előrehaladásának tárgyi követelményei lesznek mértékadók a községi életben, mert az autonóm jogok Dameklesz-kardja lebeg az olyan képviselőtestület vagy tisztviselői kar fölött, amely a rábízott érdekeket elhanyagolja. Az egész ország javainak készletét fogja gyarapítani az a fellendülés, amelynek a Vajdaság ilyen módon élébenéz s így a kormány nemcsak a Vajdaságnak, hanem az állannak is korszerűen alkotóan nagy szolgálatot tett, amikor a községi választások kiírásával elődei mulasztását pótolta.

Természetesen ebben a választási küzdelemben is az országos pártok szerint tagolva sorakoznak föl a szavazók hadoszlopai. A parlamentáris mus klasszikus hazáiban. Angliában is döntő hatást gyakorol a községi választások kimenetele az általános politikai helyzetre és most, hogy a munkáspárt jelentékenyen előnyo-

mult, Baldwin az országos választások kiírásának gondolatával foglalkozik. Nálunk, ahol annyira dominál a pártpolitika, még inkább szükséges, hogy az önkormányzati választások alkalmával a tömegek az országos viszonylatban fennálló pártkeretekhez alkalmazkodjanak. Ha a közhangulat pulzusát vizsgáljuk, bizvást megállapíthatjuk, hogy a képviselőválasztásokon kifejezésre jutott erőviszonyokban a községi politika terén sem lesznek eltolódások. Minden pszichológiai feltétele megvan annak, hogy a Vajdaság önkormányzati tevékenysége első fázisában bizalmát nyilvánítsa az iránt a kormány iránt, amelytől községi örendelkezési jogát visszakapta.

Ami speciálisan a magyarságot illeti, annak állásfoglalása teljesen tisztázottnak látszik. Vannak önálló magyarpárti listák, vannak radikális-magyarpárti és demokrata-magyarpárti listák és vannak szép számmal magyarok külön-külön a radikális és a demokrata listákon. Mindezek a jelenségek csak árnyalatai annak az egységes magyar álláspontnak, amely szerint a magyar

kisebbség a kormánnyal harmóniában akar megfelelni a községi autonómiákban ráváró hivatásnak. A magyar kisebbség megnyugvással látja, hogy a nemzetiségi kérdés megítélését az S. H. S. királyságban a megértés Golfáramlata melegíti át. A magyar színészet engedélyezése és főleg a névvegyelemzés eltörlése, ami a kisebbségek egy flagrans jogszérmének reparálásával egyben az állam presztizsének fényét is emelte, nem az ellenzékiesség fáján termő virágok. Minél több kiharcolni való jog van még, annál inkább kell sulyt helyezni a kormánytámogatásban rejlő lehetőségek kiaknázására. Fzzel a megfontolással kíván a jugoszláviai magyarság bekapcsolódni a valódi önkormányzat munkájába.

Érdekes módon alakult ki a helyzet Szuboticán, ahol csak a radikális pártnak van polgármesterjelöltje. A többi párt és alkalmi csoport mind önálló listát állított, de ezek közül néhány a különben is legnagyobb erőt képviselő radikálisok biztos szövetségésétől van predestinálva, a többi pedig nem is gondol arra, hogy dr. Sztipics Károllyal szemben ellen-

jelöltet léptessen fel. Ennek az az oka, hogy Szubotica város legutóbbi polgármesterválságának megoldásával a kormány a kinevezési rendszer alapján is azokat a demonstrative kidomborított körülményeket vette figyelembe, amelyek választás esetén döntő sullyal esnek a latba. Dr. Sztipics Károly, amikor mint kinevezett polgármester székfoglalót tartott, pálcát tört a kinevezési rendszer fölöött, amire nyilván abból a szilárdan megalapozott meggyőződéséből merítette az impulzust, hogy az ő kinevezését polgártársai impozánsul feltártult akarata a választás erkölcsi kritériumaival ruházta fel. Manojlović Dusan főispán és dr. Sztipics Károly polgármester a város élén, de a többi főtisztviselő nagy része is, amennyire csak lehet, enyhítették az autonómia hiányának nyomasztó terhet s ezért nincs kétség benne, hogy a mai választások nem fognak fontosabb személyi változásokat előidézni a szuboticei városházán, csak épen fel fogják oldani azt a bémító feszültséget, amely a munkaerőket lenyűgözte és képtelenné tette a város érdekeinek hathatós istápolására.

Öfelsége visszaérkezett a fővárosba

Vukicsevics Velja miniszterelnök szombaton kétszer volt kihallgatáson a királynál

Pribicsevics Szvetozár újabb vádindítványt készít elő a miniszterelnök ellen

Beogradból jelentik: A politikai élet a fővárosban teljesen elcsendesedett. A miniszterelnök ellen benyújtott vádindítványt levették a napirendről és így a kormány részére kedvező szituáció állott elő, bár ellenzéki körökben utalnak arra, hogy a pénteki események sok adatot szolgáltatnak arra, hogy újabb harcot indítsanak a kormány ellen.

A kormány nagyobb szabású törvényhozási munka előtt áll és most, hogy a vádindítvány lekerült a napirendről, nyugodtan hozzáfoghat a munkához.

Újabb vádindítvány

Politikai körökben szombaton sokat beszéltek arról, hogy Pribicsevics Szvetozár újabb vádindítványt készít elő a kormány ellen. Pribicsevics a hírt megerősítette és kijelentette, hogy új tényeket és adatokat fognak nyilvánosságra hozni.

Öfelsége visszaérkezett Beogradba

Öfelsége szombaton délelőtt fél hatkor Belyéről visszaérkezett a fővárosba és délelőtt tíz órakor kihallgatáson fogadta Vukicsevics Velja miniszterelnököt.

Délben tizenkét és egy óra között Vukicsevics ismét audiencián jelent meg Öfelségénél és amikor az udvartól távozott beszélgetésbe elegyedett az újságírókkal.

— Rendkívül sajnálom — mondta Vukicsevics — hogy Petrovics Nasztáz tegnapi beszéde alkalmával nem voltam jelen mert sok téves állítását igazíthattam volna helyre.

Vukicsevics amikor megkérdezték tőle, hogy mit szól Pribicsevics újabb vádindítványának tervéhez, kijelentette, hogy az csak azt jelenti, hogy arra is válaszolni fog.

Kocics és Angvelinovic miniszterek tanácskozása a miniszterelnökkel

Vukicsevics Velja miniszterelnököt szombaton délelőtt felkereste Kocics Vleiko postaügyi és Angvelinovic Grga törvényegységítő miniszter. A miniszterekkel való tárgyalás közben hívták újból az udvarhoz Vukicsevics miniszterelnököt.

A minisztertanács megkezdte a költségvetés részletes tárgyalását

A pénzügyi miniszteriumból szerzett információ szerint Markovics Bogdan pénzügyminiszter a költségvetés előkészítő munkálatait és a költségvetés részletes tárgyalását a minisztertanács a legközelebbi napokban már megkezdheti.

Az insézbizottság ülése

Szombat délelőtt kilenc-tíz óráig ülésezett az a parlamenti bizottság,

amely Predavec Radics-párti képviselő javaslatára ült össze, hogy a gazdasági krízisről és az inséges vidékek segélyezéséről tanácskozzék.

A kormány részéről Sztankovics Szvetozár földművelési és Míldszavlevics Szvetiszlav tábornok, közlekedésügyi miniszterek ismertették azokat a munkálatokat, amelyeket az illetékes miniszteriumok ebben a kérdésben végeztek és felsorolták azokat a segélyeket, amelyeket az inséges vidékeknek nyújtottak.

A sajtó képviselői számára az ülés után Radics István tett hosszabb nyilatkozatot, amelyben ismertette Sztankovics földművelésügyi miniszter referátumát és arról a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

Elmondotta Radics, hogy Sztankovics felolvasta azokat a törvényjavaslatokat, amelyek már elkészültek. Ezek közé artozik a folyamatszabályozásról szóló rendelet. Ennek a kérdésnek rendezésére két milliárd szükséges, de az állannak nincs pénze és így ezt a problémát átteszik a tartományokhoz. Elkészült a villamosításról szóló javaslat is.

— A közlekedési miniszter — mondotta Radics — ismertette azokat a munkálatokat, amelyeket a közlekedésügyi miniszterium végzett és ennek nagyságára jellemző, hogy csak munkabérekben 200 millió dinárt fizettek ki.

Az újságírók értesülése szerint egyébként az ülés lefolyása meglehetősen viharos volt. Amikor a zetai tartomány ügyeit tárgyalták, **Racics Punisa** azt kiáltotta közbe, hogy a pénzügyminiszter fosztogat. Az ülés végén pedig **Radics István**nak támadt összeütközése az elnöklő **Kulovec** szlovén néppárti képviselővel.

A bizottság nem hozott határozatot, hanem az ülést bizonytalan időre elhalasztották.

A Radics-párt passzívissal fenvegetődik

Radics István terjedelmes nyilatkozatot tett az újságírók előtt a parlamentnek a miniszterelnök elleni vádindítvány ügyében hozott határozatával kapcsolatban. **Radics** kijelentette, hogy ha megváltoztatják a szkupstina házszabályait, pártja kivonul a parlamentből.

A törvényhozó bizottság **Timotijevics Koszta** elnöke alatt ülést tartott, amelyen betervezték tárgyalásra a csekk-, a váltó-, az ügyvédi, a gyám-, a büntető-, a végrehajtási törvényjavaslatokat, valamint a bünvádi perrendtartásról szóló javaslatot.

Az ülésen **Szubotics** igazságügyminiszter és **Pribicevics** Szvetozár között élénk vita fejlődött ki, majd megválasztották az albizottságokat az egyes javaslatok kidolgozására.

Az adminisztrációs bizottság ülése

Az adminisztrációs bizottság szintén ülést tartott szombaton. Az ülésen elhatározták, hogy a jövőben elhunyt képviselő hátramaradottainak temetési költség címén huszezer dinárt fognak kiutalni.

Főespereséspártelnök afférja

Rackov Milán nyilatkozata

Becskekről jelentik: Nagy feltűnést keltett annakidején, hogy **Sztakics** Zsarkó becskekeri főesperes feljelentést tett **Rackov Milán**, a földművespárt felsőbánáti kerületi szervezetének elnöke ellen, azzal vádolva meg, hogy egy népgyűlésen durván sértegette, torokragadta, ütlegezte, sőt kést is emelt rá.

Rackov Milán ezzel kapcsolatban — a sajtótörvényre való hivatkozással — a következő nyilatkozat közlését kéri:

— Nem igaz, hogy a főesperest torokragadtam, az sem igaz, hogy megvertem, vagy éppen késsel támadtam volna rá. A feljelentésnek ezek az állításai nem felelnek meg a valóságnak. Az eset a következőképpen történt: bementem a vendéglőhelyiségbe, ahol már folyt a gyűlés, mivel ugyanott a mi pártunk is gyűlést hirdetett. Látna, hogy a független demokraták tartanak gyűlést én ki akartam menni. Már az ajtónál voltam, amikor **Sztanojevics** beszédébe beleszóltam:

— Mondjon valami jót a saját pártjáról! — kiáltottam közbe.

Erre **Sztakics** főesperes rám kiáltott: — *Menjen ki!*

En azt válaszoltam:

— *Szomorú, hogy papok, orvosok és tanárok akarják vezetni a becskekeri földműves népet.*

Sztakics főesperes felugrott és torokragadótt.

— *Pézszeget szemét, ki innen!* — kiáltotta kétszer egymásután, mire én visszazamondtam neki a sértéseket és ellöktem magamtól. Ez az egész.

— Engem nem dobtak ki a teremből, hanem mikor ők végeztek, én tartottam gyűlést ugyanazon a helyen — fejezte be **Rackov** nyilatkozatát.

Ebben az ügyben a járásbíró november 10-re tűzte ki a tárgyalást. **Sztakics** főesperes ügyvédje beadványt intézett a járásbíróhoz, amelyben a becsületsértési vádat kiterjeszti és súlyos testi sértés vétségéért is vádat emel. Egyben kéri azoknak a iratoknak a beszerzését, amelyek **Rackov** ellen hasonló természetű feljelentéseket tartalmaznak.

Gyilkosság a futaki szegényházban

Pizskavassal agyonütötte a gazdasszonyt a szegényház egyik aggastyán lakója

Noviszadról jelentik: A futaki szegényházban megrendítő esemény történt szombaton reggel.

Kaut Teréz, a szegényház gazdasszonya hat óraker a reggeli szétosztása közben a tüzpizskavassal foglalatokodott és arról véletlenül hamu hullott **Öhler Konrád** hetvenhárom éves szegényházi ápoltnak tányérjára. A házsártos természetű aggastyán ezen anynyira feldühödött, hogy kikapta a gazdasszony kezéből a pizskavast s olyan

erővel vágta a hatvanéves asszony fejéhez, hogy az nyomban holtan esett össze. A szegényház vezetősége jelentést tett a csendőrségnek és **Öhler Konrád**ot letartóztatták.

Szombaton a noviszadi törvényszékről bizottság szállt ki dr. **Novák Tomisláv** vizsgálóbíró és dr. **Vukovojac Zsarkó** államügyész vezetésével Futakra, ahol megejtették a helyszíni vizsgálatot. **Kaut Teréz** holttestét vasárnap felboncolják.

December 2-ikáig elnapolták a bácskai tartományi közgyűlést

Királyi ukázzal megnyitották és rögtön elnapolták a közgyűlés új ülészakát

Szomborból jelentik: A bácskai tartományi közgyűlés szombati ülését reggel félkilenckor nyitotta meg dr. **Manojlovics Vladisláv** elnök.

A napirend előtt szólásra jelentkezett dr. **Palásthy Ödön** magyarpárti, aki rámutatott arra, hogy nyolc hónappal ezelőtt választották meg a tartományi választmány tagjait és ezalatt a nyolc hónap alatt még semmi érdemleges munkát nem végeztek.

Palásthy interpellációjára a tartományi választmány nevében **Budisin Száva** válaszolt, aki kijelentette, hogy a választmány költségvetésével kapcsolatban tesz jelentést a közgyűlésnek eddigi munkájáról és jövő programjáról.

Lukics Predrag főispán helyett ezután dr. **Livaics Ante** főispáni titkár felolvasta a ciklust bezáró királyi ukázt, melyet a képviselők állva hallgattak végig. Az ukáz felolvasása után az elnök szünetet rendelt el, de öt perc múlva újra megnyitotta a közgyűlést, melyen dr. **Livaics** felolvasta a következő királyi ukázt:

— Mi **I. Alekszandar** Isten egyelméből és a nép akaratából a szerbek, Horvátok és Szlovének Királya minisztertanácsunk elnökének és a belügyminiszter javaslatára a tartományi és járási önkormányzatról szóló törvény 53. szakasza alapján elhatároztuk, hogy valamennyi tartománygyűlés székhelyeiken 1927. évi november hó 5-ikén összehívassuk. Ezen rendeletet a minisztertanácsunk elnöke és a belügyminiszter hajtsa végre.

Beograd, 1927. október 23.

Velja Vukicevics I. Alekszandar

A közgyűlés tagjai állva hallgatták végig a királyi ukáz felolvasását, mely után **Klicin Mita**, a tartományi választmány elnöke emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

— Örömmel vettem tudomásul a csüörtöki gyűlésen **Lukics** Predrag főispán kijelentését, hogy mindenben támogatni óhajta a tartományi önkormányzat működését. Eddig sajnálattal kellett megállapítanom, hogy a tartományi önkormányzat az állami ellenőrző közegek részéről nem mindig talált kellő megértésre. A belügyminiszteri szabályrendeletekben igen sok utasítás volt, melyek sértették az önkormányzat autonómiáját többek közt a vármegye likvidálásáról, a községi választásokról, a közigazgatási tanfolyamról szóló szabályrendeletek. A legnagyobb akadálya a zavartalan munkának az volt, hogy az alispáni hatáskör szétválasztása nem volt kellőleg precizírozva a törvényben. Az állami közegek téves felfogása abban is megnyilvánult, hogy a tartományi önkormányzatot valamilyen magánintézménynek nézték, holott ez szintén közhatalóság, mint az állami hatóságok, amit igazol az államtanácsról szóló törvény 16. szakasza, mely szerint az önkormányzat is közhatalóság. A tartományi önkormányzat mindenben respektálja a törvényeket és a főispáni hatáskört, de elvárja, hogy az állami közegek is respektálják a tartomány jogait.

Dr. **Manojlovics** Vladisláv elnök ezután herkesztette az új ülészakát és a legközelebbi közgyűlés idejét december 2-ikára tűzte ki.

A vén komédiás, aki harminc évig támadta Vilmos császárt

1.

Vajjon mit érzett az excsászár, amikor értesült róla doorni magányában, hogy meghalt **Felix Wilkowski** volt színész és lapkiadó, író nevén **Harden Miksa**?

2.

Ez a **Harden** — kétségtelenül igen jeles stílművész és írói talentum s a német polemikus prózának **Franz Mehring** mellett legnagyobb mestere a maga idejében — harminc esztendő telt el azzal, hogy fulmináns cikkeiben, véres gúnynyal és veszett dühvel froclizta **II. Vilmost**. Igen, froclizta. Támadta — kissé erős kifejezés lenne, noha **Harden** támadni akart, harcolni és megsemmisíteni, a német birodalom mindenható uralkodója azonban oly magasan állott az egykori kis provinciális fölött, hogy a támadás nem ért fel hozzá.

Harden csak kellemetlenkedni tudott a császárnak.

De azt nagyon.

Egy légy, amelyik harminc évig nem száll el az ember orráról.

3.

Mint minden nagy német író, **Harden** is gazdag polgári családból származott, apjának a berlini **Niederwall-strasséban** volt selyemkereskedése. Elsőrangú nevelést kapott, a gimnáziumi évek vetették meg polihisztori tudásának alapjait, de tanulmányait nem fejezhette be, mert apja, aki éppoly hőbortos volt mint ő, az

utolsó évben minden ok nélkül kivette az iskolából és fényképésznek adta. Egy napig volt fotografus-tanonc. Másnap megszökött és apjától elváltan élő anyja segítségével elment színésznek.

Tíz esztendőt töltött vidéki színpadok deszkáin.

Közepes színész volt, mondják, vagy még annál is rosszabb.

Tíz év kellett hozzá, amíg felfedezte magában, hogy tulajdonképpen az íráshoz van tehetsége. Színkritikus lett. A tehetséges színészek elleni dühe fűtötte és **Apostata** — ez volt az álneve — brilliáns cikkeiben adta ki irigységét a »**Gegegenwart**« című folyóirat hasábjain.

Sainte-Beuve és **Lemaitre** voltak az istenei.

Francia mintára írta kritikáit, ó-német nyelvezettel. A nagy mesélőnek, **Jacob Grimm**-nek avult stílusát tarkította állandó mitológiai példázataival és a kültekli zsargon legközkeletűbb fordulataival. Valami egészen különös profétai hangon szavalt írásában s misztikusan sejtelmes mondataiba váratlanul jász-kifejezéseket csendített bele.

4.

1892.

Ebben az évben indult meg a »**Zukunft**«, **Harden** híres hetilapja.

A fiatal **II. Vilmos** menesztette **Bismarck**ot és a vaskancellár bosszút esküdtött. **Harden**et választotta eszközüül, s hétről-hétre jelentek meg a leggyilkosabb

pamfletek a »**Zukunft**«-ban a császár ellen.

Soha politikai hetilapnak még akkora példányszáma nem volt Németországban, mint a »**Zukunft**«-nak. A sárgafedelű, huszonnégy oldalas füzeteket mindenki olvasta, olyan közönség, amely különben nem szokott politika iránt érdeklődni. Művészek, diákok, nevelők, boltlányok, katonatisztek, mindenki falta **Harden** cikkeit, rajongással vagy elkeseredéssel.

5.

Ez a harminc éves háború a császári tekintély lejáratására, ez a fáradhatatlan és az ellentámadásoktól vissza nem retentő destrukció a legiszteletreméltebb és legimponálóbb teljesítmény lett volna, ha nem tudja mindenki, hogy nem a meggyőződés heve diktálja a félelmetesen maliciózus cikkeket, hanem egy mellőztetése miatt sértődött aggastyán.

S hozzá még **II. Vilmos** szereplési viszketége inkább csak nevetséges volt, **Bismarck** csökönyös junker-politikája veszedelmes, **Harden** kigonyolta **Vilmost** és istenítette **Bismarck**ot. Igen, a császár imperiálistmusa túl a nevetségesség demarkációs vonalán szintén veszedelmet, katasztrófát jelentett, de éppen ezen a ponton **Harden** császárrabb volt a császárnál és imperialistább **II. Vilmosnál**.

6.

A háború közepétől fogva pacifista volt. De előzőleg nem akart elkeseredettebb háborus uszító **Harden**nél. A világháború utolsó évében olyan dicséretes cikket írt **Wilson**ról, hogy a washingtoni parlament jegyzőkönyvébe iktatta. De a világháború első évében ő adta ki az »**El Calais-ig!**« jelszót.

7.

Azt mondták, hogy következetes: mindig az ellenkezőjét mondja annak, amit a császár.

Igy-valahogy következetes volt. Ez az a következetesség azonban, ami nem jogosít fel a szatírára. A szatira világnézet nélkül olyan mint a géppuska irányzék nélkül. Lehet, hogy oda is talál, ahová kell, de egész biztos, hogy oda is, ahová nem kell.

A háború után **Harden**, a fiatal német demokrácia ellen indított hadjáratot. Miért? Mert felajánlkozását a párisi nagyköveti állásra visszautasították.

8.

A bátorsága. Nagy bátorság kellett ahhoz, a mindenható császárt piszkálni?

Nem.

A császár elvből nem indított fel-ségsértési pörököt támadói ellen, csak a legkirívóbb esetekben. Néha elítélték **Harden**et a császári környezet egyik-másik tagjának panaszára, így a »**Kampf mit dem Drachen**« és a »**Caprivi-Denkmal**« című cikkeiért egy-két hónapot kapott. Egyszer felségsértésért is kapott két hónapot. Ezek drákói büntetések voltak.

Bátorság kellett ennek a rizikónak a vállalásához? Ha igen, akkor manapság minden rendőri riportert ex offo hősöz. Komoly politikai pörökben ma világszerte esztendőket sóznak ki a független bíróságok. **Harden**, a büntetéseit elkerülhetetlen üzemi balesetnek tekinthette s egyben a legkitünőbb reklámnak, amelyek neki népszerűségezt, vagyont, világhírt gyümölcsöztek.

9.

A világhírt 1907-ben az **Eulenburg**-pör hozta meg **Harden**nek.

A császár két bizalmasa, **Eulenburg** Fülöp herceg és **Moltke** Kunó gróf rágalmazásért bepörölték, mert megírta rólu, hogy rendellenes nemi hajlamuak. **Harden**nek sikerült az állításait bebizonyítani, de minden tisztességes emberben feltámadt az undor: kinek mi köze ehhez? A tömeg ünnepelte, mert ebben a pörben csakugyan összefogott ellene az egész feudális reakció s tönkre akarták egyszer és mindenkorra tenni. De például **Karl Kraus**, »a bécsi **Harden**«, a tisztességes szatirikus egyik legszebb írását ekkor írta a **Fackel**-be. »**Kilenc** hónap óta hordozom a szívem alatt a gyűlöletet — így kezdődött a híres cikk, amelyben letépte a kilenc hónapig tartó pör befejezésével a bátorság babérszoruját **Harden** fejről. Joggal.

Harden gyáva volt.

1922-ben néhány jobboldali diák megverte az uccán. Rögtön beszűntette a »**Zukunft**«-ot és öt év óta nem mert politikai cikket írni német lapba.

10.

Mindent feláldozott egy hatásos pózért, egy nagy gesztusért. Hatvanhat esztendő korában halt meg, de az utolsó napig kendőzte az arcát. A mondatait is sminkelte. Olyan meggyőződést maszkírozott mindig, ami legjobban illett a szerephez.

Született komédiás volt.

s. k.

Az urnák előtt

Vasárnap választ kilenc év óta először községi képviselőket a Vajdaság — Miladinovic Radivoj dr. nyilatkozata a szuboticei radikális párt községi programjáról

A névvegyelemzés megszüntetése megbecsülést szerzett az országnak — mondotta Grol Milán

Kilenc év után vasárnap választ először községi képviselőket a Vajdaság népe és először nyilvánul meg a községek és a városok vezetése terén a polgárság akarata. A tisztviselői kinevezési rendszer helyett a jövőben a községi képviselők választják meg a községek és városok tisztviselőit, a községi képviselőket viszont ma, vasárnap választja meg a Vajdaság népe. A vasárnapi községi választás a Vajdaság lakosságának is megadja azt a jogot, hogy mint az ország többi tartományainak polgárai, a jövőben maga intézze lakóhelye sorsát és maga válassza meg előljáróját.

Bár az ország népe már belefáradt a sok választásba, a községi választás iránt mégis nagy az érdeklődés, éppen azért, mert a szavazással a nép legszűkebb patriájának sorsát dönti el.

A községi választásokról szóló szabályrendelet értelmében péntek éjjel 12 órakor szesztilalom kezdődik és hétfő éjjel ér véget.

A szuboticei radikális párt programja

Miladinovic Radivoj dr. szuboticei királyi közjegyző, a radikális párt kerületi főbizottságának elnöke, a párt végrehajtóbizottságának tagja, a szuboticei radikális párt községpolitikai programjáról a következő nyilatkozatot tette a *Bácsmegyei Napló* munkatársa előtt:

— A párt kiáltványában már változtatta községpolitikai programját és nekem már igazán kevés mondanivalóm van. A községi önkormányzat kétségek nélkül a radikális párt vívmánya. A radikális párt községpolitikájában a főalap az, hogy

minden hatalom kufforrása maga a polgárság.

A radikális párt kiáltványában, amelyet a végrehajtó bizottság adott ki és amelynek megszerkesztésén én is dolgoztam, pontosan megjelöli azokat a kötelezettségeket, amelyeket a megválasztott községi képviselőkre rótt a párt.

Nem üres ígéretek és hangzatos szavak összessége ez a kiáltvány.

hanem egy meggondoltan szerkesztett, komoly munkaprogram, amely felöleli a város egész polgárságának, minden osztálynak és minden nemzetiségnek az érdekeit, kívánságait és jogos követeléseit.

— A radikális párt végrehajtóbizottsága a munkaprogram megszerkesztésénél szem előtt tartotta azt a fontos körülményt is, hogy

a község nem boldogulhat az állam nélkül.

a községi politika irányelvei nem alapozhatók meg az állampolitikai irányelvek figyelmen kívül hagyásával.

Az állam és a község között

szívós együttműködést kell kifejteni, különösen Szuboticeán, hogy a jólétet, elégedettséget, a konstruktív munka előfeltételét megteremtjük.

Az ország legerősebb és legnagyobb pártja a radikális párt, amely a nép többségének bizalmát bírja és kell, hogy Szubotica város képviselőtestülete a legerősebb párt tagjainak sorából kerüljön ki.

— A radikális párt programja, mint azt a kiáltványunkban is leszögeztük, a következő:

— A radikális párt köteletségévé tette képviselőinek, hogy a városi politikában a következő programot kövessék és valósítsák meg: tartásuk fenn a rendet s a törvények tiszteletét, szánják és javítják meg a város nehéz pénzügyeit, a városi háztartásban vezessék be a legerősebb takarékoskosságot, a fölösleges hivatalokat szüntessék meg s a tisztviselők létszámát apasszák, vegyék felülvizsgálat alá a nyugdíjasokat s a nyugdíjakat, amelyek a városi költségvetést több millióval terhelik meg. Uj pragmatikával rendezzék a tisztviselői állásokat s állandóságukat biztosítsák, fizetésüket javítsák, ezzel szemben több és lelkiismeretesebb munkát is követeljenek tőlük.

Az agrárreformot revízió alá kell venni, földhöz kell juttatni a város szegényességét

és behozni a föld fakultatív megváltását. Visszaszerezni az állam által elfoglalt épületeket és objektumokat, az államtól járó követelések kifizetését kisérgetni és az állami funkciók végzésével járó terheket viselését az államra hárítani. A város jövedelmével és megtakarított tőkével — adók emelése nélkül — hozzáfogni az utak készítéséhez és javításához s azokat terv szerint öt-hat esztendő alatt fokozatosan kifizetni.

Tisztviselő- és munkáslakásokat építeni,

a vízmennyiséget emelni és ecéltől kifizetni az első vízvezeték a Mlakából.

— A város eddigi vezetői ideiglenesek voltak — folytatta dr. Miladinovic Radivoj — mert nem a nép választotta őket és így

nem is mertek hozzáogni egy nagyobb alkotás megvalósításához,

mert nem tudták, hogy melyik percben váltják fel őket. Súlyos helyzet alakult így ki nemcsak a polgárság, hanem a vezetőtisztviselők részére is.

A községi választások minden bajt, minden káros elemet kiközösítenek,

ha a polgárság öntudatosan azt a politikai irányt, illetve pártot követi, amely módot nyújtott neki arra hogy

szabadon rendelkezék javai, tisztviselői és az egész községi élet felett.

Ilyen értelemben szerkesztettük meg a párt kiáltványát is és ahhoz minden tag a legszigorúbban ragaszkodik.

Miladinovic Radivoj dr. nyilatkozata végén kijelentette, hogy

a radikális párt polgármesterjelöltje dr. Sztépics Károly

jelenlegi polgármester, aki ha a radikális párt kap többséget a községi képviselőtestületben, bizonyára tovább is éppen olyan önzetlenül, odaadással fogja vezetni a város ügyeit és meg fogja valósítani a párt programját.

Grol Milán ünneplése

A szuboticei demokrata párt péntek este bankettet rendezett Grol Milán nemzetgyűlési képviselő tiszteletére abból az alkalomból, hogy a képviselő a névvegyelemzési rendelet eltörlésére érdekében sikerrel intervenált. Az első felköszöntőt dr. Dimitrijevic Drágo mondta Grol Milánra, aki válaszában előt a politikai helyzettel foglalkozott, aztán a következőket mondta:

— Ugy hallom, hogy némelyek hamis beállításban akarják a köztudathoz vinni az Iskolarendelet eltörlésének történetét. Ezért kénytelen vagyok a hiteles akciókkal bizonyítható tényállást elmondani. Pár héttel ezelőtt dr. Havas Emil befutott fel a magyar demokrata vezetők nevében a névvegyelemzési rende-

let eltörlését, azzal, hogy a magyarság a demokrata párt támogatása fejében nagy hálával venné, ha ezt a rendeletet eltörlnék és miután a közoktatásügyi miniszter demokrata, talán most sikerülne is. Felfogását azonnal magukévá tették dr. Dimitrijevic Drágo és Udlezky Szvetozár és a szuboticei szervezet nevében memorandumot juttattak hozzám e kérdés pedagógiai és állampolitikai vonatkozásairól. E memorandum alapján előterjesztést tettem Kumanud Koszta közoktatásügyi miniszternek, aki áttanulmányozta az ügyet és eltörlte a rendeletet. Hogy ennek milyen hatása van, arra jellemző az a beszélgetés, amit tegnap folytattam dr. Colbanal, a Népszövetség mellett működő kisebbségi ligaz titkárával. Dr. Colban gratulált nekem az új rendelethez és szerinte ezzel nagy szolgálatot tettünk nemcsak az itt élő magyaroknak és németeknek, hanem hazánkban is, amelynek ez a rendelet megbecsülést szerez. »En — mondta dr. Colban — egész éven át lárom Európában azokat az országokat, ahol többségek laknak. Minden év végén kérdezik tőlem otthon, hogy mit hoztam, — sajnós azt kell válaszolnom, hogy üres kofferral tértem haza. Most lesz az első alkalom, hogy tell kofferral térek haza. Ez a rendelet ut a megértés felé és utmutató példa a többi nemzetek részére.»

Grol Milán beszédét lelkes örömmel fogadta a hallgatóság, amelynek sorában sok volt a magyar. Utána Lendvay József köszöntötte fel a képviselőt, majd dr. Havas Emil nagy lelkesedéssel fogadott beszédében foglalkozott e nap jelentőségével, a kisebbségi politika utjaival és a magyarságnak a demokrata párttal való viszonyával. Ezután még dr. Popovic Milivoj, dr. Paiaqi Antal, dr. Skaller Lovró, dr. Rabstein Mátyás, Miladinovic Szlobodán, dr. Kellert Benó, Rudic Laci és a sztarakantzsai magyar küldöttség szóoka beszéltek.

Kik lesznek a becskeréki képviselőtestület tagjai?

Beckerekéről jelentik: A községi választások előtt napon mindenki a választások kilátásaival foglalkozik. A tizenhárom becskeréki párt közül — ha a képviselőválasztások eredményeit vesszük alapul — a független demokrata párt lesz a legerősebb. Ők maguk ezerkét száz szavazatra számítanak. Azonkívül még három párt van Beckereken amelyek hasonló, vagy még jobb eredményre számítanak: a két radikális párt és a magyar párt. Ha felteessük, hogy ez a négy párt körülbelül egyforma erővel kerül ki a választásokból és egyenként tizenkét városi képviselőt küldenek a képviselőtestületbe, akkor a többi kilenc pártra összesen huszonegy képviselő marad, ami körülbelül meg is felel az erőviszonyoknak. Ezek közül a képviselőválasztáson a legerősebb volt a

független munkáspárt, amely most valószínűleg jelentékenyen meggyöngyöl, mert a magyar párt sokat elvesz tőlük, úgyhogy ennek a pártnak most valószínűleg négy vagy öt képviselője lesz. Ugyancsak számíthat a német párt is, a demokratáknak három helyet jósolnak, a szocialistáknak, földműveseknek, kereskedőknek és a zsidóknak szintén három-három, a sportpártnak egyet, esetleg kettőt, a Radics-pártnak pedig legfeljebb egyet.

Ilyen módon megközelítő pontossággal meg lehet állapítani, hogy kik lesznek Beckerek város megválasztott képviselőtestületének a tagjai. A hivatalos radikális párt első tizenkét jelöltje, akiknek megválasztása valószínű, a következők: Popov Dusan gazdálkodó, Bunics Ivo törvényszéki elnök, Vorgies Jovan, Turinszki Gyurica, Cvetkov Mita földművesek, dr. Anikies Bózsa ügyvéd, Sztajics Zsivanko földműves, dr. Alekszics Kamenko orvos, Grujin Mladen napszámos, Dimitrijevic Mladen, Gyulics Veszelin, Grozdanov Nikola földművesek. A magyar pártból a következők megválasztására lehet komolyan számítani: Dr. Várady Imre országgyűlési képviselő, Tóth Ferenc fazekasmester, Burget József gimnáziumi tanár, dr. Borso-di Lajos ügyvéd, dr. Kuszing János orvos, Miklós József gyárírmunkás, Engel Ferenc pápai kamarás, dr. Mara Jenő lapszerkesztő, Liptay Dezső kereskedő, Dániel Ádám moztulajdonos, dr. Stern Lázár ügyvéd, Huszár István építési vállalkozó.

A demokrata párt jelöltjei közül a következők megválasztására van kilátás: Moljac Milivoj gyógyszerész, Gyurics Ljubomir vendéglős, Popovics Sztoljan nyugalmazott ezredes, gyárigazgató Arszemov Sztjeva földműves, Bukovac István kereskedő. A német párt részéről a következő jelöltek lehetnek reményeik: Tolveth Oszkár gyárigazgató, dr. Ellner Gyula ügyvéd, dr. Weiterschau József földbirtokos, Annau János földbirtokos, Homa Kahnán esztergályos, Stajelschmidt Fülöp földbirtokos.

A kereskedők és iparosok listáján a következőknek vannak kilátásai a megválasztásra: Jankovic Koszta nyugalmazott alispán, a bánáti kereskedelmi és iparkamara elnöke, dr. Handler Lázár ügyvéd, Vukov Jofita az ipartestület elnöke, Risztics Gyóka kereskedő, a Grénim elnöke, Merschbacher János építész. A szociáldemokrata párt részéről: Rakics Laza a munkásbiztosító pénztári tisztviselő, Wirsching János asztalos, Mirkov Nikola sörfőző. A zsidóság listájáról a következők megválasztása lehetséges: Dr. Huberth Zsigmond ügyvéd, a zsidó hitközség elnöke, Mayer Aurél bankigazgató, Temmer Sándor kereskedő, Eckstein János kereskedő, dr. Neumann Gyula orvos. A független munkáspárt részéről: Granics Zdravko cipész-munkás, Binder József szabósegéd, Bischof Miklós szabómunkás, Mojics Obren nyomdász, Makszimovic Dragutin kovács, Fori Henrik kőművesmunkás. A sportifriak listáján legjobb esetben kettőt választanak be: Mojics Milorádot és Teichner Imrét. A Radics-párt listáján csak a listavezetőnek, Mikszics György nyugalmazott vármegyei irdaigazgatónak van kilátása a megválasztásra.

A független munkáspárti képviselőtestületi tagok megválasztását az igazolóbizottság előreláthatólag megfogja semmisíteni, helyüket azonban nem fogják betölteni, úgyhogy a városi képviselőtestület hevenkénti helyét csak hatvanhat vagy hatvanhét tagból fog állani.

Averescu és hivei követelik Manoilescu szabadrábra helyezését

Állítólag Goga, volt miniszter is kompromittálva van a karlista mozgalomban

Bukarestből jelentik: A bukaresti második hadtestparancsnokságnál szombaton

megjelent Manoilescu több híve és Averescu tábornok, volt miniszter-celnök is, akik Manoilescu azonnali szabadonbocsátását követelték,

arra hivatkozva, hogy az ellene folytatott vizsgálat befejezést nyert. Az ellenzéki vezérek kívánságára eddig még nem adtak választ.

Mint Párisból jelentik, a francia sajtó élénken foglalkozik a romániai helyzettel, a Bratianu által közzétett kormány-nyilatkozattal kapcsolatban, amelyben Manoilescu letartóztatását okolja meg. A *Matin* értesülése szerint

Goga Octavián volt közoktatásügyi

miniszter is kompromittálva van és letartóztatását csak Averescu közbelépése hátrálhatta el.

A *Petit Bleu* a romániai eseményekről írt cikkében kiemeli, hogy

Bratianu helyzete a nemzeti parasztpárt ellenállása következtében igen súlyos.

A kormány által közzétett és nyilván kóholt kommünikék ellenére, amelyek teljes nyugalomról számolnak be, Bratianu annyira óvatos és mindenre számító a jövőt illetően, hogy

a hazaárulás vádját csak Manoilescuval szemben tartja fenn és Károly volt trónörökös nem keveri bele az ügybe.

Ha a vád által közölt szövegek hitelesek, — írja a lap — akkor magát Károly herceget kellene haditörvényszék elé állítani. A Bratianu-konyha mindennemű műveletei piszkosak — és érezni, hogy a szakács fél valamitől — fejezi be cikkét a lap.

„PHILIPS” villanyáramba kapcsoló

anódkészüléke a legtokéletesebb!

Maller Béla okl. gépészmérnök
Subotica, Petrogradska ulica 8

Nem kell borra való!

A szállodai és éttermi munkások genfi kongresszusa a borra való helyett rendes fizetést, pihenőnapokat és szabadságot követelt

A szállodai és éttermi alkalmazottak nemzetközi szövetsége a múlt hó végén tartotta meg tizenkettedik kongresszusát Genfben. A kongresszuson tizenkét ország egyesületének delegátusai között a jugoszláv kiküldöttek is résztvettek. Határozatot hozott a kongresszus a szabad költözködés, a borra való, a pihenőnap, a képesítés kérdéséről, végül a nemzetközi munkaügyi hivatalhoz való kapcsolatokról.

Az első határozat felhívja a népszövetséget, a nemzetközi munkaügyi hivatalt és az összes kulturális kormányait, hogy a nemzetközi szállodai- és éttermi munkások számára biztosítsák az országról-országra való akadálytalan mozgási szabadságot. **A borra való rendszert a munkások szociális egyenjogúsága szempontjából méltatlannak nevezi** a második határozat és kimondja ezzel szemben, hogy a vendéglőipar munkásait megilleti az a jog, hogy teljesítményeikért tisztességes fizetést kapjanak. Tiltakozik a kongresszus az ellen, hogy a borra való helyett bevezetett százalékos felárba a munkaadók nem részesítik igazságosan az alkalmazottakat. A harmadik határozat szerint a genfi szövetség törvényes intézkedéseket követel minden országban, ahol még ilyenek nincsenek, **a szállodai és éttermi alkalmazottak munkaejének védelmére: pihenőnapok rendszeresítésére.** Ezért a kongresszus megbizta az országos egyesületeket, hogy ezekkel a minimális követelésekkel lépjenek fel: **1. A munkaidő szabályozása** a nemzetközi munkaügyi hivatal egyezményei szellemében, a vendéglőipar különleges viszonyainak figyelembevételével. **2. Minden vendéglőipari munkás heti egy pihenőnapjának törvényes biztosítása,** szintén figyelembevételével a szezonhelyeket és hasonló üzemeket. **3. Fizetett szabadságot minden évben az éves állásokban levő munkások részére.**

A szállodai és éttermi alkalmazottak kiképzéséről szól a kongresszus negyedik határozata, amely többek között kimondja, hogy a gyakorlati tanulóidő két év legyen, amit egy évi szakiskolai oktatásnak kell követni. Rövid szaktanfolyam elvégzése, gyakorlati tanulóévek nélkül, nem fogadható el képesítésnek.

ható. Az ötödik határozatban a kongresszus tudomásul veszi a nemzetközi munkaügyi hivatal fáradozásait a kereskedelmi és ipari alkalmazottak érdekében és kívánja, hogy az éttermi és szállodai alkalmazottak különleges helyze-

tét is kísérik figyelemmel. A szövetség vezetősége szoros együttműködést fog kifejteni a munkaügyi hivattal, a vendéglőipari munkások gazdasági és szociális helyzetének megjavítása érdekében.

Negyvenkétezer dináros pénzeslevéllel eltűnt a moli levélhordó

A csendőrség fellelése szerint a levélhordó büntény áldozata lett

Szentáról jelentik: Rejtélyes eset tárgyalgatóban Mol községet.

Pénteken nyomtalanul eltűnt Vajkovic Vujadin huszonnyolc éves moli levélhordó, akinél egy 42.000 dináros pénzeslevél volt kikézésre végett.

Vajkovic eltűnése mögött büntényt sejtettek és a csendőrség mindenekelőtt ebben az irányban indította meg a nyomozást.

Vajkovic Vujadin moli származású és 1926. szeptemberében nevezték ki a moli postahivatalhoz levélhordónak. A fiatal és szolid életű levélhordó mindenkor lelkiismeretes és pontos volt. Működésével felelősséget a legnagyobb mértékben meg voltak elégedve és bármennyi pénzt biztak rá kikézésre végett, megbízatását kifogástalanul végezte el. Pénteken reggel kilenc órakor vette át a postát kikézésre végett Braovics Pálné postamesternétől. A postában többek között volt egy Székely László moli malomtulajdonos részére küldött 42.000 dináros pénzeslevél is. Vajkovicnak az volt a szokása, hogy ha nem volt sok dolga, délelőtt, más esetekben pedig legkésőbb délután két óráig jelentkezett a postahivatalban elszámolás végett.

Pénteken már három óra is elmúlt, de Vajkovic nem jelentkezett a postán. A postamesternő aggódni kezdett és Ceglédi Lukács levélhordót, aki ép akkor érkezett meg a vasutól újabb postai szállítmánnyal, elküldte Vajkovicék lakására, hogy érdeklődjék társa felől. Vajkovicné elmondta Ceglédinek, hogy férje szokás szerint tizenegy óra tájban hazatért, ott rövid ideig beszélgetett és aztán ismét eltávozott, hogy a még hátralévő leveleket kikézésre végett. Az asszony szerint Vajkovic teljesen nyugodt volt és

azzal távozott el hazulról, hogy amint elvégezte dolgát, visszatér. A pénzeslevél ekkor még a kezében volt.

Amikor Ceglédi értesüléseivel visszatért a postahivatalba, a postamesternő rosszat sejtve, érdeklődött Székely László malomtulajdonosnál, hogy megkapta-e a 42.000 dináros pénzeslevelet. Székely azonban a postamesternő kérdésére azt a választ adta, hogy

a levélhordó aznap még nem volt náluk.

Erre behívták a postahivatalba Vajkovicné is, de az asszony szintén nem tudott semmi felvilágosítást adni férje hollétéről. Miután most már nyilvánvalóvá vált, hogy a levélhordó eltűnt, jelentést tettek a csendőrségnek, ahol felkutatására széleskörű nyomozást indítottak.

A csendőrök felkutaták az egész községet és a község könyvéket, de eredménytelenül. Pénteken a késő délutáni órákban jelentkezett a csendőrség Mátics Glisó szőlőmunkás, aki elmondta, hogy amint a szőlőben dolgozott, az uton látott egy postást, aki egy teljesen új, számnélküli kerékpáron haladt a Tisza-part felé, majd a töltésnél le szállva kerékpárjáról, azt maga előtt tolva, felmászott a töltésre. A csendőrség ebben az irányban folytatta tovább a nyomozást, de sikertelenül.

Szombaton újabb tanúk jelentkeztek, akik szintén láttak egy postást a bándti oldalon, amint Padéj alatt betért egy csárdába. Egy-két pohár bort ivott meg és aztán tovább ment. Ezek a tanúk azt állítják, hogy ennél a postásnál nem volt táská, amelyben a leveleket szokták kihordani.

A postamesternő értesítette a noviszedi postaigazgatóságot is, ahonnan

vasárnap szállnak ki a helyszínre a vizsgálat megejtése végett. A vizsgálat során ki fogják hallgatni mindazokat, akiknek az utóbbi időben pénzküldemény érkezett, az iránt, hogy meg kapták-e ezeket a küldeményeket. Ambár valószínűtlennek tartják, hogy Vajkovic ezzel a 42.000 dinárral megszökött volna, mert voltak napok, amikor sokkal nagyobb összegek is megfordultak a kezén. Így többek között épen csütörtökön, tehát az eltűnése előtti napon,

egy 125.000 dináros pénzeslevél volt nála, amit rendszeren ki is kézbesített,

pedig ha szándékában lett volna pénzt sikkasztani, akkor azt már csütörtökön megejtette volna, vagy pedig egy más alkalomra várt volna, amikor több pénzt kap kézzel. Az a fellelés, hogy Vajkovic bünténynek esett áldozatul. A csendőrség széleskörű nyomozást folytat a rejtélyes ügy kiderítésére.

Negyven párbajt vívnak a budapesti egyetemi hallgatók

Az egyetemi igazgatóságok lovagias epifügusa

Budapestről jelentik: Az egyetemi lovagias ügyek sorozata egyre jobban bővül és eddig mintegy negyven provokálás történt. A provokálók azonban ezekben az esetekben nem valamely bajtársi szövetséggel, hanem személyesen támadóikkal állanak szemközt, akiknek részéről öket inzultus érte. A provokált diákok részben arra az álláspontra helyezkedtek, hogy nem tartoznak elégtétellel, de volt olyan eset is, amikor a provokált a provokálóval szemben becsületbírárságot indítványozott, amit a kihívó megbízottai nem fogadtak el és az ügyet jegyzőkönyvvel fejezték be.

A húzódo lovagias ügyek menetének gyorsabb tempót adott a Turul bajtársi szövetség egyik vezetőjének az a nyilatkozata, hogy a szövetség tagjai kötelesek elégtételt adni annak, akit megsértettek. Most egyszerre negyven ügyben tüzik ki a párbaj napját, ezeknek a legnagyobb részénél azonban nem súlyosak a feltételek. A legsúlyosabbak a feltételek annál a párbajnál, amely vasárnap reggel a Hűvösvölgyben fog lefolyni, amelynek furatlan légynélküli, párbajpisztolyokkal állnak egymással szemben a diákok és harminc lépéstről háromszor váltanak golyót advance nélkül.

Az ősz

Irtó Gellért Mária

Édes ősz, piros ősz...

A Jánoshegyen most vérvörös bogycák kacérkodnak és itt a budai uccákon is frissítő hűvösség, amely élénkítő teszi a szemet és üdévé a bőrt... ijjító októberi napok, kedvesek...

Ezt gondolta a nagyságos asszony, amint óvatosan és derűsen átlépkedett a suhanó autók között a szemközti oldalra. Afféle régmódi házak ácsorogtak ott, amelyeknek ablaka olyan mélyen van, hogy állandóan sárral befröcskölt, mintha mindig esne...

S most valóban szemezni is kezdett. Ködszerű, valódi őszi siránkozás...

A hölgy felsóhajtott és betért az egyik alacsony ablaku házba. Egykori zongoramestere lakott itt... kiöregedett művész, akit néha fel szokott keresni.

Nem volt odahaza. Fartinét a fia fogadta.

— A papa nemsokára megjön... pár pillanat múlva... Parancsoljon...

Egy régi ripszkarosszékot csusztatott feléje, kicsit mosolygósan, mintha az öreg butordarab mutatnátna közben, olyan modern fiatalember volt...

Most kicsit szabadságot itthon, egyébként Németországban élt és repülő volt.

A »gépember«, ahogy az apja nevezte, egészen rokonszenves volt. Martiné megnézte a cimlapját annak a könyvnek, amelyet jövelekor az asztalra tett... finom és mély írás volt, ismerte. Hát eljhez is ért? A fiatalur eközben még mindig mosolygott.

— Ne haragudjon — mondta aztán. — De olyan derűs dolog, hogy mielőtt belépett volna ide, már láttam valamit magából. Pardon, hogy is mondjam, finom formájú cipőjét és selyemharisnyáját...

S picit szünet után hozzátette: — Egészen kellemes dolog, ha az ember felpillant egy könyvből s ily kedves

látványra bámul, amely aztán elszűn, hogy az ember azt se tudja már, valóság volt-e, vagy a könyvben olvasott felőle... s nézi: hol is hagyta abba? A könyvben kerestem magat, asszonyom és aztán egyszerre itt van egészben...

Martiné ránézett.

— Milyen fölényes maga... Vigyázzon! Én már menyasszony voltam, mikor maga még rövidnadrágot hordott...

— Most is a legszívesebben abban járok — nevetett vissza a férfi.

Nem lehetett ezzel bírni.

De azért figyelmes is volt, az öreg művész öreg gazdasszonyával teát hozatott be hogy »fölelegítse« a nagyságos asszonyt s »rövidebbé tegye vele a várakozás perceit«...

— A papája, szegény — mondta Martiné — még mindig nem hagyja abba régi rossz szokását, hogy házhöz menjen órákat adni... Ez pedig már nem neki való. S hozzá itt az ősz... eső, sikos utak...

— Apám meg van győződve róla, hogy ez veszélytelen. Ő szerinte egyetlen veszélyes dolog van: a repülés...

Martiné fölnevetett a teáscsészéből:

— És tulajdonképpen hol van az igazság?

A fiu már megint mosolygott.

— Az igazság? Igazán, hol is van? A régiék számára talán a zenélőórabau volt, a mi számunkra a stopperben...

— Harcba áll a régiékkal?

— Dehogyan. Még kortársaimmal se.

— Én mégis úgy érzem, hogy maga mindenben mosolyog, ami nem a legutolsó divat...

— Bizonyára asszonyomban rejlik valami, ami illyesmit provokál ki belőlem.

— Ó, Istenem... annyira öreg mégsem vagyok. Még csak harmincöt leszek, ez a legutolsó divat szerint, azt hiszem, bakfiskornak számít...

Most ő gunyolódott. De a másik komoly lett.

— Asszonyom, maga olyan fiatal és olyan szép, hogy erre csak sóhajtani le-

het... Már annak, aki ráér sóhajtani...

Am utána még kedvesebben:

— Abban a pillanatban, amikor belépett, megértettem azt, hogy az apám egy évtizeden át szerette magát... Csak azt nem értettem meg, hogy miért titokban?...

Az asszony zavart lett; később azt mondta:

— Téved, ha azt hiszi, hogy én ezt nem tudtam... De lássa a drága öregnek volt igaz. Mert így szép barátságban együtt lehetett velem végző napjáig, ha pedig nem ilyen nemes, el kellett volna régen szakadnunk...

A férfi bólintott.

— Persze, a régiék szerint csak annak a szerelemnek volt értelme, amely sírig tartott...

Az asszony felcsettant:

— Ma is csak annak van...

A fiatalember csinos barna fejét meg-ingatta.

— Minden csak pillanat... Pillanatok sorozata, ha úgy tetszik, de egyoldalú folytonosság nincs.

Az asszony már a teát is megitta.

— Milyen farszto maga — mondta őszintén. — És milyen soká jön az édesapja... Lássa, ő egészen más. Csöndet áraszt, békét. Ő a melódia. Maga: katonaság...

— Bocssáson meg... zenét akart itt hallgatni kicsit? Hiszen én is játszom...

Már ott volt a zongoránál... Az asszony lehunyta szemmel hallgatta. Nem várt módon és meglepően tehetséges volt.

De abbahagyta hamar, amint mondta, nincs türelme a zenéhez. Azért nem jett művész, talán emlékszik rá a nagyságos asszony, mennyit keserítette evvel az apját kisfiu korában...

— Megbánta?

— Nem. A mi számunkra már nemcsak az éterben hárfáznak... Nekünk már az acél is muzsikál.

Az órára nézett közben és jelentette, hogy az apjának most már valóban minden pillanatban itt kell lennie...

Leült az asszony mellé és csillogó —

szinte még a zenétől csillogó — szemmel mondta:

— El tudja képzelni, asszonyom, milyen gyönyörű ez, milyen édes érzés ez nekem, hogy tudom, még van harminnegy-öt-hat percem itt magából...

Az asszony felállt:

— Megőrült?... belőlem?

— Ne haragudjon rám, de valami kiváncsiságot érzek magában magammal szemben... A legalázatosabb lovagi hódolattal mutatom meg magam... hát ez vagyok... ilyen vagyok... Kábult vagyok...

Már ő is felállt.

Az asszony erre hiedten leült. Volt valami kábító a férfiban is, lehet, hogy pusztán illúzióként, amelyet ő állított be saját magának, de olyan volt, mintha valami hallatlan rohanásban volna a férfival együtt... aki most megint leült melléje...

De az is lehet, hogy a férfi valóságos énye volt ilyen és most kivédhetetlenül áradt.

Már erősen alkonyodott s az ablak látt menők lépteit is hallani lehetett, mintha álló esőnd volt.

Az asszony a szőnyeget nézte a lába előtt s lesütött szemhéja mögött látta az ismerős öreg butorokat, amelyek mindig ugyanazon a helyen álltak... az avított babékoszort... a régi fényképet... és a saját harmincöt esztendejét. És ez a csirkefogó milyen fiatal és repül!

Összeszorult a keze, olyan iriggy gyűlöletet érzett iránta, ha fiatal lenne s ő is ilyen fajta már... ilyen józan-forró és mindenben keresztülzáguldozó...

Közben észrevette, hogy ott térdel mellette a férfi...

Könyörgött: hogy már itt az öreg... látta jönni az ablak alatt... egy pillanatra volt még... a legszebb: a szerelem perce...

S mire az öreg művész a szobába lépett, ahol minden sarok egy félelten át dédelgetett és titkolt szerelmet rejtett, a fia már megkapta azt a csókot, amelyről ő annyit álmodott.

Marinkovics pénteken Párisba utazik és aláírja a jugoszláv-francia barátsági szerződést

A külügyminiszter csütörtökön válaszol az ellenzék interpellációjára és hosszabb külügyi expozét mond

Beogradból jelentik: Dard beogradi francia követ szombat délelőtt meglátogatta Marinkovics Voja külügyminisztert, akivel, hír szerint,

a jugoszláv-francia kereskedelmi szerződés aláírásának előkészületeiről tárgyalt

Marinkovics Voja külügyminiszter szombaton délután a parlament egyik

szobájában magához kérette az ellenzék vezetőit, akikkel

a csütörtöki külügyi interpelláció kérdését beszélte meg.

A konferencia után Marinkovics a Bácsmegeyi Napló munkatársa előtt kijelentette, hogy

választ az interpellációra és egyúttal külügyi expozét is mond.

Marinkovics, mint értesülünk, csütörtöki beszédében ismertetni fogja a jugoszláv-francia szerződés szövegét is.

Beavatott helyen úgy tudják, hogy Marinkovics Voja külügyminiszter pénteken Dard francia kóvettel Párisba utazik,

ahol fontos tárgyalásokat folytat és aláírja a jugoszláv-francia szerződést.

Jobboldali és kommunista puccstól tartanak Ausztriában

Az osztrák jobboldali védőszövetséget állítólag fasiszta-pénzzel finanszírozzák

Berlinből jelentik: A Vorwärts szenzációs cikket ír arról, hogy

az osztrák jobboldali védőszövetséget fasiszta pénzzel finanszírozzák.

A lap szerint az osztrák fasiszták már Németországban is tapogatóznak és ezt a célt szolgálja Rintelen stájer tartományi főnök legutóbbi berlini útja is. A Vorwärts szerint

az osztrák jobboldali szervezeteket ugyanazzal a Mannlicherekkel

szereleket fel, amelyeket az összehozás után hoztak le Ausztriában és amelyeknek nagyrésze Olaszországba került.

A lap úgy értesül, hogy az osztrák fasisztáknak az a tervük, hogy baloldali puccsot provokáljanak, azzal a kifejezett céllal, hogy azután a zavarosban halászszanak.

Megerősíti a Vorwärts közléseit a Deutscher Volkswirt című lap szombati számában megjelent »Riadó Ausztriában«

című cikke. Hasonló tartalmu hírek közül a Münchener Neueste Nachrichten is, amely azt írja, hogy

az osztrák kommunista puccs kitérése november közepére várható.

A berlini osztrák követség szombaton hivatalos kommunikét tett közzé, amely mindennemű jobb- és baloldali puccs hírét határozottan cáfolja és kijelenti, hogy mindezek a hírek vérmes fantáziájú agy szüleményei és nincs semmi alapjuk

Tévedés és feledékenység miatt volt üzemen-zavar a sztariszivaci cukorgyárban

A szakértők szerint „nem lehet feltételezni rossz szándékot a cseh mérnökökről” — A gyárat építő építési vállalat szeptemberi kommunikéje

Szomborból jelentik: A sztariszivaci ügyben még mindig nem fejezték be a vizsgálatot és a vádtanács is csak hétfőn fog dönteni a letartóztatott mérnökök szabaddárahelyezése ügyében. Popovics Radevác vizsgálóbíró szombaton egész napon át tanúhallgatásokkal volt elfoglalva, amelyek valószínűleg hétfőig már befejeződnek és akkor majd áttanulmányozza a szakértők jelentését is.

A Bácsmegeyi Napló munkatársa szombaton beszélgetett az egyik szakértőként kirendelt mérnökkel, aki a többi szakértők véleményére is támaszkodva, a következőket mondta:

— Egyértelműen megállapítottuk, hogy a generátor kisebb, mint amilyennek kellett volna lenni egy ilyen telep üzemen-tartására. Valószínű azonban, hogy

a gyár tévedésből küldött kisebbet és ennek tulajdonítható, hogy az egyik tekercs kiégett. Ha a külföldi mérnökök megérkeznek a generátor helyrehozására, akkor nyolc-tíz nap alatt rendbehozhatják a generátort. A szivattyúból a tömitések, egyhangú vélemény szerint, feledékenységből maradtak ki. A szivattyukat a múlt szombaton javították és a tömitéseket akkor felejtették el visszahelyezni. Ezt a hibát azonban nyomban észrevették és ki is javították. Ekörül rossz szándékot nem lehet feltételezni, mert ebből a hibából explozió nem állhatott volna elő, csak legfeljebb nagyobb üzemenzavar.

Az ügyvel kapcsolatban nagy felháborítást keltett a »Ljubljani Építési Vállalat« kommunikéje is. A vállalat, amely a cu-

korgyárat építette, a lapokban a következő kommunikét helyezte el:

— A gyárat a kampányonkénti 1600 vagon répa, illetőleg 180 vagon cukor feldolgozására tervezték. Az üzembhelyezés után rögtön kiderült, hogy a gépek hiányossága miatt ezt a mennyiséget, különösen az első szezonban, nem érhetjük el. Valószínű és ezt bizottságilag is megállapítottuk, hogy a gépgyár megakart szabadulni a pönélétől és jogos kritikától és ezért telgyújtotta a gyárat. A gyár huszmillió dinárra volt biztosítva, míg az építési költségek csak tizenhét milliót tettek ki. A kár három millióra becsülhető. A kár tíz napon belül rendbehozható és ekkor a gyár ismét felveheti az üzemet, a vizsgálat lefolytatásáig azonban zárva marad a gyár.

A kragujeváci kaszárnyában öngyilkos lett Goldstein Pál, a Vajdaság birkozó bajnoka

Goldstein Antal szuboticei szücsmester fia, aki Kragujevácon katonai szolgálatot teljesített, hasbalötte magát és szombaton reggel meghalt

Szubotícán szombaton délelőtt az a megrendítő hír terjedt el, hogy Goldstein Antal szuboticei szücsmester huszonegyéves fia,

Goldstein Pál öngyilkosságot követett el és sérüléseibe szombaton reggel négy órakor belehalt.

Goldstein Pál ez év februárjában vonult be katonai szolgálatra Szarajevóba, ahonnan néhány hónap előtt Kragujeváca helyezették át a tüzérséghez. Goldstein Pál, aki nem mint önkéntes, hanem mint közkatoná teljesített szolgálatot, nem tudta megszokni a katonai életet, ami elkésértette az utóbbi időben egyébként is gyengélkedő fiatalembert. Felettesei irodái szolgálatra osztották be, de

ez sem vigasztalta meg a szerencsétlen fiút, aki végső elkésérésében

az elmúlt vasárnap szolgálati fegyverével hasba lökte magát.

Az öngyilkosság a kaszárnyában történt és a súlyosan sebesült katonát azonnal a kórházba szállították, ahol a tábornok-orvos

azonnal megoperálta.

A golyó a testbe hatolva, megfordult és három helyen átszakította a beleket. A műtét, melyet a legnagyobb elővigyázatossággal hajtottak végre, sikerült és a beteg jobban érezte magát.

A gondos ápolás következtében állapota keddre annyira javult, hogy egy Kra-

gujeváccon tartózkodó szuboticei uriaszony meglátogathatta a kórházban Goldstein Pált. A fiatal ember gyenge volt, de

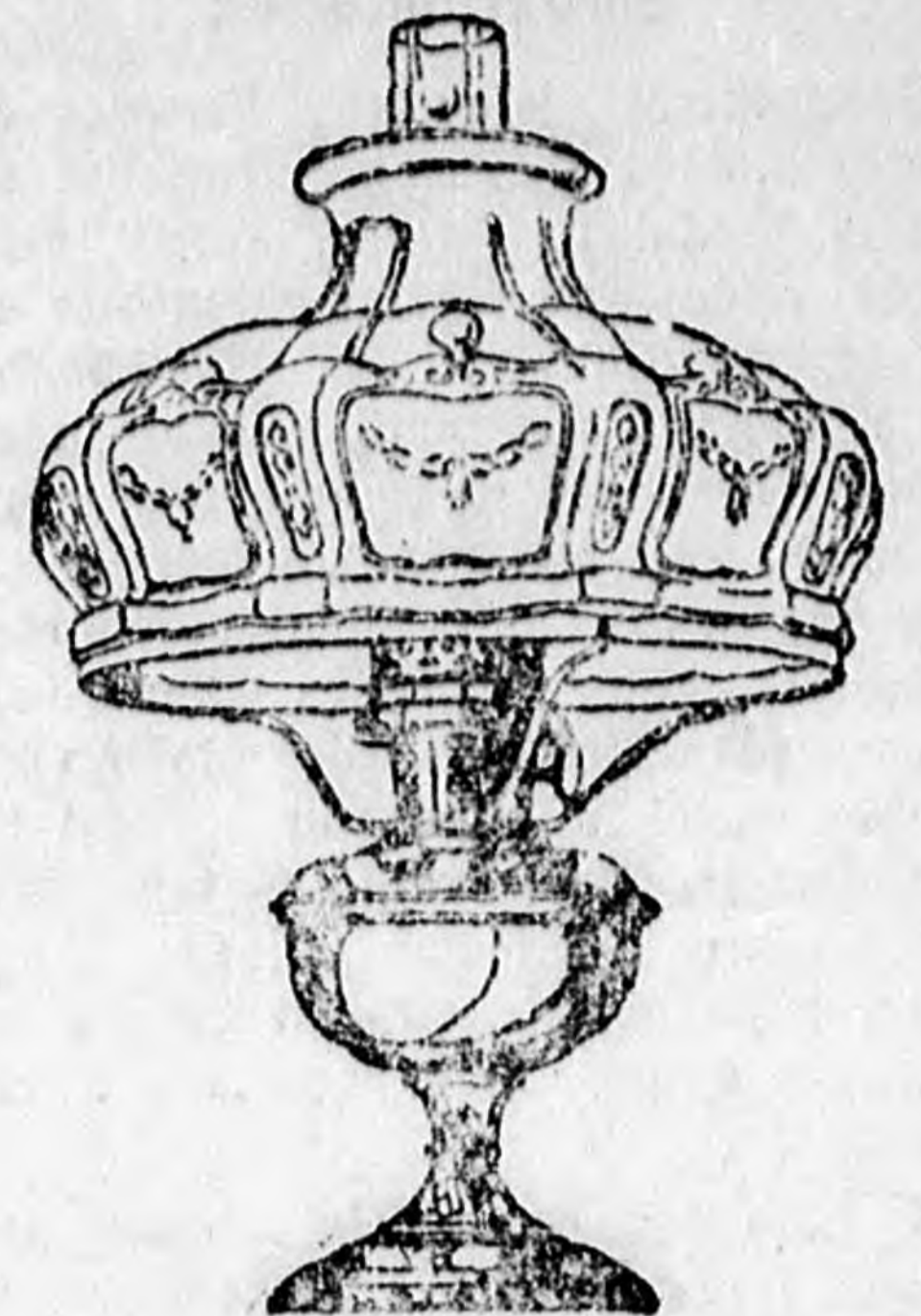
eszmeletét egész halála percéig nem veszítette el.

A fiatal ember pár szót beszélt látogatójával, de azt nem volt hajlandó megmondani, hogy miért követte el végzetes tetteit.

Az öngyilkosságról az első napokban a szülőket sem értesítették, mert minden jel arra mutatott, hogy az erős fizikumú fiatal ember, aki köztudomás szerint a Vajdaság többszörös pchelysulyu birkozó bajnoka volt, kiheveri se-

Ne rontsa a szemét

és a szoba leverőjét kezdetleges petróleum-lámpával. Gondoljon már most a hosszú téli estekre és kérje még ma

Aladdin

e odalámpánk képes elírását, ingyen és bérmentve azonnal megküldjük. Az ALADDIN lámpa díszíti a szobát, nap-pali fényt áraszt, amellelt o csó, mert gazdaságos, vételeára hamarosan meg-térül, mert hihe'etlenül kevés petro-leumot fogyaszt. Oyan bizlos, hogy gyermet is keze'he i.

Ju oszláviai vezérképviselőt: BARZEL D. D. SUBOTICA

besülését. Az operációt végző főorvos, aki személyesen ügyelt a beteg állapotára, a legjobb reménységgel nézett a kritikus napok elé, mert Goldstein állapota biztatóan javult. A beteg ritkán panaszkodott fájdalomról és a szokásos sebláz sem lépett fel. Minden remény megvolt arra, hogy a viruló erős fiatalembert megmenthetik az életnek.

Csütörtökön azonban kisebb láz jelentkezett. A kezelőorvosok és a katonai hatóságok jónak látták a szülőket értesíteni, akik a hír vétele után leutaztak Kragujeváca. A kórházban külön szobát rendeztek be részükre, hogy állandóan a súlyos beteg fiuk mellett lehessenek. Goldstein Pál állapota minél közelebb jutott a krízishez, fokról-fokra rosszabbodott.

A szerencsétlen fiatal ember, mint az orvosok megállapították,

hasbhartagyulladást kapott és egy napi reitenetes szenvedés után édesanyja karjai között

szombaton reggel négy órakor ki-szenvedett.

A rokonszenves fiatal ember halálának híre a délelőtti órákban Szubotícán is elterjedt és őszinte részvélet keltett. Goldstein Pál élénk szerepet játszott a Vajdaság sportéletében is és a birkozásport terén nagy reményeket fűztek hozzá. Hogy mi adta a gyilkos fegyvert a jókedélyű fiatal birkozó kezébe, mindaddig nem lehetett megállapítani. Valószínűnek látszik azonban, hogy Goldstein Pál nem tudott beletörődni a merev katonai életbe és elkésérésében követte el végzetes tetteit.

BALKAN MONUMENTALFILM!

— Csapó Jenő szuboticei tájképeket fest. Csapó Jenő festőművész, akinek ideérkezését jelentettük, Szuboticán való párnapios időzését felhasználja arra, hogy megfesti a karakterisztikusabb szuboticei városrészeket és vásznan megörökíti a környező táj arcát. A művész változatos külföldi festményeit az érdeklődők a Nemzeti-szállóban tekinthetik meg.

— Részegségében a vonat elvetette magát. Noviszadról jelentik: Zvonarevics Ivan huszonhat éves kovács pénteken este a noviszadi pályaudvaron a robogó vonat elé vetette magát. A vasúti rendőrség egyik rendőrenek az utolsó pillanatban sikerült egy vasutas segítségével megmenteni az elgázolás elől. Kihallgatása alkalmával kijelentette Zvonarevics, hogy részeg és nem tudta, mit tesz.

»TUNGSRAM«

hétcsöves

SUPER

sok embert boldoggá tett

— A női párt agitációja. Az országos női párt, amely néhány héttel ezelőtt bontott zászlót Szuboticán, széleskörű agitációt fejtett ki az országban. Az elmúlt vasárnap Szkopljében tartottak négy gyűlést a női párt vezetői. A női párt elhatározta, hogy legközelebb a szuboticei körületben, Topolán, Kanizsán és még több helyen fogja megalakítani párt szervezeteit.

— Betörést kíséreltek meg egy noviszadi bankigazgatónál. Noviszadról jelentik: Bogdanovics Zsigmond noviszadi bankigazgatónak a Kis-Limánon levő villájába az éjjel ismeretlen tettes betörést kísérelt meg. Az igazgató a neszre figyelmessé válva kiment és megzavarta munkájában a betörőt, aki elmenekült.

Minden étkezésnél és minden asztalon

az Ovomaltinnek a diszhelyet kellene adni a magas tápértéke folytán, amely az Ovomaltinet biztos szerré teszi a testi jóérzés megszerzésére minden korban.

A gyermekeknek, akiknek az okszerű fejlődéshez szükséges alapanyagokat teljes mértékben kell megadni, felnőtteknek, akiknél a létfontartásért folytatott nehéz munka a testi kimerülés állandó veszélyét jelenti, az aggodnák, akiknek az erőteljes táplálkozás az élet kulcsa, mindezeknek sürgősen szükséges az

OVOMALTINE

apható minden gyógyszerárban, drogeriában és a jobb és megkezdőkedésben a következő árakon: 100 gramm Din. 18.50, 250 gramm Din. 36.25 és 500 gramm Din. 63.25

Kérjen erre a lapra való hivatkozással ingyenmintát az alanti cégtől

Dr. A. Wander D. D. Zagreb

— Megkötötték az albán-magyar kereskedelmi szerződést. Tiranából jelentik: Hóry András quirináli magyar követ, aki az albán köztársasági elnökkel is akkreditálva van, a Tiranában lefolytatott tárgyalások eredményeként megkötötte Albánia és Magyarország között a legtöbb kedvezmény jogát biztosító kereskedelmi szerződést. A szerződés aláírása ünnepélyes formák között történt.

— Elutasított noviszadi panaszok és felelőzések. Noviszadról jelentik: A belügyminiszter, mint a Bács megyei Napló megírta, jóváhagyta a Noviszad város 1927. évi költségvetését. A miniszter határozatában megengedte, hogy a város 85 százalék pótdát szedhessen a folyó évre, de törölte a kivitt és tranzit kövezetvémet az év hátralévő két hónapjára. A leirat szerint a mézárások és hentesek a vágóhídi díjak ellen beadott felelőzését a miniszter elutasította, miután ez ügyben már közben intézkedett. A miniszter ugyanezzel az indoklással elutasította a Strand r. t. felelőzését is, nemkülönben a városi tisztviselők által a pótlékok megállapítása ügyében beadott felelőzést is, mert nem akar prejudikálni annak, hogy a városi közgyűlés milyen álláspontot foglalt el ebben a kérdésben.

»TUNGSRAM«

rádiólámpák lényegesen tökéletesedtek és mégsem drágultak meg

Győződjék meg róla!

— Januárban lesz az újságíró-sorsjegyek húzása. A jugoszláv újságíró-egyesület sorsjegyeinek húzása január hó 15—28-ig lesz. Egy sorsjegy ára tíz dinár. Sorsjegyek az újságíró egyesület szarajevói szekciójánál kaphatók. A nyeremény kétszázötvenezer dinár. A nyereménytárgyak között vannak még két autó, rádió és 13.887 darab más értékű tárgy, valamint elsőosztályú vasúti jegy Szimplon-expressszel Párisba és vissza ötezer frank utiköltséggel és sok egyéb nyeremény.

Nézzé meg a Székely-áruház szőnyegkirakatait!

— Agyontaposta a ló. Novakanizsáról jelentik: Gója Jánosné novakanizsai asszony a hetivásárról malacokat hajtva a kocsijon ment és egy kocsit elütött. A lovak megvadultak és az egyik ló ráesett a szerencsétlen asszonyra, aki koponyatörést szenvedett. Beszállították a novakanizsai kórházba. Felgyógyulására nincs remény.

— Eljegyzés. Eisler Irént (Wien) eljegyezte Rockenstein Jenő (Szubotica).

— Betörték egy vasúti ór lakásába. Noviszadról jelentik: Skorics Damian vasúti órnak a pályaudvar tözsomszédságában levő órházbeli lakásába ismeretlen tettesek betörték és onnan értékutárgyakat vittek el néhány ezer dinár értékben.

Keserű életét

hi költséggel akarja megédesíteni, megírja a Steiner cukrászdába Telefon: 296.

Az érzékeny anyagok veszélynélküli mosása. Gyapjú, selyem, csipke minden előzetes előkészület nélkül csak Hattyu-szappanforgáccsal mosható. A finom fehérneműt a szappanforgács puha habjába kell bemártani és így kinyomkodni. Ily módon a legfinomabb anyag is alaposan tisztítható és amellettt óvjuk is ezzel a drága anyagot.

Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás fokozza, a természetes »Ferenc József« keserűvíz gyors és fájdalomtalan ürülést, kielégítő emésztést és kellő étvágyat hoz létre. Hires nőorvosok a legnagyobb magasztalás hangján írják a valódi »Ferenc József« vizről, mert ez a kritikus korban is hosszabb időn át alkalmazható, anélkül, hogy kitűnő eredménye változnék. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

— A szuboticei Népkönyha vezetősége felkéri a jószívű embereket, hogy téli beszerzéseik alkalmával gondoljanak a Népkönyha szegényeire is és juttassák természetbeni adományaikat a Népkönyhához, hogy könnyebbé tegyék a szegények téli ellátását.

Mes ze földön, messze tájon csak a vrászi

GAYER BUTOR

dicsőretét hallo a 7332

— A szombori zsidó nőegylet elnöksége közli, hogy szegényeit és azok gyerekeit meleg téli ruhával és cipővel óhajtja ellátni. Akik ehhez hozzájárulni akarnak, küldjék adományaikat akár természetben, akár pénzben, Kerényi Sándornéhoz, Apatínski put 1.

Dr. Kohn Imre v. klinikai tanársegéd, tüdő-szvspecialista rendel d. c. 9—11, d. u. 3—5 óráig. Krupežević (Rudics)-ucca 4. l. em. Telefon 702.

— A szuboticei Francia Klub teadélutánja. A szuboticei Francia Klub november hó hatodikán, vasárnap délután öt órakor teadélután rendez a klub tagjai és azok barátai részére.

— Vasúti karambol a sztaribecseji állomáson. Sztaribecsejről jelentik: Szombaton reggel a sztaribecseji állomáson egy Petrovoszeló felől közeledő tehervonat beleszaladt az állomáson veszteglő másik teherkocsiba. Több vagon összetört és a pálya is megrongálódott, úgyhogy a sztaribecseji tehervonatot csak másfélórás késéssel indulhatott.

— Időjárás. A Meteorológiai Intézet jelenti: Változékony idő várható, helyenként kevés esővel és némi hősínyedéssel.

SPORT

A jugoszláv birkózók vereséget szenvedtek az Európa-bajnokságban

Budapestről jelentik: Az Európa-bajnokság második fordulóján sajnálatos baleset történt. Hoffmann jugoszláv birkózó Bozdech csehszlovák birkózóval került össze és küzdelem közben olyan szerencsétlenül esett a lábára, hogy bokáját törte. A többi jugoszláv versenyző vereséget szenvedett. Krent a csehszlovák Urban győzte le tussal, Metzner pedig Sperling német bajnoktól szenvedett vereséget. Vojvodics a lengyel Ziolkovszkyval került össze, aki a második percben csipdöbással tussolta. Részletes eredmények:

Sjöstedt (svéd) pontozással győz Ferenczy (magyar) ellen, Bonassi (olasz)

»TUNGSRAM«

szállítja Amerika legjobb hangszóróját

»CONUST«

Galuszka (lengyel) ellen, Szabó (csehszlovák) Cepenán (spanyol) ellen, Loo (eszt) Tayak (török) ellen, Rieger (német) Hansen (dán) ellen, Mehmed (török) Dame (francia) ellen, Richthof (svéd) Müller (német) ellen, Bodó (magyar) Cieniewski (lengyel) ellen, Pütsep (eszt) Mayerhuber (osztrák) ellen, Meier (német) Apruzzes (francia) ellen, Gozzi (olasz) Mocko (lengyel) ellen, Magyar (magyar) Martinsen (norvég) ellen, Ostmann (svéd) Burham (török) ellen, Pettersson (svéd) Vidal (spanyol) ellen, Keresztes (magyar) Blanca (lengyel) ellen, Köpp (eszt) Leszta (osztrák) ellen, Nord (norvég) Seyfi (török) ellen, Kratochwill (cseh) Postini (olasz) ellen, Rottenfluc (francia) Mouhisine (török) ellen, Schlanger (osztrák) Egeberg (norvég) ellen, Völi (eszt) Fleischmann (cseh) ellen, Steinig (német) Pizzocaro (olasz) ellen, Kárpáti (magyar) Hanson (svéd) ellen.

A Juda Makkabi közgyűlése. Noviszadról jelentik: A noviszadi Juda Makkabi november 13-ikán a zsidó hitközség disztermében tartja meg nyolcadik évi rendes közgyűlést.

Bonyodalmak Keresztes magyar birkózóbajnok szereplése körül. Budapestről jelentik: Az Európa-bajnokság harmadik fordulóját kínos eset előzte meg. A nemzetközi birkózószövetség a további küzdő birkózók ellenőrző mérlegelését délelőtt 10-től fél 12-ig terjedő időre tüzte ki. Keresztes Lajos magyar bajnok, aki a könnyűsúly egyik favoritja, több lengyel és francia, valamint olasz birkózóval fél 12 után pár perccel érkezett meg a mérlegeléshez. Linden kapitány, a birkózószövetség megbízottja a későn érkezett birkózókat nem volt hajlandó lemérlegelni, mire az Imperiálban a magyar birkózószövetség vezetői és a semleges nemzetek képviselőinek jelenlétében a birkózókat lemérték. Ezt a pótmérlegelést Linden kapitány hosszas kapacitálás után elfogadta, kijelentette azonban, hogy amennyiben Keresztes szereplését megóvják, ő mint döntőbíró, Keresztes ellen fog szavazni. A németek és az esztek Keresztes indulása ellen tiltakozást jelentettek be.

Nincs nátha

Órák alatt kigyógyul, ha Richter náthakenőcsőt használ. Kapható a Szent Teréz-gyógyszertárban. Telefon 580

Ebédli és uriszoba szőnyegek 1100 dinártól kaphatók Székely áruházában!

Padló gyapjú filz szőnyegek 140 cm. szélességben Székely áruházában újból kaphatók.

Minden külön értesítés helyett.

Pájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy legjobban szeretett anya, testvér, nagyanya és rokon

özv. Herczog Gyuláné szül. Ehrenfreund Julia

Apatinban, 1927. évi október hó 31-én délután két órakor hosszú és kínos szenvedés után az Urban csendesen elhunyt.

Emléke legyen örökké áldott!

Az elhunytat gyászolják: özv. Lebovics Józsefné szül. Herczog Mária, özv. Spiller Józsefné szül. Herczog Laura, Bader Mórné szül. Herczog Roza, Hirschler Zsigáné szül. Herczog Matild, Wagner Bélané szül. Herczog Janka, Herczog Ignác mint gyermekek.

Herczog Ignácné szül. Baumgarten Ida, Bader Mór, Hirschler Zsigmond, Wagner Béla mint menyé és vejei.

Neuser Mór sógora, Ehrenfreund Róza férje. Neuser Mór mint testvére.

Lebovics Pál és felesége Seidner Teréz Hav Gyuláné szül. Spiller Irén és férje, Bader László, Stein-Hirschler Andor, Stein-Hirschler Károly, Stein-Hirschler Márton, Wagner Györgyi unokái, Lebovics Józsefné és Hav Józsefné mint dedunokái és számos rokon és jóbarát.

KINTORNA

— Vili felajánlotta tegnap a kezét és a vagyonát. Mind a kettőt elutasítottam — Miért?
— Az egyik tulságos nagy, a másik tulságos kicsi.

*
Glücksthal meséli a barátjának:
— Barátom, ha valami jót akarsz akkor menj a Csalogány-uca 225. szám alatti drogériába és vegyél magadnak egy kis üveg »Élet« kölni-vizet. Olyan valami pazar, hogy azt nem lehet elmondani. Nézd csak, az én zsebkendőmön már három hete rajt van és még mindig érzem a szagát...

*
Vas ur elvesztette egy bálon a pénztárcáját, amelyben ezer dinár volt. Nyomban harsányan kihirdeti:
— Száz dinárt adok annak, aki nekem visszahozza!

Egy másik ur felkiált:
— Én kétszázat adok!

*
Egy felsős kislány szerelmi csalódásában feyvert fogott maga ellen. És szíven lötte magát. Azaz, csak akarta, mert izgatottságában a pisztolyt a jobb oldalára irányította. Nem is történt komolyabb baja. Pár hét múlva, hogy föllábadt, találkozott az egészségintanárjával.

— Ejnye, ejnye — fenyegette meg — még azt se tudja, hogy melyik oldalunkon van a szív. Pedig jelest adtam magának...

KÖZGAZDASÁG

A szombori tőzsde részvesz a bécsi nemzetközi tőzsdei kongresszuson

A tőzsde igazgatósági ülése

Szomborból jelentik: A Szombori Mezőgazdasági tőzsde november hó 4-ikén dr. Manojlović Vladisláv tőzsdei elnök elnökléte alatt igazgatósági ülést tartott.

Az igazgatóság kegyelettel adózott az elhunyt Eremín Iván igazgatósági tag emlékének és elhatározta, hogy fáradhatatlan munkásságát jegyzőkönyvileg is megörökíti. Tudomásul vették a kereskedelmi miniszter rendeletét, amely szerint a tőzsde kormánybiztosul Veszelinović Milorád nyugalmazott baranyai alispánt nevezte ki.

Az igazgatóság a tőzsde tagjai sorába a következő új tagokat vette fel: Adler Oszkár gabonabizományos Szombor, Hay Sándor Fiai szappangyár Szombor, Trgovacsko Prometno Dioničko Društvo Zagreb, Gräber János földbirtokos Szonta, dr. Müller János földbirtokos Szombor, Hrvatska Posavska Banka d. d. Bresko, Juhász Gábor fa- és szénkereskedő Bácskatorpola, Pott János zsirkekereskedő Apatin, Grünbaum Aladár kereskedő Szombor, Jakovac és Becker gyapufonó Apatin, Podruzina Baeskog Polj. Udruženja Parabutj.

Mojcs József, a tőzsde eddigi tisztviselője, a Bácsmegyei Gazdasági Egyesület alelnöke nagy elfoglaltságára való tekintettel lemondott a tőzsdén viselt állásáról, amit az igazgatóság tudomásul vett.

Tárgyalta az igazgatóság a bécsi mezőgazdasági tőzsde meghívóját a tőzsdék delegációjának a november hó folyamán Bécsben tartandó konferenciájára és megállapította, hogy a konferencián szóba kerülő kérdések; a mintavétel nemzetközi szabályozása, de legfőképpen a tőzsdei ítéleteknek a nemzetközi keres-

kedelmi forgalomra való kiterjesztése rendkívül fontosak és azokat előzőleg le kell tárgyalni a hazai tőzsdéknek. Ennélfogva elhatározták, hogy a tőzsde megbízottai résztvesznek a beogradi tőzsde által a kérdés előzetes letárgyalására összehívott konferencián.

Árlejtés a topolai fogyasztási adó bérletére. A szubotícai kerületi pénzügyigazgatóság árlejtést tűzött ki a topolai állami fogyasztási adó 1928. évi bérletére. A pályázatokat legkésőbb november hó 26-ikán délelőtt 9 óráig lehet beadni a szubotícai kerületi pénzügyigazgatóság főnökének vagy helyettesének. A minimális bérlet összeg 110.032 dinár. Az árlejtést november 26-ikán délelőtt 9 óráig tartják meg a szubotícai pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségeiben. Közlebbi adatokat a szubotícai pénzügyigazgatóság fogyasztási adóosztályán lehet kapni Pribicević György pénzügyi tanácsosnál.

NEM KELL ÖNNEN BESSZ, NEM KELL ÖNNEN KOSSZ

Húsz máltólde em- ber-ig minden nap

Sorsjegyek ára: Din. 125, 250, 500

GYETVALÁS S. TOPOLA

2200000

SZERENCSEÁT CSAH GYETVALI SORSJEGY HOZ

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város mellett az óra a hullámhosszot jelenti)

Vasárnap, november 6

Zürich (538) 12.30: A házzenekar hangversenye. 19.32: Kamarazene. 20: Zenekari hangverseny. 21.10: Hangverseny.

Zagreb (310) 17: Táncczene. 19.45: Operettközvetítés.

Budapest (555.6) 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet a Calvin-téri templomból. 12: A Kossuth-szobor leleplezési ünnepélye az Ország-ház-téren. (Közvetítés a helyszínről.) 13.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: Cséser Gyula, az Országos Magyar Kertészeti Egyesület titkára: »A házikert telepítése.« 15.30: Gratz Ottó: »A tej, mint táplálék.« 16: Virágoskert mesehó. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17: Kalmár Tibor rádiódélutánja. 18.30: Székelyné Solymos Bea Földközi-tengeri utazásáról részleteket olvas fel. 19.15: Előadás a Studióból: »Fehő Klári.« Népszínmű három felvonásban. Irta: Rátkay László. Rendezi: Kubányi György. 22.10: Pontos időjelzés, sport- és löversenyeredmények és az Európa birkózóbajnokság eredményei. Utána: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs (517.2, 577) — Graz (357.1) — Innsbruck (294.1) — Klagenfurt (272.7) 11: Orgonahangverseny. 15.45: Tánccdélután. 18.15: Kamarazene. 20: Csehszlovák-est.

Berlin (485.9, 566) — Königswusterhausen (1200) — Stettin (236.2) 16: Operettdélután. 17: Hoffmann-zenekar hangversenye. 20.30: Cseh hangverseny-est.

München (535.7) — Nürnberg (603) 15.30: Szórakoztató zene. 17.30: Nürnberg: Énekhangverseny. 20: Cseh-est. 22.40: Frank zenekar hangversenye.

Milánó (315.8) 19.30: Egyházi zene. 17: Sig. Giuseppina Mignonzo (szoprán) és Lino Camporesi (tenor) hangversenye. 18: Gyermek karének. 20.45: Eraldo Coda (basszus) és Dalina Baracora (szoprán) hangversenye. Hangverseny után a házzenekar zenekari hangversenye.

Prága (348.9) 16.30: Fuvószenekari hangverseny.

Róma (450) 10.30: Egyházi zene. 21: Zenekari hangverseny.

Hétfő, november 7.

Budapest (555.6) 9.30: Hírek, közgazdaság. 12: Pontos időjelzés, hírek, közgazdaság. 13: Időjárás- és vizállásjel-

tés. 15: Hírek, közgazdaság. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 17: Dr. Lukinich Imre: »Az ókor.« 17.30: Novellák és versek. Előadják: Ádám László és Kádár Anna. 18.45: Német nyelvoktatás. (Dr. Eduard Szentgyörgyi.) 19.30: A Filharmóniai Társaság hangversenye a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. 22: Pontos időjelzés, hírek, közlemények. Utána Vörös Feri és különleges hármás zenekarának hangversenye.

Bécs (517.2, 577) — Graz (357.1) — Innsbruck (294.1), Klagenfurt (272.7) 11: Délelőtti hangverseny. 16.15: A Silving-kvartett hangversenye. 20.05: Az első Wiener Mandolin-Orchestervereines hangversenye. 21.15: Kamarazene.

Berlin (483.9, 566) — Königswusterhausen (1250) — Stettin (256.2) 17: Szórakoztató zene. 19.20: Ujabb adatok a nap- és földről. 20: »Paganini« operett három felvonásban. (Lehár.)

Lepzig (365.8) — Dresden (275.2) 16.30: A házzenekar hangversenye. 20: »Kabale und Liebe.« Szomorujáték (Fr. Schiller.) 22.15: Táncczene.

Prága (343.9) 16.30: Délutáni hangverseny. 18.45: Színelőadás átvitele a Városi Színházról: »Hymen.« 19: Hangverseny. 20: Átvitel a Városi Színházról: »Der Prager Duda von Kolar.« 20.45: Hangverseny-átvitel a Studióból (19. órai hangverseny folytatása). 22.20: Gramofonzene.

Róma (450) 17.15: Filharmonikus hangverseny. 20.40: Zenekari hangverseny.

TŐZSDE

Zürich, nov. 5. (Zárlat.) Beograd 9.13, Páris 20.365, London 25.2575, Newyork 518.68, Brüsszel 72.275, Milánó 28.325, Amszterdam 209.10, Berlin 123.80, Bécs 73.25, Szófia 3.745, Prága 15.375, Varsó 58.15, Budapest 90.87, Bukarest 3.21.

Szombori terménytőzsde, nov. 5. Buza bácskai vasut 287.50—292.50, rozs bácskai vasut 71—72 kilós 285—290, zab bácskai vasut 212.50—215, árpa takarmányi 61—62 kilós 210—215, takarmányi 63—64 kilós 230—235, tavaszi 65—66 kilós 260—265, tengeri bácskai vasut 212.50—215, szárított tengeri szerémi vasut 200—205, bab fehér nem válogatott 5—7 százalékos 325—330, fehér válogatott 360—365, lisztek: 0gg 410—430, 0g 410—430, kettes 390—410, ötös 360—380, hatos 310—330, hetes 250—260, nyolcas 190—200, finom korpá 170—175 dinár. Irányzat: változatlan.

Noviszdai terménytőzsde, nov. 5. Buza bácskai 78—79 kilós 2 százalékos 287.50—290, bánáti 78—79 kilós 2 százalékos 282.50—285, szerémi 78—79 kilós 2 százalékos 287.50—290, bácskai 78—79 kilós Tisza hajó 290, bánáti Bega hajó 287.50—290, rozs bácskai 72 kilós 2 százalékos 280—290, árpa bácskai 65—66 kilós 245—250, bácskai 68—69 kilós 265—270, szerémi 65—66 kilós 245—250, macedoniai original 203, zab bácskai 220—225, szerémi 220—225, tengeri bácskai régi 212.50—215, bácskai új V 222.50—225, bácskai új XII. I. 195—197.50, bácskai új III. IV. 217.50—220, új gar. minőség bácskai 130.185, bánáti régi 212.50—215, bánáti új XII. I. Vrsac kerüllet 195—197.50, szerémi régi 212.50—215, szerémi új gar. minőség 180—185, szerémi új XII. I. 195—197.50, szerémi szárított 210—212.50, bánáti szárított paritás Kovin 212.50—215, bab bácskai fehér új 2—3 százalékos 370—380, szerémi fehér új 2—3 százalékos 370—380, bácskai új válogatott 380—390, bácskai fehér régi 3 százalékos 350—355, lisztek: 0g és 0gg bácskai 410—420, kettes számú bácskai 390—400, ötös számú bácskai 370—380, hatos számú bácskai 310—320, hetes számú bácskai 250—260, nyolcas számú bácskai 195—200, korpá bácskai jutazsákokban 170—175, szerémi jutazsákokban 170—175, szlavóniai jutazsákokban I. III. 170—175, bácskai jutazsákokban 187.50. Irányzat: csendes. Forgalom: 73 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, nov. 5. A gabonátőzsdén az irányzat szombaton el-lanyhult és főleg a határidőpiacon volt nagy az áresés. A készáru piacon az árák 10—15 fillérrel olcsóbbodtak, a határidőpiacon azonban az áresés 16—24 fillér között mozgott. Hivataltos árfolyamok pengőértékben a határidőpiacon: Buza márciusra 31.58—31.78, zárlat 31.62—31.64, májusra 31.94—32.08, zárlat 31.96—31.98, rozs márciusra 29.88—29.96, zárlat 29.90—29.92, májusra 29.96—30.06, zárlat 30.04—30.06, tengeri májusra 24.88—24.90, zárlat 24.90—24.92.

Budapesti értéktőzsde, nov. 5. Magyar Hjel 88.7, Osztrák Hjel 54.5, Kereskedelmi Bank 126.5, Magyar Cukor 225, Georgia 17.4, Rimamurányi 127, Salgó 76, Köszér 725, Beocsini Cement 266, Nasic 176, Ganz Danubius 185, Ganz Vilamos 179, Atheneum 30, Nova 47.1, Levante 27.2, Pesti Hazai 236. Irányzat: szilárd.

Vizálás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 178 (+2), Apatin 224 (—5), Bogojevo 230 (—5), Vukovár 178 (—2), Palánka 168 (—4), Noviszdai 165 (—5), Zemun 158 (—14), Pansevo 135 (—17), Szmederevo 249 (—5), Orsova 221 (—15), Dráva: Oszijek 76 (—10). Száva: Beograd 100 (—12). Tisza: Senta 52 (—10), Tittel 170 (—9).

Ne fogadjon el az orvos által rendelt

Pyramidon tabletták

helyett súlyos utánszerek, vagy hamisítványokat.

Ügyeljen az eredeti csomagolásra!

SZÍNHÁZ

A Kreutzer-szonáta a szombori magyar színházban

Szomborból jelentik: A vajdasági magyar színtársulat pénteken este megismételte Molnár Ferenc »Játék a kastélyban« című vígjátékának előadását. A megnyitólőadás sikere után általános feltűnést keltett az a csekély érdeklődés, amely a második előadás iránt megnyilvánult. Kilenc éve nem játszottak hivatásos magyar színészek a Vajdaságban és ezalatt a sajtó és közönség egyaránt sürgette a magyar színházi engedély megadását, amikor pedig most egy magyar színtársulatnak végre sikerült működési engedélyt kapni, megdöbbenő, hogy a szombori közönség már a második este sem mutatja azt az érdeklődést, amit ez az amugyis sok nehézséggel küzdő színtársulat feltétlenül megérdemelt.

A pénteki előadáson is elsősorban Földessyné Krammer Mária, Földessy Sándor, Nyárai Rezső, Koloss Ernő és Gáth-Gertler Viktor arattak szép sikert.

Szombaton este Tolsztoj Kreutzer-szonátája került színpadra a szombori magyar színházban. A főszerepekben F. Krammer Máriaival, Irsay Nórával, Nyáray Rezsővel, Koloss Ernővel és Gáth-Gertler Viktorral. Az előadás ismertetésére még visszatérünk.

A beogradi ballet keddi szubotocai vendégszereplése iránt óriási az érdeklődés. A környékről is igen sokan rendelték jegyet a Városi Színház pénztáránál. A balletnek látványosabb és szebb tablói vannak, mint a tavasszal bemutatott Hattyu tava című balletnek. A ballet-revü kiemelkedő számai a következők: 1. »Valse Vienna«, 2. Dvaržak: »Humoresk«, 3. Cake-Walk (groteszk), 4. Schubert »Homent muzical«, 5. Csajkovski: »La Kineze«, 6. Csajkovski »Trepak«, Liszt »Rapsodie No. 2.«. Jegyek korlátolt számban még kaphatók a Városi Színház pénztáránál.

»Charley néne« bemutatója a Kath. Legényegyletben. A szubotocai Legényegylet kitűnő műkedvelő gárdája november 12-ikén és 13-ikán szombaton és vasárnap játsza a világsikert aratott Charley néne című vígjátékot. Jegyek elővételben Krécsi könyvkereskedésében kaphatók.

A szombori magyar színház műsora. Szomborból jelentik: A magyar színház vasárnap délután fél négy órai kezdettel harmadszor hozza színre Molnár Ferenc »Játék a kastélyban« című vígjátékát, vasárnap este félkilenckor pedig Fodor László kitűnő vígjátékát, a »Dr. Szabó Juci«-t mutatja be.

A »Csárdáskirályné« a Népkörben. Szabó Marci, a népszerű szubotocai színész és rendező, aki már a szezon elején több jó előadással lepte meg a szubotocai közönséget, legközelebb Kálmán Inre világhírű háromfelvonásos operettjét, a »Csárdáskirályné«-t hozza színre a megszokott kitűnő rendezésben, új díszletekkel és pazar toalettekkel. A szereposztás, mint mindig, most is a legnagyobb gondtal történt. A címszerepben Schlesinger Ili énektudása fog ismét érvényesülni. Partnere (Edvin herceg) Kóhalmi Jenő lesz, Stazi komteszt Piukovich Mancsi játsza, Bóni grófot Szabó Marci, míg Kerekes Ferkót Garay Béla fogja játszani. A darabban jó szerephez jutottak még: Török Mancsi, Kiss Jenő és Drahotá Ferenc. Az új díszleteket Bujdosó Lajos, a budapesti Király-színház díszleteinek mintájára készíti. A bemutató november 19-20-ikán lesz és az előadás iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg. Jegyek a Krécsi-féle könyvkereskedésben már előjegyezhetők.

Gyapjuruhák

a mosás után csodásan lágyak és habkönnyűek lesznek.

A legjobb szer, amellyel gyapjuneműeket könnyen moshatunk és puhán tarthatunk: Hattyu-szappan-forgács. A ruhák színe nem fakul, a gyapju nem zsugorodik.

Használati utasítás:
Hattyu-szappanforgácsot forró vízben addig keverünk, míg tökéletesen fel nem oldódott. Azután öntsünk hozzá hideg vizet; a gyapjuneműt mártjuk bele és gyurjuk át dörzsölés nélkül a szappanforgács habjában. Utána öblögtessük háromszor langyos vízben. A vízzel ne takaróskodjunk! Az utolsó öblítővízben oldjunk fel valamelyes Hattyu-forgácsot, ettől a gyapjunemű ép oly puha lesz, mint új korában. Száraz kendőkben óvatosan kinyomkodni, de nem facsaralni. Gondosan fektetve egy teregetűk a gyapjuneműt, hogy eredeti alakját megtartva száradjon.

Hattyu-Szappan-Forgács

való mindenhez, amit magunk mosunk és senki másra nem bízunk

REGÉNY LÁNGNYELV

IRTA: SAX ROHMER (9)

Nagy csend volt a szobában. Nicol Brinn maga elé meredt. Harley szinte kábultan figyelte. A Piccavilly esti forgalmának zaja csak tompán szűrődött be az elfüggönyözött szobába, amely a kínzó múlt anyai emlékeit rejtgette és amelyben valami furcsa veszedelem árnyéka terpeszkedett.

Valami tompán megütötte az ablaküveget... egyszer... kétszer... Aztán egy halk füttyszó hangzott. Paul Harley megrettent.

— Mi volt ez?

— Azt hiszem egy bagoly. Néha átjönnek ide a Green-parkból.

Brinn hangja hűvösen csengett ismét. De szikár arca az állólámpa megvilágításában sápadtnak látszott.

Mary Abingdon és Ormu khán

A következő nap délutánján Harley nyugtalanul járkált fel-alá hivatalában, amikor Innes egy levelet hozott be, amelyet egy küldőné kézbesített.

— Nincs szerencsénk, Innes — mondotta csalódottan. — Merton közli, hogy sem Sir Abingdon leveleiben, sem az ivóvizben nem talált semmiféle veszedelmes anyagot.

Féltette a vegyész szakvéleményét és folytatta a járkálást.

— Ha csak Nicol Brinnt sikerülne közlékenységre bírni! Még sohasem láttam bátor férfit ilyen bizonytalannak és ijedtnak. Inkább belekeveredik egy gyll-kossági ügybe, akár mint vádlott is, semhogy elmondaná azt, amit tud.

— Hihetetlen.

— Valóban hihetetlen volna, Innes, ha személyes félelemről lenne szó — mondotta Harley és megállt tükárja előtt — de hiszen Brinn egész élete nem más,

mint a veszedelemmel való játék. Bevallotta nekem, hogy az utolsó hat évben állandóan kereste a halált. De miért? Mert ha van a világon ember, akinek mindene megvan, amit csak az élet nyújthat, akkor Nicol Brinn ez a szerencsés. És mégis vágyódik a halál után? Miben keressem ilyen körülmények között ennek az okát?

Innes értelmetlenül rázta a fejét.

— Csak az asszony lehet ennek az oka! — mondotta Harley.

Kopogtak és a gépirónó jelent meg az ajtóban.

— Mary Abingdon kisasszony és doktor Mc. Murdock! — jelentette.

— Szent Isten! — dörmögte Harley. — Máris? Hiszen csak ép most érkezhetett... — Erőt vett izgalomán. — Vezesse be őket!

Amikor a gépirónó Innessel együtt elhagyta a szobát, Harley azon kapta rajt magát, hogy a Sir Abingdon könyvtárában látott fényképre gondol és szinte lázas izgalommal várta a fénykép eredetijének megjelenését.

Egy perc múlva már belépett Mary Abingdon az ünnepélyes skót kíséretében. Amikor Harley meglátta, nem volt tisztában vele, hogy szemei csakugyan ibolyakék-e, vagy csak az izgalom adott nekik időnként ilyen kifejezést. Első benyomása nagy meglepetés volt. Sir Charles Abingdon leánya nagyon temperamentumosnak látszott, az a látszólagos nyugalom tehát, amely a fényképen uralkodott, megtévesztő volt. Szép volt és karsu, az ajkai csábosan frissek voltak és vörösesbarna haja hullámos volt. Nem viselt gyászruhát, mert nem volt még ideje fekete ruháról gondoskodni. Elegánsan és modernül öltözködött és a nagy bánat sem tudta arcáról eltüntetni a rózsás színt, amit a falusi tartózkodás lehelt rá. Harley azt várta, hogy csinos lesz, de most elragadónak találta.

Dr. Mc. Murdock némán állt meg a küszöbön, anélkül, hogy bemutatná volna a lányt. De erre nem is volt szükség, mert Mary Abingdon egész közvetlenül közeledett a férfihez és Harley megszorította keztyűs kis kezét. Ugy érezték, mintha most találkoznának először, hanem mintha viszontlátnák egymást és ezt a viszontlátást a kölcsönös rokonszenv érzése tenné melegebbé és szívélyessé.

— Milyen bátor ön, kisasszony! — mondotta Harley. — Milyen csodálatosan erős!

— Valódi Abingdon — dörgött az orvos basszusa

— Két órával ezelőtt érkezett meg és máris itt van!

— Nincs nyugtom addig doktor ur, amíg ezt a borzasztó kétséget nem oszlatjuk el. Harley ur — a leányszemek könnyörögve néztek a kriminalistára — kérem, ne legyen tekintettel az érzéseimre! Mindent el tudok viselni, csak mondja meg, mi történt? Oh, el kellett jönnöm önhöz! Éreztem, hogy el kell jönnöm!

— Igyekezni fogok eleget tenni kívánságának, kisasszony — felelte Harley, aggódó pillantást vetve az orvosra, aki azonban nem reagált erre a tekintetre. Világos volt, hogy ez a köember Mary Abingdon kezében puha agyag volt. Helytelenítette ugyan a széles kivánságokat, amelyeket a lány idegességének tulajdonított, de Mary energiájával szemben saját macacssága ellenére is tehetetlen volt. Jobban szemügyre véve a lány profilját, Harley egy új vonást fedezett fel állának erős vonalaiban. Az a különös vágy vett rajta erőt, hogy új ismerősét, akit már egész közelállónak érzett magához, átkarolja és támogassa, amikor elmondja neki a tragikus esetet.

Elmondotta, hogy mi történt Sir Charlessal való találkozásának alkalmával. Kimérten beszélt és kiméletes szavakat keresett, amennyire csak lehetséges volt. Amikor látta, hogy a lány kezei milyen izgatottan kapaszkodnak a szék támlájába, megnyugtató hangon folytatta:

— Egy idő múlva, ha majd első fájdalma már megenyhült, remélem meg fogja engedni kisasszony, hogy felkeressem. Egyet-mást meg kell beszélünk.

Mary Abingdon ránézett.

— Azért jöttem már ma önhöz, mert semmiféle szolgálat, amit szegény édesapámnak tehetek, nem látszott olyan fontosnak, mint az, hogy...

— Érttem. Azonban...

— Nem! Nem! — kiáltotta a lány és lázadózn rázta a fejét. — Kérdezze tőlem mindazt, amit tudni kíván! Hiszen azért vagyok itt!

Harley pillantása találkozott a kék szemek kényeszerítő tekintetével és kezdte megérteni Dr. Mc. Murdock engedékenységét. Egyben érezte annak a nehézségét is, hogy mint valami bíró álljon szembe szétfogatójával. A lány közvetlen közelsége csak fokozta zavarát. Ezért a szoba másik végébe ment és a nagy szekrény előtt állt meg, mielőtt megkezdte a kiballgatót.

(Folyt. köv.)

FILM

Filmniagara

Beszámoló a francia és amerikai filmtermésről Mikor a svédek magyar darabot rendeznek

Pár hetes szünettel, hat hónap óta folynak a párisi filmbemutatók, melyek alatt megismerkedtünk a tömegprodukciónal, melyet Amerika e téren végez. Hat hónap óta naponta két-három új film, a legújabbak, minden, amit tavaly ősszel, télen és tavasszal Hollywoodban csináltak. Sőt néha több mint két-három kép, mert vannak napok, amikor két-három színházban párhuzamosan tartanak bemutatót. Adjuk ehhez a francia, német és skandináv filmeket és sajnáljuk a közönséget, melynek a közel jövőben mérhetetlen film Niagarát kell megemésztenie. Ha ugyan képes lesz rá. *A képek ugyanis, kevés kivétellel rosszak.* Mintha a szakmában mindenki kiégett volna. A sulet-k ostobák, a rendezők nem intelligensek, a szereplők, szegények, talán tudnának kilozni valamit, ha engednék őket, vagy ha jobb volna a vezetés. Egyedül a világítómeszter és a dizlettervező fejlődik. Ezek majd mindig hoznak valami újat, meglepőt, művészt. Azzal a dekadenciával, mellyel a filmet ma viszik, épp úgy meg fogják ölni, mint a varietét. Ez utóbbi műfajt oly alaposan kivégezték, hogy például Párisnak ma egy rendes orfeumja sincs. Ami van, az cirkusszal, vagy revüvel kombinált ostobaság, vagy unalom és senkinek sem kell.

Mialatt hat hónapja folynak a bemutatók, Páris egyik legjobb mozijában, a Madeleine-ban két képet adtak. A *Grand Paradot* és a *Ben Hurt*. Az utóbbi karrierjének még nincs vége, még sokáig fog menni, épp úgy, mint ahogy a bemutatók sem fejeződtek még be. Ezekből is sok részünk lesz még. A két kép minden távolsági rekordot vert 1927-ben,

de minőségben is felülmulta az egész évi termést.

A nagy sztárok legutolsó képei, melyek a közönség elé kerültek, egymás után megbuktak (Harold Lloyd, Greta Garbo, Jackie Coogan — Jackie nagyon gyöngye, mióta már nem gyerek — Gloria Swanson, Norma Talmage stb.) egyedül Pola Negri — ugyancsak bukás után — sikeres a még műsorán levő *Hotel Imperial*-l.

A bemutatókhoz a legtöbb képet az *Universal* vállalat hozta. *Carl Lemmle* filmgyára a legjobb közé tartozik az Egyesült-Államokban. Az *Universal* annyi filmet csinált az elmúlt másfél évben, hogy az már túlzás. Én magam huszonötöt láttam, volt több, de az ember a vége előtt kidől. *Laura La Plante* a főszárja *Lemmlének*, aki mindig szép, kellemes, mosolygós és szőke. Most egy kissé gömbölyűbb, mint kellene, de még mindig élvezhető. A képek, egy kivétellel, kevésbé. Amint ebben a huszonöt filmben a szereplők összelovagoltak, üldöztek, boxoltak, verekedtek, lövöldöztek és egymás életére, vagyonára és menyasszonyára törtek, az sokszorosan felülmúlja mindazt, amire az embernek — sub titulo: mozikultura — szüksége van. Mintha Amerika életében semmi egyéb probléma és motívum nem volna, mint a fennemlítették. Láttuk *Rin-Tin-Tint* is többször, sőt olyan képet is nem egyet, ahol háromnegyed részben lovak dolgoztak. Az állatokat az idén általában nagyon ráküdlik a filmre. Minden trükköt ismerünk és ununk már. Aztán a cowboyok. Ezek — sajnos — agént erősen divatban vannak a filmgyárosok között. *Tom Mix* és társai. Ez utóbbi

Fox embere. Foxról jobb lesz minél kevesebbet beszélni. Ő úgy látszik visszakivánczol az ahonnan beérkezett, a kültekre. Az automobil sem utolsó helyet foglal el. Azzal még jobban lehet üldözni és felfordulni, mint a lóval.

Igen kellemes és felüdítő volt két *John Barrymore*-kép. *Manon* és *Don Juan*, előbbiben az elragadó *Dolores Costello*-val, utóbbiban *Estelle Taylor*-ral, *Jack Dempsey* feleségével. *Barrymore* Amerika legnagyobb drámai színésze. Még a háború alatt kezdett filmezni, évekig rossz kezében volt és Európa nem is tudott róla. Mióta a *Warner Brothers*-vállalathoz került, kiderült róla, hogy épp oly nagyszerű a filmen, mint a színpadon. Együttal van olyan akrobata, mint *Fairbanks* kivételével bármelyik filmmagányos és *Warnerék* a legnagyobb tüközlők a szakmában. Nekik semmi sem drága a *Barrymore*-t olyan házard keretben hozzák ki, amire még *Griffith* sem mer gondolni. A *Manon*-nál és a *Don Juan*-nál az idén nem láttunk jobb képet, viszont a többi *Warner*-film csapnivalóan rossz volt.

Puty Lia volt talán a legtöbbet dolgozó sztár. Az utolsó két képen már nem demont adott, ki is derült róla, hogy egész tehetséges. Kétségbeesően sok rosszat irtak a lapok róla, mialatt az egyik képet a másik után csinálta. Mióta megszünt démonkodni, újra felfedezték. Ma délután láttam a legfrissebb filmjét, a *Voleur de Cocurs*-t (Szi-vrabló). A kép magyar tárgy. A magyar millió a *Hotel Imperial* óta beérkezett Amerikában. A film egyike a legrosszabaknak azok közül, melyeket az idén láttunk. Valami *Chrlander* nevű svéd rendezte az intelligencia és izlés teljes megcsufolásával. Egy magyar főúr — *Gróf Carl* — vidéki kastélyában vagyunk, mely úgy van berendezve, mint egy skót palota, ahol semmi egyéb nem történik, mint a cigány folyton huzza — dicsmagyarban, a parasztnak táncolni és isznak, szüreti ünnepély van, a vendégek — ki frakkban, ki valami álhuszár ruhában — minduntalan párbajoznak, csak úgy, a szalonban, még pedig

NOVISAD, ORBAN-PENSIO

Vízvezető, mosdók, melegvízfűtés.
TELJES PENSIO 70-90 Dinár
Abon: nasknek engedmény. Telefon 25-36

vitörrel, nem is karddal. *Puty Lia* egy parasztlányt ad, részint valami stílizált magyar-román-ukrainai kosztümben, részint párisi tojlettekben. A gróf el akarja venni *Puty*-t, már el is jegyzi. A gróf hatvan éves, az öccse fél, hogy az örökségtől elesik, a szomszéd falu bányából, mely egyuttal kártyabarlang is és olyan elegáns, amilyen Pesten sincs s előkelő finom közönség látogatja, a *Kajászó-szentpáli Chat Noir*-ból — ez a neve a lokálnak — hozat egy makrot, hogy csábítsa el a menyasszonyt. Most egy nagyon ostoba bonyodalom jön újabb párbajokkal, cigánnyal, sőt körvadászattal, melynek végén kiruziák az intrikust, anélkül, hogy megvernék. Ez valami új; nincs verekedés. A makrot *Kardos Eric*-nek hívják, a kitűnő *Joseph Schildkrant* játsza, aki annak idején *Molnár Lillomával* csinált karriert. *Szegény* hűbére követ el mindent. A végén megjavul és ő vesz el *Puty*-t.

Felsorolhatnánk még egy csomó filmet, amely tán nem olyan rossz, mint ez a *Szi-vrabló*, de a legtöbbjét mégis kár volt megcsinálni. A legnépszerűbb sztárok közül még több csak ezután jön. Ezek — *Fairbanks*, *Pickford*, *Keaton*, *Banky*, — remélhetőleg sokat helyrehoznak. *Chaplin* új filmjét nem fogjuk látni újév előtt, a newyorki bemutatója is csak december elején lesz. Ő ma egyedül tartja az extra klasszist. A filmnek ez az egyetlen zsenije kár hogy olyan rengeteg sok pénzt keres, különben talán többet dolgoznék. Az orosz képek — az egy *Reltenetes Iván*-on kívül — gyengék, a francia gvárok között újabb háborus tendencia uralkodik. *Verdun*-ról több kép készül, egy olyan is, melyben egyetlen színész sem szerepel s az egész eredeti háborualatti felvétel.

Waldinger Dezső

Ki ez a nő?

Az Evening Sport New-York

100.000 font jutalmát
nyeri meg az,

aki pontosan eltalálja ki ez a nő, melyik
filmben és alanti városok mozijában
mikor látható:

Ada:	Slavija Kino	St. Moravica:	Narodni
Apatin:	Balkan	St. Sivic:	Korzo
B. Crkva:	Apollo	Senta:	Royal
Bajmok:	Urania	Sombor:	Arena
B. Topola:	Korzo	Stanišić:	Arena
Crvenka:	Balkan	Vršac:	Apollo
B. Karlovac:	Herz	V. Bečkerek:	Balkan
Krnjaja:	Narodni	V. Kikinda:	Olympia
Kovin:	Buchner	Debeljača:	Kasino
Kula:	Urania	Melenci:	Marinkov
Mariolana:	Olympia	Torža:	Helios
Mol:	Slavija	S. Čanj:	Beller
Novisad:	Apollo	Subotica:	Lifka
N. B. Čej:	Krka	Gakovo:	Narodni
N. Vrbas:	Narodni	B. Monastir:	Urania
Ođžaci:	Uranus	Sv. Hubert:	Olympia
Pančevo:	Apollo	J.-Tomić:	Mattanovich
St. Bečej:	Titan	B. Palanka:	Urania
St. Kanjiža:	Korzo	St. Futog:	Narodni
N. Kanjiža:	Korzo	Čonoplja:	Narodni

Név- és címmel ellátott pályázatok
1927 november 19-ig

az AMERICAN-FILM Co.
sublocali fiókjához címezendő.

SZINHÁZI KISTÜKÖR

A kritika nagybácsija - A három Strauss

Ez év október 8-án volt száz esztendeje, hogy Francois Sarcey, a francia kritika »nagybácsija« született Dourdanban. Az »oncle« félszázadig tartott kezében — megtámadhatatlanul — a kritika jogarát.

Előbb tanárkodott, de az újságírás vonzotta, kezébe vette kritikusi tollát.

Alig volt hatalmasabb kritikus nála. Mindig őszintén, becsületesen, méltányosan, függetlenül mondotta ki véleményét s annyira vigyázott függetlenségére, hogy sohasem fogadott el kitérítéseket, sőt még az akadémia följáróltagóságát sem. Nem akart »hallhatatlan« lenni s így lett — hallhatatlan.

1889-ben hívták meg akadémikusnak. Az akadémia legkitünőbb tagjaiból alakult bizottság kereste föl, hogy följáróltagja neki jelöltségét, de ő egy heti gondolkodási időt kért: aztán visszautasította.

Attól tartott, hogy az akadémia befolyásolhatná s inkább szürke újságíró maradt.

Sirkövére csak ezt íratta:

— Tanár és újságíró.

1899-ben halt meg s azok, kik támadták, lekicsinyelték, nem tudták folytatni munkáját, mert hiányzott belőlük mindenekelőtt az erkölcsi erő.

Szüilővároskaja most kegyelettel fogja megünnepelni nagy fia születési évfordulóját.

*

Ebben a társaságban, ahol sok színész és színésznő van jelen, néhány író és a kritikus, arról vitatkoznak, hogy mikor kell visszavonulnia a színésznőnek a színpadtól.

Egyesek azt a nézetet vallják, hogy a színésznő, az igazi tehetség sohasem öregszik meg, mások viszont azt, hogy bizonyos idő múltán okvetlenül vissza kell vonulnia, nem szabad megvárnia az öregkort.

A primadonna, aki már nem nagyon fiatal, így szól:

— Én is ezt hiszem. Elhatároztam, hogy amikor eljön az idő, egyszerűen szíven lövöm magam.

A kritikus az íróhoz hajol s halkán, de igen határozottan ezt sugja fülébe:

— Tűz!

*

A tudós a világvégéről tartott előadást. — Számításom szerint — mondotta — a világnak körülbelül 217 millió 800 ezer 345 év múlva lesz vége.

Ebben a pillanatban az ismert kabarészinész sápadtan és izgatottan áll föl a hallgatóság soraiból.

— Bocsánat — dadogja — hány év múlva?

— 217 millió 800 ezer 345 év múlva — ismétli meg a tudós.

A kabarészinész, mint akinak nagy köesik le a szíveről, fölsóhajt.

— Ugy értettem, hogy 117 millió év múlva. Roppant megijedtem. Köszönöm...

*

Uj rekord van: a pirouette-nek, a lábhegyen való körforgásnak a rekordja. Egy orosz ballerina, Memesinova érte el, aki harmincyolcszor tud egymásután megeprődni a lábujja hegyén, minden megszakítás nélkül.

Az angol újságok, melyek közlik ezt a hírt, megemlítik, hogy ebben a tekintetben csak négy táncosnő fogható hozzá. De kétségtelenül Memesinová a babér.

*

Bécsben Strauss József születésének száz éves évfordulóját ünnepelték. Ezt a zeneszerzőt bámulói a »tánc Schubert«-jének nevezték. Ő a Strauss-testvérek között hírességben a második.

A bécsiek őt is ép annyira szeretik, mint sokkal népszerűbb testvérbátyját, Jánost. Polkái, mazurkái úgy hatnak kedélyükre, mint Chopin. Mélabu van bennük, érzelmesség, mely megfelel természetüknek. Siegfried Loewy, a zenekritikus azt írja munkáiról, hogy azok a

bécsi emberek paradicsoma. Ebből sohasem lehet kiűzni őket.

Egyébként Strauss János a »kék Dunáról« szóló keringő szerzője, akinek emlékeztetése a bécsiek a városi parkban aranyozott emlékművet állítottak, női figurákkal körülvéve, azon a véleményen volt, hogy testvére nagyobb tehetség nálánál.

József nem szentelte magát a művészetnek. Miután elvégezte a műszaki egyetemet, majdnem minden foglalkozásba belekezdett, végül mérnök lett. Ép egy uccasöprögép tervrajzával bíbelődött, mikor egy napon János testvére, — az akkor még híres, körülrajongtt zeneszerző — berobbant hivatalába, megkérte, hogy azon az estén a Volksgartenben ő vezényelje a zenekart, mert azonnal el kell utaznia.

— Komolyan beszélsz? — szölt a mérnök, aki jó zongorázott, de eddig még sohasem vezényelt zenekart.

— Persze, hogy komolyan — mondta János — és különben is föltétlenül el kell utaznom.

Ezen az estén egész Bécs tapsolta az új karmestert, a legszebb hölgyek, a legragyonzóbb tiszték ünnepelték, a főhercegekkel élükön.

Pár nappal e váratlan siker után Strauss József, aki addig nem áhítozott zeneszerzői babérokra, szeszélyből egy keringőt szerzett: »Az első és az utolsó« címen, azt óhajtván jelezni vele, hogy ez az »első és utolsó« kísérlete. Ezt is lármás tetszésszajjal fogadta a közönség.

TERE-FERE

Manet első festménye. Manet, a francia impresszionizmus atyja, világhírű íjűsége ment keresztül, minelőtte ecsetjével meghódította a világot.

A Renaissance bájos adomát mesél el, melyet eddig nem ösmertek. A művész annakidején egy barátjával közölte. Arról szól, hogy mi volt az ő első — festménye.

Tizenhét esztendő korában, mikor családja arra akarta rábírní, hogy menjen a jogi egyetemre s legyen ügyvéd, Manet, aki már érezte magában az isteni szikrát, ellenszegült szüleinek. Atyja könyörtelen maradt. Ekkor a leendő mester elsőkött hazulról, Délamerikába vándorolt ki.

Hajója már Rio de Janeiro felé közeledett. Most vette észre a kapitány, hogy az a nagy szállítmány hollandi sajt, melyet a kikötőben el kellett volna adniok, a nedvesség következtében megromlott. Kérge főlhólyagzott, megpeyihűdött, elfehéredett. Nyilvánvaló volt, hogy az árut nem fogadják el, ami nagy kárt jelentett volna a hajónak.

Manet komoly arccal jelentkezett, hogy ő majd »rendbe hozza a dolgot«. Elővette festéktálcáját, kezébe kapta vastag ecsetjét s ezekkel a szerszámokkal gondosan átfestette a sajtokat, melyek ismét borpirosak lettek, mint akkor, mikor föladták őket.

— Ez volt az én festményem — mondogatta gyakran Manet.

Mit adnának ma egy ilyen darab sajtért a műbarátok?

*

Kinek a kutyája okosabb? Megrögött kutyabarátok, lelkes ebtenyésztők ülnek együtt egy szobában, hárman. Mindenki a maga kutyáját dicséri.

Az első egy vénkisasszony:

— Nekem van egy kutyám, de az olyan okos, hogy szinte beszélni tud. Egy napon elfelejttem neki ebédet adni. Mit csinált ez az okos állat? Kiment a kertbe, szájába kapott egy csomó nefelejtset, bejött hozzám s rám tekintett. Nefelejtset, nefelejtset!

A másik ebbarat, egy fiatalember megszólal:

— Ez semmi. Az én kutyám maga jár a pékhez, ebédelni. Naponta hagyok ne-

József ettől kezdve rendszeresen komponált s 282 kompozíciót hagyott hátra, nem számítva félezer zenei átdolgozását, melyet Wagner, Verdi, Schubert s más mesterek műveiből készített. Melódiáiból állították össze »A tavaszi lég« című dalművet is. A bécsiek bálványozták a fiatal muzsikust, minden hangversenyre elmentek, melyet ő vezényelt.

Különben szomorú vége volt. Fiatal korában — csak negyvenkét esztendő volt — 1870. augusztus 22-én érte utól a halál Varsóban egy hangversenyt vezényelt, mikor hirtelen elsápadt, leesett a dobogóról s szörnyet halt. Agytályog ölte meg.

A bécsi újságok, melyek a két Straussról írnak, szóba hozzák a harmadikat is, a nagy Richardot, aki nincsen vérségi rokonságban velük. Megtudjuk, hogy az új zene titánja szereti a humort, a vidámságot. Azonkívül bármennyire modern és »nehéz« zeneszerző is, nem rajong föltétlenül a kakofoniáért.

Egy nagyon ismert, ultramodern zeneszerzőnek, aki újabban megmutatta neki munkáit, atyai nyájassággal ezt mondta:

— Mondja, miért ír maga ilyen képtelen dolgokat. Hiszen van tehetsége.

Mint a legtöbb nagy zeneszerző, Strauss Richard is elismeri a klasszikus zenei műveltség alapvető fontosságát.

Egy lelkes fiatalember, aki multkor meglátogatta, dicsekedve mesélte a meszternek, hogy minden művét tüzetesen áttanulmányozta s megkérdezte tőle, mi a teendője ezután?

Ezt felelte neki:

— Az én műveimmel még várható volna. De miután már tanulmányozta őket, azt tanácsolom, hogy a jövőben játssza csak — Mozartot.

foglalkozására nézve repülőgépre tervező, feltűnést keltő könyvet írt az álomról s az ő időelméletéről. Ezek óta figyeli már magát, tapasztalatait rendszerbe foglalta. Első tapasztalata 1898-ra nyulik vissza. Azt álmodta, hogy zseborájára pillantott, de az megállt s a mutatók föléfőt mutatnak. Mihelyt fölébredt, kereste a zseboráját. Az tényleg megállt s föléfőt mutatott. Később megállapította, hogy órája abban a pillanatban állt meg, mikor ezt álmodta.

Máskor az ágyban heverészett maga elé próbálta képzelni zseboráját. Ezen a zseborán, melyet képzelete vetített eléje megnézte az időt: Két és fél perccel mult nyolc óra. Erre zseborájához ugrott, azon is két és fél perccel mult nyolc óra. Mind-ebből csak az derül ki, hogy az angol ur látnoki képességgel rendelkezik.

De későbbi észleletei már nem erre a lapra tartoznak. Arról álmodott, hogy Egyiptomba járt Karthum közelében, élesen látott három embert, aki délről közeledett. Beszédbbe elegyedett velük, megtudta tőlük, hogy Capeból jönnek. Reggel azt olvasta az újságban, hogy Capeból Kairóba érkezett a Daily Telegraphé kutatóraja, amelyről semmit sem tudott.

Azután még meglepőbb tapasztalatot tett. Élénk részletességgel álmodta meg a Martinique szigeten a tüzhányó kitérését. Általában a leendő eseményeket finom idegzetel érzí meg, de csak álmában és a reája való hatásukat. Többnyire azt látja, hogy az újságban olvassa azt, ami meg fog történni.

Ismerőseivel, barátjaival is kísérletezett s arra a meggyőződésre jutott, hogy bennük is megvannak ezek a szunnyadó képességek. Sőt éber állapotban is voltak ilyen víziói. Átlag két napra tudja kivéteni figyelmét, de akadtak olyan dolgok, melyeket hónapok, sőt évek távolságából is megérezett.

A Times, mely a könyvet bírálja, így nyilatkozik a kérdésről:

— Ezek az észleletek meggyőzőek és gyökeresen megváltoztatják az időről való fogalmunkat. Ha más kísérletezők is megerősítik, nyilvánvaló, hogy az időről való szokásos fölfogásunkat, mely szerint az idő, egy mozgó jelen a memlekező mult és a memlekező jövő között föl kell adnunk.

*

Bladwick ur kalandjai. Bladwick ur, az angol humorban a szájhős, aki képtelennél képtelenebb történeteket mesél barátjainak. Ime két legfrissebb esete:

— Irországbán történt — mondotta. Egy kis ütött-kopott szállodában háltam meg, már-már ágyban feküdtem, mikor mögöttem furcsa, szokatlan zajt hallok. Gyorsan sarkon fordulok. Hát nem egy óriási, félelmetes sas ül az éjjeliszekrényemen?

— Nem — válaszolják barátai határozottan.

*

Oroszlán-kalandját meséli.

— Tizenyolc esztendő voltam s a hét végén lerándultam nagybátyámmal Indiába. Roppant meleg éjszaka volt s minthogy benn a szobában majd megették a szunyogok, künn kellett aludnom. Éjfél táján ezekkel a szavakkal riaszt föl nagybátyám: »Bladwick, egy oroszán van itt, tégy úgy, mintha meghaltál volna.« Követem tanácsát. Az oroszán körülsláglász, rám teszi talpát, aztán vakarni kezd minden oldalamon. Ha moccanok, végem. De tudjátok, milyen csiklandós vagyok. Amint a fenevad kapirgál rajtam, elvigyorodik az arcom, majd kikapkadok a nevetéstől. Nagybátyám is alig tudja már tartani magát. Pár pillanat múlva mindketten torkunkszakadtából hahotázunk. Hát barátaim az oroszán annyira elcsodálkoztak ezen, hogy egy pillanatig ránk meredt, aztán bosszusan, lesunyit fejjel, farkát lábai közé csapva visszakotródott az erdőbe...

Bladwick befejezte. Megkérdezte barátját:

— Elhiszitek?

— El — ümmögtek a barátok unottan — elhiszük...

— Akkor — mondotta Bladwick kisé megsértődve — újra el kell mesélnem. Nem figyeltetek eléggé.

Idő és álom. Mr. Dunne, aki polgári

Keresztsorosrejtvény

Dr. OETKER féle
BACKIN
SÜTŐPORRAL SÜT!

Dr. Oetker képes receptkönyve körülbelül 200 elsőrendű receptet tartalmaz 51 illusztrációval. Ára 5 dinár. Kapható mindenütt. Ha valahol nincs raktáron, írjon közvetlenül a következő címre:

Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

Szerkesztői üzenetek

Régi előfizető, Noviszad. Rockefellernek írhat a Mr. John Rockefeller, Manager of The Standard Oil Company, Newyork, Broadway, címre. A párisi Rotschildnak a címe pedig: Monsieur André Rotschild, banquier, Paris, Rue André Pascal.

G. Gy. Pačir. Táncmester lehet bárki, foglalkozásra és egyéb körülményekre való tekintet nélkül, aki leteszi a táncmesteri vizsgát a táncmesterek egyesülete előtt.

W. H. Beodra. A céget bejegyeztetni köteles minden kereskedő, akinek ipara a kisipar köré meghaladja. Aki ennek a kötelezettségének nem tesz eleget, azt a törvényszék felhívja, hogy pénzbírság terhe alatt jegyeztesse magát. Az illetéktörvénynek van egy rendelkezése, amely szerint az a bejegyzésre kötelezett kereskedő, aki előbb kezdi meg iparát, mint ahogy bejegyeztet magat, a bejegyzési illeték négyszeresét tartozik fizetni, de csak a cég bejegyzése alkalmával.

Egy hü oivasó, Mali-Idjoš. Az államkincstár éppúgy, mint más hitelező, végrehajtási jogot kérhet az ingatlanra, amelyre követelése be van kebelezve. Ezt a jogot megkapja annak az igazolása után, hogy követelését az ingó vagyontól nem tudta kielégíteni. — A 10876. sz. hridetés felalója: Dr. Faragó Jenő, Sztaribecsej.

Dr. K. I. Bacsko-Petrovoszeló. Hogyha ön, mint magánorvos kezelte a betegségyőzpénztár tagot, a beteg családja köteles önnek a kezelési díjat megfizetni. Ezt azonban a betegségyőzpénztár tartozik visszatéríteni az illetőnek, minthogy neki tényleg ingyenes kezelésre volt joga, de természetesen a magánorvos károsodása nélkül.

Tarzan, Vel-Kikinda. A »Dentist« cím, amelyhez egyetemi képzettség nélkül lehetett jutni, el van törölve Jugoszláviában, 1927 január 1-től. Most már rendes fogorvosi képesítést kívánnak meg Jugoszláviában is. Ez megszerezhető kétféle módon: a) az egyetemes orvostudorsággal együtt, amikor is az öt évi rendes orvosi tanulmányok után még két év kell, b) specialista fogorvosi képesítéshez pedig (dr. med. dentium) négy egyetemi év után szintén két év szükséges. Németországban Berlinben és Nürnbergben vannak dentist-iskolák, melyek főiskola jellegével bírnak. Gimnáziumi érettségi kell a felvételhez. Négy évig tart. Az iskola sikeres elvégzése után a Dr. Dentist címet kapják a növendékek. Az első négy szemeszterben együtt tanulnak a leendő egyetemes orvostudorokkal.

P. J. Bajmok. Beogradban nem áll fenn technikai szakiskola, ahova négy középiskolai végzettséggel vesznek fel hallgatókat és amely után a mérnöki pályára léphet az illető. Ahhoz, hogy mérnök legyen valaki, a ráliskolai, illetve gimnáziumi érettségi után be kell iratkozni az egyetem technikai fakultására és ott négy évig tanulnia. Technikai fakultás van Beogradban és Zagrebban.

Emer, L. M. »Nehéz az élet«, Tépelődés, É. S. Nem közzétehető.

	1	2	3		4	5	6	7		8	9	10	11		12	13		
14		15																16
17	18				19						20				21		22	
23				24		25				26					27			
			28										29					
30		31				32		33		34		35				36		37
38			39		40		41				42				43			
44						45					46				47			
48						49					50			51				52
			53										54					
55					56		57	58		59	60						61	62
63		64				65					66				67		68	
69						70				71						72		
73					74					75					76		77	
			78					79				80		81		82		
83		84				85						86		87		88		89
90						91						92		93		94		
			95							96		97						
						98						100				101		

Vízszintes:

1. Összel és tavasszal végzi a földműves
4. Sport
8. Gyümölcs
12. Ez a legkeserűbb
15. Modern hírszolgálat egyik eszköze
17. Egyforma — másszóval
19. Fordítva hajnalban látható az égen
20. Palóc tájszólás szerint: gyümölcs
21. Élni ige ragozott alakja
23. Könyvre mondják
25. Magyar szabadsághős
27. Fűszer
28. Az éle tis az
29. Az értelem székhelye
30. Női név
33. Gyermejáték, hangszer
36. Latinul: itt, ott
38. Tűzhányó hegy
40. Minden államban van
43. Férfi név
44. Zsidó bölcs
45. Sor szerbül (fonet)
46. Ide jár a korszó, míg eltörik
47. Zenei kifejezés
48. Rag
49. A sav ilyen
50. Az anyag legkisebb része
52. Fordítva csak egy magyar szó kezdődik ezzel a kettős mássalhangzóval
53. Ige
54. Fonál idegen nyelven
55. Igekötő
56. Itt — népiesen
59. Kihalt népfaj
61. Két betűvel a végén gyümölcs
63. Másféleképpen átkozott
65. Határozó szó
66. Kaszázó más szóval
67. Női név, idegen nyelven szép
69. A görög főisten
70. ...tanár
72. Ilyen csésze is van (ékezettel!)
73. Német segédige

75. Róla szól az Ótestamentum legszebb könyve
77. Figyelmeztet szinonimája
78. Rész
81. Kártyajátékban ez forog a kockán
83. Az ópium is ez
85. Kegyelem szinonimája
87. Szárnyas állat
90. Kutya faj
91. Női név becézve
92. Ige
94. Ilyen flotta is van
95. A becsületes emberben meg van
98. Régi mérték
99. Fontos szerepe van a törvény előtt
100. Németországi vidék gazdag szénben
101. A modern versekben gyakran melőzők

Függőleges:

2. Érés latinul
3. Hajt — más szóval
4. A bíró dönti el
5. Gazdag ókori város
6. A tizparancsolat is tiltja
7. Fém
8. Tojás idegen nyelven
9. Nem vers
10. Női név becézve
11. Király idegen nyelven (fonetikusan)
12. Háztartási eszközök gyűjtő neve
13. Zsidó név
14. Mértani kifejezés
16. A cigány így ejti a névelőt
18. Bismark szerint csak az ökörben

22. Üldözendő cselekmény
24. 66. vissz. fordítottja
26. Ez van bőven az erdei levegőben
27. 29. vissz. ékezetten
30. Shakespeare tragédiát írt róla
31. Becéző női név hibásan
32. Híres csata az ókorban
33. Becéző név
34. Gyalogos katona
35. Vízit
36. Korcsma egyik része
37. Fordítva férfi név becéző alakja
39. Színlelő szinonimája
41. Mint a 24. függőleges
42. A sarok népiesen mondva
43. Ige gyakorító alakja
49. Az öreg emberről mondják, hogy nem... gyerek
51. A veszett kutya teszi
55. Egy betűvel a végén felháborít szinonimája
57. Óda más nyelven
58. Ige — parancsoló módon
59. Nép
60. Öreg más szóval
62. Teher — idegen szóval (fonet)
64. Mint vissz. 46.
68. Pénznem
71. Római férfiruha
74. A szókhöz járul, de értelmüket nem változtatja meg
76. Víz madár
78. Délben teszi a háziasszony
79. Bánky Vilma férjének vezeték neve
80. Ebből lesz a hordó
82. Angol és francia bírák hivatalos öltözet
83. Ebből lesz a fa
84. Részlettörlesztés idegen műszóval
85. Szilágyi Erzsébet levelét meg...
86. Labdajáték
88. Gyakori család név
89. Mint a vissz. 19.
91. Mutató névmás tárgyestben
93. Német prepozíció
96. Idegen pénzegység (fonetikusan)
97. Kötőszó

Kozmetikai intézet
állandó orvosi vezetés és felügyelet alatt
Subotica, Cirił-Method trg
5
Vilány- és fénykezelés ** Bőr- és szépségápolás

A legerencsésebb sorsjegyelárusító Lepadát i Jovanovics, Subotica. Tel. 2-14

Az V. osztály 14. sorsjáték
november 7.-én kezdődik és december 2.-ig tart!
Szerencseszámok, amelyek még a szerencsekerékben vannak, kaphatók. Siessen rendelésével, mert a készlet napról-napra fogy!

Egy kettős egész sorsjegy ára 1000.— dinár
 „ egész „ „ 500.— „
 „ fél „ „ 250.— „
 „ negyed „ „ 125.— „
 Az árakban az eddigi osztályok sorsjegyeinek ára beletfoglaltatik
 Postal megrendeléseknél 3 dinár postaköltség beklüendő

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felejthetetlen fiam Grünfelder Arpád elhunytával alkalmával fájdalmamat részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton mondok köszönetet Subotica, 1927. november 4.

Füleki Etel
 édesanya

11051

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felejthetetlen Etelkánk elhunytával alkalmával részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton köszönetet nyilvánítunk.

Martonos, 1927. november 5.

Svare Péter és családja.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton is köszönetet mondok a „Sreća“ kiházasító egyesületnek, hogy esedékes segélydíjamat teljes egészében kifizette.

Horváth Jánosné

Futó Margit

VIII. Lisinskijeva ul. 38.

3961

Köszönetnyilvánítás

Ez úton szeretném kifejezni határtalan hálámat Dr. Kohn Margit bajmoki orvosnőnek, miután hat évi szenvedés után földva orvosi kezéből, néki sikerült rövid időn belül egészségemet vissza állítani.

Bajmok, 1927 november hó.

11079

Hálával és köszönettel

Peity Antalné szül. Keller Vilma

Figyelem!

Minden félreértések elkerülése végett Sinka József noviszadi lakos közlöm, hogy a saját szabadalmamat képező „Vulkán“ fűtőtesteknek kizárólagos képviselői és elárusítói: Felső-Bácska részére Trgovačko-Zastupstvo Subotica, Preradovičeva ulica 4, telefon 292; Bánát részére Kosta Bürger mašinsko-tehnčka industrija i trgovina; Veliki Bečkerek, Alsó-Bácska és a többi jugoszláv területek részére Mano Vranić, Novisad, Kralja Aleksandra ulica 7. Kérem az érdeklődőket, kizárólag a fenti képviselőkhez forduljanak.

11082

MEINL GYULA

Kávé- és teabehozatali r. t. november hó 9-én egész napon át, bécsi specialistája által szubotical fiókjában Karadjordjev trg 2. tea mintafőzést

rendez, amelyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja, kiváló minőségű teái díjtalan megízlelésére.

11075

Arverési hirdetmény

Noviszadi Kereskedők Ifjusága folyó évi november tizenharmadikán délelőtt féltíz órakor az én részvételemmel Noviszadon levő Skerličeva-ucca 27. sz. házat, önkéntes árverésen elfogja adni.

Részletes feltételek közjegyzői irodámban Noviszad Kralja Petra-ucca 26. szám alatt naponta tudhatók meg.

10906

Elsőrendű slágarcikk részére helyi képviselők kirendetnek

Subotica, Sombor, Santa, Vel. Kikinda, Vel. Bečkerek, Vrsac, Bela-Orkva, Pansevo, Beograd, Zemun, Sarajevo, Split, Dubrovnik, Zagreb városok részére. Csakis jól bevezetett és ügynőkségi iparendéssel bírók reflektáljanak. — Cim: Confiserie Wingo, Novi-Sad

Gabonarakvár,

befogadóképes ége ötven vagon, igen alkalmas

KOMLÓBERAKTÁROZÁS

céljára, kedvező árban

NOVISADON ELADÓ.

Cim a novisadi kiadóban.

Antiquar szépirodalmi

könyveket és hangjegyeket

kifogástalan állapotban vesz Boschán Jakab, Subotica, Jugoviča ulica 4

11177

AUTÓ- ÉS KOCSIFÉNYEZÉS

speciálisnál előforduló összes munkákat elvállalja

Szkalá Mihály

Ostobodjane (Senčanski) put 2

Egy fedéses hintó eladó

H A

8809

kárpitós munkára van szüksége forduljon bizalommal

FARKAS kárpitóshoz

Subotica Zmaj Jovin trg (Minerva palota melett.)

Ahol már heti részletfizetésre kaphat sezlont, madracot.

Hordók

Káposzta, zsír, konyak, bor, kocsikenőcs, tavotta, olaj, szörp és sajtos hordók konkurenciamentes árban

Pfeiffer Testvérek és Fischer mechanikai kádárműhelye

ST.-VRBAS — Kérjen mintát!

Geszténye

szállításra alkalmasan a legolcsóbban kapható

Czeizler Károly

Subotica, Jelašičeva u

Somborban

a Bácsmegeyi Napló részére

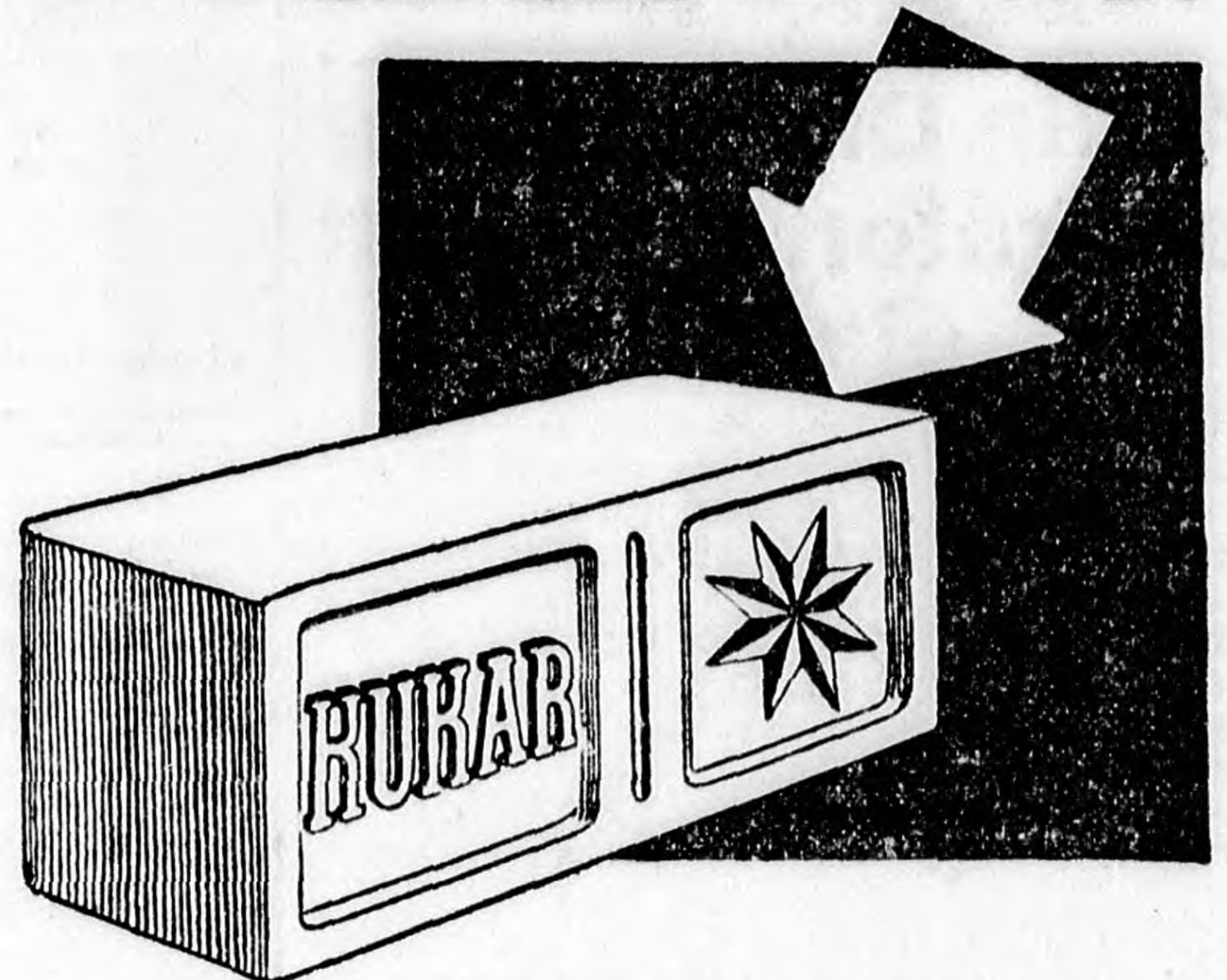
hirdetéseket

Dr. Szántó Miklós

Apatini ut 48. vasz fal.

Telefonszám 341.

Igy néz ki a
KUKAR SZAPPAN

Kérjen mindenkor a kereskedésben, ahol vásárol,

KUKAR CSILLAG SZAPPANT

és ne hagyja magát félrevezetni,

ha bárhogy is dicsérnek más szappant.

A legjobb minőség.

a legkiadósabb

feltétlenül ártalmatlan,

a **KUKAR CSILLAG SZAPPAN**

Töltéserősítési kubikmunkához kordésokat és kocsisokat keresünk

A munka tavaszig tart. Takarmány olcsó.

Érdeklődők forduljanak: **Kleno Márton** Subotica, Halasi szőlő 64 vagy **Koch Antal** Potiski Sv. Nikola címekhez

Akar Ön jó és olcsó könyvet?

Akkor fáradjon be a „Bácsmegeyi Napló“ könyv-osztályába, ahol a legmagasabb igényeket is kielégítik

TRE TORN

hó- és sárceipők

világhírűek

Vezérképvislet: **ROTH ARMIN** cipőkereskedés Subotica

Fodrászok figyelmébe!

Miután egy szakképzett mesterrel megállaipodást kötöttem, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy elsőrendű prima **fodrász-széket**, barna és világos színben, darabonként csomagolva **420 din.-ért**

— részletfizetésre is — adhatok. B. pártfogásukat kérem

10786

KAIĆ PÉTER, fodrászati cikkek nagykereskedése, Subotica

Felhivás

A volt „Pomoć“ t. tagjait

ez uton értesitjuk, hogy a **sombori kir. törvényszék 1927 október hó 19-én kelt 1383/69. sz. végzése alapján a kir. járásbíróság 7254/927. sz. végzéssel elrendelte a biztosítási végrehajtást, amely 1927 október hó 25-én 1074/927. sz. a. fogantatva lett, a banknál letétben levő 213.000 dinár összeg erejéig és ezen első helyen javunkra biztosított összeg kiutalása iránt az intézkedés már megtörtént.**

Felkérjük tehát mindazon tagokat, akik a befizetett összegeiket biztosítani akarják, legkésőbb ezen hó 20-ig küldjék be hozzánk tagkönyvecskéiket, mert ezen idő eltelte után a befizetett összeg biztosításáért felelősséget nem vállalunk.

Minden volt Pomoć-tagnak tehát érdekében áll sürgősen intézkedni.

Pripomoć temetkezési Nada kiházasítási egyesület

11152 Subotica, Sudarevičeva ul. 52.

240 HP. Dieselmotor generátorral együtt eladó.

A Dieselmotor »Grazer Maschinenfabrik A. G.« gyártmányu, három hengeres, (hengerfurat 435 mm. löket 650 mm.) 240 HP. effektív teljesítménnyel, 158 percnkénti fordulattal. A motor állítóval van ellátva, a tengelyel direkt kapcsolat ikerlégszivattyúval. A motor tengelyével direkt van kapcsolva egy háromfázisú váltakozó áramu 230 KVA generátor. Ganz gyártmányu, 3100 volt, 43 amp. 42 periodus, valamint a szükséges gerjesztő dinamó.

A gép 1928. évi március hó 1-ig a Novisadi Villanytelep r. t. telepén Novisadon üzemben megtekinthető.

ELADÓ UGYANOTT 1 drb. Voith rendszerű kazántápszivattyú 13 atm.-ig, 6 m³ óraterjesítménnyel (gőzhenger) 200 mm. vízhenger 130 mm. löket 260 mm.

ELADÓ TOVÁBBÁ 1 drb. nyomventilátor, »Deutsche Babcock-Wilcox Werke« gyártmányu, mesterséges huzamberendezéshez, teljesítmény 20.000 m³ pro óra. szárnykerék 880 mm., fordulat 600, erőszükséglet 30 HP.

Novisadi Villamossági r.-t. Novisad.

Csődtömegeladási hirdetmény

Alulírott, mint vb. Székely Bertalan adai és moholi malomcég tömeggondnoka ezennel közlirré teszem, hogy a csődtömeg: 1, 2, 7, 9, 10, 11, 12, 30, 31, 33—40, 42, 44, 46—56 tétel alatti ingóságok ugymint: 2 dr. teljesen jókarban lévő amerikai íróasztal, 1 drb. amerikai szekrény, íróasztal, kályhák, 9 drb. mintaláda, székek, 70 felvonóserleg, gurnik, 8 drb. teljes új kád, 7 drb. divány, 2 pad, 3 ígás szekér, 1 speditorkoeci, 400 drb. léc, 1000 kg. régi vas, kátrányhordó. A csődbíróság határozata értelmében nyilvános árverésen 1927. év november hó 8-án reggel 8 órakor Adán a helyszínen eladatnak.

A vételi illetéket a vevő viseli. Az ingóságok a helyszínen megtekinthetők az árverés megkezdéséig bármikor.

Árverési feltételekről, avagy bővebb felvilágosításról alulírott tömeggondnok ad értesítést ügyvédi irodájában.

Senta, 1927. november 2-án.

Dr. Ludajics Milos ügyvéd,

mint vb. Székely Bertalan tömeggondnoka.

11047

Ingatlan árverési hirdetmény

Alulírott, mint vb. Székely Bertalan adai és moholi malomcég tömeggondnoka ezennel közlirré teszem, hogy a csődbíróság határozata értelmében 1927. november 7-én d. u. 3 órakor nyilvános árverésen eladatnak az adai 7108 sz. betétben 642, 643 hrsz. alatt felvett ház udvarral alulírott csődtömeggondnok ügyvédi irodájában.

Az ingatlan tehermentes s a vevő azonnal birtokba veszi. A vételár azonnal kifizetendő. A százalékot és az adásvevési költségeket a vevő viseli.

Bővebb felvilágosítás alulírott csődtömeggondnok ügyvédi irodájában kapható.

Senta, 1927. november 2.

Dr. Ludajics Milos ügyvéd,

mint vb. Székely Bertalan tömeggondnoka.

11048

Karácsonyra

templomok részére **betlehemek, szent szobrok** fából faragva, művészes kivitelben, **oltárok és szent siro** a legolcsóbb árban beszerezhetők

F. Bachinger aranyozó cégnél

Subotica, Aleksandrova ulica 13. és Bene Sudarevičeva ulica 34.

9933

Szabóüzlet áthelyezés

Értesitem igen tisztelet novis di és környékbeli vevőimet, hogy a Zrinjskog Petra ul. 3. sz. al. (Elit-kávéház mellett) lévő idősírgenes helyiségből szabóüzletemet **Kraja Aleksandra 20. sz. alá helyeztem át.**

Üzletemet megnagyobbítottam és csak is prima angol áruval szereltem fel, miért is a tisztelet ur közönségnek jóindulatába ajánlom magamat és előre is biztosítom, hogy a legmodernebb és legprecízebb munkával, szolid árak mellett fogom kiolgálni.

A tisztelet ur közönségnek további szíves partfogását kérve, maradok tisztelettel

HÖLZL SIMON angol uriszabó

a Londoni Szabászati Akadémia l. o. oklevelével kitüntetve

Jómenetű

cipőüzlet

Kulán, a község főterén

20 év óta fenáll, teljes berendezéssel és áruval vagy anélkül, azonnal, esetleg január 1-re betegség miatt eladó

Bővebb felvilágosítással szolgál **Michael Metzger Kulán, Főter 1.134**

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett, tulajdonos betegsége miatt a Vajdaság nagyobb városában elsőrendű

szálloda, kávéház és étterem.

Levelek „Szálloda” jellegűen a kiadó továbbít

Üzemképes, használt

Fordson traktorok

1, 2, 3, 4-vasu Oliver ekék, használt Ford-autók más vállalkozás miatt **sürgősen eladók**

Érteklődni lehet:

Földvári Bélánál

Stari Bečej

Föld- és Fordson-traktorok legolcsóbb beszerzési forrása. Saját érdekében kérje ajánlatot!

1072

Elismert, jóminőségű

BUTOROK

lábók, ebédlők, uriszobák, teljes lakásberendezések, megépítőkülönlegességek du: nagy vilasztekban árban és minőségben utóérhetetlen

Éder Kálmán

műszaki butoráruház Subotica, Vilasova ul. 49 P. avafikak orlat szemben

J. ANDRIŠKA

MECHANIKAI ÜZLET ÉS JAVITÓ. ÜHELY Subotica, Jelačićeva ulica 9. szám (Stelner cukrászdával szemben)

Varrógép, kerék-motorkerékpár, gramofonok legolcsóbb beszerzési forrása. — Kötőgépek javítása Tűgy befektetés. Szavatosság mellett javít. Pontos és gyors kiszolgálás. Olcsó árak

Akác komlórud

700 méter hosszban, kiválóan szép minőségben, előnyösen beszerezhető

Löwy Sándor és József, Budapest

V. Mérleg ucca 9. - Telefon 983-17.

10391

Molnár István

Subotica, Sudarevičeva ul. 29. sz.

11074

Borítva, mű- és honosított öblítője és acélara-talárja

Középiskolai, polgári összevont magánvizsgákra és

ÉRETTSÉGIRE

a legjobb sikerrel készít elő

GALGÓCZY TANINTÉZET

BUDAPEST

Mária Terézia-tér 3

158

Ha kevés a pénze és fázik

menjen a gyümölcsöspacon **Lejko Béla** rőfösüzletébe, mert ott már kaphat **74 dinárért** 140cm. széles tiszta gyapju **téli kabát** kelmet 1308

Butorok

mélyen eszillított árakon

ERDÉLYI ANTAL

lakásberendezési vállalata

Subotica, Sudarevič ulica 4.

(Klein Géza mellett)

Butorszövetek

brokát, damasz, plüss, matrac- és rolettagrádli, afrik, rugók, szegek és mindennemű kárpitoskék a legolcsóbban

1. Omerzo i Drug, Zagreb

Petrinjska ulica 3 — az udvarban

NAGYBAN!

KICSINYBEN!

SZENTI és VIRÁG

épület-, műbutoráruház

Subotica, B. Sudarevičeva 54-56. Telefon: 3-83

Készítünk: műbuto t, épület-, portál- és üzletberendezést stb.

Saját telkünkön legmodernebbül megnagyobbított üzünkben kész butorokat és parkettát raktáron tartunk. Kérje díjmentes ajánlatunkat s versenyképes, olcsó árainkról meggyőződhetik 3451

K u t f u r á s t

valamint elszapodott kutak tisztítását elvállalja vidéken is

Lonárt Lajos

utifuró

Subotica, Strossmajerova ulica 20. (Huspiac)

Kész ruhák

érfi, női és gyermek, blazok, szoknyák, felöltők, házi készleték bécsi divat szerint. Azonkívül pulloverek, svetterek, melnyyek és más sok gyermek köntöttáru, kalapok, hőnemű, harisnyák, nyakkendők és az összes divatos tárgyak csodálatosan alacsony áron P. Stermoecki nagyáruház

Celje, 27 szám, Slov. ulica. Kérjen mindjárt képesárjegyzéket több ezer ábrával. 500 dináron felüli rendeléseket bérmentve. Meg nem felelő árut kicserélek vagy a pénzt visszaküldöm. 1661

371

Butort

izléses és jó minőségben, mellánys árban, réza otro is

Nagy Varjas Rókus

asztalos mesternél VI. kör, Vukovičeva ul. 18 (Csirkepiac)

Öltönyt, felöltőt, télikabátot

a legolcsóbban készít

nasl. **NAVAY ISTVAN**, uriszabó

SUBOTICA, Jelačićeva ul. 4. szám alatti új üzlethelyiségében Kedvező fizetési feltételek! 506

LEVELEZÉS

Richmond. Érzéseinek verőfényében szerettem volna sűtkézre. Helyette sőtét-szárnyu bizonytalanság tejedett mellém. Jó volna ilyenkor átázolni tövises keserűségeken, átölelni az ezermosolyu boldogságot. 11085

Hölgyeim! Igazi uriember, csinos független szolid hölgy tartós barátságát keresi, kinek lehetséges volna, de nem feltétel, engem néha rövid külföldi utra elkísérni. Csak komoly teljes című ajánlatokat kérek »Anyagi támogatás« címre a kiadóba. 11110

HÁZASSÁG

Rokonom 45 éves, izr. vallásu, nagyobb vagyonnal és apanageval, férjhez menne 20 éves feletti uriemberhez. Levelek »Jó lélek« jeligével a kiadóhivatalba küldendők. 11070

Önhibáján kívül válófélben levő 35 éves izraelita iparos, biztos existenciával, 24-28 éves csinos nőt keres megértő élettársul. Fényképes leveleket »Vallás, hozomány melléke« jelige alatt a kiadóba kérek. 11126

Férjhezmenne 2 művelt iparosleány idősebb vagy elvált urakhoz. Partiképes 30-50 éves urak küldjék be fényképpel ellátott leveleiket »Két árva« jeligére a kiadóba. Közvetítők kizárva. 10976

Nagyon hájos, középkori izr. árva urileányt, melyik biztos existenciájú uriember venne feleségül. Jelige »Házi tündér«. 11058

Árva vagyok, apa és anya nélkül, 24 éves keresztény hajadon, jó gazdasszony igényeim szerények. Ezuton keresek élettársat. Nagyobb földbirtokom, szép házam és készpénzem van. Jellemes urak leveleit »Öszinte« jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 10263

Hölgyek. 34 éves, keresztény, özvegy, nagyvagyonu földbirtokos vagyok. Van olyan nemesszivű hölgy, aki hajlandó volna bizonyítani, hogy gyermekem igazi anyja tud lenni? Ilyen élettársnak ideális életet biztosítok. Nem reflektálok pénzre, csak házi boldogságra. — Részletes ajánlatokat »Anyá« jeligére a kiadóba kérek. 10262

Nősülne intelligens vidéki biztos egzisztenciájú, 34 éves r. kath. uriember esemény hozománnyal. Teljes című leveleket Doktorné Pašičeva 3. 11045

Házasságot uniókörüben úgy bel. mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval Marie Fejes, Vel-Kikinda Cara La zara ulica br. 1625. 6645

FOGLALKOZÁS

Tisztviselő, sokévi gyakorlattal, elvállal delutáni órákra szerb, magyar, német levelezést és könyvelést, esetleg órákonyvelést. Cím a kiadóba. 11143

Szakácsnő, kitűnően főz, azonnali belépésre állást keres. Özv. Nagy Danielné, I. Kumičičeva ul. 30. 11127

Tamburakarmester, több évtizedes praxissal, tanítást vállal teljes ellátásért és fizetésért. Soós Antal, tamburakarmester, Veliki-Bečkerek, Frankopanska ul. 12. 11128

Fiatalabb fűszerkereskedő segéd, ki a magyar és a szerb nyelvet bírja, ellátással, azonnali belépésre felvétetik. L. Tonković Subotica. 11130

Szabóságok és varróleányok állandó munkára felvétetnek. Weinert, I. Pa-je Kujundžičeva 22. 11132

Utazói állást vállal volt önálló kereskedő, leveleket a kiadóba »Put« jeligére kér. 11133

Ügynökök, ügynökök felvétetnek kaucióval, megélhetése biztosítva. Cím a kiadóban. 11139

Zagrebi vezérképviselőt keres az itteni környékre nagy jövedelem mellett kiváló jó cikk eladására képviselőt. Szerződés kötés esetén a bemutatásra szolgáló árura 2000 dinár szükséges. Ajánlatokat »Günstig« jelige alatt a Publicitas d. d. Zagreb, Gunduličeva 11. továbbít. 11108

Gyermektelen házaspár, esetleg felnőtt gyermekkel, házmasternek felvétetik. — Cím Majsanski put 93. 11094

Ernst solid Dame, serbisch perfekt, im Kochen bewandert, wird gesucht. Baltas, Staribečej. 11117

Gyermektelen 35 éves özvegy magányos urhoz házvezetőnőnek ajánlkozik. Cím Schmolka hirdetőirodában, Novisad. 11104

Főmolnár, 42 éves, állást keres. Export vámörlesztésben és szerelésben teljesen szakképzettséggel bír. — Szulik József, Szremszki-Karlovcij. 11105

Intelligentes deutsches Kinderfräulein mit serbisch, ungarische Sprachkenntnisse und Jahreszeugnisse sucht Posten. — Adresse Müller, Novi Vrbas, Poste Restante. 11118

Bejáratnő, megbízható, felvétetik. Jelačićeva ul. 5. 11122

Zongoratanítónő kerestetik kezdőkhoz. Bővebbet »Jedinstvo« könyvkereskedésben. 11123

Helybeli fiatalabb fűszeres segéd kerestetik. Konstantinović, fűszer és csemege üzlet. 11015

Gyermektelen házaspár házmasteri gyári-portás állás betöltésére kerestetik Nyugdíjasok előnyben. Komoly tisztességes egyének megfelelő okmányokkal naponta délelőtt 8-12-ig jelentkezhetnek: Roth Armin kalapgyár, Subotica. 11044

Gyermektelen házaspár házmasternek felvétetik Balog Sári virágüzlet, Subotica. 11150

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó közzétételét számít. Legkisebb apróhirdetés 10 dinár. Csak felblyegzett jelű leveleket továbbítunk. Kérdések, közlésekhez válaszfeljegyzés mellékelendő.

Fakereskedő-hivatalnok, ki a szerb, magyar, német nyelvet írásban és szóban bírja, detailon kívül a könyvelésben is jártas, ajánlkozzon Miksa Zieglerhez Novi Bečej (Banat) 10924

Két elsőrendű tüzölányt keresek azonnali belépésre cipőfelsőrész és borkereskedésbe. Állandó alkalmazás, jó fizetés. Milan Nikolić felsőrészkesztő, Beograd, Kosovska ul. 3. 11034

Irodista gyakornok(nő) sombori céghez kerestetik. szerb, magyar és német nyelvtudással, félnapra. Fizetési igényes ajánlatokat »Nyelvismeretek« jeligével a szerkesztőségbe kérek. 11084

Ügyes rőfőskereskedő segéd fiatalabb, magyar és szerb nyelvtudással, önálló árusító, lakás és ellátás ellenében azonnalra állást keres. Leveleket a novisadi kiadóhivatalba kér. 10981

Gyógyszerész gyakornoki állás betöltendő nov. 15-re. Feltételek: teljes ellátás és havi zsebpénz, szerb, magyar és német nyelvismeret szükséges, csakis felvételi vizsgával és engedéllyel rendelkezők ajánlkozását kérem. Némi gyakorlatot bírok előnyben. Egyébb feltételeit levélben közli az ajánlkozókkal Ph. Mr. Roth Mihály gyógyszerész: Zabalj. 11078

Főmolnár, fiatal, nős, a malmászat minden ágában teljesen jártas, az összes örlési rendszereket és a malomgépek szakszerű kezelését garancia mellett vállalja, vám- vagy exportmalomba azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 11060

Volt kereskedő, beszél és ír magyarul, németül és szerbül, megbízható és igyekvő, keres raktárnoki utazói vagy bármilyen szerény állást. Grün Márk, Uzdin, Bánat. 11033

Trágyát, söpredéket veszek 1-50 kocsiig. Pontos címeket Poštanska ulica 4, Luspai névre kérem. 11086

Žentán, az új templomtól közelében egy ház 2 szobával és mellékhelyiségekkel eladó. Bergel Jakab. 11080

Fűszerüzlethezrendezés eladó, esetleg üzlet átadó. — Beogradski put 1. 11039

Kovácsaszerzám, teljes berendezéssel sürgősen eladó, helyiséggel együtt is átvehető. Bilicki Béla, kovácsmester, Senta. 11081

Éjjeli mulatónak alkalmas ház eladó Subotican. Cím a kiadóban. 11073

Széna 50 kg-tól, vagontételekben is kapható. Horváth József, Subotica, Trenkova ul. 8. 11097

Sillerbort, hegyi, buckai, saját termés, literenként 8 dinár, nagyobb vételnél olcsóbb. Kiss, Subotica, Majsai ut 93. 11095

Vasuti borbély- és fodrász üzlet, jömenetelű, teljes berendezéssel, a Vajdaság egyik nagyobb városában eladó. — Megkeresések »10.000« jelige alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 11121

Főtéren 2 üzlethelyiség 2 mellékhelyiséggel, új palotában, örök áron eladó. — Bővebbet I. Strosmajerova ulica 24. 10869

Üzletfelosztása miatt összes raktáron levő árut olcsón kiárusítom. Ifjusági iratok regények, elbeszélések. Levélpapírok dobozokban és mappák. Noteszek füzetek, festékek, ecsetek füzetek, üzleti könyvek, toll és selyempapírok, tinták, ceruzák, pultok, állványok kirakat. Tisztelettel özv Székely Simonné, Aleksandrova ulica 9 Halbrohrház. 10872

Jókarban levő omnibusz, 16-20 személyre, megvételre kerestetik. Ajánlatok Braća Bohn, Vel. Kikinda címre küldendők. 10928

Sreća kiházásító könyv, 50 eset befizetve, nagyon olcsón átadó. Balog Sári virágüzlet. 11151

Jömenetelű éjjeli-üzlet családi okok miatt eladó. Bővebbet a tulajdonosnál Titelen. 10936

Üveglapokat keresek megvételre melegágyra. Nagyobb fényképlemezek is jók. — Ajánlatokat mennyiség, nagyság és ár megjelölésével kér Hermetz András, Mali Idjoš, Bačka. 10969

Rézhaló, teljes felszereléssel eladó. Cím a kiadóban. 10998

Bárba vennék egy jömenetelű fűszerüzletet, esetleg házzal együtt megvenném. Cím a kiadóban. 11051

Eladó két darab nyolcas cséplőgarnitúra, két elevátor, három motor morzsolóval és körfűrészszel, háromméteres sztergapad. Mudrinski Jovica, gépműhelye Srbobran. 11039

Egy iparvállalat eladja mechanikai hordógyárát az összes gépekkel és rakterülettel együtt. Facipó- és butorgyár, fűrészüzem, ke-retfűrész, szalagfűrész. Kirchner leipzigi gyártmány, iparvágánnyal, Sauerer 45 HP teherautó. Bővebbet Ivan Ogrizek, Osijek I. 10823

Eladó Fordson traktor cséplővel 8 HP, Sutleworth, daráló 50 cm. átm. 5 q darálóránként, paprikát is őrlő. Fogas daráló is eladó bevonulás miatt jutányos áron. Levelekre nem válaszolok. Blath János, Vel-Kikinda Szemlicska ulica 529. 10382

Vennék négyméter hosszú üzleti pultot és stélzsit. Cím: Csóvics Albert pálinkafőző, Mucsi-telep 90. 11093

Ó-német hálószoba és szalonbutor eladó. III. Prčićeva ul. 7. 10978

Kávéházi berendezés olcsón eladó. A berendezés tárgyai: asztalok, székek, asztalterítők, stb. A berendezést a vevő csak január elsején viheti el. Horváth György, Bačko-Petrovoselo. 11088

Káposztát, burgonyát vagontételekben is legolcsóbban szállít Vladimir Jakov Stapar. 10402

Gyári áron alul vásárol, ha ruháját Földes Samu ruhaárúházában, Gyümölcs piac vásárolja. Férfi öltöny 500, Raglan 700, bőrkabát 850, gummiköpeny 225, gyermekruhák 225, fiu vagy leányköpeny 350, Női divatkabát 575 dinár. Vidékre utánvétellel, meg nem felelés esetén kicserélem, vagy a pénzt visszaadom. Tessék meggyőződni, ügyellen a cégrel! 8424

Kedvező részletfizetésre kaphatók

az elismerten

legjobb minőségű, eredeti

Dürkopp és Minerva varrógépek

Columbia és Thalia gramafonok

Rendkívül olcsó árak! Mellékzörejmentes COLUMBIA-hanglemezek. Negy választék!

Főképviselőt:

S. Ad. Engl Subotica, Rudičeva ul. 5. Telefon 815.

Zagrebban: Podružnica S. Ad. Engl Gunduličeva ul. 8.

Novisadon: „EXPRESS“ J. Horváth Pašičeva ul. 19.

Cipőfelsőrész-szabászt, elsőrendű munkaerőt keresek azonnali belépésre. Kérem ajánlatot. Franjo Kostrenec, cipész, Zagreb, Jurisčićeva ul. 28. 10977

Fűszer, és csemegekereskedő segéd azonnali belépésre állást keres. Beszél szerbül és magyarul. — Címeket »Szorgalmas« jeligére a kiadóba kérek. 10985

Jómunkás borbélysegédet azonnali belépésre keresek Dancsó fodrász, Bačko-Petrovoselo. 11061

Őn állást keres? Tanuljon ki sofförnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantálunk. Sofföriskola (keresés és ipari miniszteri eng.) Novisad. Kralja Aleksandra 7 az udvarban. Vállal gumi vulkanizálást. 8678

Rentabilis ipari vállalat közreműködő társat keres aki a vállalatot adminisztrálni tudja. Megkereséseket »Biztos existencia« jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 10835

Gyermektelen 35 éves özvegy magányos urhoz házvezetőnőnek ajánlkozik. Cím Schmolka hirdetőirodában Novisad. 10983

Háziszemélyzet, gazdaszszony, kertész, szobalány, szobainas, háziszolga felvétetik. Özv. Botka Beláné, Botkapuzta Stari Leč. Bánat. 11035

Intelligens asszony, 45 éves, házvezetőnői vagy egyéb állást vállalna. Jól főz, uri és polgári háztartásban jártas. Beszél németül is, igényei szerények. Cím a kiadóhivatalban. 10841

Autó, 6 üléses, 4 hengeres, teljesen jókarban levő Mercedes kocsi, jutányos áron eladó. Bővebbet: S. Leb fűszerkereskedő Vršac. 11087

Jávor hálószoba, egyéb butor és berendezés eladó. Frankopanska 8. 11129

8 HP fogaskerekes Robekazán, hozzávaló Grepel-cséplő teljes felszereléssel eladó, esetleg elcserelném 4-es garnitúraért. Ugyanott 10.12 HP szivógázmotor egy pár kövel, komplett eladó. Dukai Lukács gépész, St-Kanjiza. 11131

Jó birtokok, 112, 108, 68 és 55 holdasak, Bečkerek környékén, épületekkel, esetleg felszereléssel, hol-banként 7000 dinárért eladók. Bodor Lajos közevitő V.-Bečkerek, Begejski red 8. 11115

Eladó 8 HP cséplőgarnitúra, kazán Clayton Schtleworth fogaskerekes MÁV cséplővel és egy járgány hozzávaló Hoffherr szecskavágó. Latyák Péter, Bajsa. 11043

VÉTEL-ELADÁS

Olcsón eladó alig használt 120 voltos egyenáramu Ganz-dinamó. Keilbach Simon Nova Crnja (Banat). 11037

Eladó gazdaság 92 kat. hold., amelyből 6 hold legelő, 30 hold buza 30 hold árpa, a többi tavaszi alá felszántva, 3 téglyából épített lakóházzal, 5 családra való lakással, istálló 8 lóra, 12 szarvasmarhára. A birtok azonnal átvehető. — Gazdaság 380 hold, fele szántó, fele erdő, minden mellékhelyiséggel. Vevő a birtokot azonnal átveheti. — Felvilágosítással szolgál Adolf Bröder, Podravska Slatina. 10975

Zongora, jókarban levő, félhosszu, csomós nyárfa, szép faragásokkal, elköltözés miatt olcsón eladó. K. M., Stara Kanjiza, Zmaj Jovina ul. 5. 11059

Kersek megvételre 6-os eredeti MÁV vagy Hoffherr-Schranz magánjáró cséplőgarnitúrát. Zrinski Stefan, Moravci, posta Martjanci, Prekmurje. 11057

Eladók magasfekvésű szép házhelyek. — Tálassy-kert Segedinski put, Menhely mellett. 11147

Megvételre keresek 15-30 HP benzín vagy szivógázmotort. Spajić Milan, Stari Bečej. 11124

Libamáját veszek. Baruch, Tolstojeva 9. 11091

KORZO MOZI

Vasárnap utoljára
Asszonyok utcája
 Egy algiri örömház regénye
 Hétfőtől—Szerdáig
 Bravuros lovasszínháznyok
 superfilmje:
Mohikánok réme
 Indián történet a vadnyugat-
 ról, főszereplő **KEN MAY-**
NARD és csodaparipája:
Aranykirály
 Előadások kezdete naponta mindkét moziban 4, 6 és 9 órakor

LIFKA-MOZI

Vasárnap utoljára
 A csókok filmje:
Asszony és az ördög
 Hétfőtől kacagó napok!
LILYAN HARVEY
HARRY HALM
Apák lenni nem nehéz!
 Csütörtöktől
BEN-HUR

„ONAJ, KOJI SE SMIJE” CONRAD VEIDT
 (L'HOMME QUI RIT) VIKTOR HUGÓ REGÉNYE

„LYON LEA” MOZSJUKIN, MARY PHILBIN

„RUŽA U SJENI” LYA DE PUTTI

PROŠLOST ČOVJEKA” CONRAD VEIDT
 (EINES MANNES VERGANGENHEIT)

„ORJAŠKI TOP” AZ AMERIKAI POTEMKIN

„POLJAČKA KRV” - „LENGYELVÉR”
 MOZSJUKIN ÉS LYA DE PUTTI

NICK CARTER

és még 8 szenzációs világfilm,
 melyek neveit és szereplőit a jövő heti számban
 közöljük

AMERIKAN FILM FILIJALA SUBOTICA

Glavno zastupstvo UNIVERSAL PICT. CORP
 President CARL LÄMMLE New-York

Olcsón eladó: Egy négyes
 Wertheim kassza, arany-
 órák, láncok, ezüstbot és
 óra, aranygyűrűk, briliáns
 és gyémántgyűrűk, aranyt-
 mérők, családi Singer var-
 rógép, horvát és szerb író-
 gépek. VI., Trumbićeva ul.
 11. (Csirkepiac) Kis. 9459

**CENTRALNA BANKA
 ZÁLOGINTÉZETE**

Subotica, Aleksandrova 4
 Nyitva 8—12. 3—5-ig. 7052

Gami- és combiné-fűzők
 fehér és színes, a legjobb
 kivitelben. Gutai Ferencné
 VIII., Ostojiceva ul. 29.
 9164

Háztartási és konyhafelsze-

relési cikkek legolcsóbban
 beszerezhetők: Edények,
 sziták, kosárak, alpaca
 evőeszközök, kefeárak, láb-
 törők nagy választékban
Ehrenfreund Géza üzleté-
 ben, Subotica, Rudić ul. 1.
 (Gyümölcs-piac). 9256

Hulladékélmot és rezet vesz

Szabó szerelő, Subotica
 Zmaj Jovin trg, Minerva pa-
 lota mellett. 10173

Gőz és motoros cséplőgar-
 niturák, magányos cséplők
 locomobilok, kisebb-na-
 gyobb motorok, motoros
 morzsolók, darálók jutányo-
 san eladók. — Kufurásokat
 vízvezetési felszerelésekkel
 vállal: Vadócz Károly. Bač-
 ka Topola. 8744

KÜLÖNFÉLE

Cipőfelsőrészkészítőnek
 vagy szabónak üzlethelyi-
 ségem földszinti részét ki-
 adnám. Özv. Grün Márkné
 cipész, Ciril Metod trg
 11083

Butorozott szoba kiadó.
 VIII., Železnička 10 11480

Ültessen összel gyümölcs-
 fát! Kérjen árjegyzéket és
 rendelje meg szükségletét
 Bednárz-féle faiskolában,
 Stara-Kanjiza. Bačka. 11116

Kétszobás lakásomat mel-
 lékhelyiségekkel elcserél-
 ném 2—3 szobással. Cim
 a kiadóban. 11138

Elegáns 2 ablakos uccai
 szoba különbejáráttal ki-
 adó Badalićeva ul. 16.
 11141

Különbejáratu, elegánsan
 butorozott szoba azonnalra
 kiadó. Cim a kiadóban.
 11142

Csinosan butorozott szoba
 kiadó. Jelačićeva ul. 8. I.
 emelet. 11134

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és olvasó
 könnyen számolt. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
 Csak felhívásig jogtalan leveleket továbbítunk.
 Kérlekülddöközéshez válassz helyet mellékelendő.

PÁLYAZATI HIRDETMÉNY

Aki ötlettel hirdetés szöveget tud, amely a közönség figyelmét
 felhívja cégemre és a nálam kapható cikkekre — küldje be
 címemre. A három legjobb hirdetés beküldője karácsonyi aján-
 déket kap és pedig:
 1. ajándék: Zeiss Ikon vagy Kodak fényképezőgép
 2. " Zeiss szemüveg, csipető vagy lorgnon
 3. " Gillette készlet, 1-a borotva vagy zseb-
 kés
 Pályázati határidő: 1927 december 15
 A legjobbnak talált hirdetéseket a helyen közlöm
TENNER OPTIKUS - ORVOSI MŰSZERÉSZ
 SUBOTICA — KORLO 11

A-E-G MOZIGÉPEK

Összes mozi- és
FILMEKET
 legjobb minőségben szállít: Vezér-
 képviselő:
Orient-Film D. D.
 Subotica

Közismert eredeti modellek, bársony

és velour-solleil, kaphatók rendkívül
 olcsó áron
POGANY kalapszalokban
 Filcet 100.— dinártól
 Trg Fra Ješe 15. I. emelet (Ljubibratić ház) 7691

Fűszer- és csemegeszükségletét

Kovács és Gelányi
 üzletében Rudics-kitérő. Tel. 8—45 szerezz be
 Olcsó árak! Pontos kiszolgálás! Legkisebb tétel
 is hához szállítunk!
 2538

Részletfizetésre
 adunk mindenfajta szö-
 vetet és vászonárukat
Manufaktorno skladište
Kézműárkereskedés
 Subotica, Pašićeva (Gőzfürdő) ul. 7

Amerika. Legpontosabb fel-
 világosítást ad odaütazásra
 a „Nemzetközi Iroda” Szub-
 otica, Aleksandrova 9.
 7628

Észak- és Délamerikába
 utazni óhajtoknak felvilá-
 gosítással szolgál Nemzet-
 közti Iroda, Subotica, Alek-
 sandrova 9. 7628

Butorozott szobát keresek
 15-re, 3 személy részére,
 főterem vagy beltéren. Cim
 a kiadóban. 11111

Egy szoba, konyha és kam-
 rából álló lakás azonnalra
 kiadó. Beogradski put 1.
 11098

Különbejáratu butorozott
 szoba két uriember vagy
 urinő részére azonnal ki-
 adó. Zsidókorház közelé-
 ben 183/5. sz. 11102

Háromszobás komplett mo-
 dern lakás beltéren azon-
 nal átadó. Reflektánsok ir-
 janak „Tiszta” jellege alatt
 kiadóba. Ügynökök nem
 díjazták. 11016

Harminc év óta fennálló
 egyedüli fehérpékség a
 piactér közelében, lakással,
 iparral, teljes felszerelés-
 sel kiadó. Ugyanott hentes-
 üzlet iparral és felszerelés-
 sel együtt, vagy külön is,
 kiadó. Cim: Csernovits Bé-
 la pékmester, Csantavir,
 (Bačka). 11053

Jóforgalmu vendéglő, kö-
 zel a vasúthoz más foglal-
 kozás miatt kiadó. Deli
 János, Bačko Petrovoseo.
 11119

Közvetítünk: Adó- és vám-
 ügyekben, mindennemű en-
 gedélyek beszerzésénél (tra-
 fik, vendéglői iparjog stb.)
 állampolgársági és ittar-
 tozkodási engedélyek, ut-
 levél és vízum beszerzésé-
 nél az összes államokba
 fordítunk minden nyelvről
 szerbre és fordítva. Szak-
 avatott egyén ad felvilágo-
 sítást minden katonai ügy-
 ben. Nemzetközi Tudako-
 zó és Bizományi Iroda, Sub-
 otica, Kralja Aleksandra
 ulica kilenc szám. 7628

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára
RABLÓLOVAG
 Biró Lajos színműve. Főszereplők:
Lia de Putty és Josef Schildkraut
 Hétfőn és szerdán
Amit az asszonyok kívánnak
 Olaszország legfestőibb rajain készült film. — Fő-
 szerepben: Lucy Dorain, Leopold Laubaur
Mayer kalandos utazása
 Komédia

Tisztelettel érte item a n. é. közönséget,
 hogy a Pašićeva ulica 9. sz. alatt
buffét nyitottam és ott tiszta,
 jó, bínáti hegyi borral
 szolgálhatok, 10 dinár literenként és azt
 áremelés nélkül házhoz is szállítom.
 Szíves támogatásért esd
BUFFET KUNTSCHER
 Pašićeva 9. (Edénypiac)

SLAVEKS-PAKRÁCI
BÜKKHASÁB
TESLIĆI GŐZFÜRÉSZ
TESLIĆI RETORTA
FASZÉN
LUDWIG HUBERT I SIN
NOVISAD
 9640 POSTAFIÓK 25.

„AIDA” Albina ulica 1.
 (huspl caál)
Damburozás
hímzések
fehérnemű
fillett
goblin
 1589 **ulissé készítő.**

Különbejáratu szoba, kony-
 ha butorozottan vagy üres-
 sen azonnal kiadó. Horgosi
 Péter, Cara Dušana ul. 6.
 11149

Csinos szoba, konyha, speiz
 fűskamra házmesteri teend-
 őért gyermektelen házasa-
 párnak kiad. Schlanger,
 Oslobodjenja ul. 11. 11000

A dél- és északamerikai
 államok jegyzékét (beleért-
 ve Kanadát is), valamint
 tájékoztatót arra nézve,
 hogy miként lehet azokba
 az államokba utazni, küld
 a Nemzetközi Iroda, Subo-
 tica, Aleksandrova ulica 9.
 A könyvnek ára 35 dinár,
 mely előre fizetendő, lehet
 beküldeni posta- vagy ok-
 mánybélyegeken is. Kér-
 jük a megrendeléssel sietni,
 mivel csak korlátozott számban
 nyomattuk a könyvet.
 7628

Ujonckok! Szakavatott egyé-
 nek pontos felvilágosításo-
 kat adnak katonai termé-
 szetű, különösen sorozási,
 szolgálati idő meghatározá-
 sára és jogos esetekben a
 szolgálatok megrövidítésére
 vonatkozó ügyekben. Nem-
 zetközi Iroda, Subotica
 Aleksandrova 9. 7628

APOLLO, NOVISAD

November 4—5—6-ikán
VILAGATTRAKCIÓ!
BEAUGESTE
 (BLUTBRÜDERSCHAFT)
 Film a francia idegenlégióról
 11 gyönyörű felvonásban.
 Főszereplő:
RONALD COLMAN
Két órási előadások!
 Mérsékelt árak helyre!

Rohitschi és más ásvány-
 viz lerakat kereskedők ré-
 szére Celković Testvérek,
 Novisad. 10980

Üzlethelyiség kiadó, vala-
 mint egy fűszerüzlet eladó
 Oslobodjenja 10. 10938

Bicsérdy, Halál legyőzése
 című művet 80 dinár be-
 küldése ellenében meg-
 küldi Garamszeghy Dezső
 Novisadban. 10007

„**Lukutate**” fiatalítás. A
 Lukutate, ez a korszakal-
 kító fiatalítószert, egy in-
 diai bogó, amelynek ered-
 ménye Európában a legna-
 gyobb sikert ért el, most
 már itt nálunk is kapható
 A Lukutate eddigi szószólói
 ezt a gyümölcsöt, mint a
 legtermészetesebb fiatalító-
 szert ajánlják férfiak, nő-
 nek egyaránt, mint olyan
 gyümölcsöt, amelyet maga
 a természet nyújt nekünk
 és amely megszabadítja a
 szervezetet a benne rejlő
 mérgektől, a máj, epe és
 vese működését elősegíti,
 a belső kiválasztást végző
 mirigyeket megfiatalítja és
 az ideg- és szívmozgást
 erősíti. A Lukutate egy
 fiatalító halású tápszer.
 Lukutate - zselé - gyümölcs
 Lukutate-leveskocka, Luku-
 tate-velő 60 dináros áron
 kapható minden gyógyszer-
 tárban és drogériában. Vaj-
 dasági főterakat: Henri II.
 Numann, Zagreb, Boškovi-
 čeva 42. 10747

Ujonckok. Ha azt hiszik
 hogy ujoncoztatásuk téves
 alapon történt, forduljanak
 pontos és szakzerű tan-
 ácsért a „Nemzetközi Iro-
 dá”-hoz, Szubotica, Alek-
 sandrova 9. 7628

Nemzetközi Iroda Subotica
 Aleksandrova 9. Utlevelek
 konzuli láttaozását legol-
 csóbban végzi. Beküldés
 posta útján. 7628

Különbejáratu butorozott
 szoba kiadó. Sudarević ul.
 63. 10961

Vese, húgyzervi bántalmaknál, kösvény, reuma és
cukorajnál a lithium és bórsavas natrium tartalmu
Salvator-forrás
 a legelsőbbrendű gyógytényezőnek bizonyult
Teljesen bakterium- és vasmentes, könnyen emészhető üdítő-ital
Kapható mindentűt!
 Vezérképviselő Vojvodina és Szerém részére **Brača Celković, Novisad**

Mint a források, úgy nekirramodtak a zverek, Evi-
ke volt az első az aranyfák alatt és kicsiny kötőbebe diadalmas
örömmel markolászta a drága kincset. Kapkodtak, lökdösöd-
tek a zverek, a levegőből fogták el a hullongató aranyleve-
szedjünk aranyat!

Arany. Nézzétek hull az arany! Hát, szedjünk zverek,
Evi-ke észrevette:
az avarba.
fák között s mint a pergő arany, perdültek le a sárga levelek
Az ősi szél, mint egy távolról jött sóhaj, végigsuhan a
színen ragyogtak: olyan volt minden, mint a színtarany.
vidék. távoli hegyek, a mezők, hullongó akácfafelek rőt
vörös fenyvben égett, hogy szinte lámpa kapott tőle az egész
Már délutánra hallott az idő és a nap olyan csudálatos
a béke.

Illyenkor visszazaladtak érte a zverek és szent volt
— Eva, Evi-ke!

leült a földre és keservesen sírta:
nagyon szaladtak el is maradt néha tőlük s akkor banatában,
Péterke. Ott totyogott mindig a nagyobbak nyomában, ha
A legkisebb egy négy éves pötöm emberke volt, a kis
pajkos tündér.

az új meg új játékok kitalálásában, olyan volt, mint egy kis
legnagyobb egy aranyhajú kislány, Evi-ke fáradhatatlan volt
A zverek közt apróbbak és nagyobbabcskák voltak. A
csöndjét: mintha tavasz lett volna, — nem is ősz.

fénylő napon s vidám kacagásuk, ahogy fölverték a lankák
A zverek sütkéreztek, bujósokkáztak, fogócskáztak, a
vidéktől.

A nap oly meleg csókolt a szélid alacsony dombokat,
mintha e fénylő mosollyal bucsuzni akart volna a kedves
A zverek kiinn játszadoztak a napsütött domboldalon.

ARANYESŐ

Pallira odabent csakugyan nagy meglepetés várt.
Friször is nagy sötétség fogadta. Nem tudta hirtelen:
hol van. Percenkig tartott, amíg a szeme valahogyan hoz-
zászkórt a sötétséghez. Akkor aztán a szűk helyiség-
ben több magához hasonló kőru fiút vett észre. Vala-
menyien európaiak voltak.

volt a három kis gyermeknek. Egyszer egy délben aztán
a mandarin ezzel a hírrel érkezett:

— No, Pali két nap múlva utazhatsz haza. Itt van a
kikötőben egy hajó, amely Ragusa érintésével Triesztbe
indul. Már beszéltem a kapitánnyal, szívesen elvisz Ra-
guzáig és ott megváltja a vasuti jegyet Szuboticáig.

Kilics Pali igen boldog lett erre a hírre, de egyben
busult is, hogy ettől a kedves családtól el kell válnia.

Volt egy kis pénze, amelyet összespórolt abból a
zsebpénzből, melyet többször a mandarin adott neki. El-
határozta, hogy ebből a pénzből három kis játszótársának
emléküi ajándékokat vásárol.

KILENCEDIK FEJEZET.

*A rabszolgakereskedő fogságában. — Fogolytársuk. —
Utazás a rejtélyes hajón. — Japánban. — A jólelkű öreg
szolgálatában. — Felszabadulás. — El Amerikába.*

Kilics Pali elment a városba, hogy játékszereket vá-
sároljon a mandarin gyermekeinek. Sorra nézegette a
boltok kirakatát, hogy melyikben találhatna valami szé-
pet. Amint így nézdegélt, egyszerre csak megszólította
valaki. Pali már megtanult annyit kínaiul, hogy abból
megérthette, hogy az illető azt kérdezte tőle:

— Játékszeret keresel, fiu?

Pali ránézett megszólítójára. Az igen barátságosnak
látszott és azért bizalommal mondotta el neki, hogy mi
járatban van és hogy miért akar játékot venni.

— No, ha csak ez kell, — mondotta a barátságos
idegen, — akkor szerencséd, hogy velem találkoztál. Ne-
kem játékgyáram van. Gyere hozzám és ott választhatsz
bőven.

Kilics Pali késznek nyilatkozott, hogy a kínait követi.
Sok-sok utcán mentek keresztül, míg végül egy nagy
magas falhoz értek. A kínai elővett egy kulcsot és felnyi-
totta a falban levő ajtót. Beléptek és egy nagy kertbe
jutottak. A kínai aztán az ajtót ismét gondosan bezárta.

— Ott van a játékgyáram, — szólt a kert közepén
álló épületre mutatva.

Az épület felé mentek és beléptek oda. Hosszu folyo-
són haladtak végig. A kínai egy ajtóra mutatott és szólt:

— Ha ide belépsz, meglepetésben lesz részed.

Kinyitotta az ajtót és kíváncsi Palit hirtelen belökte.

Az erdőtisztázson Karcsi kéréssel nagy kört
rajzolt és kijelentette, hogy a parbajnak abban a körben kell
lefolyni. Aki a körből kilép, az elvesztette a parbajt.
Erre aztán a két parbajozót felállították szemben egy-
mással a kör vonalára. Kezbe adtak egy-egy nagy doronkot,
a segédék a körön kívül felállítottak és Karcsulábu Karcsi el-
kiáltotta magát:

A parbajnak ezt a formáját elfogadják és a segédék erre
visszatérnek a többi medvéhez.

— Hat mi legyen a feyver? — kérdezte mindenki.
— Mindegyik kap a kezébe egy frissen nyevett faágat
és azzal aztán addig agyabugyálják egymást, amíg belefa-
radnak.

— De igaz — hagyta rá a többi parbajsegéd.
— Aztért tehát — folytatta a papam, — ha már parbaj-
nak kell lenni, legyen olyan parbaj, amelybe egyik fél sem
és legyen az számmakra figyelmeztetés, hogy egyik medve se
sértégesse bűntetlenül a másikat.

ember, minék pusztítsuk még mi is egymást. Nem igaz?

egyik is behaljon. Ugyis eleget pusztítja a mi fajtánkat az
elégített kíván. Azonban nem szüköség, hogy a parbajba
baj, igenis legyen, mert mindkét medve meg van sértve és ez
— Meg is mondom — válaszolta a papa, — legyen pár-
és Diótörő Detre urak?

milyen feyverrel vívjának parbajt Nyafogó Nebukodonozor
re emlékezett. Hát akkor mondja meg, hogy tulajdonképpen
vág, de nem tetszik a pisztoly sem, mert a vadász feyvere-
— A nemzetes urnak nem tetszik a kard, mert szur és
Karcsulábu Karcsi erre mérges lett és így fakadt ki:

még mi magunk is golyóval irtanánk egymást.
Ugyis időzniek minket eleget a vadászok, vétek volna, ha
vadász feyverre. A medvéknek pedig kellemetlen hang ez.
én papam, — a pisztoly éppen olyan nagyot durran, mint a
— Az se jó — szólt bele Morgó Mackó nemzetes ur. az
dotta Karcsulábu Karcsi szaporán.

— Hát akkor kard helyett ajánlom a pisztolyt — mon-
ha élésre fent karddal transziszoznak elő testet.

zünket. Gondolják meg, hogy milyen nagy fájdalom lehet az,
hogy mennyire fáj, ha véletlenül bicsekával vágjuk meg a ke-
egymásra, ilyen éles szereszámmal hadakozzék. Tudjuk jól,
derék medve, akik mostan csak a bocsaik miatt haragszanak
— Uram, nem tartom helyesnek, hogy két máskülömben

— Rajta!

Nyafogó Neebukodonozor és Diótörő Detre erre el-
kezdtek egymást püfölni, hogy gyönyörűség volt nézni. Ugy
zuhogott a sok ütleg, mint zivatarkor az esőcsöpp. Ha Nya-
fogó Nebukodonozor rácsapott Diótörő Detrenek a fejére,
Diótörő Detren yomban viszonzásul rávágott Nyafogó orrára.
Ha az egyik rásuhított a másiknak a lábára, úgy a másik
azonnal rásujtott az egyik karjára. Egyetlen csapás sem ma-
radt viszonzatlanul.

Hirtelen aztán váratlan esemény történt. Nyafogó na-
gyot lépett a kör közepe felé, hirtelen rávágott egyet Dió-
törő koponyájára, den em elégedett meg azzal, hanem még
a baj lábára is csapott ellenfelének és pedig éppen a tyuk-
szemére. A koponyautést — az igazat megvallva — Diótörő
alig érezte, mert olyan volt a koponyája, mintha vasból ké-
szült volna, de mikor a tyukszemére kapott egyet, dacára
annak, hogy világos nappal volt, mégis meglátta az ég va-
lamennyi csillagát. Dühös fájdalmában egy rettenetes or-
ditott és Nyafogóra vetette magát. Ez azonban abban a pil-
lanatban visszaugrott a kör szélére és ennek az volt a követ-
kezménye, hogy Nyafogó hosszában elvágódott a körben.

Djaudar története

(Folytatás.)

Heifa a terem közepébe vezetett, a padlózat arany
karikat vettünk észre. Felemeltük, hát a padlózatban új fo-
lyosó nyílt, széles márványlépcsők vezettek még mélyebbre
a föld gyomrába. Heifa kézenfogott minket, úgy vezetett
félnapig mind előre a sötét folyosóban, végre újra világos-
ságra érkezünk. Csodálatos kertbe jutottunk; gyümölcssei
mind csupa drágakövek voltak, a galyakon sose látott ma-
darak ugráltak, a selyemfü magától hajolt meg lábunk alatt.
A kert közepén palota sugárzott tiszta gyémántból, de úgy
tündöklött, hogy a napsugarakat is elhomályosította. A pa-
lotán se ajtó, se ablak nem nyílt; homlokzata előtt egy szik-
labérc sötétlett fekete vasból, a sziklák vénséges vén em-
ber gunnyasztott, szakálla a földet septe. Midőn meglátott
minket, felkelt és így kiáltott:

— Istennek hála, ütött szabadulásom órája. Harminc

A nagy lármára majdnem az egész medvenemzettség gyülekezett körüjük és kíváncsian lesték, hogy mi lesz. Mielőtt azonban egymásnak mentek volna, közbelépett a közismert gavalier, Karcslábú Karcsi és így szót hozájuk:

— De uraim, az istenre kérem önöket, uraim! Hát illik, hogy két ilyen tekintélyes ur öltözzön, akár a kocsisok? A közönséges verekedés parasztságnak való. Urak párbajjal intézik el egymással a vitás ügyüket. Azt ajánlom, hogy ha az uraknak egymással bajuk van, hát álljanak ki párbajra.

Az összes medvek, akik köröskörül állottak, mind elkezdték kiabálni:

— Párbajozzanak! Párbajozzanak!

Nyafogó Nebukodonozér és Dítörő Ditre belemennek a párbajba. Erre aztán Karcslábú Karcsi azt mondta nekik: — Na már most nevezzenek meg az urak két-két segédet.

Nyafogó Nebukodonozér kiabált: — Nyeló Menyhért mézeskalácsosság és Foltosó Foltosó szizmadíszesség.

De Dítörő Ditre se maradt hátra és magából kikelve ordított: — Taposó Tádé díbélitisztség és Lengefej Lehel kötélfonosság.

— De uraim, uraim, — csitította a két kiabáló Karcslábú Karcsi, — nem iparossegédek lettem, hanem olyan dzsentimen urakat, akik párbajsegédek lesznek és akik megállapítják a párbaj feltételeit és azt, hogy milyen fegyverrel harcoljanak a párbajozók.

Erre Dítörő megnévezte párbajsegédeknek Karcslábú Karcsit és Málnási Malachást, Nyafogó Nebukodonozér pedig az apát, Morigó Mackó nemzeti urat és Cammogó Cirillt. Ez a Cammogó Cirill igen művelt medve volt, sok várost és falut utazott be, mert egy állatsegéret tagja volt mindaddig, amíg egy nap nyitva feledekek ketreccének ajtaját és Cammogó Cirill kiszökött a menaszériából és visszatért az erdőbe.

A négy párbajsegéd erre felvont a sokaságot, hogy megtanácskozzák a párbaj feltételeit. Karcslábú Karcsi először azt ajánlotta, hogy a két párbajozó karddal verekedjen meg egymással és a párbaj addig tartson, amíg egyikük harc-képtelen lesz. Azonban a papám, Morigó Mackó nemzeti ur közbeszólt:

esztendeje várak reátok, végre letelt rabságom ideje. Nézetek csak az oszlop tetejébe!

Felnéztünk, merre az öreg mutatott. Fehér márványoszlop tetején egy fekete macska ült, aranylánccal bilincselte nyaka az oszlophoz kötötte. Az oszlop pedig egy fekete tó közepén állt hét öl magasan.

— Látjátok azt a macskát — folytatta az öreg — ő is ott raboskodik, szabadulására vár. Két szóval megszabadíthatjátok; ő pedig elhozza nektek a csodakardot és a szent könyvet is. Meríts három cseppet a fekete szelencéből, hintsd a tóba s kiáltd a macska nevét; Sahr Bair! Ő letépi bilincset s elrepül. Én megtettem kötelességem és most már szabad vagyok!

Az öreg kibontotta szárnyait és eltűnt szemünk elől. Mahmud pedig szelencéjébe nyúlt, három cseppel a tóba hintett s hangosan kiáltott:

— Sah Bair!

A macska megrázta magát, bilincse lepattant, oszlopa összeomlott, ő maga szörnyű nagyot nőtt, szárnyra kelt s eltűnt szemünk elől.

Ámde egy szempillantás alatt visszatért, most már emberformája volt, csak homlokából ütözköztek szörnyű szarvak, keze, lába volt tigriskarmokkal tele. Ércládát tett elének s nyomban eltűnt.

Mahmud alig birt örömeivel, nekiesett a lédának, de alig fordított egyet a kulcsra, szörnyű hangok riadtak a levegőből:

— Öld meg! Tépjétek darabokra!

Körül pedig a levegőben apró lángnyelvek imbolyogtak, közeledtek, már-már tűzbe borítottak minket; Mahmud retentve ejtette el a kulcsot, én pedig egész testemben remegni kezdtem.

Heifára néztünk, ámde ő csak nevetett rémületünkön s így szólt:

— Egyet se féljétek! Önts három cseppet szelencédből a tűzre, majd csodát fogsz látni!

Mahmud engedelmességet, hát tüstént fekete füst gomolyodott magasra, a hangok elhallgattak, a láda fedele felpattant.

Ott feküdt közepében a bűbajos könyv vörös selyem tokjában, mellette a csodakard három darabban zöld bársonypárnán.

leket, már majd mindnek megett a zsebe, kötöje, mire Péterke odaért. Nosza ő is nekilátott. Teli a kis kötöt, teli a zsebet, még az inge alá is dugott a drága kincsöket.

Mikor betelletek vele a gyerekek, Evike fölkiáltott: — Gyerekek, jászunk botos. Most van pénzünk, most jászhatunk!

A gyerekek nagy zsilajjal fogadták el a tanácsot és egy pillanat múlva már állt a vásár. Evike lett a botos és drága aranyért mérte a kavics cukrot, a homok kékért, meg kavét. A gyerekek pazarló kedvvel szórták a talált kincset és egy kis kavics cukrot szívesen adtak egy marék aranyat is. Péterke nem szólt semmit. Nem elegetett a zsilajok közé, nagy komolyan csak szedgette tovább a pergő aranyzsinleveket.

Eszrevelték: — Te miért nem vásárolsz, Péterke? — Ő csak titokzatosan mosolygott és tovább szedgetett szorgalmasan s közben motyogta: — Péterkéknek kell az arany, Péterke nem vesz cukrot, Péterke jó fiú!

Péterke alig totyogott, egy elfáradt. A pillai is mélyen jártak már, a sok aranylevél pedig szinte huzta őt le a földre. Mikor hazéért, a szemé fölragyogott: — Anya! Anyukám! Mit hoztam! Mit hoztam! Ragyogó, buszka arccal kezdte kiszórni a kőtenyhekéből a kis zsebedből, az inge alól az aranyleveleket. — Nézd anyukám! Péterke aranyat hozott, most már jó lesz nekünk, nem kell többé varni, mindig csak varni. És lesz kalácsunk, lesz szép ruhád anyukám és lesz cipőd aranyos és éjjel aludni fogsz és nem a lámpás mellett dolgozni mindig.

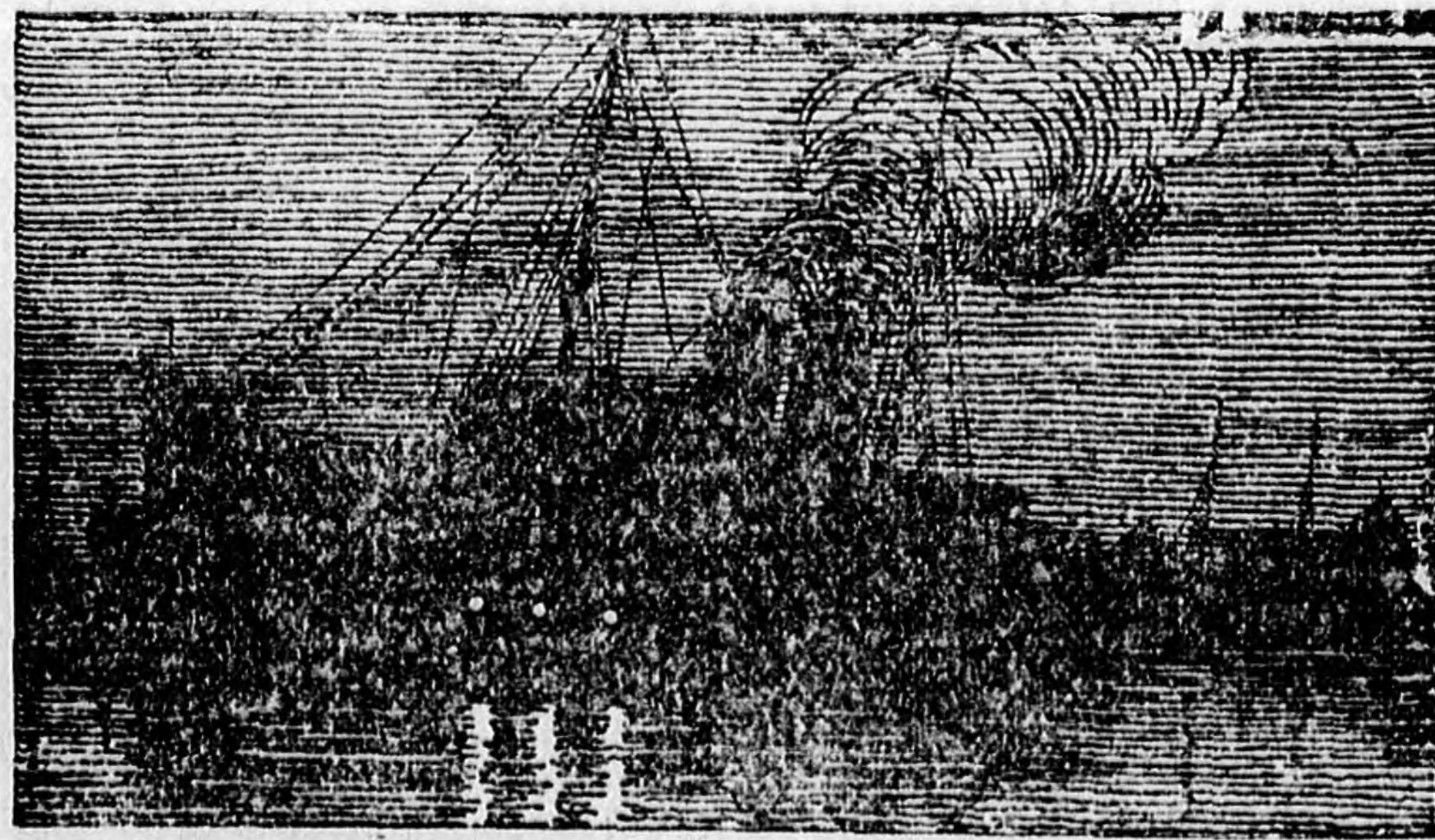
Az anya fölkapta Péterkét, sirt, nevetett örömben, csókolt, becézte, dédelgette: — Péterkém, kicsiny fiám, arany a szived, arany az ez több nekem a világ minden aranyánál. Péterke pedig éjjel szepet almodott: Azt álmodta, hogy aranymezőn jár, aranyos cipőben, aranyos ruhában, édesanyja vezette kézen és aranyzsinben furdott még az ég is.

Édes anyja mecskölta forró könnyes csókkal az álmodóban mosolygó Péterkét, aki tovább álmodta édesen a jó gyerekek tiszta szép álmát.

a mandarinnal elment a hajóra és megköszönte a Kapitánynak eddigi szivességét, majd a matrózoktól is elbucszott. Különösen érzékenyen bucsuzott Pista magyar matróztól, akinek a mandarin is megörült és szívélyesen rázza meg a kezét.

Ming-To mandarin háza Shanghai előkelő részében volt. Ott Palira nagy meglepetés várt. Amikor beléptek három kínai gyermek szalad köréjük. Két fiú és leányka. Kínaiul üdvözölték apjukat, aki ugyancsak kínai nyelven szólt hozzájuk, miközben Palira mutatott. A három kínai gyermek erre egyszerre magyarul szólalt meg:

— Isten hozott, kedves vendég!

A mandarin ugyanis magyarul is megtanította gyermekeit. Sőt ezt a nyelvet megtanulta elég türelemmel a háziasszony is. És a kis család gyakran beszélt odahaza magyarul. Mikor Pali a házbellekkel megismerkedett, a mandarin nevetve jegyezte meg:

— Mi magyar-kínaiak vagyunk.

Palinak igen jó sora volt a mandarin házában és bizony jól esett neki, hogy anyanyelvén panaszolhatja el azon való bánatát, hogy hazulról megszökött. Hálás volt a mandarinnak nemcsak a kényelmes lakásért és a jó kosztért, hanem leginkább azért a bánásmódért, amiben részesítették.

Hónapokig a legnagyobb nyugalomban és boldogságban élt a mandarin házában, ahol vidám játszópajtása

Bendi

de kioldón ám HABOSZTORIÁT.
nem leszek rossz egy picurkát,
jó leszek majd egész héten,
szerkesztő bácsi, ígérem,
a szívemet, az eszemet,
ez táplálja a lelkeket,
örvendek, hogyha nézhetem,
Ezt a tortát, jaj, szeretem,Van nekem egy Habosztortám

száz más habosért nem adnám,
Ezt nem a cukrász csinálta,
nem formálta, fabrikálta,
nem a remben sütték,
mégis jobb e HABOSZTORIA,
mint a többi torta sorba

Ezt a finom HABOSZTORIÁT
minden jó gyermeknek adják,
lesnek rája, váruva várnak,
mikor hozza a vasárnap,
ez a torta egy gyermekkap,
mellet minden jó gyermek kap,
bejőle élvezni szabad,
azért mégis egész marad.

En istenem, de jó lenne,
ha az ég nagy csudát tenné,
és kertünkben minden virág
jó tortává változna át,
diószorta, linzertorta,
mogyorós is lenne sorba,
csokládés, puucos, mézes,
dobos torta, finom, édes.

HABOSZTORIA

A BACSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyemollékéja
45 Subotica, 1927. november 6.

Belenyugodtam Mahmud szavaiba, megbiztam a bűbájos könyv tudományában, csak éppen egyet sóhajtottam:

— Mennyire bánom, hogy Heifát elvesztettük. Alig bucsuzhattam el tőle, talán soha nem látom többet s úgy fáj szívem érte... Bár az enyém lehetne. Nem kell nekem senki más, csupán ő!

Mahmud nyájasan felelt:

— Segíts tovább utaimon Djaudar, ugy feltaláljuk Numan király leányait is és feltaláljuk Heifát is. Bűbájos könyvünk és a csodakard hatalmat és gazdaságot ad ahhoz, hogy megtaláljuk őket!

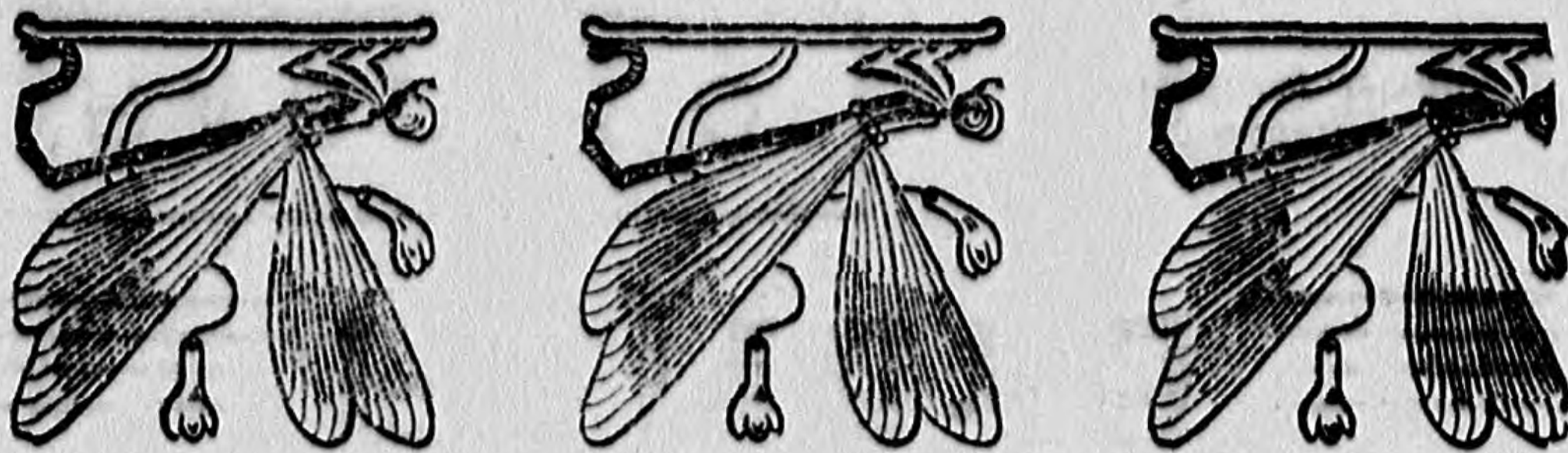
Mahmud ismét könyvébe merült, hajnalra kelve pedig így szólt hozzám:

— Djaudar, rád most nagy munka vár. Indulj utnak s menj Bulak városába, meg se állj, addig, míg a piac közepére nem érsz. Ott ül zöld sátor alatt egy perzsa, fején gyapjuból való turbán, jobbán nyolc fekete rabszolga, balján csupasz képű ifju áll. Hajolj meg előtte s tégy ugy, mintha kezét akarnád megcsókolni, de harapj hüvelykujjába. Ő szó nélkül felkel, becsukja boltját, levezet téged a tenger partjára. A parton fürge hajócska vár, nyolc rabszolga evez, az ifju kormányozza a hajót. Husz álló napig röpit a szél, huszonegyedikén zöld sziget bukkan elő. Szállj partra, a perzsa majd megmondja a többit, bizz meg benne, mert javad akarja. Hidd meg nekem, nem küldenék ilyen kalandos utra, ha e könyv szellemei Numan király leányait meg tudnák nekem szerezni, de ők nem elég hatalmasak, csupán a csodakard adja meg a hatalmat ehhez. Amde tudd meg Djudar, se Numan király leányait, se Heifát nem látjuk meg addig, míg te ezzel a csodakarddal két nagy suhítást nem teszel!

— Miféle suhítást? — kérdeztem.

— Te öljöd meg Hindmart, a zsarnok szellemkirályt, a leggonoszabb varázslót. Az ő palotája a Hollók tavának partján áll, sok szörnyű varázs védi, de te ne félj, a csodakard meg fog téged védelmezni. A másik cselekedet pedig Hindmar halála után vár rád. Te meszed ketté kardoddal Bahrannak, a varázslónak elátkozott fáját! Ha mindezt elvégezted, felkereshetjük Heifát és Numan király leányait!

(Folyt. köv.)

Sebeslyven Midyds

Es most, a vidám társaság
Követte a nagy bu;
Az egész társaságnak,
Szíve lett szomorú.
Így lett a völgybenek
Íly szomorú vég,
Falan ma is siratja
Még, a felesége.

Boldogan mulatoztak,
Míg egy nagy fa mellett
A vidám légyvölgyény
Szörnyű baba esett;
Egy pókhálóba került
Amelyet nem látott,
Amidőn nagy vidáman,
Arra felé szállott.

Majd, a vidám társaság
Lékhuta kézen,
Szunyogmuzsikaszóval,
Megtindult mérészen.
Elt szállt a házaspár,
A násznép utánna,
Leghátul egy vén dongó
Ugyancsak cifrázta.

Korán reggel a legyek
Nagyon virág voltak,
Csendes nőszónál ők,
Ugyancsak táncoltak.
Hosszu lábú szunyogok
Voltak a zenészek,
Fáradtságuk díját
Ök, semmit sem kértek.

LÉGYMENYEGZŐ

Egy bácskai fiu

viszontagságos utazásai az
egész világon át

Irtá Kubán Endre 11

Indulunk.

Palkó szívélyesen elbucsuzott kísérőitől. A törzsfőnöknek odaadta a csillagos bicskáját, melyet ez nála annyiszor megbámult. Mindegyiket megölelte, aztán utjukra bocsátotta őket.

A csolnak balra ment, a hajó pedig jobbra. Palkó sokáig nézte a csolnakot és mikor az eltűnt a szemé elől, forró könnyek peregtek végig az arcán.

A Fecske gyorsan szelte a tenger vizét. Palí igyekezett hasznosnak mutatkozni és mindenféle munkálatokban segédkezett a hajón. Valahányszor a Pista matrónak szabad ideje volt, sokat voltak együtt és Szuboticáról beszélgettek. De a többi matróz is megszerette Palit, aki sok angol szót tanult meg tőlük. Nem telt bele egészen két hét és

KETTEN

IRTA: BAEDEKER

A nápolyi király természetes leányát, a leendő nagy író kedvesét Máriának hívták, de a szerelmese Fiametta-nak szólította s ezen a néven tette halhatatlanná később. Finom, lovagias bók volt ez s az értelme, hogy a szép hölgy: oly láng (fiamna: láng, fiametta: lángocska), amely az imádóját hevíti és elperzseli.

— Rossz hírt hozok, édes mindennem, — ezekkel a szavakkal kezdte társalgásukat egy napon a poeta. — Vissza kell térnem Firenzába.

Mária arcát — amint a *Decamerone* szerzőjének a leírásában olvashatjuk — tej és vér diszítették, rózsák és liliumok nyitak rajta. Az ijesztő hirre a vér és a rózsák eltűntek onnan, — csak a tej és a lilium fehérlett le róla. Fiametta elsápadt.

— Csak nem hosszabb időre? — kérdezte félösen és mégis reménykedve.

— Mindenkorra, — felelte Boccaccio.

— Mily nyugodtan mondd ezt Giovine-m! — zokogta a busuló hölgy.

Giovanni-t (János) gyöngéden Giovine-mnek (ifjammak) szokta becézni a szerelmes asszony.

— Ne gondold, hogy nem busulok épp úgy, mint te. Oh, még jobban! De mit tegyek, szép kedvesem? A határozaton nem változtathatok, — az apám hazahív.

— Oh, édes poétám, elegendő ok ez, hogy itt hagyj a szépséges Nápolyt és imádó kedvesed? Ugy tudom, ki ketten, Te és az apád, nem vagytok annyira jóban, hogy egymástól távol boldogtalanok lennétek.

— Jól mondd. Tíz éve nem láttam őt és — *mea culpa!* — e távolléte még tizig kibírnám. Sose vonzódtunk egymáshoz igazán. Ő senkit se szeret, mért tenne kivételt épp velem? Én pedig legalább száz embert kedvelek jobban, mint őt, — gondolhatod, mennyi jut a szeretetemből rá...

— Különös ember lehet.
— Önző firenzei polgár. Nem elég rosszlelkű, hogy a kezét egészen levegye rólam, de nem elég jószágos, hogy azt áldólag terjesztené felém. S én bizony nem vagyok elég erős, hogy az igáját lerázni merjem. Mégis csak ő az ur és én függök tőle... A kettőnk sorsa mennyire hasonló, Fiammám, a tiéd és az enyém! Én is a szerelem gyermeke vagyok, de nem a szeretetét egyszersmind. Az anyám, ha megél, valószínűleg a szívébe zárt volna, míg apám csak a nyereséget keresi s a pénz imádia. Én nem jelentettem neki soha semmi hasznót. Mégis, meg kell alkudni vele és a viszonyokkal. Ő az, aki eltart, s a költségen élek sok hosszú esztendő óta e tündéri városban, ahová azért küldött, hogy egyházi jogot tanuljak, ami szerinte a legmulatságosabb minden tanulmányok között. Nos, ebben is Petrarca a bálványom, akit szeretnék elérni a poézisben és megközelíteni a tudományokban. Ő se szerette ezt a sivár és örömtelen tudományt s a költséshöz pártolt át tőle. Testvére szeretnék lenni a Muzsák szolgálatában s vele karöltve hódítani meg az emberséges tudományokat... A kánonjog bizony nem érdekelt s csak annyit tudok belőle, hogy — oh, fájdalom! — nem vehetek feleségül, mert az urad nem válik el tőled, s ha rá is fanyalodna erre, az apád akkor sem engedné, hogy oltár elé lépjek veled.

— Ez nem oly bizonyos, én Giovine-m. Őfelsége tudja, hogy a szeretőd vagyok, mért irtózna hát attól, hogy a törvényes hitvesed legyek?

— Oh, *sancta simplicitas!* Hiszen ez két egészen különböző dolog... Mily kevésbé ismered az előkelő világ eszejárását, kedves királykisasszony! Apád tisztában van azzal, hogy tiltott módon szeretjük

egymást és türi bűnös viszonyunkat, mert — gondolja — ez az urad dolga s nem az övé. Am ha megszűnsz e jó ur felesége lenni, megint a király leánya vagy, az ő másodrendű, de a fegyelme alá tartozó gyermeke s nem fogja megengedni, hogy egy firenzei kereskedő diákiának légy a hités asszonya. A szeretőd lehetsz, édes angyalom, de a feleségem soha.

— Ilyen a királyok gondolkozása?

— Ilyen. S ezt nálamnál jobban kellene tudnod neked, aki közelebb állsz a trónhoz, mint én, pénzzel és árukkal foglalatokodó rangtalan polgárnak a fia.

— Oh, Giovine-m, te magad is ki

rály vagy! Az én felséges királyom!

— S te az én királynóm, Fiametta! De ez csak a kettőnk érzése. Mások nem gondolkoznak így... Nemcsak királyok szenvednek hasonló ébítéletekben, — polgári szülők se mentesek tőlük. A lányukat, akinek szünek illik lenni s bizonyos ideig maradni, ha kedvesévé lesz valakinek, megátkozzák, kitagadják és száműzik a családjuk köréből. — ha ellenben egy ily fiatal hölgy (szűzen, amint illik, férjhezment, az esküvő után tarthat akár tíz szeretőt, a szülők nem bántják, sőt szívből gratulálnak és a szórakozáshoz jó mulatást kívánnak.

— Oh Giovanni, mily furcsákat kell tőled hallanom!

— Csak olyanokat, amiket tőled tanultam Nápolyban. Erkölcselen,

KÉT VERS

UTOLSÓ ÉVE

Nem bánom,

legyen igaz: itt minden te voltál
erős ünnep és lassan sápadó betegség
ravasz ajándékaid ott ültek az év alatt
hogy a vetkőző vágyakat kiléssék,
az átszűrő szelekben balga láng és
viszkető izgalom volt a neved,
ki álmat muszikkált a gögös ór szívének
vérrel kente a kenyeret, megvakított
két tiók galambot,
és a hangod

volt a sugár, amitől itt a fájdalomról csengve
lepattant az eleven zománc, és megindult
a gyász-malmokon az a véres csoda-tánc.
Az éjjeli tornya alatt néha úgy tett a sírban
mintha énekelne, s földagad lélekzetétől
hánytorgott, sirt, öblökbe emelkedett
a hétnapos sátni vecsernye;
ilyenkor minden szónak, mozdulatnak
halottas ágyát te kérted és te is ástad
a sorakozó tüzek alá az ezer kriptát, hogy m
ezerszer is meghallak érted.
Nyers hajad aranyhurok volt, kezéd töretlen márvány
szoknyád hűsítő virág,
s érkezésednek fakóra halkultak mindig
a vadboros, alkonyati citerék;
hallgatásod csészéiben esengő félelmem volt az
kés volt a megrezzenésed, lépted vörös kezű
ígéret, s a megadás az, ami legjobban bántó
alvó szemed sok-sok meleg rügy idegbe
susogta bele itt a fekete miatyánkot;
a jószágaid bennem aludtak, örömeidről
itt esett le a paldst, és élettel teli
néma perceid megkínzott öreg ujjakon
számolták csuklóm fölött a fáradt dobogás
Legyen hát igaz: itt te voltál minden:
halott, ki élt, élő, ki meghalt, alvó, ki járt,
százlelkű él, ki örökké az egy-holdnak áldozik, —
én csak az leszek, aki lemér most egy kicsi koporsót
és elküldi érted a gyászkocsit.

PIROS LABNYOMOK A FODDEN

Itt a fül csak azt mondja: mindig,
ott a csillag azt hebegi — soha,
amott a mécsre kapcsolt láng azt mondja: vagyis
s a nap mindenütt föllobbantja a rakétát: ne léli!

A kukorékoldás esti taréján a fül esküszik a szemnek:
az éjszakában minden ég,
hang-arkangyalok, szín-kerubok állnak a percek kapuján:
ki vagy?
vak árnyék ill az idegen szem gonosz lépcsőjén, de így száll:
átmehetsz!
a szív izgalma a fáról a gyökérbe fut:
maradok!
s a rögös mozdulatlanság kótyagosan
elmegyek.

Tegnap az agyban kicsi szekere kopogta:
holnap!
ma nagy kalapácsok harangoznak a bátor üllőn:
tegnap!
holnapután részeg lesz a kormos kovács
és így fogja becézni menyasszonyát:
te édes Tegnapelőtti!
Tán ötven évig is élek és addig minden önmagam
csak ezt a szót ordítja a sírbajtő iv hátán:
élet!

Száz élet, ezer élet, millió élet
fényes rügyekkel, férgekkel,
porral, esővel, vérrel,
és millió orgona millió sípján,
üvölti róla minden az egyetlen vezényszál:
Halál!

romlott fészek ez, Fiammám, Firenze egészen más, Szomorúbb, komolyabb, de tisztább is. Ide azért küldtek, hogy tanuljak s ugyan mit tanultam? Szeretkegni és az időt lopni. Királyi apád nem udatlan: ember s talán nem is ellensége a könyveknek, de az alattvalói örökös szórakozás után járnak és itales meg szerelmi orgiákban tobzódnak. *Gens inimica Minervae...* Az én öregem pedig, mint a farkas rendezsen, rosszul számított, amikor, hogy eltántoritson a költészetből, joghallgatásra erőltetett s az ordító jogtalanság e klasszikus hazatába küldött. Ez ernyesztő levegőben — minek tagadjam? — a tudományok iránti minden vonzalmam ellenére könnyelmű emberré lettem, egyik bankettől a másikba siettem s egyik nő karjából a másikéba szédültem. Nagyon is lágy a levegőtök, édes... Csak, amikor Téged hosszú ostrom után a magamévá tettelek, csak akkor jutottam tudatára, hogy Nápoly megnyit rontott rajtam. A te tiszta szerelmed sokkal javította az erkölcsömet s az életviteltem, attól fogva szakítottam a korhelykedéssel, de az utóbbi években Nápolyt, e megromtót, már gyűlölni kezdtem. Csak Te tartottál itt vissza, te igazán első (hár sorrendben isten tudja hányadik) és egyetlen szerelmem. Éretted megbocsájtom e városnak minden bűnét, minden rosszaságát.

— És mégis elhagysz?
— Nem hagylak el, a szívem itt marad, de meghajlok a szomorú kénytelenség előtt. Bármilyen fősvény is az apám, annyi hitelt rendelkezésemre bocsájtott mindig, amennyire rangszerű élethez s az udvarnál való megjelenésemhez szükséges volt. Ha dacolok vele és akarata ellenére maradok nálad, az anyagi támogatása nélkül ugyan meddig bírom e költséges életet? Semeddig.

— Oh, istenem, micsoda kegyetlen ember az apád!

— Bizony nem valami érzelmes férfiu, de a jogával él, amikor hazaparancsol. Sok esztendeje nem látott s most gyönyörködni kíván az egyházi tudományomban. Hogy fog csalódni az öreg!

— S mit fogsz otthon csinálni, szerelmem?

— Rád gondolni, szépséges barátom.

— Oh ne hizelegj ily bolondul! Minden idődet nem fogod ezzel tölteni.

— A többit majd megmutatja a jövő, diktálja a sorsom és előírja az apám. Petrarca-nak és más tudósoknak a társaságát fogom keresni. Befogadnak-e, méltóknak tartanak-e majd magukhoz, — *vedremo*. Én imádom Petrarca-t s ő engem becselel... Az apámmal sok szóvitám lesz, az az egy bizonyos. Ő előbb kereskedelmi pályára szánt és évekig gyötört azoknak a számításoknak és fogásoknak a betanításával, amelyek ott szükségesek s amikor meggyőződött, hogy telhetőségemnél fogva a cégét sohasem fogom azon a szinten fenntartani, ahová azt az ügyeskedése és ravaszkodása emelte, akkor meg azt vette a fejébe, hogy jogtudóst nevel belőlem. Gondolta, a jogtudás áll legközelebb a kalmári rendhez. Most, amikor bebizonyul, hogy ez a pálya se terem számomra babérokat, ki tudja, mit fog kigondolni?

— Nekem volna egy ötletem, Giovine-m. Legjobb volna, ha átengedné neked a vagyona felét és megengedné, hogy végleg Nápolyban telepedj meg. Mily szép idill volna ez!

— Pompás ötlet! Fiatal hölgyek meglepő genialitással szoktak gazdasági kérdéseket elintézni. Én se bannám, édes angyalom. A pénze negyedrésze is elegendő ehhez az idillhez, de ő a huszadáról se mondana le a Te szép két szemedért s az én boldogságomért. Szigorú apa ő, aki nem tudja megbocsájtani nekem, hogy törvénytelen gyermeke lettem. Mintha tehetnék róla!

— Ebben épp oly ártatlan vagy, mint én. Engem se kérdeztek...

Mégis annyiból szentcsém volt, hogy az apám jobb a tiédnél. Nem enged nélkülni, szép hozományt adott velem s talán nem is haragszik, amért a világos vagyok.

— Bizonyára nem, a királyok jobban szokták meg, hogy törvénytelen gyermekek legyenek, mint az egyszerű polgárok... Bár én is királynak volnék a természetes fia! A kalmárok, fájdalom, nem gondolkoznak olyan előkelő módon, mint a fejedelmek.

— Mégis, *giovinto mio*, szörnyű sors ez! Nincs mód rá, hogy együtt maradassunk?

— Nem kívánhatod jobban, mint én, de kivihetetlen, óh, mert szegény vagyok.

— Azért nem szeretlek kevésbé. Föláldoznám minden ékszeremet, ha itt tarthatnának.

— Én az üdvösséget adnám, ha maradhatnék. De még ez se elég. Minden boldogság — nemcsak Nápolyban, egyebütt is — az aranyak számától függ, amelyekkel rendelkezünk... Mennem kell.

— És mikor jössz vissza?

— Mihelyt lehet. De ez sokáig is tarthat. Az apám haragudni fog, hogy mint jogtudatlan kerülök vissza a házához, — békitenem kell őt s ezt nem kezdhetem mindjárt azzal, hogy utiköltséget kérjek tőle. Muszáj lesz egy ideig mellette maradnom, hogy tűrhetőbb tegyem a helyzetét a zürzavarok városában, amely »tele van fennhéjázó szavakkal és gyáva tettekkel«, ahol nem száz különböző nézet és párttöredék van, mint Nápolyban, hanem »annyi, ahány ember lakja«. Ott az élet, már az utálatos politika miatt is, sokkal komplikáltabb, mint itt, a léha gyönyörök földjén. Az apám már hatvanasztendős öreg, aki fél minden változástól s szeretne erős, fiatal vállakra támaszkodni. Bár velem szemben mindig ridegen viselkedett, mégis rendelkezésére kell állnom. Az öregség egy neme a szegénységnek, amelyet lehetőleg enyhíteni illik a gazdagságnak: a fiataloknak.

— Szegény öreg ur!

— Igen, a nagy vagyona mellett is szegény. El kell viselnie a korholó ítéletet, hogy természetellenes (mert szeretetlen) apja a természetes fiának. Nekem, az erőben és az ifjúságban gazdagnak, ellenben az a kötelességem és a becsvágyam, hogy az írásaimmal hallhatatlanságot veredjek ki magamnak s nevémet dicsőséggel öveztem adjam át a késő korok tudatának. — Vigyáznom kell hát, hogy a Történet ne csak jeles poétának és tudósnak, de jó fiúnak is elismerjen... A hazámban komoly nagy munka vár rám, ne félts tőle, a sikereim a tiéd is lesznek.

— De én téged is akarok, *Giovinto-m*, nemcsak a dicsőségedet! A szemedbe akarok nézni, a hangodat kívánom hallani, szavaid mézét szeretném élvezni ezentúl is. Enyémnek akarok, *Boccaccio!* És te itthagysz!

— Ha az apám megnyugodott kis sé s lassankint békét köt velem, vagy ha eléri őt az agrok kegyetlen törvénye s a te *Giovannid* árván marad, akkor csókraéhesen rohanok vissza a karjaidba, én édes szerelmem. Mindd, nyitva lesznek azok számomra, *Fiametta?*

— Tárva lesznek az ölelésedre mindig, *Giovine-m*.

— Hü maradsz hozzám, *Fiamma mia?*

— Az akarok maradni, én poétám.

— Ez nem határozott ígéret.

— Igaz vagyok, barátom s más, mint igazat, nem mondhatok. Hü és méltó kívánok lenni a szerelmedhez. De lásd, amikor férjhezmentem, akkor is azt hittem, hogy örök hűséggel viseltetek az esküdt uramhoz s ahogy a szemem rád tévedt a San Lorenzo Maggiore-templomban —

— 1334-ben, nagyszombat napján...

— Igen, akkor volt. Köszönöm, hogy Te is olyan pontosan emlékszel erre a rám nézve oly nevezetes napra... Azóta Téged szeretlek. Hét éve ennek. Azt hiszem, örökké foglak szeretni és sohase felejtetek, mint ahogy nem felejttem el azt a szép és

boldog templomi napot... De ki tudja? Mondják, hogy hétevenként változik az ember természete. A nő tán még többször... Nem kerül-e megint az utamba valaki, akinek megpillantása úgy fog rám hatni, oly megigézőssel, mint a veled való találkozás ama husvételőtti szent napon? Ki tudja?... De bizzál bennem, jó *Giovine-m*, nem fogom keresni az ily találkozásokat. Sőt kerülöm őket. Az igazat megvallva, inkább bizok magamban, mint benned. Te, ahogy ismerlek, Firenzében ugyanazt fogod tenni, amit itt mivelteél. Nőket fogsz bolondítani.

— Egy férfi sohase lehet olyan tartózkodó, mint egy asszony, édes fiam. S a költő még annyira se, mint más férfiak. A költészetem szerelemből táplálkozik és megkivánja a nőt, jobban, mint én magam. Száz szerelmes történet jelenetei zsongnak az agyamban s azoknak egy részét, hogy művészi képekké alakulhassanak, átélmem is illik. Amíg a te édes szerelmedben duskálhattam, ez a vágyam szünetelhetett. Otthon gyakorolnom kell a hivatásomat s a novel-lairó nem boldogul asszonyok és lányok nélkül, akik témákkal kínálják őt. De ne félj, nem feledek, nem feledek el soha s szerelmemmel együtt könyvben örökítetek meg téged. Jövendő századok olvasói, főleg a fiatalok, mindig rokonszenvvel fognák emlegetni *Fiamettának* és *Boccaccio-nak* a forró szerelmét.

— Szeretlek, *Giovine-m*, imádlak a szeretetreméltóságodért. Fájón bucsuzom. Királyi apám észre fogja venni halavány arcomról a nagy veszteséget, amelyet a távozásod mér szerető szívemre. Óh, ha tudnám, hogy e bucsu nem szól örökre, s hogy még látni foglak, a válás fájdalmait könnyebben viselném el!

— Visszajövök, *Fiamma*. Varázsod a távolságokon keresztül is rámló-velli meleg fényét. Még ölelni foglak, drágaságom.

— Én pedig álmodni fogok rólad, dicső poétám. Szerelmünknek édes-szavu dalmoka, Isten veled!

— *A rivedere!*

*

Boccaccio elutazott s azontul a városban, a pártos Firenzében, töltötte napjait, barátságot és szerelmet egyaránt ápolva, emberek és könyvek közt, jó cimborákkal és tudós kollégákkal.

Nem sok idő múlva s aztán még néhányszor, visszatért szenvedélyes nápolyi életének kedves színhelyére s *Fiamettáját* mindig szerelmesen látta viszont. Boldogok voltak minden ily találkozásnál és sohase kérték egymástól, vajjon hívek maradtak-e szerelmükhöz a távollét idejében. Nem kérdezték, — mert ösztönteknek ismervén egymást, attól féltek, hogy kellemetlen választ kapnak, — s azért se, mert mindketten úgy érezték, hogy ez alapjában véve nem is olyan nagyon fontos.

A „romlott elemek” és Radics István

Radics mint erkölcsi fórum

írta: dr. Dohány Gyula

Valamikor Radics az akkor még vajudó új államnak nagy kérdőjele és nagy ígérete volt. Minden elügéletlenség, minden türelmetlen keserűség feléje fordult, benne a leghangosabb és egyideig legbárbartabb elégedetlenben látta a nagy káliberű vezért, aki vasseprűvel fog kisépenni minden romlott, reakciós elemet az országból.

Kétféle népvezér van. Az egyik fajtából lesznek a nagy apostolok, új hitek, nagy és tartós népmozgalmak istenített teremtoi és vezerei. Ezeknek az a titka, hogy hitük van. Hitük, erős és forró, egész lényüket betöltő és belőle kiáradó fanatikus erő, mely az akarát és hit nélküli tömeget mágneses erővel magával ragadja és mutat neki új utakat. Néhány fanatikus ábrándozó már sokszor fordított fel világot. Az ilyen hit az, amelyről a biblia mondja, hogy hegyeket mozdít ki helyéből. Hitet teremteni mag körül, a vezért tűzön-vízen keresztül követni kész tömeget csak olyan vezér tud, akit egy érzés vagy gondolat annyira hatalmába kerített, hogy egyéni érdek, földi javak, maga az élet közömbös lesz előtte és szívesen lesz martírja a hitének, ha kell.

De van másfajta népvezér is. Ez is tud híveket szerezni, sikereket aratni, de ha elhallgat, helyét más foglalja el és míg az igazi vezérbe vetett hit még késő generációkat is meg tud mozgatni, a második fajta népvezér után csak a félrevezetett tömegnek keserűs kiábrándulása marad, vagy félmunkájának romjai. Az apostolok közé tartoznak a francia forradalom, a nagy szabadságharcok vezerei, Mohamed, Mózes, Buddha, Ghandi, Luther. A második fajta tartoznak a mindennapi politikai élet felbukkanó és nyomtalanul eltűnő vezerei.

Ha egy népvezér hitét a nyílt színén minduntalan változtatja, megtagadja, az ellenkezőre felcseréli, az ilyen nem a nagy apostolok fajtájából való. Az ilyen népvezérnek klasszikus önjelmezését adta Napóleon, amikor az államtanácsban így szólt: »Nagy katolikust játszva sikerült befejezmem a háborút a Vendéében, — lelkesedést mutatva az izlam iránt, be tudtam magam fészkelni Egyiptomban, — ultramontánnak mutatkozva megnyertem magamnak Italia-

papjait, ha zsidó népet kellene kormányoznom, újra felépíteném Salamon templomát.«

Radics mint a rakoncátlan gyerek, úgy építi szemünk előtt egymásután évek óta új és új játékvárta, hogy azután mint a kiábrándult gyerek vad dühvel törje össze őket sorban. Folyton új istenségeket emel szobrot és ami tragikus ebben a sorban, mindig kisebb lesz a mérték, mellyel isteneit méri, mindig csekélyebb az ok, mely miatt lelkesedni kezd és megint kiábrándul.

Mikor még rengeteg elégedetlenség fort ebben az országban, akkor Radics az államformának, az alkotmányának törvényes létrejöttét tagadt nagy tüzzel, köztársaságot hirdetett, a királyt neki »az a tisztességes uriember Belgrádban« volt. Mikor a horvátság és szerbség közt a bizalmatlanság sokkal nagyobb volt még mint ma, akkor befogta ezt a szelet vitorláiba és kérelmetlen harc dörögött beszédeiben a szerb hegemonia ellen. Belgrád a despotizmus és korrupció fészke volt akkor, a radikális pártot egy csekély kisebbségnek nevezte, mely »a katonai erő birtokában ázsiai kegyetlenséggel tartja a többiek nyakán csizmáját.«

Azután eljött a pillanat, amikor hitéért helyt kellett volna állnia. Minden politikai életében rendszerint egyszer eljön az alkalom, amikor a tömeg előtt bálványozott és csalhatatlan vezérré lesz, ha apostoli hitét állja, ha nem fosztja meg a tömeget az illuziójától és beléje vetett hitétől. Mellekes, hogy a vezér eszméi helyesek-e vagy sem, a tömeg szívével azt játszik, aki fantáziáját foglalkoztatja és nem fosztja meg illuzióitól, hanem minduntalan megcsillogtatja őket előtte.

Ezt a pszichológiai pillanatot Radics elmulasztotta. Az istenített népvezér, a nagy mártír, néhány heti, tamburajátékkal, újságolvasással, politikai látogatásokkal súlyosbított fogságot nem bírt ki. Hogy visszatérhessen a polgári kényelembe, hogy baja ne essék, vállalkozik rá, hogy mindennek az ellenkezőjét hirdesse és csinálja, amiért eddig tűzbe mentek volna vezetésével a hívei.

Igy lesz előtte Belgrád népe az első összetalálkozásánál a világ leghősiesebb és legnemesebb népe. A radikális párt

az egyetlen igazi nép- és parasztpárt, a mi királyságunk intézménye az igazi népkirályság.

Nemsokára ugyanott, ahol külföldön azelőtt a horvátok és szerbek vérlázító egyenlőtlenségéről és forradalmi vesztélyekről tartott előadást, ékesen ecseteli a legkonsolidáltabb testvéri harmóniát.

Volt egyszer Angliában egy egyszerű képviselő, Lloyd George. Mint képviselő harcot kezdett ő is a »romlott uraság« ellen mint Radics és az angol arisztokracia hűledezése közben hirdette ő is, hogy »nem tűrhetjük tovább, hogy Angliában a gazdagok országutját a szegények szívével kövezzék ki«. Bejárta Angliát, úgy mint Radics itt, miniszter lett mint Radics, de itt aztán megszűnik a hasonlóság. Lloyd George miniszterré kinevezetvén, foradalmi lendülettel éles harcok után megnyírbálta a lordok házának jogait, üres formassággá süllyesztvén le Anglia évszázados hatalmas fellegvárát és súlyosan nyomasztó adót vetett ki a nagy vagyonok örököseire, megalkotva ebből a jövedelemből a munkások agkori biztosítását, mint első Európában. Radics a nagy köpenyforgatás után miniszter lett, minisztersége után nem maradt semmi nyom. Csupán egy nem éppen új, de annyival több ürességet takaró frázis maradt utána, amelyet azóta is hasonló sikerrel használnak hasonló politikusok ugyanolyan üres és kínos helyzetekre és eredményekre: »Minden jól megy, rendben mennek a dolgok«. Még bukása előtti napon is ezt mondta az újságíróknak.

Azóta apróságokkal foglalkozik a valamikor nagy vezér.

Ugyanakkor, amikor Zagrebben az országos választások alkalmával a horvát intelligencia elfordul tőle, szerencsét próbál a Vajdaságban. Azelőtti beszédeiben a vajdasági kisebbségek nem éppen a legjobb elbánásban részesültek. Ez a lap nem egyszer foglalt állást uszításai ellen. De ez őt nem feszélyezi. Végigcsinálta ezt már egyszer Belgrádban. Mikor fogsága után először felkereste Belgrádot, kitörő örömmel konstata, hogy mennyi szerb van Belgrádban és az a sok szerb mind testvér! Ez olyan új felfedezés volt, hogy két hétig csak ezt mesélte az újságíróknak. És tartott beszédeket róla, milyen szépen tud énekelni a szerb nép, sőt egy Belgrád melletti faluban annyira ment felfedezési buzgalmában, hogy konstata, hogy a szerb paraszt sokkal több érzéssel és stílussal tud inni mint a svába. »A svába nem is tud inni, az csak nyelű az italt.«

A »Politikának« szöszterinti interjúja és szöszterint közölt szónoklatai rohamosan kezdték ki Radics prestigejét az itélőképes intelligens publikum előtt: Ha Napóleonról feljegyzik, hogy beszédjében, viselkedésében soha se felejtette el, még halálos ágyán sem, mivel tartozik prestigejének, Radicsról el lehet mondani, hogy soha még politikus olyan gyorsan és alaposan nem cselekedett annyit prestigejének lerombolására mint ő.

Apróságokkal foglalkozik.

És mert Napóleon ultramontanizmussal nyerte meg magának Itália papjait, Radics most a Vojvodinában antisemitizmus hirdetésével akarja magának megnyerni a magyarságot. Mert hátha ez a mérgecs bűnök, melynek most van a konjunktúrája, alkalmas csalétek lesz a magyarság megnyerésére. Innen van az, hogy ugyanaz a Radics, akimég Uzonovics alatt hirdette, hogy a radikális párt az egyedüli népies párt, — aki még egy hét előtt készségét jelentette ki a radikális párttal együtt működni, a parlament igazoló-bizottságában »romlott elemeknek« nevezte azokat a zsidókat, akik a radikális párttal mentek a választásnál.

Felfedező utjában Radics az idén felfedezte Suboticiát, úgy, ahogyan néhány év előtt felfedezte Belgrádot. Akkor Belgrád volt a világ legérdekesebb városa, most Subotica előlépett kis Páris-sá.

A suboticei »romlott elemeknek« a radikálisokra szavazott zsidóknak szolgáljon vigasztalására: Nagyon könnyen lehet, hogy nemsokára Radicsot egy más politikai konjunktúra olyan párt mellé fogja állítani, ahol ismét más romlott zsidó elemek lesznek képviselve, akkor majd ez az oly hamar kicsivé lett nagy ember bizonyára fog találni lelkes szavakat az antisemitizmus elitelésére.

Beszélgetés II. Vilmos új sógorával, aki filmstatiszta volt és filmszínész akar lenni

Zubkov „báró” elmondja élettörténetét

Berlin, november hó.

Zubkov Sándor állás nélküli fiatalember délután négy órakor fogadta a Hotel Adlon-ban a sajtó képviselőit.

Ez a Zubkov pár hónappal ezelőtt örült, ha a Cafe Romanisches terraszán megpumpolhatta valamelyik újságíró egy cigaretta erejéig. Nem álltak vele szóba, de a kezébe nyomtak egy ötpenyiges Ipnit-et. Csakhogy elmenjen az asztaltól.

Most pedig interjút ad. A dohányzóasztalon nyitott dobozokban gyűrűs szivarok, aranyvégű cigaretták. »Parancsoljanak a szerkesztő urak«, — kínálgatja előkegyen a szmokingos házigazda a riportereket.

Ragyog a boldogságtól. Nagyképű és fontoskodik. Sütkérezik a dicsőségben. Mintha legalább is átrepülte volna az oceánt...

*

A volt német császár nővérének, Schaumburg-Lippe Viktória hercegnőnek vőlegénye fekete haja, barnaképi, borotvált fiatalember. Az a típus, amelyik tucatszámra nyüzsgött a régi Meteor-kávéházban. Mindenre elszánt parkettstrici. Kereskedősegéd-elegancia a felső fokon, egy kis bohémsággal tompítva.

— Kezdjük talán a konferenciát — indítványozza arcátlanul tessék feltenni a kérdéseket.

Szeretném rögtön azzal kezdeni, hogy miből vette a szivarokat, amikkel megtraktált bennünket, de egy német kolléga megelőz:

— Ön ugyebár több, mint huszonnégy éves? — kérdi Zubkovtól.

— Huszonnyolc leszek — hangzik a válasz — nem vagyok olyan fiatal, mint ahogyan a lapok fel akarták tüntetni. Viszont Viktória hercegnő nem havihárom éves, hanem csak hatvanegy.

Csak.

Hárominchárom esztendővel öregebb a princszinn még így is nála. Több, mint kétszer annyi idős.

Zubkov hamar napirendre tér előlött és elkezd életrajzát mesélni. Állítólag 1899 szeptember huszonötödikén született Ivanovo városkában, kétszázötven kilométerre Moszkvától. Apja textilgyáros volt, anyja svéd nő. Ott végezte a gimnáziumot, aztán beiratkozott az egyetemre. A forradalom kitörése után menekülnie kellett a bolsevisták elől 1921-ben ért Revalba. (Hogy miért kellett menekülnie és hogy mért csak öt év múlva hagyta el Szovjetországot arra Zubkov mester adós maradt a válasszal.) Egy darabja svédországi rokonainál élt, aztán kereskedelmi utazó lett. 1924-ben hieszt mondott Svédországnak és a Torberg nevű finn gőzösön Németországba hajózott.

— Mint hajósinas jöttem — meséli — mert nem volt pénzem jegyre. A legpízkosabb munkákat kellett végezni. Lübeckben és Hamburgban dolgoztam, mint kikötői munkás, aztán egy norvég gőzösrre kerültem matróznak. Három évig jártam ezzel a tengerrel. Az idén tavasszal jöttem Berlinbe. Csunya napok következtek rám. Hetekig aludtam éjszakánként a pályaudvarokon, meg az údvadászoknál, mert nem volt egy fillérem sem. Boldog voltam, amikor végre esztendőnként behatottam egy karfűrstenámmal vendéglőbe és három méter napibéért mostam a tányérokat. Nem szégyenem ezeket a dolgokat, a becsületes munka nem szégyen...

Ezre is szeretnék egy megjegyzést tenni. De lenyem. Hadd beszéljen Zubkov tovább.

— Hosszu ideig

voltam aztán filmstatiszta az Ulánál.

— folytatja — csak az nem voltam, amit a lapok írtak rólam, táncos. Egyetlen dolog, amire nem értek, a tánc. Ezt különben roppant sajnálom, mert Viktória hercegnő mindenkifelett szereti a táncot. Az sem igaz tehát, hogy parkettáncos voltam egy rivierai kaszinóban. Ép-

igy mese, hogy az idegenlégióban szolgáltam.

Ez csakugyan mese. A parkettáncosság már kevésbé. Zubek ur kitűnően táncol. Lehet azonban, hogy megfeledezett erről. Általában roppant feledékeny. Arról se beszél, hogy hitelezési csalásért három hónapot áll.

Megkérdezi tőle, hogyan ismerkedett meg a hercegnővel?

Köztudomásu, hogy az uccán szólította meg.

Természetesen ezt kissé stilizálva meséli el:

— Öt hónappal ezelőtt elhatároztam, hogy kimegyek Antwerpenbe és mint matróz elhajózom a belga Kongóba, ahol egy nagybátyámmak ültetvénye van Kölnig eljutottam, de itt kifogyott a pénzem.

Ekkor támadt az a szerencsés ötletem, hogy elmegegyek Bonnba és megvágom (anpumpen) egy ott élő rokonomat.

Fogalmam sem volt arról, hogy Viktória hercegnő a világon van, úgyhogy egyáltalán él. Bonni rokonom azonban bejáratos a Schaumburg-Lippe-palotába és szerzett nekem egy meghívást a hercegnőhöz ötórás teára. Nagy zavarba hozott ezzel, mert csak egy nadrágom volt, az is foltos. Nagynehezen kaptam egy két térdnadrágot kölcsön, aminek egyelőre hibája, hogy rövid volt. Mindegy, ebben elmentem a hercegnőhöz. Az első meghívást több követte tennisparkikra és

ezek során szívbéli barátság szövődött kettőnk között. A hercegnőt meghatotta az én emigráncsorsom és igazán nagylelkű módon oldalomra állt. Mélyen meg vagyok győződve róla, hogy a házasságunk nagyon-nagyon boldog lesz, mert esodálatosan megértjük egymást.

— Mikor lesz az esküvő? — kérdi egy újságíró-hölgy.

— November közepén, talán nyolcadika és tizenkettedike között. Minden akadály elhárult és leendő sógorom, öfelsége a császár beleegyezését adta a házassághoz. Az én irataimnak a megszerzése késlelteti csak a házasságkötést, a mai oroszországi viszonyok közt nehezen megy a születési bizonyítványt és egyéb iratokat megszerezni. De ez is el lesz azért a legközelebbi napokban intézve. Menyasszonyom kívánságára templomi esküvőt is tartunk, mégpedig úgy az evangélikus, mint a görögkeleti templomban. Én tudniillik pravoszláv vagyok.

— És az esküvő után?

— Nem maradunk Bonnban. Az a tervem, hogy valami foglalkozást keresek magamnak. Munka nélkül létezni, ez nem nekem való. Az önérzetem kedvéért is kell valamit dolgoznom. Talán

filmszínész leszek, máris sok ajánlatot kaptam különböző filmtársaságoktól.

Elmondja Zubek mester, hogy menyasszonya családja — a Hohenzollern-familia — nem óhajtja őt bojkottálni, ellenkezőleg, menyasszonya öccse, Henrik herceg legutóbb látogatást tett Bonnban hogy megismerkedjen vele és ugyancsak Bonnban tartózkodik most is II. Vilmos másik nővére, von Hessen gróf felesége is.

— Az én mamám is lent van most Bonnban — fejezi be a beszélgetést a vőlegény — hogy összemerkedjen új rokonainkkal.

(s. k.)

Irodalmi emlék

A pénzeslevélhordó legkellemesebbje Mira bácsi volt, ez a szép, rokonszenves ember, aki valósággal bánatos lett, ha valakinek nem vihett utalványt. Határozottan restelte a dolgot.

— Van-e pénzem, Mita bácsi?

— Nincs, édesem. Meg nem tudom érteni, hogy miért késik, de még nem érkezett meg.

Zavartan nézett maga elé, az utalványokat kivette a táskájából és megpörgette, bizonyosságul annak, hogy ime, van itt elég, de mint a másé, ne hidd, hogy esetleg elsikkasztottam. Nem vagyok én olyan!

Az érdeklődő tovább lépett, talán már meg is feledkezett a dologról, Mita bácsi azonban még mindig nem tudott megvigasztalódni, úgy kiáltott utána:

— Holnap bizonyosan lesz, tekintetes ur. Én nagyon hiszem.

... Diák voltam és költő, naponta megírtam vagy három verset, de volt úgy, hogy nyolcat is. Az iskolában többben foglalkoztunk ezzel a mesterséggel, én vállalkoztam a legnehezebb feladatra, mert humorban dolgoztam. Nagyon haragudtam az Akadémiára, a proccokra és a divatos nőkre, akik kiálló fogu hadnagykokkal kísértették magukat. A Mítás Diák régi évfolyamai tele vannak a nevemmel, de versek ellenében bizteletpénzért kaptam Szabó Endre Ős-tűkös-éből, meg a Bolond Isták-ból is. Mikor ez a lap egy humoroszlopot illesztetve közölte, azt hittem, hogy elárulok a hátszékig. Honoráriumot azonban egyik sem fizetett. Mit mondjak? — nem is vártam.

Tizenegy órakor azonban, vándorolva hazafelé az iskolából, a diákpajtások előtt meg kellett magamat jánom. Azok beérkezett íróként irigyelték (Sztójánovics Vasival egyszer, becsülettségét véve, hogy nem leplez le, sejtettem, hogy én vagyok Sipulusz). Preisz-Jaworszki hegedűtanárom, egy hosszú és vékony, titokzatos életű, szórakozott és melázó lengyel, egész komolyan vállalkozott rá, hogy megzenésíti a készülő operettemet, — amelyből csak egy kétszáz soros kuplé volt kész. — hát irodalomról csevegve, haladtunk éppen hazafelé, mikor találkoztunk Mita bácsi kocsiával

— Bácsi jött-e pénzem? — kiáltottam fel hozzá azzal a vakmerőséggel, amelyből amugy sem származhat baj.

— Jött, fiúkám, jött — felelte öreg Mita s nekem a födbe gyökerezett a lábam.

Ime, itt az a bizonyos kapanyél, amely el tud sülni. Csak szédelegve közeledtem feléje, hogy rossz tréfa az egész, aztán rám szól, hogy április bolondja. A fiúk a pillanat ünnepélyességének hatása alatt meredeztek, izgultak, sorsfalat álltak, én pedig kézhez kaptam egy szabályszerű utalványt három forintól.

Feladó: a Magyar Szemle szerkesztősége Budapest. Én kaptam, én, semmi kétség benne, habár fogalmam se volt róla, hogy ki az a Magyar Szemle és hogyan jutottam az eszébe?

Mindenekelőtt felvettem a pénzt. Ez már az enyém, senki el nem veheti tőlem. A nagyobb biztosság kedvéért igyekeztem hát elkölteni. Aztán kutakodni kezdtem a lap után, a plébánián rá is akadtam. Wagner Nándor káplán járatta. Versem volt benne, — még se kellett volna olyan hirtelen nyakára hágni a három forintnak. (Egy Herceg-könyvet vásároltam, egy aranysegélyű bőrtöteszt, meg néhány ceruzát.)

Kihozódott a vers története is.

Gáspár Imre, a múlt század utolsó évtizedeinek népszerű laikus, nyugtalan, bolygó lélek, Nagybecskereken is megfordult mint a Torontál segédszerkesztője. Egymaga írta a lapot a vezércikk-től kezdve, a tárcán át a legutolsó táviratig, telehintette aprósággal, verssel, ihlettel, karcolattal. Egy-egy hasábot akárhányszor újból ki kellett írni, olyan olvashatatlann volt a kézzel írt, s annyira sajtóhiba. Ezen a téren Gáspár Imre, a Schwarcz Mórle vetekedhetett vele szemben.

Sose volt pénze, akármennyihez jutott, nyomban elköltötte. Forintos kölcsönöket kért arriból minden kaputos embertől s a Stegelschmidt név volt szemében a vagyoni jólet teteje. Ha nem írt, akkor feküdt az ágyában a Pest-szálló kis udvari szobájában és sűrűn pislogott a rövidlátó szemé.

Egyszer jóírásu másolódiákat kérésre a laphirdetésben és én jelentkez-

tem. A szoba, amelybe a »szabad« szóra beléptem, teljesen el volt sötétítve, pillanatig nem láttam semmit.

— Közelebb.

Gáspár Imre az ágyban feküdt, elmondta, hogy verseket kellene lemásolni, de a kofferei még nem érkeztek meg. Néhány nap múlva néztek fel újból, addig is itt egy forint előleg. Kikérdezett a személyi körülményeiről, örült, mikor hallotta, hogy magam is írok verseket, de egy percre sem engedte el a kezemet.

— A szerencsétlen, beteges hajlamu emberről, akinek átka, karrierjének akadálya volt a szenvedélye, sok mindent megtudtam az idők folyamán. Én magam azonban közvetlenül soha semmit nem tapasztaltam a viselkedésén, pedig hosszú évek szívélyes barátságga kezdődött akkor közöttünk. Nincs okom, hogy tagadjak, sőt bevallom azt is, hogy később a mindent körülfogó kíváncsiságom határozottan figyelte Gáspár Imrét, az életét, a szavait, a mozdulatait.

— Nem tetszettél neki, mondta később egy író-társam, aki szintén nagyon jól ismerte s akinek elmondtam ezeket a dolgokat. Kemény fekete vagy, nem lányosan szöke.

Nyilván másképpen tetszettem, mert sok támogató jószágát tapasztaltam. Hamar elment Nagybecskerekről, de minden új versem el kellett hogy küldjem neki Debrecenbe, ahol Krudy Gyulát vezette be az irodalomba. Sok verset a maga lapjában közölt, a jobbakat elküldte a Magyar Szemlének, ennek a rendkívül érdekes hetilapnak, amelynek főmunkatársa maradt, akármire járt is. Kaposi József szerkesztette, egy fiatal pap, aki rég püspök, ha nem ugrik ki nő kedvéért a reverendából. A kiadója Kaczvinsky Lajos volt, külön ember, magyarul is alig tudott, mégis sok pénzt áldozott erre az újságra. Valahol az O-ucca tájékán volt a szerkesztőség, régi stílusú érdekes házban, annak az udvarán álldogáltak a hét kijelölt napján az írók s kapták meg a honoráriumot. Gáspár Imre Révicsky Gyulával való nagybecsű irodalmi levelezését ebben az újságban közölte, amely erős, befolyásmentes kritikai közlönynek is indult s első művészeti cikkeit közölte a már akkor nagy reményeket keltő Hevesi Sándornak. Bár pap szerkesztette s főleg papi körökben volt elterjedve, hányzott befőle minden klerikális szellem. Tiszta irodalmat adott, fiatal tehetségeket karolt fel, — régi ártományainak sok cikke fontos ferrása az irodalomtörténetnek, főleg a Reviczky Gyulával való részeknek.

Ha Gáspár Imre megszorult, leült az íróasztalához, amely mindig szűk és kényelmetlen volt s csak akkor kelt föl, amikor a toll kiesett a meggémberedett ujjai közül. A szállított kéziratot azonban, akármekkora mennyiségű is volt, nyomban kifizette Kaczvinsky. Így írta meg egyszer a Lapis felugó című regényét, azt hiszem egyfolytában huszonnégy óra alatt. Száz forintot kapott érte, — félóra múlva garasba se volt belőle. Megvesztették a bohémfiuk, elosztogatta soha vissza nem térő kölcsönben.

Az első honorárium boldogságához azonban Gáspár Imre juttatott akkor amikor már száz, meg száz versemet közölte ingyen a Mátyás diák.

(Sz. Sz. V.)

ENGLESKI MAGAZIN

Beograd

Vuka Karadžića ul. 18. Telefon 24-98

Zagreb

Strossmajerova 10 — Telefon 16-56

Eső esendű uri divatruház. Saját műteremben készült mélték után ruhák és fehérneműk. Feredeti Burberry Weatherproofs

A soványító kura

Modern legenda

Irtá: Harsányi Zsolt

Huszonöt lett, tizenöt lett,
 Teste már sejtelmes köd lett,
 Aztán tíz lett, aztán öt lett,
 Áttetsző volt, mint a pára,
 Nem járt már, csak lebegett,
 É mit mondjak egyebet:
 Nem volt több, mint egy lehellet
 S aztán végre-valahára
 Sorsa amidőn betellett,
 Egyszer csak nem volt sehol
 Házanépe most is nézi
 Hol van Daisy, merre, hol?
 Amde Daisy nincs sehol,
 Olykor látni a lakásban,
 Hol családja egy rakásban
 Tárgyalgatja ezt a titkot,
 Hogy felbukkan olykor itt-ott
 Egy piros csik lebegőben
 Uszkálón a levegőben.
 S lassan-lassan elhalad,
 Szól a férje, aki bus:
 »Hítvesemből ez maradt,
 Ott ni, ott van, az a ruza
 Amit akart, azt elérte.
 Csendben imádkozunk érte.
 A cselédek kinn a gangon
 Ezt tárgyalják siri hangon,
 Klopfolnak és rongyot ráznak,
 S titkolódzva magyaráznak,
 S ha felnéznek irányába
 A második emeletnek,
 Rettegve keresztet vetnek.
 Költeményem hőse, Daisy,
 Vagy mondjuk talán, hogy hősnő,
 A kádban magát megnézi,
 S felsikolt: »Nagy ég, mi lettem:
 Egy modell, sőt egy erős nő!
 Meglegyzem, hogy így moletten
 Guztusos kis nő vala,
 Itt karcu, amott kerek,
 Pompásan szabott gyerek,
 És a lába... ólala!
 Egyszóval megszólala:
 »Jöszte termet, jöszte mérleg
 Tikteket most összemérlek,
 S nem szeretném,
 Hogyha sulyomat kutatva
 Az eredmény
 Hatvánál többet mutatna.«
 Mért, mért Daisy,
 S vérig sértve nézi,
 Mert azt mondja ám a mérleg
 Melynek, kérlek,
 Titka nincs,
 Hogy Daisynek, e ritka kincs,
 Halvanhárom, mint a pinyt,
 Így megsértve végtelen
 Daisynek mérge éktelen,
 Ahelyett, hogy csöndben rina,
 Sikít, mint egy okarina,
 S kölnijét (J. M. Farina)
 Vad haraggal földhöz vágja,
 Bősz düh rája,
 Csapkod kapkod,
 Pattog, csattog,
 Rombol, tombol,
 Majd végül fáradtan tuiva
 Kombinét miközbe gombol,
 Felsóhajt: »Hát jól van, újra
 Megmutatom, hogy mi
 Az a szó, hogy »FOGYNI!«
 Most aztán jön életrendje,
 Mely fix, s nincsen véletlenje.
 Jellem ő, aki hogyha falt
 Turósrétest, potykahalt,
 S termetének ásott vermet,
 Most nem étkes, vásott gyermek,
 S rászán minden másodpercet,
 Hogy lefogyjon.
 Összerogy? Nem baj, csak rogyjon,
 Reggel szép szemét kinyitván,
 Három kortyot huz a hitvány
 Citromos Dallof-teából,
 S noha bubu-feje kábul,
 Csipőjét, amelyre pikkell,
 Inzulintálja Mensendieckkel,
 Majd hasonló hévvel, vervvel
 Ledörzsöli Punkttollerrel,
 Utána egy tennisz-óra,
 Majd nem hajtván semmi szóra
 Makacsul rohan a gőzbe,
 Ahol is puhára főzve
 Jól küzzadhassa lelkét,
 Masszörök megütlegellék
 Téplék, nyuzzák, megnyaggassák
 Összenyomják, szétszaggassák.
 Gyötrött testtel most ebéd,
 Sajnálnám azon gebét,
 Melynek ezt meg kéne enni:
 Párolt fű és citrom, ennyi.
 S nem több grammkalóriával

Melyhez hősi glóriával
 Veszi, mint Slezák a strettdt,
 A hat Inkreian-tablettát,
 Vágyó szemmel néz oldalvást,
 Ugy kívánna egy kis alvást
 A jó ebédőldívnyon,
 Am ilyesmit ne kívánjon,
 Ki okvetlen fogyni óhajt,
 Daisy sóhajt
 S frizurdját rendbe szedbe
 Elrohan egy intézetbe
 Egy jó óra Zander végett,
 Onnan meg — nevetni fogsz —
 Csak tovább: egy óra box.
 Csupa víz testén szegény ing

Csak tovább: egy óra tréning
 Gyorstúds jön egy sportpályán,
 Míg az őszi est homálydn
 Hazatut, hogy öltözködjék,
 És a vacsordát kihagyva
 Egy jazzbandes, hangos, zagyva
 Tánclokdbá költözködjék.
 Ottan aztán tüzzel-vassal,
 Kézzelel-lábbal háttal-hassal
 Gyurja, ropja reggelig.
 Vége? Ó nem. És pedig:
 Otthon tagjait bevarrja
 Roppant szákre megcsavarva
 Egy ecetes lepedőbe,
 És dgydba belelepszik,

Mint a hideg temetőbe,
 Mignem lassan átmelegszik,
 És elalszik,
 De a vekker máris hallszik,
 S újra kezd az egészét.
 Daisy kevésbé nehéz lett,
 Első héten mint egy félholt
 Szédeltget és ötvenhét volt
 Két hét múlva vánszorogva,
 Száraz nyelvel és korogva
 Oly vékonyan, hogy döbbenet
 Elérte az ötvenet.
 Majd negyven lett, majd harminc lett,
 Melle hörgött, csontja zörgött,
 Nem evett, csak citromszörpöt.

PÁRIS-BRÜSSZEL-BERLIN-PRÁGA-BÉCS

Kilenc óra alatt öt országon keresztül

Reggel hét óra a párisi Grand Hotel előtt. A taxi sofförje, aki idáig hozott bennünket podgyászainkkal, magyarázza az egyenlő esélyeket:

— Száz közül egy, ha lezuhan. És különben is mindenütt érheti baleset az embert. Például az autószerencsélenségek napirenden vannak. A Gare de Lyon hetenkint futnak egymásba a vonatok. A hajók elsüllyednek...

Szerencsére megérkezett a Farmann autóbúsa, amely a repülőterre fog kiszállítani bennünket és a vészmadár nem folytathatta tovább profeciáját. A hajnali ködből innen-onnan bukkannak fel sietős utasok. A szemek sarkában ragadós álmosság. Heten vagyunk, mint a gonoszok. Egy lengyel diplomata a feleségével, egy holland gyáros a leányával, Abel Gance, a híres francia filmrendező és én a feleségemmel. Abel Gancet még az autóbúszban meginterjűvoltam. Napoleon filmjének berlini premierjére igyekezett. Egyszerűen öltözött, deresdő feji, köznéptermetű férfi. A háta kicsit hajlott. Hóna alatt aktatáska. Biztos szcenáriummokkal van tele.

— Mért nem Párisban mutatják be először Napoleont?

— Mért náunk a film csak tizedrangú szerepet játszik. Berlin a cinémagazi hazája. Ha azt akarom, hogy ottan egyáltalán észrevegyék külföldi sikerekkel kell hazahoznom Napoleont.

Ugy beszél Napoleonnól, mint egy elnyomott tehetségről, akít neki kell majd népszerűvé tenni.

Az autóbúsz végigrobog a hajnali Párison. Az uccák néptelenek, csak a köd fekszi meg őket lidércként. Ilyen rohamra, egyszuszra kell bucsuznom a legszerelemtreméltőbb városból, a szobroktól kövektől, kertektől, szökőkutaktól és terektől, amelyeken óráig tudtam csendben áldogálni.

Már Bourgethoz közeledtünk, amikor egy bőrkabátos ember állt az autóbúsz elé és kétségbeesetten integetett, hogy vegyék fel.

— Biztos egy elkésett utas — mondta a vezető — mért nem jött idejében? — és nem akart megállni.

De a bőrkabátos rávetette magát a kocsira a sofför fékezett és az utasok ledetn bámultak ki az ablakon:

— Mi történt?

Kiderült, hogy az erőszakos utonálló: maga a pilóta, aki a gépünket fogja vezetni Páris—Berlin között. Elaludt. Ha véletlenül nem erre lakik és az autó már elmegy: várhattunk volna repüléssel!

A bourgeti repülőter.

Apró, színes faházikók, megannyi mesebeli villa, angol-francia-német-belgá-olasz lobogókkal. Mindjárt a fővonalon fekszik a Farmanék farmszerű telepe. Svájcban láttam ilyen csinos kis menedékházat és rossz filmekben, ahol a la vina eltemeti a gunyhóban rejtőző szerelmeseket. Az asztalon egy kövér, bőrkötéses album: az utasok kéretnek bejegyezni észrevételeiket. (Olyan ez mint egy orvosi látlevél a halálraítelt lelkiállapotáról, a kivégzés előtt öt perccel.) Szabad szellemeskedni is öt sorban és kritizálni. Egész sereg híres ember autogrammjával találkoztam. Volt, aki csak ennyit jegyzett meg: »a tálék gyönyörű!« vagy: »a felhőkől sajnos semmit se láttam«, míg a begyűlődt németek valószínűleg végrendeleteket írtak az albumba emlékvész helyett.

Az ezüstszárnyú gépet most tolják ki a hangárból. A mező harmatos és fehér, Abel Gance felhajtott gallérral áll mellettem és érdeklődve nézi az aeroplánt, amely pár perc múlva felszárnal majd velünk a végtelenbe. Hátrula hangárok között még vagy öt-hat gépmadár ácsorog. Mint egy legelésző ménes. Táltosok, amelyeknek a hátán mi száguldozzuk be a világot! Nekem az első villanyos is szenzáció volt, a rádió! a telefon! a mozi! mind egykoruak velem! És most meghatottan simogatom a repülőgép szárnyát, akár a ló sörényét. Menyi új, diadalmas csuda jön még amíg megöregszem!

Vámvizsgálat!

A vámtiszt udvariasan megkérdi tőlünk:

— Izé... van-e valami...

— Nincs — feleljük és ő udvariasan szalutál. Már be is szállhatunk.

Kis létrán mászunk fel. A nyolcszemélyes kabin két oldalán vannak elhelyezve a fotelek. Minden ülőhely előtt ablak, amelyből pompás kilátás nyílik a világűrbe. A gép oldalán felirat:

Páris—Berlin.

Kicsit távolabb egy hárommotoros Junkers-gép ezzel a távval:

Páris—Moszkva.

A repülőter tulsó felén ép most startol Coste, a híres oceánrepülő. Délamerikába indul, a legnagyobb titokban készítette elő az utját, még a francia riporterek se tudták megszimatolni a tervét. Barátságosan integet:

— Szerencsés utat!

A propeller orditva berreg és köpködi a benzint, mint egy pipázó bürger.

Ugyanekkor a repülőter személyzete is érzelmes bucsut vesz tőlünk. A parancsnok sorra kezét ráz velünk, még a csomagördő boyok is elérékenyülten lengetik a zsebkendőjüket. Nem vagyok gyáva, de azért mégis megrökönyödtem. Mi lenne, ha a Szubotica—becskerekli vonalon is ilyen átszellemlőten bocsátának sinre a vonatot és az állomásfőnök könnyes szemmel ölelgetne tudőre, mint akít utóljára lát ebben az életben?

A nap első sugarai abban a pillanatban értek földet, amikor a mi lábunk alól kiszaladt a dérlépte mező.

Az utasok keresztet vetettek és egy pillanatra farkasszemét néztünk egymással. Aztán: mosoly és unalom, akár a nemzetközi villámvonatokon. A fületem vattával bélelem ki. A rettenetes, siketítő zaj csak az első negyedórában háborzongató, később már megszokjuk, akár a filmdrámák némaságát.

A vándormadarak lemaradnak mellőlünk, akár a vicinálisok!

És a vándorlegények! Lenn baktatnak azon a vékony szalagon, amely az élet és halál mesgyéjének látszik innen a magasból. Szántóvetők. Folyók. Temetők. Gyárak. Faluk. Városok. Erdők. A nap süt és lenn a földéken versenyt fut velünk a repülőgép árnyéka! Abban az árnyékban én is berne ülök, vattás fülekkel, ceruzával a kezemben, tágranyított szemekkel!

Alattunk egy paraszt, félkezét a szemé elé tartja és felbandzsít rám háromszáz méter mélységből, mint egy miniatűr játék! És a lova is engem bámul az eke mellől, bus tekintettel és a tehénke sehogyzse érti a dolgot!

Siklórepüléssel zuhanunk, a föld feloldára fordul, mint a részeg fején a kalap és egy pillanat múlva talpunk alá szalad a brüsszeli repülőter. Tizenöt percig várunk míg felszáll a köd. Kifogástalan étterem áll a rendelkezésünkre. De kinck van kedve ilyenkor enni?

Cézár mit adott volna ezért az utért? Páristól—Berlinig hat óra alatt!

Ezekután már nevetséges dolog verse írni. A század költője ez a bőrkabátos légi sofför, aki a fellegek közt jár, míg a poeta a földön tipeg esetlen verslába-kon...

A berlini repülőterén óriási tömeg rohanta meg a gépet. Fotóriporterek és lelkes tisztelők serege, akik úgy forgatták az autogrammkönyvecskéiket, mint a harci bárdot. Abel Ganceot akarták látni. A ruhája szegélyét csókolgatták a Nagy Rendezőnek és lefotografálták premier planban a lába nyomát.

A repülőgéppel a kutya se törődött. Sőt. Sietve elvontatták, mert utban volt.

Berlintől—Bécsig a Luft Hansa három motoros Junkers-gépén jöttünk. Pénteki nap volt és a tizenkét személyes fülkében mindössze hárman foglaltunk helyet: én és a feleségem és egy kövér ur, a társaság alkalmazottja, aki azért volt kénytelen velünk tartani, hogy a gépnek meglegyen a normális sulya. A közönség ugyanis babonás. Tizenharmaidikán és pénteken akár be is szüntethetnék a járatokat. Délelőtt tizenegy órakor startoltunk, féltizenkettőkor értünk Prágába, ahonnan husz percnyi várakozás után repültünk tovább.

Stoks ur, a Luft Hansa berlini irodájának szimpatikus fiatal titkára, egy kis üveg vutkival ajándékozott meg.

— Nagyon jót fog tenni tengeribetegség ellen — magyarázta jóindulattal — direkt repülőutasok számára való.

A vutkít köszönettel zsebrevágtam és már el is felejtkeztem az egészről, amikor Prága után a zsebeimben kotorászva, kezembe akadt.

Addig semmi bajom se történt. Részvétellel néztem szomszédom vergődését, aki a tengeri betegség ezer kínját szenvedte át és ötpercenként emelgette a fotel karfáját, amely — akár a praktikus ágydíványok, nappal dívány, este ágy — egyuttal öblös köpöcsésze is volt.

Nos, merő kötelességérzetből leittam egy kortyot a vutkiból.

Abban a pillanatban elkészültem. A gyomrom egyszerűen megőrült, mintha ki akart volna ugrni belőlem! Lóhalálban hozta be az elmulasztottakat, hogy Páristól—Berlinig paúzált és Berlintonl—Prágáig szerényen viselte magát.

Bécsben félholtan tettek ki a gépből. A vutki derekasan elvégezte munkáját.

Már bealkonyodott, amikor elhagytuk a bécsi repülőteret. Az égen megjelent az első csillag és a levegőben repülőgépek keringtek, farkuk alatt fehérén izzó lámpással, akár a szentjánosbogarak!

Mi lenne, teremtom, ha a golyák, darvak, fecskék és verebek is kivilágítva repülnének este? Napszálltakor csak megnyomnának egy gombot a hónuk alatt és a farkuk rózsaszínű fényt árasztana, hogy el ne tévedjenek a sötétben!

Tamás István

Egy nap hazugság nélkül

A közönség riportja a Bácsme gyei Napló karácsonyi számában

A legelső európai újságot a XVI. század elején a Fuggerek adták ki. Az újkor elejének leghíresebb bankárai voltak az első lapkiadók. Ez az újság híreket hozott az egész akkor lakott világból. A későbbi korokban az újság nemcsak közölte a híreket, hanem kommentálta is azokat. Később mindkevesebb teret engedtek az újságban az eseményeknek, de annál több lett a kommentár. A szerkesztő politikai, világnézeti és erkölcsi céljai szolgálatába állította a lapot és dörögdelmes cikkírási mellett a legfontosabb híreket néhány sorba szorították össze.

A múlt század végén az íráscikkek mellé került a folytatásos regény, amely valójában megnyitotta az újságnak az utat az olvasók szélesebb rétegeihez. A romantikus históriák, vagy az izgalmas rémtörténetek, amelyek mindig a legérdekesebb helyen szakadnak meg, hogy a közönség vegye meg a másnapi újságot is, kedvelt olvasmányai a mai közönségnek is. Így történt, hogy amikor a modern újságból kiszorult a sok cikk és értekezés és a szerkesztő a saját véleményét ma már csak a vezércikkben és esetleg a hírek előtt elhelyezett színes írásban fejtí ki, a folytatásos regények továbbra is szerves részeit maradtak az újságnak. A kiszorított cikkek helyét pedig elfoglalta a riport...

A modern újság legfontosabb része a riport. Az események, a legfrissebb napi aktualitások leírását nevezik így. Amikor az olvasó reggeli kávéja mellett kezébe veszi a lapot, elsősorban arra kíváncsi: mi történt tegnap? Egy szenzációs, vértől csöpögő rablógyilkosság, borzalmas hajókatasztrófa a tengeren; a letartóztatott sikkasztó bankpénztáros; a bukott többség öngyilkossága; véres verekedés a parlamentben; ezek azok, amik a közönséget legelsősorban érdeklik és az a cikk, amely erről tájékoztatja az olvasót: a riport. (Ha már itt tartunk, zárójelben igazságot kell szolgáltatni az újságok ezerszemű, fürgé riportereinek. »Ó, csak egy kis riporter« szokták mondani a szerkesztőség fiatal titánjára és ilyenkor nagyon kevesen tudják a laikusok közül, hogy ez a kis riporter végzi a legnehezebb és egyúttal a legfontosabb munkát a redakcióban, mert ő szállítja az előfizetőknek a legkedvesebb csemegét: az eseményekről beszámoló riportot.)

A legfontosabb tehát a riport, még pedig a jó riport. A jó riport legfőbb kelléke, hogy *érdekes legyen és igaz*. Főleg igaz. A megtörtént események érdekes feltárlása az újságíró művészet és a jó újságíró az, aki — ha éppen nem történik szenzációs esemény — a kevésbbé szenzációsak ötletes megírásával érdekessé tudja tenni a lapot, mint az, aki nem vesződik azzal, hogy érdekesen, szívesen, ötletesen megírja a szürke eseményt, hanem egyszerűen ki-gondolt (münyelven: hasból ír) egy szenzációt.

Az ilyen hasriport mindig sántít valahol és, ha többször megismétlődik, a lap elveszti hitelét, olvasóközönségét és az újságíró ép ellenkezőjéért éri el eredeti célját, mert éppen azért találja ki szenzációs hasriportjait, hogy minél többen megvegyék az »érdekes« lapot. Persze az már az újságíró privát szerencséje, ha mindjárt maga a valóban megtörtént esemény érdekes. Ilyenkor egyszerűen leírja, ami történt és kész a szenzációs riport.

Mind ezt pedig azért mondjuk itt el, mert jó riporterré akarjuk kitanítani a közönséget. *Jó és igaz riportokat kérünk olvasóinktól a karácsonyi szám részére.* Ennek a riportnak azonban van néhány különleges kikötése. A riport tárgya:

egy nap története.

Huszonnégyóra életünkben, úgy, ahogyan tényleg átéltek, azonban nem csak az a fontos, hogy igazat írjunk, hanem az egész napnak hazugság nélkül kell lefolynia, sőt még a már teljesen öntudatlanra vált konvencionálisá vált hazugságokat is kerülni kell.

A feladatot pontosabban megszövegezve, tehát a következő:

december 6-ig kell beküldeni a vála-szokat.

Hogy egy ilyen hazugság nélküli napon furcsa dolgok keletkeznek, az kétségtelen. Például reggel, ha felkelünk nem fogom azt mondani háziasszonyomnak, aki egy undok, vérszívó pióca és minden elsején zordul követeli a házbért, hogy »jó reggelt kedves asszonyom«, hanem például azt: »ez a nap is jól kezdődik, már megint ezzel az undok vén szipir-tyóval kellett korán reggel találkoznom!«

A kávéházban reggelinél nyugodtan olvasom az újságot és mellem telepszik X ur, aki arról híres, hogy félórán tud beszélni egyhuzamban anélkül, hogy lélekzetet vegyen. Megkérdezi:

— Szabad?

Én nem mondom neki bátyos mosoly-lal, ahogy minden reggel szoktam:

— Tessék!

Hanem az egyszer őszintén megmon-dom neki, hogy

— Menjen a fenébe, van itt elég üres

asztal, mért nem hagy engem nyugod-tan olvasni!

Persze az őszinteség nem jelent min-dig gorombaságot, mert, amikor felszál-lok a villamosra egész nyugodtan meg-mondhatom Nagyságos Asszonyomnak, akit oly régóta csodálok, de nem mertem még soha sem megszólítani és aki ép előttem szállt fel a peronra:

— Maga drága angyal, Asszonyom, a legszebb térde magának van egész Szu-boticán!

Azután bent az irodában, az ebédnél, otthon, a színházban és így tovább egy egész napon keresztül.

Természetesen csak olyan leírásokat kérünk, amelyek hangja elbirja nyomda-festéket.

Minden ötletes, ügyes és őszinte leírást lekötünk és minden közölt cikket a rendes honoráriummal dí-jozunk, a legjobbakat pedig a kará-csonyi számban közöljük és azokat a honoráriumon kívül külön jutalom-ban részesítjük.

A pályázat föltétele a fentiekben kívül még csak az, hogy a leírás semmiesetre sem lehet nagyobb, mint amekkora egy fárcs, vagy egy kisebb novella szokott lenni.

VERS

Ma éjjel — jaj — elcsúsznak a ták haragos zöldjűk halványabbá halkult s a reszketésben szertezilált gallyuk bus, néma sikolyt sirt a légen át.

A levelek félénken összebuktak, a félelemtől megmeredt a szárúk, mert látták, hogy az erős fa, a váruk riadtan áll. A gyilkos szellők fuáltak...

Vészt várva nézték egymást tétován. A tar földön, száraz fűvön, mohán némán heverték már a többi társak

s mert dícsételet véget ért nemes harcuk az őszi eső bemocskolta arcuk... (Házunk előtt már kopaszok a hársak.)

Vértés K. Károly.

Gerley Lilike virágja

A gyár messze volt a várostól, nagyon messze, azontul már csak a semmi jött. De volt még Pesi is, ahonnan temérdek játékom származott. Rossz emberek tan-yáznak a gyárban, kormosak, rongyo-sak, akikről félni kell. Így mondta ezt Teréz, a szolgálónk, aki mindent tud és már farkast is látott az erdőben. Estén-kint borzongató históriákat mesélt, el-alvásom előtt tündérről, rablóról, faluról is, ahol a legények és a lányok is félnek a csendőrtől. Én is féltem, nagyon féltem éjszaka, mindig. Játékok regimentje ma-sirozott, gyárból csunya, gonosztekin-tetű munkások jöttek, csendőr szuronya véres volt: mind iszonyu, furcsa, fanati-kus képpé olvadt és szállt felém álom-ban. Beteges, félénk, képzelődő, nyolc éves és kérdező, mindent kérdező vol-tam. Néha nappal is álmodtam, mikor egyedül voltam a szobában színházat játszottam, egyedül. A messzeség mö-gébe világ izgatta képzeletemet: a gyár és az azontul semmi. A távolok nem rö-vidültek, nem jöttek közelebb. Kérdője-lek zibongtak, égtek, fájtak bennem ezért, ismertem a szót: élet és szomjaz-tam a titkát, tudatosan: a pajtásaim csak testiek, verekedők, izmosak, míg én lélek vagyok, félénk és ichér. Gondol-koztam, méltam és mindig valami megmagyarázhatatlan bánat ködében él-tem. Az élet konturjai még halványak voltak. Fénytelenek és beolvadtak az éj-be. Néha csillagok fényesóvákka nőttek köd foszlott, derengett és a fantázia illa-tos mezein voltam. Történeteket találtam ki és a mesék leláncoltak: távol titkok rabja lettem. Gólyakalifa voltam és nem nevettem soha. Nem volt realitás, éles vonalakat nem láttam, végtelenség, ho-rizont nélküli lélek, élet s világ volt. Vágytam csend, mindent ölelő csend után és hangosan zokogtam. A vágyam nem volt alanya és tárgya, nem is tudtam mire vágyódom. Valami atasztkus ku-tatni kívánó kedvvel küzdöttem a távol-ságok ledöntéséért. Ige volt csak, egyet-len széles puhán ömlő ige a nyolc éves élet.

Nagy pupillájú szemekkel néztem és láttam.

Esténkint a hétéfű sárkány — végtel-en szárnyaival repült le a felhőkből, min-dig lejjebb és lejjebb és lejjebb ereszkedett, homály lesz sűrű lesz, sűrű lesz, félős

lesz, hangok és csend titokzatosan össze-folytak és a harangszó, mintha messzebb-ről hallatszanék, ködösen, arányosan tempán. Egész sötét lesz, a sárkány-szárnya ráborul a földre, a házunkra rám és mindenre, ami van. Pestre is, a játé-kaimra, amelyek a szobában most félve fülélnék. Ráborul a szárny a villanydrót-ra, a toronyra, messze a városon túl — gondolom — a gyár is sötétben fél, a gyár, amin túl már csak a semmi van. De a világ végén világos van, ott van a jó Isten, biztosan. Csak így lehet képe-letben. A sötét mindent elborított és ma-gába szívott. És most hol van az, ami volt, ami van, hova toldott a látható határ. Ilyenkor még jobban kívántam lát-ni a nem látottat.

Ó, Istenem van valami, tudom, hogy van a tudott vonalon túl, mégsem látha-tom, mégsem ismerhetem. Titok, Titok, Titok. Megéjthetetlen. Rejtetem. Lakat alatti élet. De talán kulcsa van a titok-nak, talán nyitható a zár, a rejtetem ta-lán fényvel deríthető. Tudni akartam amit a titok takar. És egyszer nyilatko-zott nekem a titok.

Kocsira ültünk, apámnak dolga volt az áhitott világ szívében, a gyárban. Ger-leyvel a mérnökkel. A tétel, terülő ho-rizont küszöbén álltam. Megérkezünk.

Ez történt:

Vadul verő szomjas szívvel ámulni akartam, a vágyamnak megfelelő bámu-lást kerestem. Ime — gondoltam — ime most a lepel lehull. Jöttek a kormos, rossz emberek, akikről félni kell, de jaj, csodá-latos nem is félek. Hiszen ez az olajos bajszos bácsi olyan, mint a biztonságos rendőr, az uccasarkon és a többieket is mind már láttam, békés jó emberekként az uccán Reng, bug, zakatol a világ kö-rüllöttem és bennem. Az ismeretlen feltá-rult, hozta elő rejtett útjait, de különös nem láttam semmit. Torkos szemem nem bővülték új tudással. Zűrös kavargó ör-vény volt itt is a küszöbön túl. És most már tudtam, hogy az új csak a régi tu-dottakból adódik. Itt is volt ucca, köve-zet, ember, levegő, fű, ég, nap, jó kedv-bu, előre, hátra és innen is nyílt új határ és új messze.

A feleszmélés csodás perceiben fűrd-tem, nagyon világosnak, naposnak, erős-nek, de megszorítotttnak is éreztem magamat. Mint, mikor szép hintalovam

kimúlt és halhatatlan lelkéből fűrészpót ömlött. Ezt éreztem: a vágy élet, a be-teljesülés elmúlás.

Hatalmas udvar volt, kert és virág, a nap záporozta szeméből a sugárt, ezer hang zongorázott alá a mennyek orszá-gából, hang és fénykeretben, glóriásan megjelent, velem egykoru nyolc éves em-ber. Nem olyan, mint én. Lány volt. Mo-soly és csillogás. Nagy gyermekszemek-kel nézett. Döbönt csodálat fényesedett kis arcán.

Az ösök és utódok életének kulcsa és kapocsa. Örök isteni rejtély. A csudála-tos élet legcsudálatosabb ígérete, ajándé-kos, dus produktuma: a Másik, akiről ed-dig nem tudtam, titok helyett új titok. A megismerés sugárzó, hangos láza ujjon-gott két ember gyermekszemében. A pil-lanat szent volt, mámoros ihletett, mint a fogantatás legszentségebb exotikus va-lósága. Remegőn egyszerre kezdtünk sír-ni. Kövér, harmatos cseppek buggyantak elő szemünkben és könnyfolyócskák ba-rázdálták szepegő arcunkat.

Megremegett és üzött, riadalmas kis lány hangján szólt: »En Gerley Lilike vagyok.«

A mérnök kis lánya, gondoltam.

A könnyei aztán eltűntek, angyalok tö-rölték le, erre megeszküszöm és szoron-gó kedves arcán, életen kívánságos mo-soly rózsái nyíltak.

Egy virágot tépett le a kapaszkodó szárról és a hobzó, harmatide kelyhet úgy adta át nekem. »Ezt a virágot magá-nak adom.«

Hazamentünk apámmal akkor. Évek tornyosultak és omoltak. A játékok regi-mentje elmasirozott és mások most az álmok és látások. Könyvek legióit nyí-ttem el, titkok erdősrüje nyitott könyv. A gyárak már nincsenek messze a váro-sból, kormos, tépett tagjai pedig a test-vércim új és új határok nyílnak, ismeret-len horizontok horzsolják a nehéz ege-ket: de én most már látok, tudok.

(Talán azt, hogy sosem tudhatok.) Gerley Lilike virágja fehér madár, szár-nyain szállom át a rám váró fekete uta-kat és a perevirágot visszavárom örök, sosem lesz időm.

Sátor Emil

A világ leggazdagabb emberei

Pénz! Gazdagság! Soha még olyan halvány nem volt ez a két fogalom, mint manapság és soha még olyan tekintély-nek nem örvendett az u. n. »gazdag em-ber«, mint napjainkban.

A gazdag embert általában krözsu-nak nevezik, — milyen gazdagok lehet-nek hát azok a kiválasztottak, akiket »a világ krözusainak« neveznek? Ezek azok, akik állandóan ott élnek a világ érdeklődésének középpontjában, akik felé az irigységnek olyan hullámai árad-nak, hogy ez már szinte hódolat inkább. Kik ezek, akik a világ leggazdagabb embereiként neveznek.

Itt van például Ford, Rockefeller, Har-ry Payne Whitney, az amerikai vasut-király, akinek vagyona felül áll százmil-lió dolláron. Ugyanennyi vagyon ura George F. Baker, a newyorki bankmá-gnás, S. B. Johl, a gémántkirály, William Vanderbilt, akinek már pusztá neve is a gazdagság fogalmát jelenti, Vincent As-tor, Pierpont Morgan stb. stb., egytől-egyik az amerikai plutokrácia vezérei és egytől a világ leggazdagabb emberei. Európai vagyon tulajdonosa csak egy áll velük egyenrangú helyen, Albert Löwen-stein, a brüsszeli bankár, aki most tünt fel az ismeretlenség homályából, azzal, hogy a belga kormányának nemeseke-lyebb összeget, mint tízmillió fontot ho-esátott rendelkezésére, kamatmentes köl-csönképen.

A világ vagyonának legnagyobb része Indiában összpontosul, a legendás maharadzák kezén. Itt vannak például a következő indiai maharadzák, akik ott állanak a világ leggazdagabb embereinek sorában: a nepali maharadzsa, Sir Hari Singh, Jara és Kashmir fejedelme, akit nemrégiben szélhámosok fosztottak ki Londonban, de még mindig ép elég va-gyona maradt, hogy megállhassa helyét a világ krözusainak sorában, a kapur-talpai maharadzsa, aki nemrégiben Bu-dapestben is járt, Bharanoga ifju rád-zsája, aki a világ legnagyobb földbirtó-kának tulajdonosa és még egész sora a mesés gazdagságu indiai fejedelmeknek.

Intervju a hóhérral

A bakó a t. Házban — Husz év a guillotine mellett

Páris, október hó.

Unottan indul a francia parlament szeszón. A jövő évi választások már előre vetik árnyékait, a pártok lelke a választási bizottság s a hazafias aggodalmaknak élét veszi az a megfontolás, hogy Poincaré-t most már ugysem érdemes megbuktatni! A pénzügyi bizottságban egy-egy pillanatra magasra lobogott a szenvedély a budget tervezet körül, de az izgalmat egy miniszterviselt honatya a következő elmés mondással vágta el: »Uraim, két rossz között kell választani: vagy felbillentjük a budget egyensúlyát vagy megörizzük a kormányt. Válasszuk a kisebbik rosszat, tartsuk meg ezt a komisz kormányt.« És ugy is lön: budget és kormány életben maradt és a baloldali oroszlanok legégetőbb kérdése, hogy Franklin-Bouillon-t célszerűbb-e a pártból kigolyózni, mely esetben pártot alakít és gyengíteni fogja a radikálisokat választási esélyeit, vagy célszerűbb-e őt nyugton hagyni, mely esetben viszont ő maga fogja egy előre meg nem állapítható pillanatban a pártot cserben hagyni — ami megint csak a választási esélyek rovására megy!

Szokott mókázó mosolyával jött whippieitől körülveve Aristide Briand. Szinte érzik rajta a finom halszagu Cocherelli levegő. A Sale des Quatre Colonne egyik zöld püspamlagán Barthou ábrándozik a pécsettör. »Nem vág a dohány, öregem« szól rá Briand. »Ah, mondja amaz, az embernek mindig van kívül boszankodnia!« Jelenleg például kivel? Kérdi a külügyminiszter. »A hóhérral!« feleli Barthou közmegelepétsre. Mindenki nevet, de ez a nevetés nem jön a szívből. Briand egy ideges gesztust tesz, mint akinek egy rossz viccet mondanak. De nem vicc mondja Barthou. A hóhér nem akar akkordban dolgozni és nem tudom melyik fizetési osztályba volna illeszthető...

Egy hatvan éves bivalyképi lakatosmester. Süti hája már egészen fehér, viszont a széles húsos arca vöröses helyenként lilá: a gutaütésig vérmes. Kurta, széles törzsokü. Borjuszájú szétvetett ingéből kidagadnak tetovált izmai. Nincs az egész emberen semmi különös és ijesztő. Csak az acélkék szeme szokatlanul kemény, kifejezéstelen és mozdulatlan. Két hideg bántó kis golyó.

Monsieur Louis a lakatosmester és köztársasági főtitelvégrehajtó Billancourban lakik egy csendes, de piszkos kis utcában, a Renault gyár kéményei árnyéka alatt. Ott van a műhelye is: ég a tűz, csattog a kalapács. A kis földszintes házat sűrű klematisnek fonják be. Falusi idill. Pribékje »a nagy Lipót« a szembenlévő roskatag házban lakik: a második pribék, a tanonc »a kis André« egybéként a hóhér unokaöccse és talán utóda, nagyműveltségű ifjú: írnek egy városi jegyzőnél és Párisban lakik. A szénpor és gyári hulladék szaga egybevegyül a külvárosi kertek vizeszöld illatával. Monsieur Louis jóvialis vén közműves, hangja szíros, tempós, széles falusi kiáltással beszél. Tizenkilenc éve folytatja mesterségét: valamikor Daibler első segédje volt. A fősős munkáskézét nézem, és próbálom elgondolni, hogy a vének minő áradatát ontotta két évtized alatt e kéz. Egy szakbéli gyilkos, aki az állam érdekében és parancsára folytatja az előre szándékolt emberölést. Ő a kivétel, mely erősítse a mindenkire kötelező ölési tilalmat. Egyike a sokáknak, kiknek hivatásos emberként ontani s mint minden vérontók ő is népszerű a tömegek előtt. A Hóhér. Majdnem olyan, mintha azt mondanánk: »főhadvezér«, »diktátor«. Vagy a »néphiztos!« Amerre megyünk mindenki köszön neki utána néz. Még jó, hogy nem állnak sorfalat mint Doumerguenek, vagy Mistinguett-nek.

Vannak hivatalbeli emlékei és emlényei, miket idilli mosollyal mesél, ahogy öreg államhivatalnokok beszélnek rég elmúlt aktákról és miniszterekről.

— 1907-ben Douai-ban dolgoztam először mondja, mint jellemző, ha visszaemlékszik, hogy mikor alakította először Romeó-t, az automobilos banditákat végeztem ki. Nagy sikerem volt.

Négyfelé végeztem hat perc alatt. Ez akkoriban rekordot jelentett (és a boldog emlékezésben nyájasan elmosolyodik) a gazda — (gazdának Daibler nevezi) — a gazda mindjárt mondta: »Fürge gyerek vagy Laci!« forró pillanatban boldoggá tett a dicséret. Emlékszem, rossz a rendezés: kicsi kosarat adtak négy fej kigurult belőle. Ölembre vettem hát a levágott fejeket és úgy ballagtam velük a szekér után a temetőbe. Még jókor jöttem: szépen berakosgattam őket a nyitott koporsókba a helyükre...

— Nem félt, hogy eltéveszti kérdtem. Vagy hogy az mindegy, hogy melyik fej hová jut?

— »Nyugodt lehet az ur: tisztelem a magántulajdont! Nálam ki-ki megkapja a saját fejét! A végítéletkor egyik sem panaszkodhatik reám.«

Mint a legtöbb embernek neki is épen akkor nem jut eszébe egyetlen anekdota sem ha kérdezik és ha mesélni akar. »Munka mint más, mondja. Minden eset különös, mert minden ember más. De a nem szakembert ezek a részletek nem

érdekelhetik.« Gondolkozik. »1913-ban Vesoulban két gyilkost egy olaszt egy németet hajtottam végre. Az olasz egész simán ment. A német nagy behemót ember volt. Nyomott százhusz kilót szétrepesztette akényszerzubbonyt és leültött egy börtönört. Mint illik hajnalkor mentem be hozzá a cellába. Vasra volt verve és összekuporogva a szögletbe ült. A szeme csillogott és nagyokat fujt mint egy vadállat. A fegyőr, hiába kértem, nem merte láncát leoldani. Kiküldtem hát az őrt, magam oldottam le a láncról a vállára tettem a kezemet és csendesen mondtam: Jere! Akkor jött merev lépéssel, lélegzetfojtva és hangtalanul. Semmi nehézséget nem csinált és hagyta, hogy előírás szerint előkészítsem, lenyirjam a haját. Odalöktem a guillettinra, feje leröpült. De a hatalmas test oly erővel vágódott a padlatra, hogy betörte a deszkát és feldöntötte volna az egész guillettone-t, ha a hasánál el nem kapom...«

Husz éve dolgozom tisztességgel becsülettel az állam hasznára. Sok kormányt szolgáltam már és sok emberrel végeztem. Dicsékvés nélkül mondhatom, bármilyen nehéz volt az eset, én sosem vesztettem el a fejemet...!«

Benedek Károly

A kis herceg régi városa

Bukarest: a háboru előtti keleti Páris és a kis herceg: Karluca

A Calea Victoriei-en, Bukarest főutcáján, ezen az igen egyszerű, szűk és nem egészen tiszta, vidékies külsejű utcán láttam először őt: a kis herceget — Karluca-t.

A Calea Victoriei a Boulevard Carolból nyíltott egy akkor még be nem épített, csupa gödör és szemétdomb, amelylyel szemben Bukarest legszebb kávéháza emelkedett — a Boulevard kávéház, ez meg a téren át szembe nézett a Victoriei-en levő Mircsea bodegával — írók és egyéb művészek gyönyörű, meglitt, igazán világvárosias dínyesen berendezett — csupa tükrös és tapéta, művészi kivitelű nehéz, faragott butorok és minden csillár egy remek — találkozóhelyével.

Ja, az ablakok mögött gyakran együtt voltak Románia akkori hírességei: Victor Eitimin a betegesen finom, puha dekadens költő, feje, mint a költészet — csupa betegesen finom vonal, igen szép, megkapó fej. Hasonlóan finom, intelligens fej: Take Joneszku, a parasztihiból lett, erős egyéniségű román politikus és Aurél Vlajku, az Erdélyből jött román sas — az első repülő.

Látom őket, amint a tükrök ezerszeresen visszaverődő fényében vitatkoznak, tüzzel-hévvél és a nagy gesztusokra lendülő kar hirtelen lehangyatlak és az égő szem önmagába hanyatlak és elfordul a szeméttől, ami az ucca másik felén rohadt csunyan, piszkosan, szétfolyván — megalázón...

Ez volt Bukarest ezerkilencszáztizenegyben... így élt életének minden ízében — fényben és szeméttel! Egyik lábával még nem volt Európában.

Szép, ragyogó őszi délután, a város csendes, álmos, az ucca a Victorián szinte néptelen. Lassan, kinos taktusban két fekete, gyönyörű orosz trapper egy kocsi gördít ki a királyi palota hátsó kapuján. Ha nem állana a palota körül a sok várda az őrtálló dorobancal — román honvéd — senki sem hinné, hogy ez a szürke, egymeletes, U alakú épület — a román királyi palota. Az uccáról egy nem épen magas vaskerítés zárta el. A palotának semmi díszítése sincs.

A kocsi felkerül a Victoriára a palota homlokzata elé; az U jobb és bal szárnya az ucca frontjában áll. Mikor a kocsi a jobb szárny előtt gördült, az egyik földszinti ablak nehéz függönye lassan elhúzódott és egy éles, már szürkülő, fekete hajjal dusan borított fej arcéle jelent meg a résben. Kis szakállu, eiszánt, bizonyos mértékig szenvedő, keskeny, finom Krisztus fej; mártír és zsarnok feje... amint az el-

gördülő kocsiiban ülőkre mosolyog még megborzongató is...

A Victória egyik boltosa, kis, homályos bolt pécsettőtől tarka ruhájú tulajdonosa az ablakra mutat, ahol most épen eltűnik az arcél, mint egy árnyék, titkosan, hosszan és félénken nagy respectussal sugja: Bratianu...

A kocsiiban meg Károly herceg ült az angol nevelőjével.

A kocsi már eltűnt és én még mindig az ablakot nézem, ahol eltűnt valaki — valami... Bratianu!...

A nézése még ma is él bennem... én ezen a nézésen át értem meg, hogy: mi a politika!

A Victória végén kezdődik Bukarest csodás szépségű kocsiorkója a: Sosseana.

Amit itt pompában, gazdagságban, féktelen fényűzésben a román bojárak kifejtenek — az már az ezeregyézsaka mesébe illő. Kocsik, a legtisztább fajlovakkal, arabs és orosz lovakkal, autók, az ipar és művészet remekei, fedeles, tükrös, virágvázás autók tündéri változata, ez mind-mind már a mese meleg keretein belül van. A környezet meg mindehhez adta a legszebb kulisszákat: őserdők régi, hatalmas fái borulnak át az uton... a fák között kis, intím lakok: a buja szerelem otthonai. Látni kellett, hogy az autó milyen diszkrétan suhant a lakhoz. A hójár, sokszerelmű... sűrű a vére. Az uton a bukaresti mob... piszkos kis urak és urias csirkefogók... az ember soha sem tudhatja... Bukarest igen bizonytalan társadalma...

A kocsiorkóban ott volt Ferdinánd, akkor még trónörökös, a nemrég elhunyt király, maga vezette az autót mindig, mindig sebesen. A kis herceg — Carol, az angol nevelőjével, kocsin. Lenszöke haja igen előre nőtt, a homloka rovására. Konok, kicsiny, alig két ujjnyi homloka alatt tiszta, jéghideg szürke szem. Ha nem ilyen volna a szeme, úgy nézne ki, mint más, rendes német diákok a liceumból — merev, egyenes testtartás, az előírásos lenszöke hajjal, felfelé fésülve, két cm. magasan a fej fölött egy síkba metszve.

A tömeg suttog... Karluca mika: a kis Károlyka... Carol herceg mint-ha érezné ezt, csak azért is a tömeg felé int üdvözlőleg.

Ekkor fent, magasan egy repülő jelenik meg, a motor zug... a tömeg is zug: Vlajku... a román sas... aztán egy hömpölygő: sze treaszka... Carol is feláll a kocsiiban, felnéz, nézi a repülő, aki átröpül majd a Kárpátok...

nézi, nézi... a nevelő átöleli, hogy ki ne essen a kocsiból... a nép most Carolt nézi és egyszerre felharsan egy vad tiltás kiáltás: sze treaszka princu Carol!

Ezerkilencszáztizenhárom... Romániában minden forr... Még zajlik a balkán-háboru szenvedélyes tüze... a nép elégedetlen. A csapatokat szörnyű módon pusztítja a kolera. A nép meséli: aki katona rosszul lesz, már vetik is a meszes gödörbe. A diákság tüntet a kormány ellen. De ki bír a három Bratianu testvérrel? Különösen a Jonel, aki készít valamit, mint mindig.

Rakovszki, a mostani szovjetkötvet, akkor bukaresti szocialistavezér lázít a háboru ellen, de a szocialisták félnek, nem mernek eljönni a Victoriára, ahol Goga Octavian darabját, a: »Dommul notar«-t mindennap telt házak előtt adja a Teatral Natziional.

Goga e darabja — a »Jegyző ur« a címe, mint irodalmi alkotás — nagyon is nacionalista izű, mint nacionalizmus — nagyon is irodalmatlan. Nem hiszem, hogy megégyezzen megírni. De akkor, ott Bukarestben — megjárta, mert ez kellett.

Mihail Viteazul — Vitéz Mihály — moldvai vajda szobra nap-nap után tele virágkoszorúkkal, amit a megújuló tüntetések visznek oda. Erdély felé mutató bárdos kezét ezer tüntető majdnem letöri, amint a bárdra koszorút akaszt. A szobor az egyetemmel szemben áll. Az egyetemi ifjúság otthagyja a tanítást, jön tüntetni, ajkán egy névvel: Nikolaj Jorga...

Vlajku nekiszegi a szárnyait a Kárpátoknak, Cimpulung fölött leesik, ösz-szezuza magát. Temetésére eljön az ország minden része, Bukarest egész garnizonja és cőy öreg román paraszt a feleségével Erdélyből. Autóba ültetik őket és a szegény parasztiasszonyt miniszterek vezeték karanfogva.

Ugyanezen év telén Take Joneszku paraszti megrohmozza a királyi palotát körülzáró dorobancokat, hogy a királynak feltárják panaszait, de a roham szuronyokba fut. A Calea Victoria sarkán segíték egy öreg parasztot bevinni a gyógyszerházba — a szurony a fejét érte.

Bratianu nem enged... Ezerkilencszáztizennégy...

Románia impozáns nemzeti ünnepe május tizedike. A független román állam ezen a napon ünnepli magát. Az ünnepség legkifejezőbb része a katonaság diszfelvonulása.

Az egyetemmel szemben, a vitéz szobornál, a Boulevard Carolon állottak a tribünök a királyi család, a kormány és az előkelőségek részére. Mindenki a helyén van a tribünökön, a széles boulevardon Bukarest és a vidék népe.

A királyi tribün jobbszárnyán a tribün előtt áll a trónörökös hóhérral lovon.

Szól a zene, jönnek a csapatok...

Elöl a széleskarimájú kalapis vadászok, barnaszöld egyenruhában... A sort az ezredes vezeti, aki lovon ül, mögötte az első század parancsnoka gyalog: Károly herceg... kardjával tiszteleg a királynak, mint ezredese...

Szinte leírhatatlan valami következik... a királyi család áll, mosolyog... a kormány és az előkelőségek extázisban... a nép öröng, sir nevet, ordít, a földet üti, nem lát nem hall: Carol, Carol, Carol...

De már elment a kis százados, el a különböző fegyvereknek ezredei... de a nép így ünnepelte egész nap... Ő volt Románia reménye!

Csak Bratianu volt hideg, mint a jég. És én tudom, hogy most is ilyen nyugodt. Érzem a nézését az ablakon át, amint Bukarestet kémleli... Megrendítő volt ő az ünneplő tömeg között...

És azt is tudom, hogy a nép szíve kit szeret.

Romániában ma a politikai számítás jéghidegsége harcol a nép szíve ellen. Ugyanaz a számítás, amely Carolt imádoztatta tette.

Padej, 1927. okt. 31.

Kristály István

tapsoktól felizgatva csókokat hintett a nagyérdemű közönségnek! És már kezdett életveszélyes lenni a puskájával. Még a kávéházba is magával vitte, sétabot helyett. Az asszony knevette és pironkodott miatta, míg Walter meg volt győződve róla, hogy imponál a feleségének. Titokban pedig mélyen irigyelte a trapezművészt, aki esténként kockára tette az életét. És nagyon szeretett volna tényleg bánni tudni a fegyverrel. Mikor jobogó indiánadrágjában elfoglalta a helyét a nézőtérben, mindig gondosan megcélozta az almát a vaktöltéssel. Ugy célzott merev félszemmel, *mintha csakugyan a felesége élete függne tőle.* Az örültek hiuságával leste a publikum csudálatát, élvezte, hogy milyen idegesen kapták el a fejüket, ha véletlenül lefelé görbült a puskája csöve. De legeslegjobban a nőknek imponált, akik kéjjel sikoltoztak és szívdobogva dugták be füleiket a durranás előtt.

3.

— Szóval nem hiszed, hogy ha én akarnám...

— Ó, ó, hát tisztára megbolondultál? Engem is be akarsz csapni? Nem veszed észre, milyen nevetséges vagy?

— Szóval...

— Szóval egy hazug fráter vagy. És hagyj legalább nekem békét együgyű meséiddel!

— Szóval...

— Paprikajancsi!

Walter ráakart rohanni. Az asszony gunyosan vágta a szemébe:

— Kocavadász! Hány János!

És kiszökött a kulisszák mögé.

4.

Vasárnap este volt. Az asszony fehér selyemben állt a színpadon, hátra-kötött kezekkel az őserdőt ábrázoló diszlethez támaszkodva, míg Walter a hanyagul vállára csapott fegyverrel, akár Tell Vilmos a makkfelsőn, mosolygva végezte körüti az asztalok között. Egy kopasz utazó tüzetes vizsgálat alá vette a fegyvert, megvizsgálta, megkopogtatta, aztán tisztelettel visszaadta. Egy csendőrszázados a töltenyeket tanulmányozta és elismeréssel jelentette ki a társaságának:

— A golyó oly erős, hogy egy bi-valyt is leterítene.

Walter letérdelt az asztalon és intett: vigyázat! A zene elhallgatott és dermedt csend támadt. Walter tisztán látta a kis tükrőből felesége miniatűr arcát; fején az almát, mint egy csöpp ékszer, vagy mint egy királyi korona! Walter töltött, de most *nem sülyesztette le a patrót,* hanem kilökte a csöbe. Mély lélegzetet vett és célzott. Csak ne mozogna annyit az asszony!

Semmit se látott már az almán kívül. Olyan nyugodt és fölényes volt, mint máskor. Mintha mindig éles föltéssel lőtt volna.

Aztán keményen meghuzta a ravaszt...

*

Mi történt ezután a céllövő feleségével? A közönségnek kell megtalálni a *legalkalmasabb befejezést,* amely a legvalószínűbb, legötletesebb és talán legjobban meg is közelíti a novellának a szerző által írt *igazi befejezését.* A leghelyesebb tehát, ha a pályázók *eddig történetében folytatják tovább az elbeszélést.*

A *megfejtéseket legkésőbb csütörtökig, november 10-ig kell beküldeni.*

KOZMETIKA

Rovatvezető: Dr. Vécsei Jenő kozmetikus

A szappanokról

Kozmetikai tekintetben a szappanoknak rendkívüli nagy jelentőségük van. A társaságbeli nő szappanára, annak minőségére, illatára, nagy gondot fordít, megválasztásában gondos körültekintéssel jár el, mert a jó szappan egyike a legfontosabb toalettcikkeknek, amely nem csupán az arcának, de az egész testének a szépségéhez, üdőségéhez sokban hozzájárul.

Amennyire a kozmetika története vizsgáljuk, megtaláljuk mindenütt a szappan használatát. Nem akarjuk felhozni azt az elespelt közismert frázist, hogy a szappan mennyiségének az elfogyasztása a kultúra fokának a mérvadója, hanem tény az, hogy tisztasági szempontból pótolhatatlan szükségleti eszköz és ott, ahol nagyban fogyasztják, természetesen kapcsolatban van vele a test gondozása, a tisztasági és esztetikai érzék nagy fokú fejlettsége.

Bár a meleg víz maga is leáztatja a bőr felületére lerakódott szennyet, nagyrésztben oldja a verejték és faggyumirigyek váladékát, de azért egymagában még nem tisztítja a bőrt. A bőrre lerakódott odapadt tisztátalan anyagoknak teljes *feloldására* és eltávolítására a szappan szükséges. A test a szappanos mosás után megtisztulva, teljesen felfrissülve érzi magát.

A szappanok *minősége* aszerint változik, amint az elkészítéséhez káli, vagy nátronlugot használnak, az előbbi adja a lágy, az utóbbi a kemény szappanokat. Hatásuk mérve vegyi tulajdonságaikkal van kapcsolatban. Háromféle szappant ismerünk: lugost, közömbös és zsírosat. Legerősebb hatásuk a lugos szappanok, amelyek a tisztítás mellett a bőrt izgatják is, kozmetikai szempontból tehát a lugos szappant ha a nő arcbőre vékony, finom, érzékeny, száraz, nem szabad használni.

Az egészséges arcibőrű nő ne használjon káliszappant, mivel könnyen erős izgalom következhet be. Nem ritkán még a közömbös szappanok is túlságosan elvonják a bőr zsírtartalmát, ezáltal izgató hatást fejtenek ki. Hogy tehát a szappanoknak e káros hatását megakadályozzák, előállították a *tulzsiros* szappanokat, amelyek a bőrt minden izgatás nélkül jól tisztítják. Miután az arc beszappanozásánál a káros hatásától kell tartanunk, azért a habot csak rövid ideig tartjuk az arc bőrén, különlegesebb szabályok ez irányban csak beteges arcibőrűnél állanak elő.

Hogy milyen minőségű valamely szappan, az bárki által könnyen felismerhető. Minden gyógyszerárban lehet ugyanis vörös és kék lakmusz papirt kapni. Törjünk le a megvizsgálandó szappanból egy jó borsószemny nagyságu darabot és azt oldjuk fel egy deci vízben. A vörös és kék lakmuszt bemártjuk ebbe az oldatba és hagyjuk megszáradni. Ha a vörös lakmusz papir erősen megkékül,

a szappan lugos, ha csak gyenge színváltozás áll elő és a kék lakmusz papir egy kissé fakul meg, úgy a szappan közömbös, vagy tulzsiros, viszont ha a száraz szappan sima felületéhez cigarettapapirt fektetve, ezt az ujjunkkal való nyomogatással hozzásimítjuk, majd pár pillanat múlva lehuzzuk róla, és a világosság felé tartva még hosszabb idő múlva is zsírfoltokat látunk rajta, úgy a szappan tulzsiros.

Kozmetikai célokra az ugynevezett toalett, vagy pipere szappanok használatnak. A kifogástalan toalett szappannak első feltétele az, hogy *közömbös, vagy tulzsiros* legyen. A tulzsiros szappanok rendszeren nem habzanak jól, ami tehát ezeknél nem hiba, míg a közömbös szappanok legyenek jól habzóak. A pipere szappan jószágának főfeltétele, hogy az kellemes, de ne legyen erős illatu, ne tartalmazzon olyan festőanyagot, amely használatkor a bőrt is megfesti, továbbá a bőrt ne csak tisztítsa, hanem azt puhává, simává is tegye. Altalánosságban elismert legjobb szappa-

nok az angol gyártmányok, illat tekintetében pedig a franciák.

A mindennapi kozmetika mosdásnál a szappanhabot csak másodpercekig szabad az arcon hagyni.

Kozmetikai tekintetben igen fontosak még az ugynevezett gyógyszer szappanok, amelyek úgy készülnek, hogy lehetőleg közömbös szappanokhoz bizonyos százaléknál gyógyszer kevernek el.

Gyakori és hosszas mosdás után, bármily kitűnő is a szappan, az arc többnyire kiszárad és érdessé lesz, ennek elkerülése végett célszerű a még nedves bőrt pár csepp a kéz között eldörzsölt glicerinnel lesimítani és csak azután törölni meg.

A szappan illata legyen mindig diszkrét, elmosódott. Az erős illatu szappan idegeneknél rendszerint kellemetlen érzést vált ki. A társaságbeli hölgy különben is mindig használ valami, az egyéniségéhez simuló kellemes parfümöt és így kár volna ha annak a hatását a szappan erős illata lerontaná.

G. I.-né, Noviszd. Az a kép, amelyet leírása után nyertem, azt a benyomást kelti bennem, hogy a bajon lehet segíteni, de nem most, amikor a gyermeke még csak két hónapos. Ilyen fiatal korban még semmiféle olyan kozmetikai eljárásnak helye nincsen, ami egy kissé mélyrehatóbb orvosi beavatkozást igényel. Nincsen oka a kétségbeesésre. Várjon, amíg a gyermek 4-5 éves lesz, esetleg még idősebb, akkor a bajon kétségtelenül lehet majd segíteni.

M. M. Szubotica. Nagyon sokféle dologban kéri ki a tanácsomat, amelyekre a legnagyobb készséggel, legteljesebb felvilágosítással és felelettel, ha az úgy láthatatlanba lehetséges volna. A kitágult pórusok eltüntetésére kérdés, hogy nem volna-e szüksége kozmetikai iszapborogatásra? A szeplőjét el lehet tüntetni hámlasztással vagy átmenetileg elszíntelenítő kenőccsel. A szemöldök növelését mivel lehetne elősegíteni, amivel a láng leperzselte? Hát kérem, ez attól függ, hogy mennyire mélyreható volt az égés és milyen szövettelroncsolást idézett az elő, ha felület volt, úgy a plaszörök hamar kinőnek maguktól is, ha pedig nem, úgy feltétlenül látnom kellene, mert így látatlanban — ismétlem — nem ismerve az égés fokát, lehetetlen megmondanom, hogy mit tegyen.

Egy volt pacienseknek, Szubotica. A rendkívüli kitágult pórusainak a megjavítására leginkább ajánlhatom az arcra alkalmazandó kozmetikai iszapborogatást.

Ibolya, Velikibecskerek. A test ápolása nem csupán a bőr ápolásából áll, nélkülözhetetlen, hogy törődjünk a test erejével, egészségével is. A beteg, legyengült szervezet soha sem szép, a szépség esztétikai értelmében. Ude, rugalmas csak az olyan egyén arcbőre lehet, akinél a szervezetét semminemű bántalom nem támadta meg. Sokat kell tornáztatni és a szabad levegőn lenni. Ezek a bevezető egészségügyi szabályok, amelyeket be kell tartani.

Hü olvasó, Mali-Idjos. Hirdetések nagyon gyakran ajánlanak olyan szereket, amelyek véglegesen eltávolítják a szőröszálakat. Ez azonban a valóságban nem következik be. A szőrvesztő szerek csak a hajszálak kiálló részeit oldják fel és a gyökereket épségben tartják. Ennek tulajdoníthatjuk, hogy a szerek használata után a szőröszálak mintegy megerősödvé újból kinőnek.

Iren, Novivrbász. A piros festékek tulajdonképpen fehérek, amelyek kárminnal karthammal vagy cinóberrel vannak pirosra festve.

F. Margit, Szubotica. Tévedés, hogy a haj a levágástól erősödik. Csak köny-

nyebben lehet mosni, ami nagy előnyére van. A gyakori hajvágástól a haj nem lesz sűrűbb, ellenben tagadhatatlan, hogy a hajszálak vastagabbak lesznek és így a hajkoszorú sűrűbbnek látszik.

Egy kíváncsi, Bácska-Topola. Hogy mi teszi a bőrt hamvassá, matt fényűvé? Az arc bőr felületét ellepő 1-2 milliméter hosszú szőke szőröszálak. Az arcon igen fontos jelentősége van ezen pirinyó kis szőrök jelenlétének.

F. F. Ada. Miután, amint írja, még fiatal, a bajon még esetleg lehet segíteni. Egyedüli segítő módja a tornázás. Ezt főleg két irányban végezze. Karikákkal, amelyeket lakása ajtajának a küszöbellen ellentétes fenti részére szegezhet fel és húzógyakorlatokat végezzen velük és hanyat fekve a szoba padlóján, amikor is a két kezével mindig fokozatosan nehezebb súlyokat próbáljon emelgetni. Mindkét gyakorlatozás a gerincoszlop kiegyenesítését célozza. Remélhetőleg eredményre fognak vezetni.

TINTA

Sorok

Az őszi erdőt járom. Mindig rossz hasonlatnak tartottam, hogy a természet ilyenkor meghal. Nem a halál csöndjét hallom, hanem a lefekvő apró, meghitt neszeit, a vetkőzés babrálását. Halk motozás, kacarászás egy hálószobában. Most susogva hull a földre egy szoknya, most lepottyan egy harisnyakötő, egy ing. Tavasszal pedig nem föltámadás van, csak ébredés és öltözködés. A kócos mogyoróbokrok tollászokodnak és fészkelődnek, a fák piperézkednek, a sziklák mosakodnak s a patakok prüszkölve és krárogva torkukat öblögetik. Egy fürdőszoba boldog larmája.

*

Micsoda földöntúli riadalom ez? Az ucca jajveszékel, ordít, háborog. Valakit megmárt a kutya, a kárvalótt egy csoport közepén mutogatja elszakított nadrágját, meztelen lábikráját, melyből tényleg szivárog a vér. Éles nősikolyok sívalkodnak. Ablakok nyílnak, riadt arcok tekintenek ki. Egyesek szitkozódva fordulnak az eliszkolt támadó után. Megállapítom, hogy egy ember halála az utcán, autógázolások alkalmával sokkal simábban, csöndesebben folyik le. De azért magam is hasonlóan megdöbbenek. Valami ősemberi rémület viszolyog végig hátgerincemen, egy homályosan sajnáló emlék, még abból a korból, amikor dorongokkal küzdöttünk közös elleneségünkkel: az állattal.

*

»Művészet és erkölcs.« Kéthetente fogadom, amit e tárgyról írtak. Valljuk be négy szemközt, hogy ezek többnyire szemforgató tanácsok, gyakorlatias kivánalmak, nagyhangú fontoskodások. Tagadhatatlan, hogy minden művésznak van erkölce, abban az ősi értelemben, amelyben ezt a szót a pogányok használták, kik egészséges ösztönnel a szokást nevezték erkölcsnek. Miért fut el például ez az író kényelmes lakásából egy szurtos kávéházba írni? Miért dohánnyozza magát egyen a másik? Miért ragaszkodik a harmadik vagy a feketéhez, vagy a borhoz, vagy egy cudar nőszemélyhez, vagy elviselhetetlen magányához, vagy önsanyargató szegénységhez? Ez a szokás nem eladó semmiféle pénzért, nem változtatható meg ész-okokkal, érvekkel. Hősi szokás, mely gyakran el is pusztítja hódolóit. Ők azonban inkább száz más dologról mondanak le, mint arról, ami kívülről bolondériának, babonának, vagy érthetetlen szépségnek látszik, de voltaképp a teremtés titokzatos, előtti is ösmeretlen törvényeit irányítja s szellemi életük formájává, keretévé, mintegy szerzetesi cellájává vált. Valóban ez a szokás már erkölcs. Nélküle nem is élhet igazi alkotó.

Kosztolányi Dezso

NEUHAUS VERA

DIVATSZALONJA

BEOGRAD, Dušanova 30

Készít mindennemű női ruhát, kabátot, mindenkor a legújabb francia és angol minták után.

Mérsékelt árak, elsőrangú kivittel!

Az elismert divat
POUDRE MON PARFUM
Bourjois-Paris 9392

Böröcsök Mihály Budapesten

Irta: Blazsek Ferenc

Böröcsök Mihály és kísérete: Hodász Antal ur, kilépve a pályaudvar füstökormos csarnokából, kissé gyámoltalanul néztek körül a Baross-tér életveszélyes forgatagában. »Végre eljöttél, kellett volna csinálni, mielőtt eljöttünk volna« — gondolta Böröcsök Mihály és legjobban szeretett volna máris visszafordulni. De ha már itt vannak, mégis csak elintézik előbb az ügyeket. Be kell vásárolni egyet-mást és fel kell nézni a pénzügyminisztériumba is, az adó miatt. Hodász urnak ugyan ott nincs dolga, de azért fel megy ő is, úgy beszéltek meg, mert a minisztérium portása Hodász ur pesti sógorjéhez jár kosztba és ez bizonyára jó protekció lesz.

— Mert nincs igaza Berzsényinek, Miska fiam. (Enged meg, hogy már csak így szólítsalak, ámbár meglelt férfi vagy már. De én még jól emlékszem ara az időre, amikor hozzám jártál iskolába, piros pruszlikban és fehér gatyában.) Nincs igaza Berzsényinek, mert ma már minden állam támasza és talpköve a protekció.

Ezt Hodász ur mondta, mert Hodász ur szeretet ilyeneket mondani. Neki mindenről meg volt a maga különvéleménye, egész bölcséleti rendszert állított fel, amelyet — kissé szerénytelenül — elnevezett hodászizmusnak. Most is, ahogy ott álltak a házak és villamosok és autók és kocsik és emberek tömegében, meg kellett éreznie egy újabb mondást:

— Látod, Miska fiam, városban a házak nagyok, de az emberek kicsinyek; falun a házak kicsinyek, de az emberek nagyok. Igazi életet, úgy hiszem, csak lehet élni, mert csak ott van értéke az embernek. Én például otthon Hodász Antal köztisztviselőben álló tanító vagyok és te otthon Böröcsök Mihály tekintélyes kizsáka vagy. Ezzel szemben kérdelek, mik vagyunk mi itten? Névtelen senki, valljuk be őszintén. Két porszem vagyunk, Miska fiam, két porszem, amit rossz helyre sodort a szél. Böröcsök Mihály nem válaszolt erre, sőt talán oda sem figyelt, mert tudta, hogy ez Hodász urnak nem is fontos. A fontos csak az, hogy hagyják őt beszélni. Böröcsök Mihály hagyta és amikor befejezte, megkérdezte Hodász urat, tudja-e az utat a minisztériumba.

— Tudom, Miska fiam, csak össze kell szednem kissé az eszemet. Előbb állapítsuk meg az irányt. A keleti pályaudvarnak háttal van a Városliget, arccal a Duná. Mi arra megyünk, a Dunán át. Még csak a villamos számát kell kisütönnöm. Mikor is volt a szatmári béke? 1711-ben, ugye? Már most: a szatmári béke évszámának első fele a villamos száma, a második fele meg a sógorom házszámára. Az ilyesmit, Miska fiam, csak így lehet megjegyezni. Tehát a tizenhetes villamossal megyünk a Krisztina-térre, onnan fel a Várba.

Böröcsök Mihály némán csodálta Hodász ur lángelméjét. Azt azonban mégis szeretett volna megkérdezni tőle, hogyan jegyezte volna meg ezeket a számokat, ha véletlenül nem költöttek meg a szatmári békét. De erre már nem volt ideje, mert Hodász ur fölfedezett a láthatáron egy tizenhetes kocsit és rohant a megállóhoz.

A felszállás nem ment egészen simán. Böröcsök Mihály a nagy sietségtől rálopott a csimájával egy hölgy lábára, mire a hölgy azt mondta, hogy: otromba paraszt. Ezent a kocsi hamar leült az egyetlen üres helyre, egy pillanattal megelőzve egy éltebb hölgyet, mire ez az éltebb hölgy azt mondta, hogy: neveletlen paraszt. Aztán — falusi módra — rákacsintott egy csinos asszonykára, mire a csinos asszonyka elpirult és azt mondta, hogy: szemtelen paraszt. Majd az udvarlója felé fordult a csinos asszonyka és megjegyezte, hogy ő egyáltalában nem érti, miért engednek fel ilyen népséget a villamosra. Amióta néhány csizmás képviselő van a parlamentben, azóta, kérem, nem lehet bírni a paraszttal...

Böröcsök Mihály úgy tett, mintha nem hallotta volna ezeket a megjegyzéseket és odaszólt Hodász urnak, hogy a jegy-

váltást csak bizza őrá, amit Hodász ur természetesen csak helyeselni tudott.

A Körut táján jött a kalauz.

— Hol nincs még kezeve, urak? Jeggyel szolgálhatok, urak?

Böröcsök Mihály ártatlan arccal felelte:

— Adjon nekem két jegyet a Városligetbe.

— Ez a kocsi nem oda megy — világoztotta fel a kalauz.

— Neeem — csodálkozott Böröcsök Mihály. — Hiszen azt mondták, hogy a tizenhetesre szálljunk fel.

— Az igaz, csak hogy ellenkező irányban. A legközelebbi megállónál tessék leszállni és ott, a másik oldalon felszállni.

Böröcsök Mihály úgy a maga, mint a Hodász nevében megköszönte az utbagazítást. A legközelebbi megállónál leszálltak és felszálltak, nem a másik oldalon, hanem ugyanannak a villamosnak a pótkocsijára. Itt megismétlődött az előbbi jelenet. Böröcsök Mihály megint kért két jegyet a Városligetbe, mire a kalauz megint megmagyarázta neki, hogy az ellenkező irányban kell felszállniok. Leszálltak hát újra, de akkor már a Szarvas-téren voltak, ingyen.

— Ezt a kis utat most már megtehetjük gyalog is — szölt Böröcsök Mihály.

— Na, mit szöl ehhez, Hodász uram?

— Bámullak, Miska fiam, bámullak. Ez a helyes szó: bámullak, csak ennyit mondhatok.

— Tudja, Hodász uram, nem azért a vacak pénzért csinálom, hanem csak azért. Igen csak azért, mert paraszt vagyok. Hát legyen paraszt, ha léptenyomon a fejemhez vágják, hogy az vagyok. Aztán meg, kicsit jól is esik ez, becsapni másokat.

— Ugy van, Miska fiam. A te eljárásodnak voltaképpen ez a lélektani magyarázata. Becsapni csak azt lehet, aki nálunknál butább.

Hodász ur újabb fejtegetéseitől csak az mentette meg Böröcsök Mihályt, hogy közben felérték a Várba. Ott kiszült, hogy a portás protekciója nem megvetendő valami. Kicsiny ur és tehet nagy szolgálatot. Elérték azt, hogy a miniszter, ha hosszas várakozás után is, de mégis csak fogadta őket.

Böröcsök Mihály kezét nyújtott a miniszternek és illedelmesen bemutatkozott:

— Böröcsök Mihály vagyok, Öregcsertőről, az ottani kizsádapárt elnöke. Ez meg itt Hodász Antal ur, a tanítónk.

A miniszter megtörtülte a kezét illatos zsebkendőjével és így szólt:

— Örvendek uraim. Foglaljanak helyet és adják elő, mivel lehetek szolgálataikra. De kérem, csak röviden, mert sok dologom van.

— Tudjuk, kegyelmes uram. Ámbár azt is tudjuk, hogy a miniszter nem igazodik az óra után, hanem az órát igazítják a miniszter után.

Ezt persze Hodász ur mondta. A kegyelmes ur mosolygott, Böröcsök Mihály pedig előadta az ügyet.

— Abban az ízében jöttünk, kérem, az adóbehajtás dolgában. Most elsején kellene fizetni, de nincs miből. Tavalyelőtt a jég, tavaly az állandó eső, az idén meg a nagy szárazság tönkretette a termést. Miből fizessünk, kegyelmes uram?

— A kormány — válaszolta a miniszter — tisztában van a nehéz gazdasági viszonyokkal, főleg az önök helyzetével. Ezért is kapták ezt a hosszú haladékot az adófizetésre. De elvégre mindennek van határa. Az államnak is kell a pénz, ezt beláthatják.

— Belátom én, kegyelmes uram, de ezzel a belátással még nincs kifizetve az adóm. Ahoz pénz is kell. Pénz pedig, mondom, nincs. Inkább hasitsanak szíjját a hátamból.

— Viszont azzal... viszont azzal, hogy az állam szíjját hasít a polgárainak a hátából, az állam adósságai szintén nincsenek kifizetve. Nekünk kell az önök pénze, mer hitelezőinknek kell a mi pénzünk. Ezért, bármennyire sajnálom, nem adhatok további haladékot. Azt megtehetem, hogy a minisztertanács elé

viszem az ügyüket. De a maguk érdekében is jobbuk gondolom, ha most fizetnek. Minél tovább halasszák a dolgot, annál több jön össze, annál nehezebb lesz.

— Bizony, az könnyen lehet — helyeselte Böröcsök Mihály. — A gyerek évről-évre több lesz, az adósság szintén, csak a pénz lesz kevesebb. Ha elgondolom, hogy azelőtt, még tavaly is, tele volt bankókkal a tulipános láda...

— Ezen most kár sópázkodni. Mert: Nessun maggoir dolore, che ricordarsi del tempo felice, nella miseria.

Ezt nem a miniszter mondta, sőt nem is Hodász ur, hanem Dante. Hodász ur csak idézte, előb eredetiben, aztán a gyengébbek kedvéért lefordította magyarra:

— Nincs nagyobb fájdalom, Miska fiam, mint nyomorúságunkban visszalemlékezni elmúlt boldogságunkra.

A kegyelmes ur igenlően bólintott, azután felállt, jelezve, hogy a kihallgatás véget ért.

— Szóval, uraim, nem akarom áltatni önöket. Csak annyit ígérhetek, hogy minisztertanács elé viszem a kérelmüket.

Böröcsök Mihály a fejét vakarta.

— Abban mi már nem bízunk — mondta. — Ismerjük már az ilyesmit. Külön-külön még csak érnek valamit a miniszterek, de együtt nagy huncutok maguk.

Hodász ur meglökte Böröcsök Mihályt, hogy jobban vigyázzon a szavaira, de az — rá sem hederítve — folytatta:

— Ez az igazság, huncutok maguk valamennyien. Mondhatnék erősebb szót is, de nem akarok gorombáskodni, mert én nem vagyok uriember, csak paraszt. Hát igenis, magukitt ülnek a nyakunkon, kiszípolozzák a vértünket és dözsölnek a mi pénzünkön. Node, majd tesszünk róla, ha még egyszer választások lesznek. Gazember a nevem, ha még egyszer kormánypartira szavazok. Vasvillával verjük ki a jelöltjüket, ha beteszi a lábát a falunkba. Ne is jöjjenek hozzánk, menjenek inkább a fészkes fenébe. Oda kívánom magukat, de nemcsak én, hanem egész Öregcsertő, még Hodász ur is. Mert maguk odaválók.

A miniszter dühös lett. Csak kicsit, mert egy miniszternek sohasem szabad nagyon dühösnek lennie. Becsöngette a szolgáját.

— Vezesse ki rögtön ezeket az embereket — mondta neki. — És többé ne engedjenek hozzám senkit, aki Öregcsertőről jön. Majd adok én nekik haladékot! Majd meglátjuk, ki megy a fészkes fenébe, a kormány-e, vagy az Öregcsertőiek!...

Hodász ur élénken csóválta a fejét, amikor kitétték őket a szabad levegőre.

— Na, ezt elhibáztad, Miska fiam — mondta. — Majd fizetsz elsején, mint a köles. Nem lesz haladék.

Böröcsök Mihály mosolygott.

— Nem is kell. Mert én, Hodász uram, már régen kifizettem az egész adómat. Egy fillérrel sem vagyok hátralékban.

Hodász ur elámult.

— Akkor minek jöttünk fel a miniszterhez?

— Hát csak meg akartam tudni, mi lett volna, ha nem fizetem volna. Mert az asszony mindig hajtogatja, hogy kár volt fizetni, a többiek sem fizetnek. De most ez egyszer nincs igaza az aszszonyoknak.

— Az aszszonyoknak, Miska fiam, mindig igaza van. Még se kellett volna úgy beszélni ezzel a miniszterrel.

— Meg volt annak is az oka, Hodász uram. Ez a miniszter most haragszik az egész falunkra. Ez most leír hozzánk, hogy elsején könyörtelenül hajtásák be az adót. Az Öregcsertőiek nem fognak tudni fizetni, elárverezik mindentüket, megveszik a zsidók az egész falut. Ugy kell nekik. Megmondtam nekik, hogy megeszi a rosseb egész Öregcsertőt, ha nem engem választanak bírónak. Akkor röhögtek rajtam, most én röhögök majd rajtuk...

Ezalatt a Halászbányához értek. Hodász ur meg nem állhatta, hogy fel ne kiáltson elragadtatásban:

— Nézz le, Miska fiam. Micsoda város! Micsoda szép és hatalmas város! Böröcsök Mihály, csak úgy félszemel, lesandított és legyintett hozzá egyet, mintha ezzel a mozdulattal zsebre akarná vágni az egész nagy várost, az egész világot...

Most fejeződött be

a

RÉVAI

NAGY

LEXIKONA

20 kötetben

17.000 oldalon (megfelel 351 kötetes könyvtárnak) 3029 szöveggéppel, 91 színes, 112 művészeti, 572 fekete nyomású műmeléklettel és 148 színes térképmelléklettel

Ara díszes aranyozott vászonkötésben

7600 Din.

Egyes kötetje 380 dinár

igen kedvező fizetési feltételek mellett

Kiegészítő kötetek! celszerű azonnal rendelni, mert egyes kötetek csak igen korlátozott számban állnak rendelkezésre

Itt levágandó

Vig Zsigmond Sándor

rézleltosztálya

SUBOTICA

Szíveskedjenek velem közölni a RÉVAI N. GY. LEXIKONA megrendelési feltételeit

a teljes 20 kötetes műre

a nekem hiányzó ..... kötetekre (Nem kívánt törlendő).

Név.....

Foglalkozás.....

Cím.....
(Minden rovat pont-s és olvasható kitérését kérni!)

Szelvény kitéendő

UTI MOZAIK

(A nyár emlékeiből)

Rohan a vonat, tájak rohannak, pedig a legszebb film: az örök természet. Ezen a nagy színpadon Bécestől Salzburgig mi emberek csak statisztákunk. Főszereplők a hegyek, erdők, zugó patatok, hangos zöld színű tavak. Reinhardt rendezés, a legjobb-örök felvonulása, pazar kiállításban.

Alföldhöz szokott szemem szinte belefárad a hegyórlások bámulásába. Ezek a szaggatott hegyecsucok, a nagy jégmezőkkel és glecserekkel takart hegytömegek, a lépcsőzetesen emelkedő, majd meredeken kimagasló sziklatornyok igézetesek és döbbenetesek.

Rengeteg a tunnel. Mint valami mesebeli sárkány dohogva furja át rajtok magát a vonat, kikerülve a sötétségből, folyton és halmozva ontja a vidék fantasztikus szépséget.

És ontja a kirádlókat. Minden állomáson megsturmolják a vonatot a rövidnadágos, lódenkabátos (a könyöknél, préventívve rendszabályként másszínű anyagból, szivalaku folt) ruksakkos atyafiak valóságos hétmérföldes cipőben. Vastagtalpu, erős uti cipőm mellettük miniatűrre zsugorodott.

Gmunden. A legszebb Esplanaddal és a legszebb tóval. A víz ezüstösen csillog, Traunstein felől nehéz fűszeres fényvilágat hoz a szél, levél perog rám Schiller hársfájáról, s a tó tulsó partján magába roskadtan áll Orth János kastélya...

A Strandbad hajója sivitva füttyent. Tíz perc alatt visz ez a fehér kis gőzös a fürdőbe. A két emeletes gyönyörű luxus épületen keskeny erkélyek futnak körül, roskadásig diszítve virággal, négyszáz kabinja van, zene pavilon, vendéglő, a hallban üzletek. Három hónap alatt épült fel. A parton hófehér homok, a víz elég hideg, de nem kellemetlen. Tömérdek fürdőző, zsvaj, kacagás, bábeli nyelvezavar. Van itt minden nációból. Magyar nagyon sok.

Szent Gilgenből hajójárat van a gyönyörű Wolfgang tavon a poetikus fekvésű Szent Wolfgang városkába, ahol vár a fogaskerekű vasút, melyet a kényelemszerető utasok vesznek igénybe, hogy feljussanak a Schafbergre. Egy óráig tart az út, pedig a vasút pályája valamivel több mint öt kilométer hosszú és már egy kilométer után oly erős emelkedés kezdődik, hogy majdnem merőlegesen csúngunk a hegyoldalra. Két kilométer után van az első kitérő, s egyúttal vízfelvező állomás. Innen kezdve a vasút folytonosan mély bevágások és szakadékok közt halad. Ha lenézünk tizenny tó csillogása kápráztat, tizenegy smaragd kő. Az uton folyton találunk turistákkal ezek négy óral erős meneteléssel érnek a csucsra, köves, meredek tuon járnak, bottal, csákánnyal, meg hátizsákkal, melyre összezsavart kötél van erősítve. Kedvesen lengetik felénk fehér keszkenőjüket, mi visszaüzentünk, aztán elnyel bennünket egy százméteres hosszú tunnel, innen kijutva elérjük a végállomást. Tizenöt perces gyalogut és a csucson vagyunk 1730 m. magasan. Innen nincs tovább. Előttem rettenetes szakadék. Szédítő mélység. Az Úr. Mélyen kihajulok a védőkorlát felett, de kémlelő szemem kutatását szürke felhőkárpit gátolja. Hogy gomolyognak; felkuszna a korlát alsó pereméig, kinyújtott karral majdnem elértem őket. Ha egy lendülettel átvetném magam, éppen arra a feket szélű bársonyra esném. — Ki tudja hova repülhetnék vele.

Humboldt szerint: Nápoly, Konstantinápoly és Salzburg legszebbek a földön. Tény való, hogy elragadó látvány Mozart szülővárosa a Mönchsberg és Kapucinerberg közé ékelve, görbe, szük uccáival eredetien épült régies házaival, a rohanó Salcach folyóval, s a Hohen-salzburg nevű egykori várral. Ez utóbbi most kaszárnya. Drótkötél pályájú vasút visz fel. A huszonöt méter magas volt kinzótoronyról pompás a kilátás. Pitoreszk kép a sok tornyú város, a felső Salcach zöldelő völgye, a hosszú láncolatu Gaisberg, és messze a bajor Alpok siluettjei.

Érdekes a Szentpéter temető. A város szívében — körülötte lüktető Élet — sziklafalakba vésett cellákkal és a hetedik századból való kápolnákkal. Az északi kijáratnál közvetlen hozzáépítve a Stiftskellerei, a leglátogatottabb vascsorázóhely elsőrendű borokkal, a vendégek kedélyesen hangosak.

Bolyongva a temetőben, a besüppedt sírok elszűkülő utai közt, az át szűródő vidám hangfoszlányok kísérem a késő esti órában.

Salzburg, drága ódon város, jó így visszatérni hozzád, elmúlt évek utvesztőjén keresztül látni álmétkodva: itt semmise változott, a Mirabell kert virágai

épp oly pompásak, buják, ezer tarkaságuk; lám a Dreifaltigkeitsgasse tizenötös számú házában még mindig itt van Alcher professor Marionette színháza, a Salcach épp oly szürkén és sietősen folyik, s a Statsbrücken átbálgva, ahogy kiérek a Ludvig-Viktor térre, ide ragyog Tomaselli kávéháza, az aranybánya, most is zsufova idegenekkel. Hat óra. A Rezidenz téren állok hallgatom a harngjáték kedvesen primitív zenéjét, s egy pillanatra a könyvezet szuggeráló hatása alatt, elhitem magammal, hogy nálam is, a lelkemben is, minden a régi..

F. Galambos Margit

KÖNYVEK

A legnagyobb magyar Tegnep-regény

Babits Mihály: Halálfiál — A: Athenaeum kiadása

A Tegnep Magyarország legbékésebb, legtespedtebb, legunalmasabb időszaka. Tisza Kálmán kora ez, amikor az Ál-lam megnyugszik, megerősödik és megkövesedik a Jogrend talaján és ugylát-szik, hogy ezt a biztos alapot századok sem fogják megingatni. Az eiszegényedétt nemeselek, a tunya dzsentrik a vármegye tubákos hivatalszobáiban helyezkednek el, mint a legbiztosabb fedezékben, melyeket semmiféle történelem tud megmozgatni és ebben a mozdulatlan bizonyosságban elbóbiskol minden friss gondolat, újító szellem, forradalmi eszme, legfeljebb az öreg Döme bácsik negyvennyolcaskodnak még egyre halkulóbban. Ki érzi a közpélő viharokat? Vannak ugyan nyugtalan, koválygó lelkek, fiatal, álmódzó Kasz-szandrák, akik új Magyarországról, titkos forradalmakról ábrándoznak, a látóhatáron pedig megjelenik a nagy Vátesz, a kicsufolt magyar Próféta: Ady Endre.

Ez a Halálfiál-nak háteres élete, ebből domborodik elő két dunántúli városkának és néhány dunántúli családnak halálszagu élete, amelyből még testiesben előtérbe kerül, mint Maut-relief előlő alakja, aki szinte teljes *ditüchment*-ban van alapjától. Sátor-dy Imre szomjas, eszmék közt vergődő felfelé törése és elcsuklása.

Nehéz lenne eldönteni, hogy tulajdonképpen melyik élet a megkapóbb, a lüktetőbb; a tunya, tespedt kor gondolatvilága époly elevenen, plasztikusan és közelien éli emlékéletét, mint amilyen elevenen, életmelegen mozognak a sóti alakok: a becsületes táblabíró, a geniális és gazember ügyvéd, a sápadt, akaratgyenge táblabíróné, Józso, a rendes, kicsinyes s mindig vidéki pesti hivatalnok meg Imruska, a betűéhes fiúcska, akiből tanárt nevel a dacos szembefordulás, a Nyugathoz való tartozás vágya. Noha úgy látjuk, hogy Babits Mihály a halálfiálnak életét kísérő vélemények és vadaskodó szándékok nélkül eleveníti meg megrázó, de márványhi-deg művészettel, mégis lent a tudat kü-

szöbe alatt valami tompa vádat érezünk az eszme és érzelem nélküli magyar középosztály ellen. Ez a vád főleg abból a kirívó, sőt tragikus ellentétből táplálkozik, mely a könyveket, álmokat, eszmeiket és élményeket hajszoló Imrus és a báván borozgató, lomha agyvelejű, szűkös szívű, kicsiny horizontu emberek között felsajog. Ez az ősi magyar átok, Ady tragédiája dunántúli és katolikus milióbe helyezze ezt az örök tragédiát. És ez a homályos, az ellentétekből felvillódzó vád izgalmas fényben tárja végig a regényt, szinte azt érezzük, hogyha nem alkoholista Gözsy Pepikből, üreslelkű Józsokból, tartalom és látókor nélküli here jogászokból állt volna a magyar középosztály, hogyha az Imrusok és Rosenbergek több meggyőző, vagy szuggesszív erővel és több hatalommal formálták és vezették volna az új Magyarországot, úgy másképen zugtak volna el a nagy viharok az ország felett. Ezt a vádat ködösen érezzük és valljuk olvasás közben s a nagy viharok szele már meg-meglibbenti a könyv utolsó lapjait, látjuk Imrusék botlását, csüggedt rezignációját, a »Vihar-ágyu« örök némaságát, látjuk, hogy a Halál magvetése után el kell jönnie annak, amit már ugyis tudunk: a Halál aratásának.

Imrus tragédiája megrázóan egyéni, mégis nem egyedüli Hunnia földjén. Ennek magyarázata az ősi, turáni átok, az Ady vérszörnyű csipős csattanása, a nagy Közöny, a bénító Unalom, mely ott lakott és ott lakik minden magyar kuriában. És ennek az örök magyar tragédiának költői életbe szökké-nése magyarázza meg azt az erős, lenyűgöző, szinte lihegős hatást, mely alól majdnem egy olvasó sem tudja ki vonni magát, akinek valami köze volt a háboru előtti magyar vidékhez. Mindnyáján kicsit Imrusok voltunk talán más milióben, szerényebb kulturájú felkészültséggel, de a tragédiának előérzést homályosan, fájdalmasan, olykor luddörösen hordoztuk magunkban. Mindnyáján sejtettük a rekkent tespedésben,

hogy ezek a halálszagu, patópálos kuriák nem éltek túl az első vihart, mégis nem láttunk tisztán még a nagy, recsegős vihar után sem, a tragédia magva fogyatékos meglátóképességünk folytán bizonytalan ködben bujkált.

A Halálfiálnak elolvasása után azonban felegyül a fény és tisztia, tüneményes művészettel látjuk megelevenedni és sírúkból kiszállni a nagy problémák előfeldelt hadávereit. Most látjuk meg Sótót és Gádorost, a vidéket és a kammasz, komolytalan Pestet, a Sátor-dy Imrek meddő és nagyszerű álmódózását, az igéretes nyugati gondolat csufos elbukását. Óriási perspektiva nyílik meg szemünk előtt: az elszunnyadt, végtelen magyar táj a tunya tegnep opálos, hágyasztó fényében. Most megértjük a halálfiálnak sorsát és jelenjét. A magyar Tegnep, ez a szürke, szenvtelen időszak még soha ilyen érdekesen, ilyen megkapóan, ilyen érthetően nem jelent meg előttünk.

Babits életre keltette a halálfiálnak előfeldelt korát és életét. Valószínű, hogy őnmaga és családja életének eseményei is igazsággal is belevegyülnek a hódítás és hatalmas költészetbe s talán innen ered az alakok és környezetek lélegzős életereje. Csodálatos azonban az a pszichológiai kegyetlenség, amivel embereinek rejtett és rosszszerű gondolatait feltakarja, hogy az olvasó megkapóbban érezze a vidéki magyar lelkek tespedt vitalitását. Babits most nem lírikus; nem rajong, nem elfogult, egy alakjára sem hinti a rokonszenv puha, palástoló rózsaszínjét. A halálfiál nem szeretik egymást és szinte megdöbbenünk, mikor azt látjuk, hogy a szeretetnek hiánya milyen kicsinyessé, közönyössé, sivárrá és vigasztalanná sorvasztja alakjait. Megdöbbenünk, mert ilyen volt a Magyar Tegnep.

Mikor végigolvastam a Halálfiált ugyanazt éreztem, mint mikor a Keopsz piramisokat — melyeket fényképről már unosan ismertem — először megpillantottam: döbbenet, áhitat, csodálat és rájóság torpantotta meg a lelkem.

Nagy alkotás ez a regény. Ilhettett művész szerencsés munkája. Költészet és valóság. Történelem és tüneményes művészet. Kiméletlen pszichológia és kultúrákban kifinomult, csillogó, csobogó írásmódor. Nagy, súlyos alkotás, mely életet ad és örök művészetet. Formát ad a multnak, mint Michelangelo Dávidnak és Mózesnek. Elolvasása után azt kell érezni, hogy a legnagyobb magyar tegnep-regény örök életet biztosított magának a magyar holnapban.

Szenteleky Kornél

A háloru utáni irodalom szelleme címen a Nyugat most megjelent november 1-i számába Szász Zoltán irt kitűnő tanulmányt. Ignotustól egy pompás Paleologue-portrét kapunk, Grexa Gyula Kristóffy József »Magyarország kálváriája« című emlékiratát méltatja, Schöpplin Aladár pedig Alexander Bernátról és a Szomorú-ügyről irt. A szépirodalmi részről elsősorban Kosztolányi Dezső elbeszélései (Omelette á Woburn) kell megemlítenünk, aztután egy nagytehetségű fiatal ró, Szinyai Zoltán »Egi erők« című novelláját, mely a Nyugat novellapályázatán tűnt fel és a pályadíjtól csak azért esett el, mert rója akkor még nem kívánta a közlését. Erdélyi József versei, Szini Gyula Jókai-regényének és Tersánszky J. Jenő önéletrajzána (»Igaz regény« új fejezete) teszik teljessé a szám szépirodalmi tartalmát. A Figyelő-rovatba irodalmi, színházi, képzőművészeti és film-aktualitásokról Füst Milán, Elek Artur, Hevesy Iván, Mohdcsi Jenő, Szenes Piroska, Schöpplin Aladár, Tersánszky J. Jenő irtak. A Nyugat új száma egyébként bejelenti, hogy Beck Ö. Pülöp Ady Endre-plakettje rövidesen elkészül és az Ady-plakettet — melynek bolti ára 300.— dinár lesz — minden Nyugat-előfizető — az ujonnan belépők is — teljesen díjtalanul fogják megkapni. — Egyes szám ára 20.— dinár. Negyedévi előfizetési díj 100.— dinár. Főbizományos: Pravda Beograd, Knez Mihajlova ul. 19.

Hafa Solid harisnyák
Bácsa Schönberger-utól Novisád, Jevrejaka ul. 6

Óregek

rendszerint étvágytalanok, kevesebbet esznek és ezért kétszeresen vigyázniuk kell arra, hogy lápiálkozásuk ne legyen hiányos, egyoldalú, vagy nehezen emészthető. Minden-napi utrendjüket okvetlenül ki kell tehát egészíteni azokkal a fontos élelanyagokkal, a vitaminokkal, melyek nélkül a szervezet észrevé-hetően károsodik. A legkönnyebben emészthető alakban, pompás csemegéző csokoládéban, minden külön előkészítés nélkül kaphatja meg szervezete ezeket a fontos élelanyagokat, ha minden étkezés után elszopogat néhány táblácska

ARNEA VITAMINTÁPSZERT

Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és jobb csemegézőüzletben.

Egy doboz ára 22 d.nár. 10864

Aki még nem ismeri, l'érdezze meg orvosát!

KEMIKALJA NOVISAD bárki kívánságára ingyen küldi dr. Munk Artur szubot-cái főorvos tollából. »Mit kell tudni mindenkinek a vitaminokról« című munkát.

PESTI IRODALMI KÁVÉHAZAK ALKONYA

IRTA: DEBRECZENI JÓZSEF

Azt mondják, hogy az új magyar irodalom a Babits, Tóth Árpád, Hatvany és a többiek irodalma a kávéházban született meg és a kávéházban nevelkedett, a Newyorkban, a Simplonban és még néhány helyen, ahol minden asztal törzsasztal volt, egy iránynak, iskolának, kiikknek vagy legalább is szerkesztőségi közösségnek a főhadiszállása. Sok tulás nincsen ebben a megállapításban, sőt pesti szemmel nézve különös vagy érthetetlen sincs benne. Ebben a városban sok minden bonyolódott és bonyolódik le ma is a kávé csillogó, füstös templomaiban, ami másutt talán elképzelhetetlen volna.

A béke boldog, tarka esztendőiben Pestben valóban csak a kávéházban lehetett irodalmat csinálni, a kávéházban, ahol boldogság, siker és jelentős etappe volt bevágódni valami irodalmi törzsasztalhoz, amelynél egy-egy beérkezett nagyság körül az ifjú és még ifjabb fullajtár serege meredt a feketekávé csészék titokzatos tűzébe, vagy kokettált melán a »zöld démonnak«, ami hasas pohárkákban illatozott volt a karikatúrákkal teleírált márványasztalon és hajnalját hazamenetelkor abszint néven íródott fel a főpincéernél. Voltak és vannak írók, akik semmiféle puhán berendezett dolgozószoba hangulatos interieurjével nem cserélik el a patinás kávéházi sarokasztalt, ahol élesebben fog a toll és a billiárdgolyók disszonáns összecsengése inspirál. Ma is vannak, bár meg kell látni, hogy lassan eltűnedeznek a régi értelemben vett par excellence irodalmi kávéházak, átvedlenek vagy megszűnnek. Hogy miért? Több okból is. Elsősorban az utjabban erős fejlődésnek indult kiubok szívják fel törzsközönységük jelentős részét és nem utolsó sorban ludas az élet, a vágatató mai élet, amely kiméletlenül gázol át a háboru előtti Pest bohémjéi felett is, diszkreditálja a Lavallière nyakkendő, riporteri ceruzát nyom a naphosszant kávéházban álmodozó költő kezébe és küzi a füstös paradicsomból, szenzációk után, rendőri esetek után. Mert élni kell és levegőből élni csupán Murger bohémjéi tudtak, azok is csak a háboru előtt.

Néhány kávéház mégis át tudta menteni irodalmi jellegét, néhányat pedig egy-egy arrivált avatott ilyen azzal, hogy vendégévé szegődött, magával vonzván tanítványai legióját is. A békeidők leghíresebb irodalmi kávéháza a Newyork, mint ilyen majd minden jelentőségét elvesztette. Egyébként nemrégiben revonáltak óriási költséggel és így lett az egykori irótanyából Pest legfényesebb és egyben legdrágább kávéháza, ahol tíz dinárba jön egy fekete és káprázni kell a csillogástól.

Legtisztábban talán az Andrassy-uti Magyar Korona őrizte meg irodalmi arcát. Itt van a Nyugat szerkesztősége is és itt ül mindennap Osvát, Möré Zsigmond, Gellért Oszkár és Terstyánszky Jenővel az élén a Nyugat gárdája. De gyakran látni itt az excentrikus külsejű Kassák Lejost és a finom, törékeny Szép Ernőt is.

Nagyon érdekes sziget ez a csendes kis kávéház, ahol az ezüsthajú és szelídbeszédű Osvát Ernő, a »Nagy Szerkesztő«, a legtöbb magyar tehetség felnevelője teregeti ki délelőttönként a kéziratok halmazát és olvastat el rajtuk órákhozott, míg az asztal másik végén a szigorú Gellért szerkesztő ur kékcseruzázza a közlésre váró »Figyelő«-ket a szomszéd asztaloknál üldögélő fiatal munkatársak didergő figyelmébe közepette, akik pontosan tudják, hogy melyiküknek a kéziratát »huzza meg« e pillanatban a szerkesztő ur.

Minden nagyon finom, nagyon precíz ebben a kávéházban, a csendben miszógolvásó Möré Zsigmond, a vitakozó fiatalok mozgalmasszaltala, a kávézó filiszterek és a pincérek is, akik közül az egyikről Kosztolányi az »Alakok« pincérportréját mintázta.

A többieké a budai »Philadelphía«, ahol Szabó Dezső rovatolja fulmináns cikkeket, a »Hadik« Karinthy kávéháza és az »Angol«, amelynek egyik sarokasztalánál Szini Gyula szokott üldögélni, talán nem merítik ki teljesen az írókávéház fogalmát. Napközben majdnem teljesen

néptelen polgári helyek ezek, amelyek jól megfelelnek a célnak és inkább csak irodalmi szögletek alakulnak bennök.

Valahogyan inkább tud illuziót kelteni a »Simplon«, ahol még látni kusza üstököt és kutyanyelvet is töprengve nyomogatott ceruzával, vagy az »Ab-

bazia«, amelyben a Magyar Hírlap írói gyülekeznek redakció után Zsolt Bédával, Relle Pállal az élükön.

Van ugyan két kimondottan írók és művészek számára alapított kávéház, a »Nefeletts« és a »Bohém-kávéház«, az oktrojált bohémjelleg azonban aligha járult hozzá népszerűsítésükhöz, inkább éjszakai lokálok ezek, de bohémek nélkül. A »Nefeletts«-ben olykor Kassák legfiatalabb korosztálya, aggasztóan ifjú aktivisták merengenek az asztalok felett.

SOMLYÓ ZOLTAN:

JAPÁN VÁZA

Egy japán váza áll
a vitrin tetején.

A vázán pici gésa áll,
szőke fonattal kis fején.

Most tipegett ki a fehér
papírházikó belsejéből.

És szinte európaivá szépül
a porcellán üde telén.

Visszaténylőben ring a tón a

bő virágos selyemkimóva,
a távolban szalad egy árnyas út:

biztosan vár egy szép japán fiút...

A fiu nem jön... Ugy sajnálom szegényt...

Mit várja azt a hűtlen japán legényt!

S estéről estre azt lesem,
hogy sirva fakad keservesen,

arcát kezébe rejtí és a
kis házba visszatipeg a kis gésa...

Műveltségi vizsga

Tizenötödik óra

A mult Crán (október 30.) fölött kérdésekre a helyes feleletek a következők:

1. Áttérünk az ismétlésre

1. Az SHS. királyság vámvezérigazgatója Schmidt Konrád.

2. A SzAND—Bácska affér miatt Copkó Mártont nyolc hónapra, Copkó Gézát két hónapra eltiltották a játéktól, Siflis felmentették.

3. Sztankovics Bora népszerű szerb színmű és regényíró a »Kostana« szerzője, a napokban halt meg.

4. A Kotrománovics-dinasztia utolsó sarja Kotrománovics Grga szerzetes volt, aki az elmúlt héten halt meg egy boszniai kolostorban.

5. A muzulmánpárt vezetője dr. Mehmed Spahó.

6. Manolescu volt román államtitkár azért tartóztatták le, mert Károly extrónörökös leveleit Romániába akarta csempészni.

7. Windischgrätz Ernő herceg, Ferenc József dédunokája hagyta el a katolikus hitet.

8. Lalosevics Joca képviselő a vajdasági közigazgatási iskola miniszteri biztosa.

9. A görögkeleti szerb püspöki zsinat Szremszki Karlovcin 1927. november 28-ikán lesz.

10. A »Principessa Mafalda« olasz hajó süllyedt el a mult héten.

11. A noviszadi törvényszéken 168 községi jelölőlistát nyújtottak be.

12. A lakástörvényt 1928. május 1-ig hosszabbították meg.

Mind a tizenkét kérdésre megjelöltek: Tóth Jorgosy Dezső (Szentá), Urbán Irén (Novivrbasz), Simon Géza (Sztari-becej), Farkas Ibolyka (Szombor), Mezei Loránd (Szombor), Günthler Ferenc (Bocsár), Neuberger Laci (Kács), Rada Aranka (Beckerek), Klein Bözsi (Beckerek), Szatmáry Géza (Szubotica), Szatmáry Kálmán (Szubotica).

A könyvjutalmat Urbán Irén (Novivrbasz) nyerte meg.

2. Ki tudja megmondani?

1. A »Nagyasszony« szerzője Szomor Dezső.

2. A filozófiai tudomány nagy magyar halottja Alexander Bernát.

3. Polyphemus az Odysseában fordul elő, Poseidon fia, akit Odysseus megvakított.

4. A Szalvazán feltalálója dr. Ehrlich Paul.

5. Voltaire mondta azt, hogy ha nem volna Isten, fel kellene találni.

6. A readingi fegyházat Oscar Wilde angol költő tette híressé »A readingi fegyház balladája« című költeményével.

7. Spinoza a polgári életben gyémántköszörűs volt.

8. Lossale Ferdinand német szocialista vezér halt meg párbajban.

9. A szonett két négy és két három

soros versszakból, összesen tizennégy sorból áll.

10. Madách Az ember tragédiáját Paulay Ede alkalmazta színre.

11. A teljes bibliát először Károli Gáspár fordította le magyarra.

12. Mereskovszki irt regényt Leonardo de Vinciről.

Mind a tizenkét kérdésre megjelöltek: B. Baba, Klein Bözsi (Beckerek).

Hatnál több kérdésre megjelöltek: Urbán Irénke (Novivrbasz), Szakács Gyálys (Szombor), Kada Aranka (Beckerek), Szöllösy Jenő (Bogyán).

A könyvjutalmat Klein Bözsi (Beckerek) nyerte meg.

3. Hol a hiba?

1. A szivacs tengeri állat.

2. Port Artur japáni hadikikötő.

3. Odysseus és Udysses ugyanaz a személy.

4. Honnerosztól nem maradtak fenn kéziratok, sőt Honnerosz létezése is kétséges.

5. Vizakna erdélyi fürdőhely.

6. A szacharint vegyi uton állítják elő.

7. Jugoszláviában nem terem bors.

8. Az árticséha növény.

9. Román Roland nem sovinszta, hanem pacifista író.

10. Szokrateszt méregpohárra ítélték.

11. Radics Pavle Radics István unokaöccse.

12. Szövevtant az orvosnövendékek tanulnak.

Mind a tizenkét kérdésre megjelöltek: Klein Bözsi (Beckerek), Kada Aranka (Beckerek), Urbán Irénke (Novivrbasz).

Hétnél több kérdésre megjelöltek: Szöllösy Jenő (Bogyán), Szakács Gyálys (Szombor), Tóthhorgosy Dezső (Szentá).

Könyvjutalmat Kada Aranka Beckerek nyerte meg.

ÚJ KÉRDÉSEINK

1. Térjünk át az ismétlésre

1. Az igazságügyminiszter által benyújtott törvényjavaslatok közül melyik az, amely a nőket is érdekli?

2. Ki az első zsidó parlamenti képviselő Jugoszláviában?

3. Melyik darabban kezdte meg működését a vajdasági magyar színtársulat?

4. Ki a görög köztársaság elnöke?

5. Milyen esemény évfordulóját ünnepelték a mult héten Olaszországban?

6. Ki a bolgár király menyasszonya?

7. Hol vadászott Alekszandar király Öfelsége az elmúlt esztőtörtökön?

8. Melyik noviszadi birkozó esz részt az európai bajnokságért folyó budapesti versenyen?

9. Kik a legújabb stípi revolveres merénylet áldozatai?

10. Mennyi az elsüllyedt Mafalda gözös áldozatainak végleges száma?

11. Mennyivel csökkent az ország ki-

vitele az utolsó kilenc hónapban?

12. Hol tartják meg az utódállamok jövő évi ügyvédi konferenciáját?

2. Ki tudja megmondani

1. Melyik latin történetíró nevezetes a stílus tömörségéről?

2. Ki volt az az ókori fejedelem, aki megkorbácsoltatta a tengert?

3. Ki volt a bresclaj hléna?

4. Ki volt Napoleon második felesége?

5. Ki a »Kevlári bucsu« szerzője?

6. Mi az a Marcla su Roma?

7. Ki találta fel a könyvnyomtatást?

8. Ki a leghíresebb olasz szonettköltő?

9. Ki volt 1848-ban Horvátország bánja?

10. Hol van a sóhajok hidja?

11. Ki »Az új földesur« főhőse?

12. Ki volt Krisztus idején Judaea római helytartója?

3. Hol a hiba?

1. Octavianus Augustus korában milyen alakú pipából dohányoztak a veteránok?

2. Milyen műfajhoz tartozik Tompa Mihály »Rákhel siralma« című költeménye?

3. Miért hívják három különálló, de a főhős azonosságánál fogva összetartozó költői művet tetralógiának?

4. Hány évi távollét után kerültek ismét össze a szlámi ikrek?

5. Melyik a legfontosabb az ember hat érzéke közül?

6. Mit jelent ez a két latin szó: hókus-z-pókusz?

7. Péter vagy Pál apostolról szól-e Petőfi »Az apostol« című költeménye?

8. Milyen versformában van írva Horatius »Aeneis« című hőskölteménye?

9. Hány évet töltött Mikes Kelemen Kossuth Lajos oldalán Turinban?

10. Milyen butorokat gyártanak a kalfifából?

11. Hány góltól mentette meg Siflis a jugoszláv kaput Prágában?

12. Mikor szüntették meg a vizumkényszert Jugoszlávia és Magyarország között?

Előzetes közmondások

Körkérdéssel fordultunk a társadalom különféle rétegeihez, hogy fejtsék ki álláspontjukat abban a kérdésben, vajon a közmondásoknak csakugyan igazuk van-e? A benyújtott válaszok közlését itt kezdjük:

Hosszu haj, rövid ész.

Hála istennek ez a közmondás a nőkre már nem vonatkozik.

Eton-frizurás.

Madarat tolláról.

Láttam már beszélő madarat, de olyan madarat, amelyik írni is tud, világlejtében még soha se láttam. Már pedig ha a madár nem ért az íráshoz, hogyan ismerhetjük meg őt a tolláról?

Futurista költő.

Ki korán kel, aranyat lel.

Hajnaltól keltem fel, de még csak véletlenül sem lettem aranyat. Pedig nem is az ágyból keltem föl olyan korán, hanem a bakasztal mellől. Ha nem hallgatok a közmondásra és később kelek föl, talán még megfordult volna a szerencsém és csakugyan lelhettem volna aranyat.

Egy kártyás.

Nem a ruha teszi az embert.

Valóban nem, mert hiszen az a csekélység, ami rajtunk látható, mindennek nevezhető, csak épen ruhának nem.

Egy korzódemón.

Nem mind arany, ami fénylik.

A közmondásnak igaza van. Kabátom könyöke ugyancsak fénylik, de aranyának még se mondható.

Egy B-listás.

Kutyából nem lesz szalonna.

Hát kutyaszalonna nem lesz belőle, az bizonyos. De ki meri állítani, hogy nem lesz belőle disznószalonna?

Egy nyugdíjas

Az asszony verve jó.

Ez a közmondás csak a rossz férjeknek ad tanácsot. Mert a jó férj sohase veri el a feleségét. Csak a hozományát.

Egy jó férj.

Végén csattan az ostor.

Könnyű az ostornak.

Egy humort

Beton-cserépgyártó gépek,
betonfalazó gépek,
beton üreges blokk gépek,
cső- és lépcsőformák
csiszoló és polírozó gépek,
cementlap-prések,
vakolat- és betonkeverők
kötőrők, hengerművek
és kavics-mosógépek
Dr. Gaspary & Co., Markranstädt, b/Leipzig
Díjmentes mérnöki látogatás
97. számú katalógus ingyen

REJTVÉNYEK

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése a következő:
„Ezekután“

ség ség ség ség ség ség ség S

Mágikus-kocka

A mult vasárnapi számban közölt mágikus kocka helyes megfejtése:

1. Elemér
2. Levele
3. E vésőt
4. Meséje
5. Élőjós
6. Retesz

Helyesen megfejtették 129-en. Könyvutalmat nyertek: Gruby Gyuláné (Novi Sívó), Friedmann Béla (Novivrbász), Bíró Ilus (Mokrin).

A következő mágikus-kockát Temunovics Dragutin (Beograd) küldte be:

AAAAAAAAAAAA, G, II, KKKKKK, N, OOOO, RRRR, Sz, VV, T

1. Zapor jelzője
2. Vadászkutyák
3. Láncszem
4. Orosz államférfiu, névelővel
5. Egyike az Amerikaj Egyesült Államoknak (neve egy kihalt indián törzsnek)
6. Mindennek . . . . .

A fenti betűk úgy helyezendők el, hogy felülről lefelé és balról jobbra olvasva ugyanazt az értelmet adják.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes: 1. Doktor, 6. Óvatos, 11. Római, 12. Éri, 14. Ár, 15. Neven, 17. Izás, 18. Ige, 19. Hág, 21. Ránc, 22. Ksr, 23. Czinkotai, 26. Lev, 27. Oa, 28. Rim, 29. Güll, 30. Rok, 32. Ke, 33. Kimos, 34. Teve, 38. Eső, 40. Menő, 41. Rada, 43. Erős várunk, 46. Igyál páltás, 47. Emse, 49. Raapi, 50. Stix, 53. Adag, 54. A luna, 56. Riza, 58. Feledés, 61. Hálás, 63. R. S., 64. Rás (sár), 65. Ba.é., 67. Ril, 68. Ha, 69. Léa., 71. Komor bika, 74. Dib, 75. Klub, 76. Pir, 77. Era, 78. Pivu, 79. A.e.g., 80. Husz, 81. Rk., 82. Ordas, 83. Terasz, 84. Akarat.

Függőleges: 1. Dozsa, 2. Omár, 3. Kas, 4. Ti, 5. Régi, 6. Órát, 7. An, 8. Ter, 9. Ovál, 10. Senckánk, 11. Rikolt, 13. Reng, 14. Ahol, 16. Nevelő, 18. Izmos, 20. Garasát, 23. Cim, 24. Kiilsópandur, 25. Ion, 28. Riedniger, 31. Kimustrál, 33. Kva, 35. Ben, 37. Er, 38. Erlau, 39. Ósapa, 42. Ago, 43. Earis, 44. Vji, 45. Rás (sár), 47. Édes élet, 48. Mál, 51. Iis, 52. Xz, 53. Afrika, 54. Aesophus, 55. Bárka, 57. Arabus, 59. Dák, 62. Lia, 65. Borz, 66. Éber, 68. Hivat, 70. Auge, 72. Misz, 78. Prr, 80. Ha, 82. Oa.

BÁCSKAI CEMENTÁRUGYAR ÉS ÉPÍTŐ RT.

SUBOTICA, DANIČIČEV PUT, TEL. 6-20

Gyárt: Egy- és többszínű cement- és mozaiklapot, csőmoszót és drótbetűcsöveket, kútyűrűket.

Raktáron tart: Beočini cementet, felsőgallai oltott és darabos m. szot, dunai homokot, betonkavicsot, kőport, épület és tűzfát stb.

E villal: Mindennemű műkömunkát, u. m. lépcsők, lábzetek, sírkövek, sírkeretek, vasbeton menyezetek, beton, te azzo, burkolatok, szökőutat, vályuk, pincszigetelések készítését.

Ajánlattal és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk 7435

A legjobb minőségű őszi

PLESS-kalapok

a legolcsóbb árban csak

Brača Stipančević

u. i. ésnői div. tárukereskedésében

Subotica, Aleksandrova u. 9 (Korzó) kaphatók

Ruha teszi az embert!

Ha elegáns ruhát akar olcsón, ak' or oca!

Vojislav Vasziljević, Manojlovićeva ul. 7

angol uriszabó ágnál rendelje ruháit

Eladó

vagy bérbeadó

fűrésztelep malommal együtt

a Tisza mellett.

Érdeklődők leveleit 10780 szám alatt a kiadóhivatal továbbítja. 10780

Mielőtt ban sze, vagy gramofont vásárol, forduljon bizalommal a 40 év óta fennálló béce

Stiassny F. céghez, Wien XVII., Kalvaubenberg G. 34

Kérjen árjegyzéket a kivánt hangszer megnevezésével 10971

Ujból kapható a

GYAKORLATI GAZDALEXIKON

két vastos kötetben. Sz. rkes. 1: Mile Géza me. Gada. a i kamarai felit. ár. Magyar énos magyar földművelésügyi miniszter előszóval. Szakkéttagu szer és -tősirot. fág. — Minden cikkét a legho zártóbb szakértő írta.

Egész könyvtárat pótol ez a könyv!

Főbb tartalma:

K nyhaker é zet, szőlőművelés, baromfi-tenyésztés, méhészet, teigazdaság, állatgyógyászat, talajművelés, gyógynövényk, vetőmagismeret, díshányt measztés, gyümölcsstermesztés, nő ényen mesítés, erléstet, búrászat, gazdasági gépek ismeret, állattonyiszts, mültgyás, takarménoztás, vadászat, halászat, burgonya-termesztés, komótermelés, parrika, kender, len, fajúsi kon ha, hájpar, rovarkártevők, nyul tenyésztés, ló-, szarvasmarha-, juh- és sert tenyésztés stb., stb.

Két kötet ára közöl 250) oldal on 480.— dinár Kapható a BACSMEGYEI NAPLÓ könyvtárában

Bogojević gyógyszerész urnak, Skoplje.

Több mint 4 éven át szenvedtem a legnagyobb fokú eumában és a betegség az utóbbi időben már annyira elhatalmasodott, hogy mozogni se tudtam és a foglalkozásomat se láthattam el és a munkanélküliség folytán már a legnagyobb nyomorba jutottam, ugyanyira, hogy elhatároztam, hogy visszatérek Priepbe, szülőföldre ha hozzátartozóim utiköltséget küldenek. Hozzátartozóim az utiköltség helyett a legnagyobb meglepetésemre 4 doboz RUSKI MELEM gyógyszert küldöttek, hogy azokat használjam a bajom ellen. A gyógyszert a használati utasítás szerint kezdtem használni és a legnagyobb örömmre hihetetlen gyorsan nagyfoku javulást éreztem. Folytattam a kezelést és 20 nap után, amikor a 4 doboz gyógyszer elfogyott, én is teljesen meggyógyultam és én tovább is ittmaradhatok.

A gyógyszerégelyeken az Ön cégét látom és azt gondolom, hogy a gyógyszer Öntől vásárolták és így kedve- kötelességemnek teszek eleget, amikor Önnek legmélyebb hálám fejezem ki. Örökké hálás vagyok Önnek

STOJAN TRIFUNOVIĆ, Priepről, jelenleg Buenos Ayresben

Bogojević udvari gyógyszerész urnak, Skoplje.

En már a háboru előtt használtam az Ön RUSKI MELEM gyógyszerét amely ki is gyógyított súlyos reumából, de a hadifogságban kiújult régi bet gétem. Epen azért arra ké em, hogy ha még gyártja Ön ezt a háboruelőtti RUSKI MELEM gyógyszert, értesítsen engem erről, hogy ismét rendelhessek belő e. Tisztelettel

STANOJLO KOVAČEVIĆ Ielkéz, Preljina Čučak

Reuma

akár akut, akár krónikus, csuz, isiás, nyilalás, csontfájdalmak, fej- és állcsont ájdalmak a legsikeresebben gyógyíthatók a RUSKI MELEM nevű szerrel, amit légbőbben bizonyítanak az eddigi köszönőlevelek. Az eredeti doboz ára használati utasítással 25 dinár. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Postán szállítja:

BOGOJEVIĆ udvari gyógyszerész, SKOPLJE

RESTAURANT „AKADEMIJA NAUKA“

BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 35

Elsőrendű szerb-francia és vaidasági konyha — Mérsékelt árak!

Allandó látogatóknak 20% árkedvezmény!

Vajdaságiak találkozóhelye!

Tulajdonosok: BRACA SPITZER

Megérkezett az új szálímány

Stocktraktor

3 évi részletfizetésre kapható

VOLAN

Novisad, Kraja Aleksandra 7

A dohányzás méreg!!

Bárki könnyen leszokhat az egészségre ártalmas dohányzástól a Dr RASCHER-féle **Putsch-tablettákkal**. Egy csomag portóval együtt 30 dinár, egy kura 5 csomag 145 dinár, teljesen bórmentve. Szállítja „AURORA” Sr. meha Kamenica br. 1.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és drogériában

Figyelem szőlőbirtokosok!

Aki jó és egészséges amerikai alapra oltott szőlővessző akar, kérjen alulírott szőlőbirtokostól ingyenes árjegyzéket, vagy fíradjon el hozám a szőlőültetvények személyes megtekintésére.

Miloš Vičnović szőlőbirtos Kamenica (Srem) 9921

Jégszekrények

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére
40% Jégmegtakarítás

BRAČA GOLDNER
SUBOTICA
 TELEFON: 134.

„REKORD“ fotoszalón

(Nemzetivel szemben) művészi nagytáji elsőrendűek. Menyasszonyi felvételek után egy ingyen nagytájt készít.
 10141

Billiárd-golyók

dákók, mandiner gumik, sakok és dominók, továbbá szivarpipák, pipák és pipaszarak, a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig. Eladás nagyban és kicsinyben.

Özv. Gerber Jakabné
 specialis szaküzlete és műhelye. Subotica, Sudarevičeva ulica 32. (saiát ház)

Zongorák Pjalnók a világ legjobb márkái. Hosszú lejárati részletfizetésre a legnagyobb rakia az országban.
KAIN
 Langszerkészítő Subotica, Városháza épület.

A MINERVA-NAPTÁRAK MEGJELENTEK!

Vajdasági Magyar Naptár
 Jézus Szent Szive Naptár
 Gazdák Naptára
 Petőfi Naptár
 Kis Naptár

Minden más naptárnál **olcsóbb!**
 Sok szép képpel!

Minden naptárban más-más szöveg és minden naptárhoz **ingyen regény-melléklet**

Rendeléseket a beérkezés napján leszállítjuk!
 Kérjen ajánlatot!

Minden más naptárnál **szébb!!**
 Erős, vaskos kötés!

MINERVA-NYOMDA R. T. SUBOTICA

Olcsó tűzifa

100 kg. vágott és aprított fa **30.— dinár** házhoz szállítva. Pontos mérésért garanzálunk. Gyors és szolid kiszolgálás
„BOSNA“
 fagyreszkedés Subotica, a vasúti pályaudvar mögött.
 Telefon 512 8242

TŐRKE
 Épület-, butor- és portál-
asztalos
 Palmotičeva ul. 20.
 Tanonc felvétetik.

REUMA

Köszönőlevél
 Dr. I. Rahlejev urnak

Beograd
 Kosovska 43.

Éveken át reumában szenvedtem és nem hiszem, hogy van a földön olyan teremtés, amely fájdalmam el tudta volna viselni. Hosszu kísérletezés után a kezembe került az Ön gyógyszere, amelyet a használati utasítás alapján kezdtem használni és hirtelen rövid idő alatt teljesen meggyógyultam. Nem találok szavakat hála kifejezésére. Arra kérem Önt, küldjön nekem még egy üveg RADIO BALSAMIKA szert arra az esetre, ha a fájdalmak kiújulnának. Már számtalan betegnek, aki tanácsért hozzám fordult, adtam meg az Ön címét. Még egyszer legforróbb köszönetem az Ön rendkívüli hatású orvosságáért és visszanyert egészségéért. Örökké hálás páciensé

Velike Lašće, 1925. március 23.

JAKOB HROVATIN
 vendéglős

A Radio Balsamika gyógyszert készíti, forgalomba hozza és postai utánvétellel szállítja Dr. I. Rahlejev „Radio Balsamika“ laboratóriuma Beograd, Kosovska 43. 11064

Használt 7 kg sint keresünk

Ajánlatokat Jugosl. Rudolf Mosse, Zagreb, Zrinjevac 20. „Használt“ jeligére.

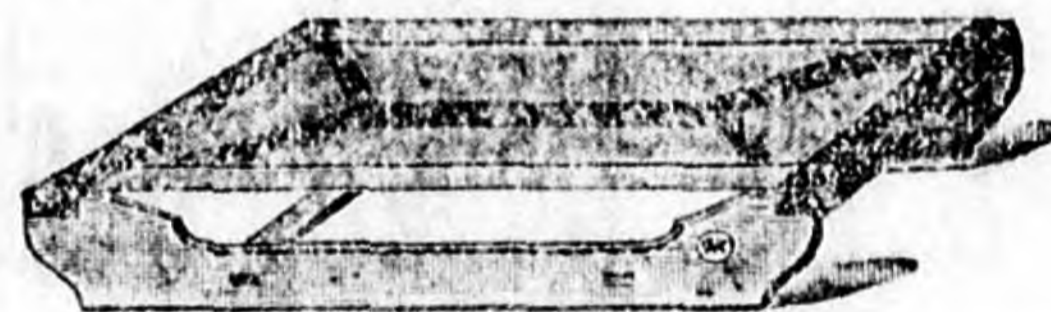
Modern autogarázs
 Speciális javítóműhely
 Általános gépjavítóműhely
 Continental-gumi gyári lerakata

Különb. osztály gumi vulk. n. állására
KOSTA BÜRGER Vel. Bečkerek
 Pupinova (Árpád) ul. 15. 669) Telefon 156

Keves pénzért finom ágynemű, matracok, betétek, paplanok, fekvákosok

Kérjen árjegyzéket!
„WEKA“ MARIBOR 29.

HA jól akar mulatni, siessen megrendelni az alábbi felsorolt könyveket

- Anatole France: Nyársforgató Jakab meséi
- Karinthy Frigyes: Két mosoly
- Krudy Gyula: Nagy kópé
- Voltaire: Vadember
- Szép Ernő: Elalvó hattyu

Mind az öt könyv összesen **40 dinárba kerül**

Bacsmegyei Napló Könyvosztálya
 Vidékre 5 dinár portóköltés

KARACSONYFA

nagyban és kicsinyben olcsón kapható

Klinovsky Gusztáv
 Sombor, Lastina ul. 13

GREGURIC DRUG

prágai sonka és füstölt húsrak gyára
KRIŽEVCI

Csak viszonteladóknaak:

Prágai sonka, karaj, császárhús, nyári szálamai és finom felvágottak.
Gourmand áru, izletes, olcsó, mindenütt tartják és kérik!

Kérjen Ön is ajánlatot a vojvodina vezérképviselőtől:

ALIMENTARIA ügynökség és bizományi cégtől, Novisad. 11007

Komlótermelők!

Ha prima komlóva rendelkeznek, kérek saját érdekükben nagyobb mintákat a mennyiség megjelölésével

Eckstein Henrik
 komlóbizományos Novisad, Jevrejska 2

„DAMA“ FEHÉRNEMŰSZALÓN

A legújabb szabásu ingbugyik, hálóingek, kombinék, hozott vagy saját anyagból töltszural. Himzések, azonkívül ágyneműek, asztalneműek, stb.

Tolstojeva (Ódor) ulica 21.
 Telefon 111.

A Novisadi Városi Takarékpénztár

Folyó év november második felében megkezdte működését a Boszniai Ipar és Kereskedelmi Bank eddigi helyiségében Kr. Aleksandra ul. 13

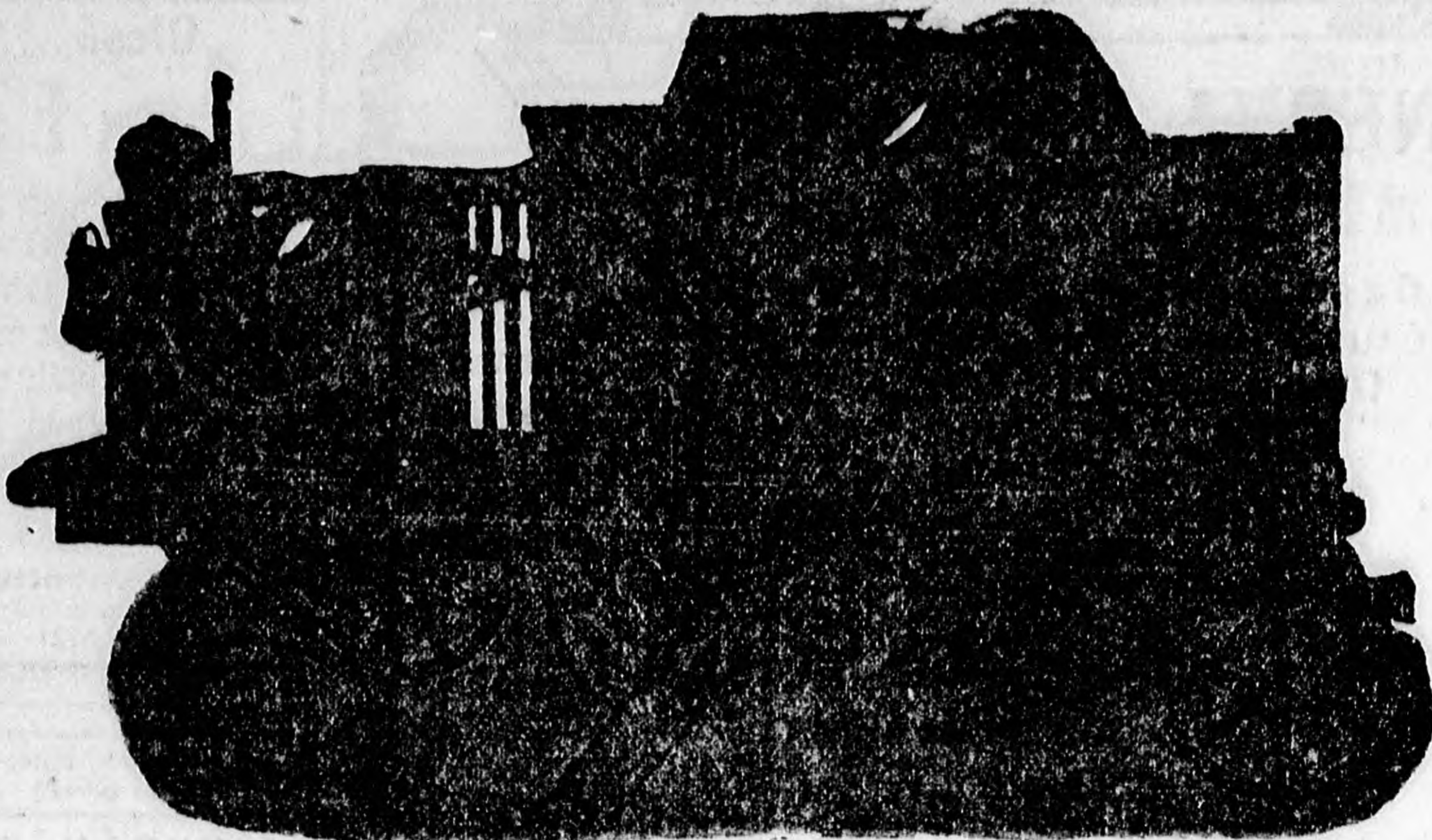
ELFOGAD: betéteket könyvecskékre és folyószámlákra

NYUJT: kölcsönöket váltóóra, folyószámlákra, záloglevelekre, ingatlanokra, értékpapírokra és kézi jelzálagra, azonkívül foglalkozni fog az összes többi banküggyel is

Az összes betétekért Novisad város az egész vagyonával jótáll

Osijeki Vasöntőde és Gépgyári 4 luku morzsoló

Masszív szerkezet
Nagy teljesítmény
Tiszta munka

Eredeti
politurozással
vagy festve szállítható

DEUTZ v. MASSEY-HARRIS motorokkal, raktáron meglehetősen

Képviselet: **PETAR KNÉZY, SOMBOR**

HADNAGY
asztalosmester készíti épületmunkát. Festett butorok illandó raktára. Javításokat vállal. SUBOTICA 1575 Petrogradska ul. 6

SIRKÖVEKET,
temetői utánvésztéseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó mindenféle munkákat legolcsóbban vállalja.
Pauk Gáspár
kőfaragó, Subotica Somborski put sa Gabonarsko sarok 67

ABLA KÜVEG
minden méretben legolcsóbban kapható
Drag. Obradović
üvegyári lerakat Beograd, Knez Mihailova ulica 31. Uroševa Pivnica

Gyenge férfiak-
nak 10 dínáv beküldése esetén hármenive küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat smertető könyvemel. — Cim „Patent 608”
CiuJ (Kolozsvár) 1622
1. sz. postafiókberlet.

ÉN CSILLAG ANNA

185 cm. hosszú, gyönyörű Loreley-hajamat az általam feltalált hajpomádé használata után kaptam. Ez a kenőcs ma már az egész világon elismerten legjobb a hajhullás ellen, a haj fejlődésének segítségére és a fejbőr erősítésére.

A kenőcs nőknél, férfiaknál és gyermekeknek egyaránt előmozdítja a sűrű és erős haj fejlődését és töle a haj már rövid használat után természetes, szép fényt nyer, megóv a túlkorai öszüléstől és megtartja a haját a késő öregkorig. A Csillag-hajkenőcs a korpát 48 óra alatt eltávolítja. Egyetlen szer se tartalmaz annyi hajnövesztő tápanyagot mint a Csillag-kenőcs, amely méltán lett világhírűvé, minthogy a hölgyek és urak már nagyon rövid idő alatt a leg szebb eredményeket érik el vele, minthogy a hajhullás 1-2 napon belül megszűnik és az új hajszálak lesznek láthatóvá. Ezt az eredményt legjobban igazolja az én ötvenéves jubileumom és az a milliószámra menő köszönőlevél, amelyet a világ minden tájáról kaptam.

Nagy tégely Csillag-kenőcs ára 60 dinár, a dupla tégelyé 90 dinár. Minden tégelyhez kell még 1 üveg különleges shampoo (20 fejmosásra) ára 25 dinár. Postaköltség külön. Szétküldés utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése ellenében az S. H. S. gyárából:

Laboratorium „AURORA”
Sremska Kamen'ca br. 1

Svájci hajtószijak Staub & Co

Männedorf a/Zürichsee bőrművelnek gyártmányai

Legjobb minőség, bányacserzett, neheztelen és zsirozatlan, minden üzemhez, a mindenkori atmoszferikus hatások figyelembevételével.

FŐLERAKAT:

H. & Ch. Vögeli, Beograd

KNEZ MIHAJLOVA 50/1 * TEL. 4-19

LERAKAT:

AMAN FERENC SOMBOR,

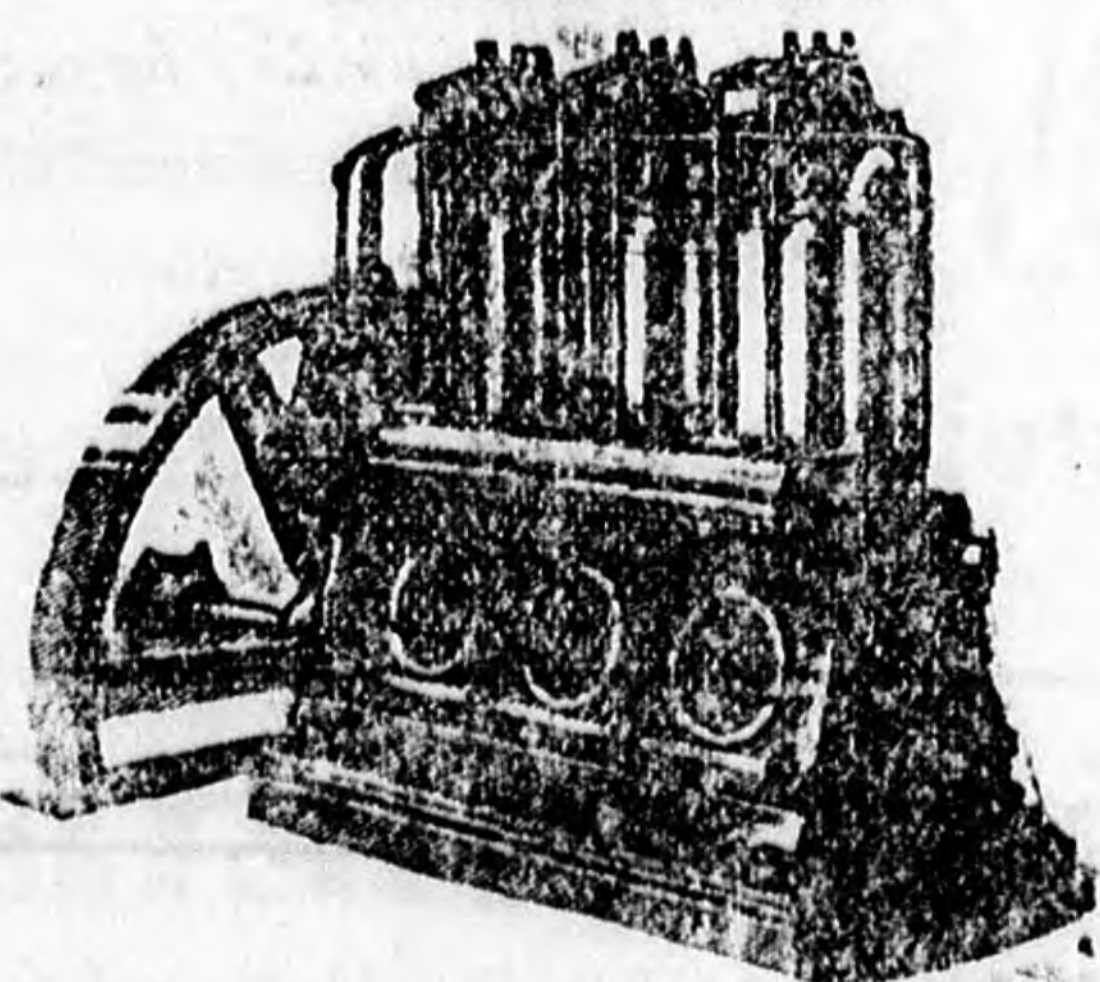
Apatini ut 44

JUNIPER ZÖLD SÓSORSZESZ

minden más gyártmánynál hatásosabb
Győződjön meg róla. Kérjen a fűszerkereskedőjénél egy ingyen minta üveget leírással
Mr. Alfred Blum Subotica

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T. BUDAPEST

LÉGSÜRÍTŐS és LÉGSÜRÍTŐ NÉLKÜLI
DIESELMOTOROK
KÉPVISELŐ

SOMOGYI LÁSZLÓ okl. gépész-mérnök
SZUBOTICA, Kralja Aleksandra ul. 15

BUTORSZÖVETEK

Selyem ripszek Moquettek
Brokátok Matracgradlik
Damasztok Szőnyegek
Velourok Futók

az összes kárpitos ke lékek nagyban és kicsinyben.

ZSÁKOK, PONYVÁK, ZSINEGEK, KÖT-LÁRUK

Mintákat vidékre is küldünk.

Weitzenfeld és Társa

Subotica Detail: Városi bérpalota. Engros: Vilsonova ul. 7

Igazi vigasz idegbetegeknek

a most megjelent könyvem! A könyv tartalma az idegbetegségek okait, jelentőségét és gyógy módjait sok-sok évi tapasztalat alapján összeállítva. Bárlinek ingyen küldöm az egészségnék ezt az evangéliumát, ha az alantli címre ír érte. A köszönő levelek ezrei igazolják, hogy ez a mai a lelkiismeretes kutató munka eredménye a szenvedő emberiség gyógyítására, aki

az idegbetegek nagy seregéhez

tartozik, aki szorakoztatásban, tériszony an. ideges főtájában, álmatlanságban, gyomorhánta mákban, inlérekenységben szenved, akiknek gyöngs az emlékezői tehetség, a'li fájdalomkat érez vértágja ban vagy aki sok más ily emü betegséggel érez, az

írjon az én vigasztnyújtó könyvemért

aki ezt figyelme en elővassa, arra a megnyugtató megállapításra jut, hogy van egy egyszerű ni az egészséghez és az élet öröméhez! Ne várjon, ha em írjon meg ma!

Erns Pasternack,
Berlin SO

Michaelkirchplatz 13. Abt. 756.

Szerezzen örömet gyermekének

és rendje meg

Csili Csala Csalavári
csalafintaságait

a Bácsmegeyi Napló könyvosztályában

Ára Din. 75.—

Vidékre 5 din portaköltség

Gazdaságok és községek

részére a leontökéletesebb raktári, szer- és sertés-, valamint komló-mérlegeket gyárt versenyképes áron

J. Sebestyén

mérleggyár
Subotica

Kérjen ajánlatot!

Tüzipa bük, gyertyán, vagonos, félvagonos és negyedvagonos tételekben **Porosz-szén** I szalon 10.2 kályhaszén
KOKSZ Mähris-Ostravi dió koks szolid áron. „IGNIS“ J. WIRTH tüzianyag-kereskedés. Iroda Agina u'ica 13. Telefon 503

140 cm. széles

padló
gyapju
filc **SZÖNYEGEK**

métere 240 dinár

nagy választékban, újból raktárra érkeztek

Háló-, ebédlő- és uriszoba abgepasst
és futószőnyegek dus választékban

Székely divatházában

Szuboticán, a Fótéren

Ma már közismert tény, hogy a

SABA négylámpás . . Din. 2800.-**Oszilladyne** nyolclámpás „ 4950.-**Reinartz** háromlámpás . . „ 1400.-**Rádió-készülékek**

a legjobbak és legolcsóbbak.

Szállítja

KONRATH D. D. SUBOTICA

Kérje ingyenes nagy katalógusunkat
vagy 10 dinárért az ezzel egybekötött
rádiókönyvünket

10996

Női köpenyekben, ruhákban

valódi

**szőrmebundákban,
gyermek-kabátokban,**kötött árukban, stb. a legdusabb választékot
találja a legolcsóbb áron**Hegyi Fülöp** női konfekció-
áruházában **Suboticán**

9478

Szálloda

11069

mely egy 10000 lakósu helységben egyedül áll, étteremmel, kuglizóval, betérő vendéglővel, nagy helyiségekkel, új butorzattal, teljes leltárral, mely bebizonyíthatólag nagy hasznot hoz, kiadom december 1-re olyan iccsnek, aki mint vendéglős, idegenforgalmu helyen működött. Érdeklődők forduljanak levélileg Novisad post. pretinac 146. cimre.

Száraz, nagy
raktárhelyiséget

(cca 100 m² legyen)**keresünk azonnalra**

Cim a kiadóban

Tessék
csak a
legjobbszőlőoltvány és
gyümölcsfaoltványültetvényeket vásárolni
méréselt áron!

Kérjen díjmentes árjegyzéket!

M. Djordjevićozár - szőlőoltványtelep
NOVISADPostafiók 133. (Bácska)
(Lerakat: Kisačka ul. 10. b.)**Butorokat**ebédlő, háló, uri szoba-
berendezéseket,**portálokat**

legelőnyösebben szerezheti le

Domján Valentinbutortüzemében
Subotica, Zrinjaki trg 11**Hirdetéseket**Sentán a Bácsme gyei Napló
részére**Molnár Sz. Vince**

vesz fel.

Mielőbbi belépésre keresünk

a rövid- és fűszerszakmá-
ban teljesei jártas, nőtlen**utazót**A szerb, német és magyar nyelv tudása okvetle-
nül megkivántatik. Elsőrendű referenciákkal el-
látott ajánlatok az eddigi működés megjelölésével**Reich és Friedmann-cég**

Novivrbas — cimre küldendők

10131

Uj divatüzlet Somborban

Szerb templommal
szemben**Djura Konjović**

Telefon 363

Megérkeztek nagy választékban őszi, téli,
női és férfi ruha és kabátszövetek, ugymint:**Ruha-, kabátselymek, paplanselymek
és atlaszok, vásznak**

10423

fél és tiszta len,

barchetek

minden színben

Mélyen
leszállított
áronMélyen
leszállított
áron**Vukovics Gerő uri divatáruháza**

Pullowerek, fehérnemük, divatnyakkendők
és sálak a legfinomabb és legizlésebb
kivitelben. P. & C. Habig-kalapok és L. B. O.
női- és férfiharisnyák egyedüli lerakat

Eladó cukrászda és büffé,

szépen berendezve, forgalmas helységben. Feltelek kedvezők. Ajánlatok „Büffé” jellegre a kiadóba kéretnek. 11023

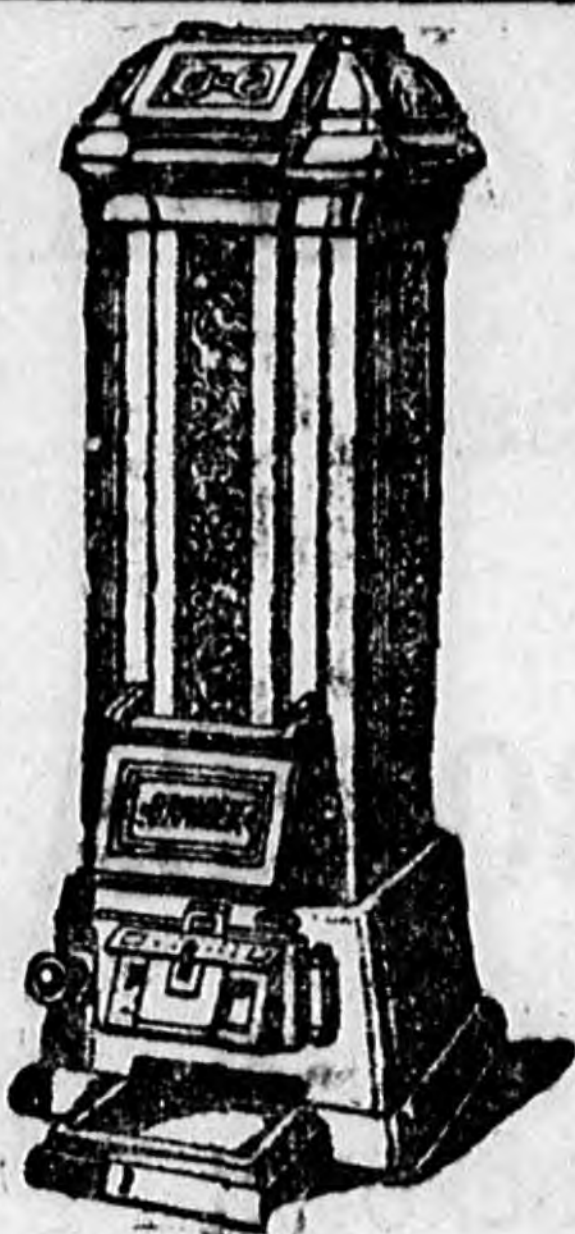
Legelegánsabb

divatcipők

Subotican 1006

Koch Ármin

Jelašićeva ulicai (kis-kápolna mellett) üzletében szerezhetők be.

Jó és olcsó az

Oranier-kályha

Kapható:

Oehler és Blattmann-cégnél

Tulajdonos: A. Meier Novisad, Sremska ulica

K. Kudlik, Subotica

Angol acél tamburahúrok „Tigris” védjeggyel valódi.

Eladás nagyban és kicsinyben 10692

CHRYSANTHEMUMJAI

és őszi virágai csodás teljességet és nagyságot érnek el, ha

KANIPOS

növény tápsóval öntözi őket. Csomagja 12.50 és 42.— dinár.

SCHUMACHER ZOLTAN gyógyszerész és vegyészeti laboratórium, Crvena ulica, SRH.

Vizesuborka

éssavanyított paprika

kapható a KEMÉNY-féle csevegőgyárban. Telefon 643. Vojnovičeva ul. 5.

HOVÁ SZALAD A NÉP?

Gyerekek, asszonyok, férfiak, részt akarnak venni a

MILKA SUCHARD CSOKOLÁDÉ

uj versenypályázatán. Számtalan értékes nyeremény. A SUCHARD CSOKOLÁDÉT MEGIZLELNI is már valóságos élvezet. Nyereménybárca minden 1 és 2 dináros csomagban

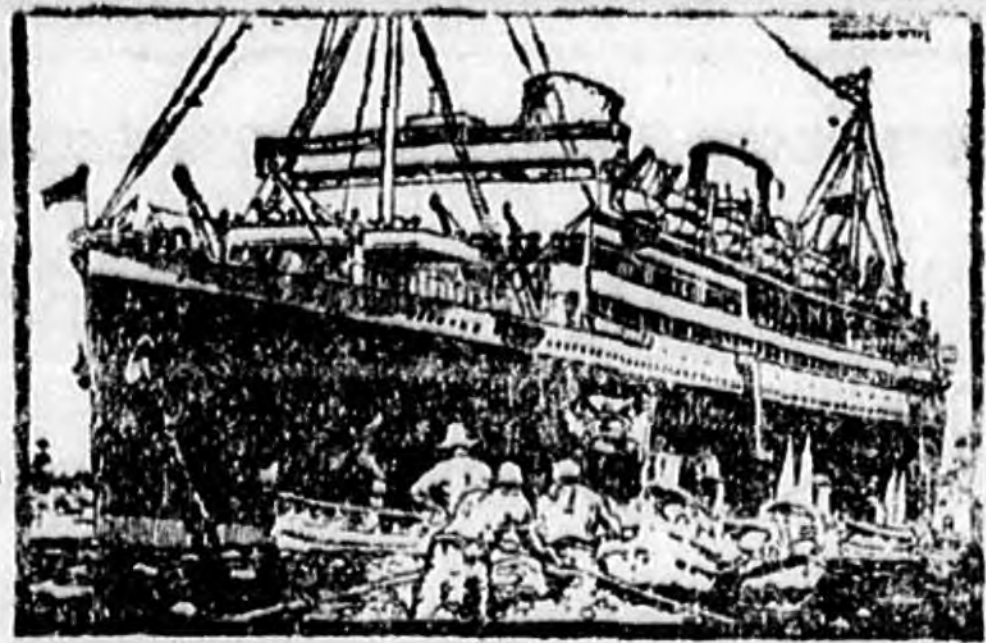
9759

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD

REKLAMARAK!

gummi cipősarkot, amely elsőrangú amerikai és angol nyersanyagból, a legjobb kidolgozásban készül és ennek folytán a használatban a legjobb és tartósság tekintetében felülmulhatatlan, melyről mindenki az első próba után meggyőződhet 5844

Angol Királyi Gőzhajózási Vonal
ROYAL MAIL LINE

DÉLAMERIKÁBA

Brazília — Uruguay — Argentína és CUBA — CHILE — PERU.

Minden felvilágosítás ingyen:

Bečkerek — Obala Princese Jelene 7.
Beograd — Karadjordjeva 91.
Sombor — Kralj Petra 55. Jovan Stefan.
Osijek — Županijska 34. Drag. Blažević 3973

A helybell és vidéki hölgyközönség tudja már, hogy a legolcsóbb bevásárlási forrás az **Eszterka**

női kalapüzlet a Korzón.

Filzkalapok 75 dinártól, bársony-különlegességek 80—100 dinártól ::
Eredeti párisi modellek minden árnyalatban legnagyobb választékban

Saját érdekében teszi, ha meglátogat!

Szőlőajtványok

amerikai a nyara ojtott, elsőrangú legjobb minőségben, dus gyökérrel, gyökerez és síma vadveszélyek minden fajban, valamint nemesített 2-3 éves gyümölcs- és rózsafák megrendelhető.

Sévár László 10342

mintaszőlő és szőlőajtvány telepéről

Petrovaradin (Vajur). Postafiók 17

Lerakat Bačaeva ulica

Arjegyzék kívánatra ingyen!

MÉZET

szavatolt tiszta, sűrű, világos, elsőrendű minőségben, jó csomagolásban minden mennyiségben ajánl:

Ludwig Ritzmann

méznagykereskedése és méhészeti-vállalata Noví-Vrbas. Bačka.

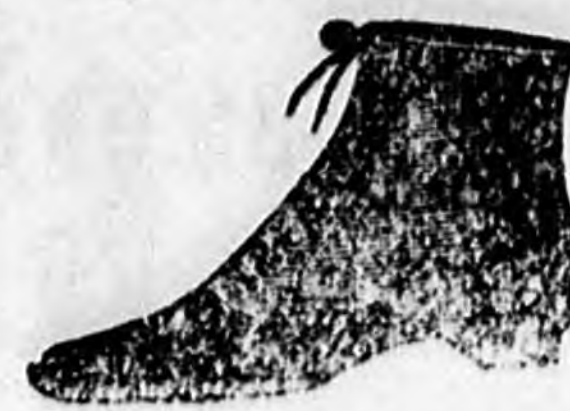
Kérjen árajánlatot!

Kérjen árajánlatot!

Kapható nagyobb mennyiségben:

Csurgó méz,
Pergetett méz,
Noksan méhetetésre,
Tiszta viasz 10849
Rein Márkusnál
Brod n/S.

Angol és francia cipőket mérték után a legmodernebb kivitelem készit

Mezel András
cipészmeister
Subotica, Városi székház

Jól bevezetett

utazó

ber- és pezsgőszakmából azonnali belépésre kerestetik 10645

„Fruškagorac”
pezsgőgyár K. D., Novisad

VESZEK:

ócskavasat
ócskafémet
szövet hulladékot
csontot és
régigépeket

Zoltán Engelsmann
Oslobodjenja (Zental) ut 138
Telef. 536 - Autobusz közlekedés

Hangszeripartelep

Ajánlja
hegedűt 10534
harmonikát
tamburát
legolcsóbb árban
S. MACHNITZ, SUBOTICA
(Reichl p. ulica mellett)

ORÁS

és speciális órajavító
műhelyemet át-
helyeztem Strosmajerova
ulica 16. szám alá.
Thau Hermann
429 óras és ékszerész

Cserép-kályhák,

kandallók, samottégla-
por és generát r-i om-
tégla minden méretben
a leolcsóbban
beszerzhető 7672

TANACS MIHALY
Pašićeva ulica 2 (Ed nyina)

Előnyömdát

leguabb rajzokkal jól szor-
tirozva legolcsóbban szállit

Bleier Márk

Első Juzoszláv Előnyömda
Berendezési Gyára
Sen'a
977

Angol úri szabóság

Elegáns, jó öltöny és kabát, csakis elsőrendű anyagból és kiváló szak-munkaerő által készü. — Minthogy mindez a legteljesebb mértékben rendelkezésemre áll, abban a helyzetben vagyok, hogy minden igénynek és izlésnek megfelelő öltöny vagy kabát elkészítésére vállalkozhatom. — A szabóságomban készülő öltönyök és kabátok kivitele elsőrendű, áraim szolidak, állandó nagy raktárt tartok a legelsőbbrendű angol szövetekből. Saját érdeke a nagyérdemű közönségnek, ha jó munkát akar szolid áron, hogy raktáramat meglátogassa

Šandor Pressburger, Subotica.